Bir Günahın Yetmiş Zararı

İbn Kayyim El-Cezviyye

HUTBETÜ'L-HÂCE

Hamd Allah'a özgüdür. O'na hamd eder, O'ndan yardım ister ve O'ndan bağışlanma dileriz. Nefislerimizin şerrinden, yaptıklarımızın kötülüklerinden O'na sığınırız. Allah kime hidayet ederse onu saptıracak yoktur. Kimi de saptırırsa onu doğru yola sevk edecek biri bulunmaz. Allah'tan başka hiçbir (hak) ilahın olmadığına, O'nun tek ve ortağı bulunmadığına şahitlikte bulunur, Hz. Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in O'nun kulu ve Rasûlü olduğuna tanıklık ederiz.

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve sizler kesinlikle Müslüman olarak ölün." *(Âl-i İmrân Sûresi, 102)*

"Ey insanlar! Sizi bir tek canlıdan yaratan, ondan eşini vücuda getiren ve o ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinize karşı gelmekten sakının. Adını anarak birbirinizden dilekler dilediğiniz Allah'tan korkun. Rahimlerin haklarına saygısızlıktan da sakının. Şu bir gerçek ki Allah, Rakîb'dir, sizin üzerinizde sürekli ve titiz bir gözetleyicidir." *(Nisa Sûresi, 1)*

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin ki, Allah amellerinizi düzeltsin ve günahlarınızı affetsin. Allah'a ve O'nun resulüne itaat eden, gerçektende büyük bir başarıyı elde etmiştir." *(Ahzâb Sûresi, 70, 71)*

En doğru söz, Allah'ın kelamı ve en doğru yol, Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem*'in rehberlik ettiği yoldur. Yoldan saptıran en şerli şeyler, bidatlerdir (dine sonradan eklenen şeylerdir.) Dine sonradan eklenen her şey bidattir. Her bidat sapkınlıktır ve her sapkınlık da ateşe/cehenneme götürür.

GÜNAH

Günah kelimesi hâlihazırdaki malzeme ve telâffuz şekliyle Farsça bir kelimedir. Aynı kelimeye Arapçada çok yakın olan kelime ise cunah kelimesidir.[1] Maddesi cihetinden, "meyletmek, yönelmek (...)"[2] Manalarına gelen bu kelime Kuran'daki kullanılışı bakımından hem "darlık sıkıntı" ve hem de "günah" manasında kullanılır.[3] Ancak kullanışların çoğunda mâna, "sakınca, engel, be's, vb." yönündedir. [4]

Bu kısa girişten sonra şunu belirtelim ki, günâh mânasını karşılayan kelimeler bilhassa ism, zenb, ma'sıye, curm, vb. kelimelerdir. Nitekim el -Mucemu'z-zehebî adlı Farsça-Arapça lügatte de günah kelimesini karşılayan kelimeler olarak ism, ma'sıyet, hıyane, 'isyan kelimeleri gösterilmiştir. [5]

İSLAM DİNİNDE GÜNAH

Kuran-ı Kerim'de günahın tanımına bizi çok yönden yaklaştıracak birçok kelime ve deyimin var olması yanında, genel bir tarzda görmekteyiz ki, günah, ferdî ve içtimaî hayatı derinliğine ilgilendiren bir olay olarak sunulmaktadır. İyi bir akıbete ulaştıran sevap fiilinin karşısında, kulu, bazen başkalarının meşru hakları, bazen kendisinin öz hakkı, bazen da Allah'ın öz istek ve yasakları karşısına başkaldırmış olarak diken günah bulunur.

---

[1] Yaşar Kutluay, "Günah md.", Türk ansiklopedisi, 18, 173.
[2] Cihad Tunç, "Kelâm ilminde büyük günah meselesi", İfd. (23, 1978 s. 325, 326.
[3] Bakara: 24/29
[4] Bakara: 2/158; Nisa: 4/23, 24, 101, 102, 128; Enfal: 8/61; Nur: 24/58, 60 vb. Fîruzabadi, Besair, 2. 400; ez-Zencanr," Tehzibu's-sihah, Cnh md. 1, 173.
[5] Muhammed et-Tuncı, el-Mucefrîu'z-zehebi, günah md. s. 511.

Ferdin kendi içine kararmasını, en isabetli sonuçtan uzaklaşmasını hazırlayan günah olduğu gibi, toplumların en ürpertici şekilde cezalandırılmasını hazırlayan da günahtır. Günah mahiyetli davranış ilâhî haklara yaklaştıkça, günahın dozu da artmaktadır. Cehennemin, insanın tüm ümitlerini yıkan tasvirleri, günahkârların son derece trajik sunuluşları böylesi günahlar münasebetiyle yoğunluk kazanmaktadır.

Kuran'ın genelinden bir tarif yakalamaya çalışırsak, şunu söyleyebiliriz: "Günah, meşruiyetini Allah'ın varlığından alan her şeye saldırı ve gayr-i meşru olma keyfiyetini yine Allah'tan alan her şeyi yapma, irtikâp etme!".

Böyle bir tarif temelde şu iki şeyi ortaya çıkarır: Günaha farklı iki yönlü eylemlerle düşülür; ya "yap!", "yerine getir!", "ifa et!" gibi müspet emirler yapılmayarak, ya da "yaklaşma!", "içme!", "yapma!", "uzak dur!" gibi nehiyler ihlâl edilerek... Böylece Kur'anî şemada, insanın müspet ve menfî fiilleri günah çerçevesinin içine alınmıştır.

Sübjektif yönüyle, günah, daha çok insanın ruh haritasını, varlığının mümkün sınırlarını, yani Yaratıcı karşısındaki mümkün varlığı ilgilendirirken, vakfî yönüyle de, kendisi dışındaki dış dünyada insanı ilgilendirmektedir. Şu var ki, insan günah ile beraber olduğunda, günah, insan adına ümitlerin tükenmesi değildir. Aksine, iki yönlü insan gelişiminin bir şartı ve Allah'a yönelişte en güçlü atak başlangıcıdır.

Öyleyse Kur'anî sunuşta insanın dışında bir varlık günahla aynileşmiştir. Kur'an'ın ifadesi aynı zamanda bize şu hakikati de öğretir: İnsanın, öz gayesine uygun bir seviyeye varabilmesi için

Şeytana da özel bir iş düşmektedir. Belli bir vakte kadar [6] tanınan mühlet, beşerî üstünlüğün tescili için zarurîdir.

Hadîs-i şerifte geçen günahın tarifini inceleme de, konumuz açısından yararlı olacaktır. Meşhur hadis kitaplarında nakledilen bir hadiste şöyle denilmektedir: "Nevvas İbn Sem'an'dan; şöyle dedi: "Rasulullah (s.a.v) 'e iyilik ve günahtan sordum da şöyle buyurdular: "İyilik (birr), ahlâkın güzel olmasıdır. Günah ise, kalbini tırmalayıp, insanların da muttali olmasından hoşlanmadığın şeydir."[7]

Sünen-i Darimî'de rivayet edilen hadis ise, bu mânaya yakındır: " Resulullah (s.a.v), Vabisa'ya şöyle der: "İyilik ve günahtan sormaya gelmiştin değil mi?" Vabisa, "Evet" der.

Vabisa anlatmaya devam eder: Resulullah hemen parmaklarını bir araya topladı ve onlarla göğsüne vurdu da üç defa şöyle dedi: "Nefsine danış, kalbine danış ey Vabisa! İyilik, nefsinin kendisine ısındığı ve kalbinin itmi'nan duyduğu şeydir. Günah ise, nefsini tırmalayan ve göğsünde tereddüde yol açandır."[8]

Bu iki hadisten günahın mahiyeti hakkında şu sonuçları elde edebiliriz:

A- Günah insanın kalbine rahatsızlık verendir. Hadiste geçen "hâke" kelimesi, bu tanımın temel öğesidir. Nevevî Şerhinde bu kısım "kalbinde bir ızdırap ve tereddüte yol açan, göğsünü daraltan, kalbinde bir rahatsızlık olan ve endişelendirendir" şek-

---

[6] Hicr: 15/38; Sad: 38/81
[7] Sahîh-i Müslim, Birr, 5; Sünen-i Tirmizî, Zühd, 52; Müsned-i Ahmed İbn Hanbel, 9, 182, 227; 10, 251, 252, 256.
[8] Sünen-i Darimî, Büyü, 2.

linde açıklanmıştır.[9] Buna göre, diyebiliriz ki, günah izafî bir his meselesidir. Zira hadise ve olaylardan müteessir olma şahıslara göre değişmektedir. Buna ilâveten şunu da söylemek gerekir: Kalbe rahatsızlık veren en ufak bir şey bile günah olacaktır. Hatta anıldığında kalbe, vicdana dokunacak hatıralar dahi günah olarak canlılığını korumuş olacaklardır.

İbnu'l-Esir (ö. 606/ 1209) ise şöyle bir izah getirir: "Yani, kalbe tesir etti ve oraya yerleşti"[10]

Demek ki, vicdanın bastırılması ve kalpte mekân tutması esastır; gelip geçici bir his ve duygu yeterli değildir.

B- Başkasının haberdar olması istenilmeyen şey de günahtır veya günahın hususiyeti budur. Burada ise günahı, insanın utanmasına yol açan, bir tür kişisel saygınlığı zedeleyici unsur olarak görmekteyiz. Dahası, inançlı gönüllerde bu tesiri yaratması, hadise göre zarurîdir:

"Mü'min, günahlarını, sanki dibinde oturup da üzerine düşeceğini sandığı bir dağ gibi görür." [11] Ve,

"Kişi kötülük yapar da, bu ona rahatsızlık verirse, işte o mü'mindir!".[12]

Böyle bir anlayışta, günah duygusu içinde başka insanlar da günah hissine ortak olurlar. Yani, günah toplum içinde hissedilen utanmadır.

---

[9] Şerhu'n-Nevevî, 3/17.
[10] İbnu'l-Esîr, en-Nihaye fî garîbi'l-hadîs, I, 470.
[11] Sahîh-i Buhari, Da'avat, 4; Sünen-i Tirmizi, Kıyame,49.
[12] Müsned Ahmed İbn Hanbel, 9, 12.

Bu tariflerde ayrıca, günah hükmü için bir de kıstas sunulur vicdan! Özünde pozitif ve negatif yönlere istidatlı olan insanın içinde bir denge unsuru. Fıtrata; uygunluk ve ilâhî emirlerle güdümlenerek, dengenin (kötülük tarafına bozulmamasına çalışır. Onu zedeleyen, selim yaratılışa uygun isteklerine muhalif) olan her şey günah hükmünü giyer.

Aslında mümin nazarında, günah işlemek ateşe girmekten daha büyük bir bedbahtlıktır. Günah, kulun başkaldırışını gösterirken, ateşe girmekse Allah'ın azamet ve celâlini gösterir: "Ateşe girmekle imtihana çekilmem, günah ile imtihana çekilmemden daha sevgilidir. Niçin mi? Çünkü günah işlemede Rabbime muhalefet vardır; gazabı ve ateşindeyse, kudretini izhar ve kendi intikamını alma vardır. O'nun bana gazabı, benim kendimi (günah ile) azaba duçar etmemden daha iyi ve üstündür."[13]

-Hasan Basrî (r.a) ise, "Allah ile kul arasında günahlardan oluşmuş bir sınır bulunur; kul bu sınıra ulaştığında artık kalbi kararır ve Allah onu asla hayra muvaffak kılmaz!" [14]Derken, bize günahın sembolik bir anlamını vermektedir: Günah, Allah ile kul arasına giren bir perdedir. Veya günah, nezahat his ve duygusuna muhalif olandır.

-Ed-Dehlevî ise, günahın tarifine "İtaat etmeye taban tabana zıt olan isyanın başkaldırmanın da çeşitleri vardır. Nitekim kaynakları ve yapılış yolları vardır ki, bunlara günah ismi verilir."[15] cümlesiyle girdikten sonra, bir başka yerde şu tam tarifi verir bize: "Günah, insanın şeytana uyarak yaptığı ve arzusunda

[13] Ebu Talib el-Mekkî (ö. 386/996), Kutu'l-kulub, 1. 174.
[14] A.e. 1, 174.
[15] Şah Vetiyyu'llah ed-Dihlevî, Huccetu'llahi'l-baliga, 1.

fani olduğu, dünyada ve ahirette cezasını çektiği, bütün mükemmellikleri fesada uğratan, Allah'a boyun eğmeye ve itaate muhalif olan ve Allah ile kul arasındaki perdeyi, engeli kuvvetlendiren her fiildir".[16]

Bu tarif, günahın belki de en derli toplu tarifi sayılabilir. Sebebine gelince, beşeri hayatın bütün sahalarına kadar sokulabilmektedir.

Günahların dünyada ve ahirette akla, kalbe ve bedene verdiği dünyevî ve uhrevî zararlar, insan psikolojisi ve kişiliğinin oluşumu üzerinde olumsuz yönde bıraktığı etkiler, inkâr edilemez bir gerçektir. Bunların o kadar kötü ve çirkin etkileri, sonuçları var ki onları ancak bunun ne kadar tehlikeli ve büyük olduğunu Allah bilir.

İnsanlar bazen günahın tesirini günahı işledikleri anda görmezler. Özellikle henüz meleke hâline gelmemiş, kalbin katılaşmadığı gençliğin ilk dönemlerinde işlenen ilâhî yasaklar ve günahlar hakkında bu durum daha belirgindir. Çünkü bazen günahın tesiri ileride ortaya çıkar, ama kişi onu unutmuş olur. Etkisini o anda görmeyince, yaptığından dolayı Allah'ın ona memnuniyetsizliğinin olmadığını sanır ve cezanın gecikmesinin, aslında tövbe etmesi için İlâhî tarafından kendisine verilen bir mühletten kaynaklandığını unutur. Oysa tertemiz bir sayfadan ibaret olan kalpte günah sonucu oluşan siyah noktanın büyümesiyle nice insanlar helâk oldu, nice nimetler yok oldu, nice ferdî ve içtimaî belâlara davetiye çıkarıldı. Bırakın cahilleri, buna aldanan nice âlimler ve erdemli insanlar bile var!

---

[16] Dehlevî, Huccetu'llahi'l-baliga, I, 121.

Ama şunu da hatırlatalım ki, günahın cezasının bir kısmı peşindir. Zira kişi gizlice veya açıktan günah işler ve onun zilleti hemen üzerine çöker; organları veya ruhu, psikolojisi üzerindeki doğal etkisini anında gösterir. Çünkü masiyet sahibine, mutlaka zillet ve hakirlik vardır. İzzetin tümü ise Allah'a itaattedir. "Her kim izzet istiyorsa, izzetin hepsi Allah'ındır.

Rabbim bizleri küçük büyük bütün günahlara düşmekten muhafaza eylesin Allahümme Âmin...

Şu elinizdeki kitap İbn Kayyim El-Cevziyye (r.a) ait olan "Ed-Dau ve'd Deva'a adlı eserinden iktibas edilerek çevrilmiştir.[17]

BİR GÜNAHIN YETMİŞ ZARARI

GÜNAHIN KÜÇÜĞÜ OLMAZ...

-Abdullah bin Mes'ud'dan (r.a) rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur:"Küçük günahlardan sakının. Çünkü küçük günahların hepsi bir araya geldi mi kişiyi helak eder. Daha sonra Rasûlullah(s.a.v)insanlara bu konu da şu örneği verdi:

"Bu, geniş boş bir arazide konaklayan kimselerin şu haline benzer: bunlardan bir kimse gidip bir odun getirir, sonra başkası gidip bir başka odun daha getirir. Böylece bir odun yığını oluştururlar. Sonra yakmış oldukları ateşin üzerine bir yemek koyar pişirirler."[18]

-Enes b. Malik'ten(r.a)şöyle rivayet edilmiştir: "Sizler öyle ameller işliyorsunuz ki, işlemiş olduklarınız sizlerin gözünüzde

[17] Birkaç yerde öne ve arkaya alma, bazı yerlerde maddeleme, başlık koyma şeklinde çok küçük tasarrufta bulunulmuştur. Çevirenin önsözü burada bitmiştir. Çev.
[18] Bkz: En Nihaye, 3/56.

arpadan daha küçük gözüküyor. Oysa bizler şu sizlerin işlemiş olduklarınızı Rasûlullah(s.a.v)dönemin de helak edici günahlardan sayar idik."[19]

-Abdullah b. Ömer'den(r.a)rivayet edildiğine göre Rasûlullah(s.a.v)şöyle buyurmuştur: "Bir kadın ölünceye kadar hapsettiği bir kedi yüzünden azâb edildi ve bu sebeple cehenneme girdi. Hayvanı hapsettiğinde ona bir şey yedirmemiş, içirmemiş, yerdeki haşereleri yemesine bile izin ve imkân vermemişti.[20]

-Huzeyfe'den(r.a)nakledildiğine göre kendisine bir gün: İsrail oğulları dinlerini bir günde mi bıraktılar" diye soruldu. "Hayır! İsrail oğulları dinlerini bir günde terk etmediler elbette. Kendilerine Allah bir şey emretse, emri yerine getirmezler, bir şeyden men edilseler, men edilenden kaçınmazlardı. Sonunda, öyle bir hâl aldı ki, bir kimsenin gömleğinden sıyrılışı gibi dinlerinden sıyrıldılar."[21]

Selef-i salihinden bazıları küçük günahların nelere mâl olabileceğini insanlara göstermek için şu güzel sözleri söylemişlerdir:

-Günahlar; küfrün postacısı,

-Bir öpücük; zinanın postacısı,

-Müzik; zinanın postacısı,

-Yabancı bir kadına bakmak; aşkın postacısıdır...

---

[19] Buhari Rikak, 6492.
[20] Buhari, Enbiyâ 54. Müslim, Selâm 151, 152, Birr 133, 134.
[21] Senedi sahihtir. Ebu Nuaym Hilye, 1/279. Beyhaki Şuab, hasen bir senetle, 6817.

İşte bu saydıklarımız; nasıl hastalıklar ölümün postacısı ise bir takım küçük ve basit zannedilen günahlar da daha büyük şerlerin ve daha büyük günahların postacısıdır."[22]

-İbn Abbas'tan(r.a)şöyle nakledilir: "Ey günah işleyen kimse!

-Bir günah işledikten sonra işlemiş olduğun günahın kötü sonucundan ve cezasından korkmadan, güven içinde ikinci bir kez bir başka günah işlemen daha büyük bir suçtur...

-Günah işlerken sağında ve solunda ki meleklerden utanmaksızın günah işlemen daha büyük bir suçtur...

-İşlemiş olduğun günahından dolayı Allah'ın sana ne yapacağını bilmediğin halde, senin halen gülmen, işlemiş olduğun günahtan daha büyük bir suçtur...

-Günahı işleyebilmeye güç yetirdiğinden dolayı sevinmen senin için daha büyük bir suçtur...

Bir günahı işlemek isteyip de işleyememen den sonra, günahı işleyememeye üzülmen daha büyük bir suçtur...

-Günah işlerken rüzgârın kapının örtüsünün hareket ettirmesinden dolayı tedirgin olman, korkman; Allah'ın seni görmesine rağmen halen kalbinin titremeyişi daha büyük bir suçtur...

Vay senin haline! Eyyûb(a.s)'ın günahı ne idi de, Allah onun bedenine bir hastalık verdi ve malını da elinden alarak belaya uğrattı, bunun sebebini biliyor musun?

---

[22] Medaric Salikin, 2/25. Hilye, 10/244. Benzer bir söz: Ebu Hafs En-Niysaburi ye atfedilir Ö. 276 h.

Hatta bir zaman zulme uğramış bir kişi, zalime engel olması için bir kişiden yardım istemişti de, o kişi gücü yettiği halde mazlum kimseye yardım etmemişti. Bu yüzden Allah da ona belâ ve musibet vermişti..."[23]

-Bilal b. Sa'd(r.a)şöyle demiştir: "Günahın küçüklüğüne bakma, günahı kime karşı işlediğine bak." [24]

-Fudayl b. İyaz(r.a)der ki: "Bir günah senin gözünde ne kadar küçük ise; işlemiş olduğun günah Allah katında o kadar büyüktür. Bir günah gözün de ne kadar büyük ise; Allah katında o kadar küçük olur."[25]

Denilmiştir ki: Allah Musa'ya vahyederek şöyle dedi: "Ey Musa! Aslında kullarımdan ilk ölen iblis'tir. Çünkü o bana isyan etmiştir. Ben ise bana âsi olanları ölülerden sayarım."[26]

-Ebû Hureyre'den(r.a)rivayet edildiğine göre Rasûlullah(s.a.v)şöyle buyurmuştur:"Mümin kul bir günah işlediği zaman, bu günah onun kalbine siyah bir nokta olarak işlenir. Eğer kul bu günahtan tevbe ederse, onun kalbi tekrar parlak ve bembeyaz olur. Yok, kul ısrar eder ve bir günah daha işleyecek olursa, onun kalbine bir siyah nokta daha işlenir. Onun kalbini tamamen kaplayana kadar bu böyle devam eder. İşte kalbe çöken 'ran / pas' budur.

---

[23] Ebu Nuaym Hilye, 1/324. Cüneyt, Dahhaktan ve o da İbni Abbas'tan nakletmiştir. Cübeyr cidden zayıftır. Dahhak ise İbni Abbas'dan işitmemiştir.
[24] İmam Ahmed der ki: Bize Velid, ona Evzâî anlattı Bilal bin Sad'den nakletti. Zevaid Abdullah, 2276.
[25] İbni Ebi'd Dünya Tevbe, 64. Beyhaki Şuab, 6751. İbni Asakir Tarihi, 48/426.
[26] İbni Ebi'd Dünya Tevbe, 42. Mesruk bin Süfyan'dan nakledilmiştir.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: "Hayır (öyle değildir) doğrusu kazandıkları (kötü) şeyler, onların kalplerinin üzerinde pas bağlamıştır." (Mutaffifin, 14)[27]

-Huzeyfe(r.a)der ki: "Kul bir günah işlediğinde kalbinde siyah bir nokta oluşur. Sonunda kalbi, aynı üzerinde siyahlık olan koyun gibi olur."[28]

İTAAT; ALLAH TEÂLÂ'NIN RIZASINI, İSYAN İSE; ALLAH TEÂLÂ'NIN GAZABINI CELBEDER

-İbn Mesud'dan (r.a) rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur:"Ey Kureyşliler! Sizler Allah'a karşı asi olmadığınız müddetçe yöneticiliğe ehilsiniz. Şayet tutar Allah'a isyan ederseniz, Allah sizi aynı bir dalın diğer dalı yontması gibi yontar." Rasûlullah (s.a.v) daha sonra elindeki dalın kabuğunu yonttu ve dalı soyulmuş bir hale getirdi.[29]

-Vehb'den (r.a) nakledildiğine göre: "Yüce Allah'ın İsrail oğullarına söyledikleri arasında şu da var idi: "Bana(Allah)itaat edildiğinde razı olurum, razı olduğumda ise bereket veririm ve bereketimin de sonu yoktur...

"Bana isyan edildiğinde ise gazap ederim, gazap edince lanet ederim, lanetim ise, lanete maruz kalanın yedinci toruna varıncaya kadar ulaşır."[30]

---

[27] Müsned'de ve Tirmizî'nin el-Cami'inde geçen ve Ebû Salih'in Ebû Hureyre'den nakletmiştir. Tirmizî: "Bu hasen-sahih bir hadistir." demiştir. Bkz: Tuhfetu-l Ahvezi, 9/179.
[28] Senedi sahihtir. Ebu Davut Zühd, 285. Ebu Nuyam Hilye, 1/273. Beyhaki Şuab, 6810.
[29] İmam Ahmed der ki: Bize Yâkup, ona babası, ona Salih, ona İbn Şihâb, ona Ubeydullah b. Utbe, ona da İbn Mesud nakletmiştir. Müsned, 1/458. Ebu Ya'la, 8/458. Şaşi, 869. Hafız Fethul Bari de, 13/116 ricalleri sikadır demiştir.
[30] İmam Ahmed Müsned, 289.

- Âişe, Muaviye'ye (r.anhm) şöyle yazdı: "Bir kul, Allah'ın emirlerine uymayıp isyan ettiğin de sevenleri onu yermeye başlarlar."[31]

-Ebû Derdâ (r.a) şöyle demiştir: "Bir kişi, farkına varmadan, mü'minlerin kalplerinin kendisine lanet etmesinden sakınsın" dedi. Sonra: "Bunun sebebinin ne olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu.

Ben: "Hayır" dedim. Bunun üzerine Ebû Derdâ(r.a)dedi ki: "Bir kul günahlara daldıkça Allah mü'minlerin kalplerine ona karşı nefret duygusu uyandırır, kul ise bunun farkına varmaz."[32]

-Muhammed bin Sirin(r.a)[33]girdiği bir borçtan dolayı kederlenmiş ve şöyle demişti: "Bu borç sıkıntısının kırk yıl önce işlemiş olduğum bir günah sebebiyle olduğunu biliyorum"[34]

İŞLENEN GÜNAHIN OLUMSUZ ETKİSİ HEMEN GÖZÜKMEYEBİLİR

Burada birçok insanın yanılgıya kapılmış olduğu bir konu var. Bazı insanların günahın kendi üzerindeki olumsuz etkisini hemen görmeyince zanneder ki artık işlemiş olduğum günahın olumsuz etkisini bir daha görmem yahut işlemiş olduğu günahın olumsuz etkisinin bir şekilde kendisine yansıyacağını unutur. Oysa bu hatadır. Şairin dediği gibi zanneder meseleyi;

---

[31] Ahmed, Veki'den, o Zekeriyya'dan, o da Âmir'den rivayet etmiştir. Zühd, 915. Ebu Davut Zühd, 337. Hatib Kifaye, 485.

[32] Ebû Nuaym, Salim b. Ebî Ca'd"dan rivayet etti. Hilye, 1/215. Senedin de inkita' vardır. İmam Ahmed Zühd, İbni Uyeyne'den muhtasar olarak 766.

[33] Tabiînden olup, tefsîr, fıkıh âlimi ve meşhûr rü'yâ tâbircisi. Asıl adı Muhammed'dir. Babasının adı Sîrîn olup, Resûlullah'ın (s.a.v) hizmetçisi ve Ensâr-ı kiramın büyüklerinden Enes bin Mâlik'in azatlı kölesidir. Annesi Safiye de Müslümanların göz bebeği Hazreti Ebû Bekir'in âzâdlısıydı. Basralı'dır. 33 (m. 653) senesinde doğup, 110 (m. 729) senesinde vefât etti. Çev.

[34] Ahmed b. Hanbel'in oğlu Abdullah babasının Zühd kitabında zikretmiştir. Ebu Nuyam Hilye, 2/271. İbni Asakir tarihi, 53/256. Riayet sabittir. Bkz: Zemmü'l Heva, 170.

Eğer duvar yıkıldığında toz yükselmezse,

Daha sonra ondan bir daha toz çıkmaz.

Kişi böyle zanneder ve büyük bir hataya düşer.

Subhanallah!

Oysa günah işlendikten sonra kalbe atılan bu siyah nokta nice insanları helak etti, onca nimetleri yok etti, nice belâlara davetiye çıkardı. Bu mesele de cahillerden ziyade, buna aldanan nice âlimler ve faziletli insanlar da vardır! Bu konuda aldanmış kişi, bir zehirin nasıl etkisini daha sonra gösterdiğini ve nasıl öldürücü bir yaranın nihayetinde etkisini gösterdiğini bilmezler.

Ebû Derdâ'dan (r.a) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: "Allah'ı görüyormuşçasına ve kendinizi ölülerden sayarak kulluk edin. Bilin ki size az olup yeten bir mal, sizi eğleyip oyalayan çok maldan daha hayırlıdır. Bilin ki salih amel eskimez, günah da asla unutulmaz."[35]

Fakat bazı durumlarda vardır ki, günahın cezasının bir kısmı peşindir daha sonra ya bırakılmaz. Zira Süleyman Teymî şöyle demiştir: "Kişi gizlice günah işler ve onun zilleti sabah olunca hemen üzerine çöker ve üzerinde belirir."[36]

Yahya bin Muaz Râzî şöyle demektedir: "Bir kimsenin duasında; Ey Allah'ım! Beni düşmanlarımın diline düşürme, deyip bir taraftan da kişinin kendi eliyle kendisini düşmanın diline düşürmesine hayret ediyorum"

---

[35] İmam Ahmed, zühd, 716. Veki' zühd'de tahric etmiştir, 13. Aynı şekilde Hennad zühd'de, 507. Ebu Nuaym Hilye, 1/211. Bkz: Ebu Davut zühd, 240.

[36] İbni Ebi'd Dünya, 195. Ebu Nuaym Hilye, 3/31. Beykahi Şüab, 6839, isnadı sahih demiştir.

Kendisine "Bu dediğin nasıl oluyor?" dediler.

"Bir kimse, Allah'a dünyada isyan eder, sonra kıyamet günü kendi işlemiş olduğu günahlarından ötürü düşmanın (şeytan) diline düşer" dedi.[37]

GÜNAHLARIN ZARARLARI

Günahların zararları hem dünya ve hem de ahirette kalbe ve bedene zarar verir. İşlenmiş olan günahların o kadar kötü ve çirkin etkileri, sonuçları vardır ki onları ancak Allah bilir.

İşlenen günahların zararları saymakla bitmez;

Birinci Zarar:

Günahların insana vermiş olduğu zararlardan ilki **"ilimden mahrum"** bırakmaktır.

Çünkü ilim Allah'ın kalplere atmış olduğu bir nurdur. İşlenen günah ise bu nuru söndürür.

İmam Şafiî[38] küçüklüğünde İmam Malik'in[39] önüne oturup, kendisinden ders almaya başlayınca, keskin ve parlak zekâsı,

---

[37] Büyük zahidlerdendir. İsmi Yahyâ bin Muâz bin Câfer Râzî, künyesi Ebû Zekeriyyâ, lakabı Vâiz'dir. Rey'de doğdu. Doğum târihi bilinmemektedir. 872 (H.258) târihinde Nişâbur'da vefât etti.

[38] Asıl adı Muhammed ibni İdris'tir. Büyük dedesi Şâfi, gençliğinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve selleme ulaşmıştır. Annesi Fatıma ise Hz. Hüseyin radıyallahu anhın torunlarından Abdullah'ın kızıdır. 150. hicret yılında Gazze'de diğer bir rivayete göre Askalan'da doğmuş, 204. hicret yılında Mısır'da vefat etmiştir.
Daha iki yaşında iken annesi onu Mekke-yi Mükerreme'ye götürmüş ve orada ilim tahsiline başlamıştır. Mekke-yi Mükerreme müftüsü Ebu Halid Müslim'den fıkıh öğrenmiş, bir ara Medine-yi Münevvere'ye giderek İmam-ı Malik'ten fıkıh, hadis tahsil etmiştir. Daha sonra Irak'a gitmiş ve orada İmam-ı Âzam'ın talebesi büyük müctehid Muhammed Şeybânî'den fıkıh tahsil etmiştir. İmam-ı Şafi daha yirmi yaşında iken İmam-ı Malik'in Muvatta kitabındaki bütün hadisleri ezberlemiş ve İmam-ı Malik'in huzurunda bunları okumuş ve İmam'ın büyük takdirlerini almıştır.

hızlı ve üstün anlayışı İmam Malik'in çok hoşuna gitti. İmam Şafiiye: "Allah Teâlâ'nın senin kalbine bir nur atmış olduğunu görüyorum. Sen onu asla günah karanlığıyla söndürme" dedi.[40]

İmam Şafiî bir şiirinde şöyle demektedir: "Ezber gücümün zayıflığından dert yanarak Hocam Vekî'e şikâyette bulundum.

"Beni günahları terke irşad buyurdu. Dedi ki: Bil ki ilim değerli bir nimettir. Allah'ın değerli nimeti de günah işleyene verilmez."[41],[42]

İmam-ı Şâfi'nin fıkıh ve hadis ilimlerindeki büyük kudreti yanında, tıpta, şiir ve edepte ve atıcılıkta da büyük bir iktidarı vardı. Rivayete göre attığı okların onda dokuzu, bazen hepsi isabet ederdi.

İmam-ı Malik daha genç yaşında iken ondaki yüksek istidadı görmüş, takdir etmiş ve: "Allah Teâlâ senin kalbine bir nur koymuştur. Sakın onu masiyetle söndürme." diye nasihatta bulunmuştur.

İmam Ahmet ibni Hanbel'in oğlu Abdullah babasına, Şâfi nasıl bir zattır ki ona hep dua ediyorsun? diye soruyor:

Babası İmam Ahmed şöyle diyor: Oğlum Şâfi dünya için güneş, insanlar için afiyet mesabesindedir. Hiç bunların yerine konulacak bir şey var mıdır? Çev.

[39] Mâlikî mezhebinin imâmı. Künyesi, Ebû Abdullah'tır. 95 (m. 711) senesinde Medine'de doğdu. 179 (m. 795)'de yetmiş altı yaşında iken Medine'de vefât etti. Soyu Yemen kabilelerinden "Beni Esbah" kabilesine ve Himyerîlerden bir hükümdâr hânedanına dayanır. Dedelerinden biri Medine'ye yerleşmişti. Eshâb-ı kiramdan olan dedesi Ebû Amr'dır.Çev.

[40] Bkz: Tarih Medine Dimeşk, 286/51.

[41] Bkz: Diyvan imam Şafii, 72.

[42] Günahlar; zihnin dağılmasına, kalbin yorulmasına sebep olur. Bu yüzden ilim okuyan kimsenin zihninin dağınıklığı anlatılanların öğrenilmemesine ve anlaşılmamasına yol açar. Nitekim kalbin günahlara düşmesi ise inancın ve anlayışın merkezi olan kalbe olumsuz etki eder. Günah öğrenilenlerin unutmasına yol açar. Unutmak ise ilmin afetidir. Ayrıca günahlar aklın noksanlaşmasında etkili olup onu ifsat eder. Çünkü aklın bir nuru vardır, masiyet ise bunu kaçınılmaz olarak söndürür. Nur sönünce de akıl zayıflar, eksilir.

Oysa günahların etkisini izale etmede, nefis ve şeytanla mücadele vermede yegane güç, akıldır. Beden ülkesinde de aklın işlevsiz hâle gelmesi, ülkenin düşmanlar tarafından kuşatılması ve tüm iyilik duygularının yok edilmesi demektir. Ahlâk âlimleri, "Aklı yardımına koşan hiç kimse, günah işlemez." derler. Çünkü nefsi günaha çağırdığında, aklı onu masiyetten kesinlikle men eder. Zira beden memleketine aklı hâkim olan kimse, kendisini yüce Rabb'in avucunda, huzurunda ve hükümranlığı altında görmekte, onun evinde ve sergisinin üzerinde olduğunu bilmektedir. Yüce Allah'ın ve meleklerinin, sürekli kendisini görmekte olup yaptıklarını şahit olduklarına müşahede etmektedir. Kur'ân'ın kendisini günahtan nehyettiğini, ölümü hatırlamasının kendisini günahtan en-

İkinci Zararı:

Günahların insana vermiş olduğu zararlardan birisi de "**rızıktan mahrum bırakmak**tır.

Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: "Şüphesiz bir kul işlemiş olduğu bir günahtan dolayı rızıktan mahrum bırakılır" [43]

Nasıl takva, rızkı celp ediyorsa, takvanın terki de fakirliği celp eder. Rızkı çekmede günahları terk etmekten daha etkin bir şey yoktur.[44]

---

gellediğini, masiyet sebebiyle elinden kaçırdığı dünya ve ahiret nimetlerinin, günah sonucu elde ettiği sevinç ve lezzetin kat kat fazlası olduğunu bilmektedir.
Hâl böyle iken, sağlıkı bir akla sahip hiç kimse tüm bunları nasıl göz ardı edebilir?! Ama eğer günahlar neticesinde akıl kendi sağlığını kaybeder, güçsüz bırakılırsa, bu durumda helâke sürüklenmek, uçurumlara yuvarlanmak kaçınılmaz olur. Çev.

[43] İmam Ahmed, müsned, 5/278. İbni Ebi'd Dünya, Ukubat, 5.

[44] İnsan Rızkını Nasıl Artarır?
1) Sıla-i Rahim Yapmak: Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyuruyor: "Allah'tan korkun ve akrabalık bağlarını kesmekten sakının." (Nisa 1) Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: "Herkim rızkının genişletilmesini ve ecelinin geciktirilmesini (ömrünün uzamasını) isterse sıla-i rahim yapsın." (Buhari 5986, Müslim 2557/20, 21)Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: "Herkim ömrünün uzatılmasını, rızkının genişletilmesini ve kötü ölümün kendisinden uzak tutulmasını arzularsa Allah'tan korksun ve sıla-i rahim yapsın." (Ahmed 2/290, Bezzar, Taberani)Sıla-i rahim, akrabalık bağlarını korumak demektir. Sıla-i rahim; hısım ve akrabalara güç nispetinde maddi ve manevi iyilik etmek, onlara nasihat etmek, şefkat ve merhamet göstermek, iyi muamele etmek, hayırları için dua etmek ve onları koruyup kollamakla yapılır.
2) Allah'a Tevekkül Etmek: Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:"Şayet siz Allah'a hakkıyla tevekkül etseydiniz, sabahleyin aç gidip akşamleyin tok olarak dönen kuşları rızıklandırdığı gibi sizi de rızıklandırırdı." (Tirmizi 2447, İbni Mace 4164, Ahmed 1/30, 52, Hâkim 4/318)
Tevekkül; âlemdeki tek failin Allah olduğuna, var olan her şeyin, yaratılmanın, rızkın, ihsan ve mahrumiyetin, zarar ve faydanın, hastalık ve sıhhatin, hayat ve ölümün ve adına varlık denen her şeyin Yüce Allah'tan olduğuna yakînen inanmak, kesin bir kanıyla bilmektir. Tevekkül çalışıp gayret etmeyi terk etmek değildir. Bilakis rızık aranırken çalışılmalı, ancak bu çalışmaya güvenip dayanılmamalı, her şeyin Allah'ın elinde olduğuna inanılmalıdır. Nitekim kuşların yuvalarından çıkıp rızıklarını araması, ancak bunu yaparken yalnızca Allah'a güvenerek bunu yapmaları bu nevidendir.
3) Tevbe ve İstiğfar Etmek: Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyuruyor:(Kavmi hakkında Nuh) "Onlara dedim ki: "Rabbinize istiğfar edin, çünkü O çok mağfiret

edicidir. Bağışlanma dileyin ki; O üzerinize semayı (yağmuru) bol bol indirsin! Mallarla ve oğullarla size yardım etsin, size bahçeler versin ve sizin için nehirler akıtsın." (Nuh 10, 12, Hud 52)Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: "Herkim çokça istiğfar ederse Allah onun her kederine bir kurtuluş, her sıkıntısına bir çıkış yapar ve onu ummadığı yerden rızıklandırır." (Ahmed 4/55, Hâkim 4/292)

4) Kendini Allah'a İbadete Vermek: Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: "Muhakkak ki Allah şöyle buyurdu: Ey Âdemoğlu! Kendini bana ibadete ver ki, göğsünü (kalbini) zenginlikle doldurayım ve fakirliğine engel olayım. Şayet bunu yapmazsan iki elini meşgaleyle doldurur ve fakirliğine engel olmam." (Tirmizi 2584, İbni Mace 4107, Ahmed 16/284, Hâkim 2/443)Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: "Rabbiniz şöyle buyurdu:Ey Âdemoğlu! Kendini bana ibadete ver ki, göğsünü (kalbini) zenginlikle ve ellerini rızıkla doldurayım. Ey Âdemoğlu! Benden uzaklaşma! Sonra kalbini fakirlikle ve ellerini meşgalelerle doldururum."(Hâkim 4/326)

5) Takvalı Olmak: Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona bir çıkış yolu yaratır ve onu hiç beklemediği bir yerden rızıklandırır..." (Talak 2, 3)

6) Allah Yolunda Hicret Etmek: Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyuruyor:"Herkim Allah yolunda hicret ederse gidecek çok yer ve genişlik (bolluk) bulur..."(Nisa 100)Gidilecek yurtlar geniş ve çok olunca rızkın genişliği, gönüllerin dert ve düşüncelerden rahatlaması ve daha birçok güzellikler gerçekleşir. Buna en açık ve bilinen örnek Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in ve ashabının Mekke'den Medine'ye hicretleridir. Allah yolunda sahip oldukları her şeylerini terk etmelerine karşılık Allah-u Teâlâ onlara yeryüzünün en ihtişamlı (Kayser ve Kisra) hazinelerini bağışlamış, doğusu ve batısı ile yeryüzünü onların hâkimiyeti altına girdirmiştir.

7) Hac ve Umreyi Ardı Ardına Yapmak: Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: "Hac ile umreyi ardı ardına (beraber) yapın. Çünkü körüğün demirin, altının ve gümüşün kirini (pasını) giderdiği gibi, bu ikisi fakirliği ve günahları giderir (yok eder). Mebrur (günahtan sakınılarak ve sünnete uygun yapılan) haccın karşılığı ancak cennettir."(Tirmizi 807, Nesei 2621, Ahmed 5/244, 245)

8) Allah Yolunda İnfak Etmek: Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyuruyor: "Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size cimriliği emreder. Allah ise size katından bir mağfiret ve fazlalık (bolluk) vaad eder. Allah her şeyi kuşatan ve bilendir."(Bakara 268)Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyuruyor:"...Siz (hayra) ne harcarsanız Allah onun yerine başkasını verir. O rızık verenlerin en hayırlısıdır."(Sebe 39) Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: "Allah-u Teâlâ buyurdu ki: Ey Âdemoğlu! Sen infak et (hayra harca) ki, Ben de sana infak edeyim."(Müslim 993/36)

9) İslamî İlim Talebelerine İnfak Etmek: Enes bin Malik (Radiyallahu Anh) şöyle dedi:"Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in döneminde iki kardeş vardı. Bunlardan birisi (ilim öğrenmek için) Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e gelir, diğeri de (her ikisinin geçimini temin etmek için) çalışırdı. Bu iş sahibi olan, (ilim öğrenen) kardeşini Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e şikâyet etti. Bunun üzerine Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem):'Belki de senin rızıklandırılman kardeşin sebebiyledir' buyurdu."(Tirmizi 2448, Hakim 1/93, 94)

Bu hadisteki 'belki' lafzı zan değil, kesin kanı ifade eder. Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bunu muhatabını ayıplamak maksadıyla kullanmıştır.Abdullah bin Mübarek (Rahmetullahi Aleyh) ihsanlarını yani yardımlarını yalnızca ilim ehline yapar, bunun sebebi sorulduğunda ise;Ben Nebilik makamından sonra âlimlerin makamından daha büyük bir makam bilmiyorum. Onlar kendi ihtiyaçlarıyla uğraşacak olurlarsa kendilerini ilme veremezler. Onun için onların kendilerini ilme vermelerini sağlamak en iyisidir, derdi. Tefsiru'l-Kâsımi 3/250.

10) Güçsüzlere İyilik ve Yardım Etmek: Mus'ab bin Sa'd şöyle dedi:"Babam Sa'd bin Ebi Vakkas (Radiyallahu Anh) kendinin, diğerleri üzerinde bir üstünlüğü olduğunu

Üçüncü Zarar:

Günah işleyen kimse kendisiyle Rabbi arasında, hiçbir lezzetle kıyas edilmeyecek kadar **kalbin de büyük soğukluk ve yalnızlık hisseder.** Kişi öyle bir hale gelir ki dünyanın tüm lezzetleri kendisine verilse bile, kalbindeki bu yalnızlığı ve soğukluğu gideremez. Elbette kalpteki bu soğukluğu da ancak kalbinde bir parça iman sebebiyle hayat olan kişi hisseder.

"Ölmüş olan kimseye yaralamalar hiç bir acı vermez"[45]

Dolayısıyla bizler diyoruz ki: kişinin günahları sadece kalbinde hissedeceği bu soğukluk ve mutsuzluk haline düşmemek maksadıyla terk etse bile bunu yapmak akıllıca bir harekettir. Yani kişi günahları başka hiçbir kötü etkisi olmasa bile sırf bunun için terk etmelidir.

-Bir kimse ariflerden bir zâta; içinde hissettiği yalnızlık hissinden dert yandı. Arif kendisine şöyle nasihatte bulundu: "Günahlar seni yalnız ve mutsuz yaptığına göre, bu günahların sana verdiği yalnızlıktan kurtulmak istiyorsan, bütün günahları terket ve böylece ünsiyet bulasın.

Bundan dolayı kalp için, günah üstüne günahın getirdiği mutsuzluk ve yalnızlık hissi kadar acı verici bir hiçbir şey yoktur."[46]

---

düşünürdü. Bunun üzerine Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem):'Sizler ancak zayıflarınız sebebiyle yardım ediliyor ve rızıklandırılıyorsunuz' buyurdu."(Buhari 2719, Ebu Davud 2594, Tirmizi 1754, Nesei 3165)

[45] Bkz: Ebi't Tayyib Diyvan, 245.

Dördüncü Zarar:

İşlenilen günahlar kişiyle diğer **insanlar ve özellikle de hayırlı kimseler arasında soğukluk meydana** getirir.

Bu soğukluk ne kadar güçlenirse onlardan ve onlarla oturup kalkmaktan o kadar uzaklaşır. Nitekim onlardan istifade bereketinden mahrum kalır. Çünkü kişi Rahman taraftarlarına uzak kaldığı oranda şeytan taraftarlarına yaklaşır. Bu soğukluk o kadar güçlenir ki, nihayet kişiye iyice yerleşir ve onunla hanımı, çocukları akrabaları arasına girer hatta kendisi ve nefsi arasında da olmaya başlar. Bakarsın bir zaman gelir, kişiyi kendisine dahi yabancı görürsün.

Seleften bir zat şöyle demiştir: "Ben Allah'a (c.c.) karşı bir günah işliyorum nihayet işlemiş olduğum günahın etkisini bineğimin ve hanımımın davranışlarında hissediyorum."[47]

Beşinci Zararı:

"Bütün işler kişiye zor gelir" Kişi hangi işi yapmaya kalksa, kapısının yüzüne kapandığını veya zorlaştığını görür. Zira her kim Allah'tan gereğince sakınırsa, Allah, işlerini o kişiye kolaylaştırır. Sakınmayı terk ettiğinde ise Allah o kişiye işlerini zorlaştırır.

Ey Allah'ım! Ne kadar şaşılacak bir durum!

Kul nasıl olurda tüm hayır ve fayda kapılarının kendisine kapandığı veya tüm yollarının kendisine zorlaştığını görür ve halen bunun nereden kaynaklandığını bilemez...

---

[46] Bkz: Medaric, 2/406.
[47] Fudayl bin İyaz'ın sözüdür. Lafzı için bkz: Hilye, 1/109.

Altıncı Zarar:

Kişi işlemiş olduğu günahların etkisini **gecenin zifiri karanlığını hissettiği gibi, hakiki olarak kalbinde ve gözlerinde hisseder.**

Göz için karanlık ne demek ise kalbi için de işlenilen günahın karanlığı da aynıdır. İtaat; kişi için nûr demektir, masiyet ise karanlık demektir. Bu karanlık ne kadar artarsa, kişinin önünü görememesi, şaşkınlığı o kadar çok artar. Nitekim farkında olmadan bid'atlere, sapıklıklara ve helak edici şeylere duçar olur.

Günaha dalan kimse; tek başına gecenin karanlığında yürüyen bir kör gibidir. İşlenmiş olan günahlar nedeniyle kalpteki karanlık o kadar güçlenir ki bu gözde dahi belli olur, nitekim daha da güçlenerek yüze yansır. Nihayet yüzde, herkesin gördüğü bir nursuzluk ve karartı belirir.

Abdullah bin Abbas (r.a) şöyle demektedir: "Salih ve güzel amel; yüze parlaklık, kalbe nur, rızka bolluk/ bereket, bedene güç, insanların kalbine ise sevgi ve yakınlık verir.

"Kötü amel ise; yüzde siyahlık, kalpte karanlık, bedende zayıflık, rızıkta darlık ve insanların kalbinde ise nefret oluşturur."[48]

Yedinci Zarar:

İşlenen günahlar **kalbi ve bedeni zayıflatır.** Günahların kalbe verdiği zayıflık herkes tarafından zaten bilinir. Öyle ki günahların kalbi zayıflatması tam anlamıyla kişiyi öldürene kadar devam eder.

---

[48] Bkz: İbni Abbas'dan ve Enes'den (r.anhm) rivayet edilmiştir. Ravzatu-l muhibin, 586.

Günahların bedeni zayıflatmasına gelince; Şu bir gerçektir ki, Mü'minin asıl gücü kalbindedir. Dolayısıyla Müminin kalbinin güçlendiği oranda bedeni de güçlenir.

Günahkâr kimse ise beden olarak güçlü olsa da, ihtiyaç duyulduğu zaman gücü son derece zayıftır. Bundan dolayı günah işleyen kimse beden olarak güçlü olsa da ihtiyaç duyduğu zaman gücü kendisine ihanet eder.

Bu konuyu şöylece bir düşün; Farslılar[49]ve Bizanslıların[50] bedenleri en çok ihtiyaç duydukları zamanda kendilerine hiçbir fayda vermedi ve kendilerine nasıl da ihanet etti.

---

[49] Farslar (Farsça: فارسی, Osmanlıca: عجم *Âcem*), günümüzde İran nüfusunun çoğunluğunu (% 66) oluşturan etnik grup. Etimolojik olarak Pars (Pers) kelimesinden gelmektedir. Pars kelimesi Arapçanın etkisiyle Fars haline gelmiştir; Arapça'da bulunmayan P harfi F ile ikame edilmiştir. Arapça'da bu iki ses ortak kapalı a sesiyle verilmektedir. Fars devletlerinin tarihi Ahamenişler ve Partlar ve Sasaniler şeklinde 2550 yıl öncesine kadar uzanır. Farsların dili Farsça, bir Hint-Avrupa dilidir. Tarihi önemi olan çok sayıda Fars şair ve bilge mevcuttur. Çev.

[50] Bizans İmparatorluğu, Roma İmparatorluğu'nun 395'te Doğu ve Batı olarak ikiye ayrılmasıyla ortaya çıktı. Başkenti Roma olan Batı Roma İmparatorluğu 5. yüzyılda Germen kabilelerinin İtalya'yı istila etmesi sonucu yıkıldı. Merkezi Konstantinopolis (bugünkü İstanbul) olan ve Bizans İmparatorluğu da denen Doğu Roma İmparatorluğu ise, bin yılı aşkın süre varlığını sürdürdü. Bizans'ın ortaya çıkışı, Roma İmparatoru I. Constantinus'un başkenti, Roma'dan bugünkü İstanbul'a taşınmasıyla da yakından ilişkilidir.
Roma İmparatoru I. Konstantin (Büyük Konstantin), 330'da imparatorluğun başkentini eski Yunan kenti Byzantion'a (Bizans) taşıdı ve yeni başkente "Nova Roma" (Yeni Roma) adını verse de imparatorun ölümünden sonra Konstantin'in Şehri anlamına gelen Konstantinopolis ismi kullanılmıştır. Büyük Konstantin, Roma'dan senatörler ve yüksek memurlar getirterek Konstantinopolis'te yeni bir yönetim oluşturdu ve kenti yeniden imar etti. Roma çok tanrılı olmasına karşın, Konstantinopolis'i bir Hıristiyan kenti yaptı ve kendisi de bu dini benimsedi. Bizans'ın yöneticileri kendilerini Roma İmparatorluğu'nun gerçek mirasçıları olarak kabul ettiler ancak öte yandan Roma ile ilişkilerini de sürdürdüler. Roma İmparatorluğu'nun batı kesimi küçük devletlere ayrılıp parçalanırken, Bizans İmparatorluğu bütünlüğünü korumayı başardı. Batıdan bağımsız olarak Doğu Akdeniz'de egemen olan Bizans İmparatorluğu, klasik Yunan ve Roma uygarlıklarının son merkezi oldu. Çev.

Müminlerin haline bakıldığında ise bedenlerinin ve imanlarının gücüyle onlara nasıl galip geldiler ve onları nasıl hezimete uğrattılar?

O halde gerçek güç; iman gücüdür. İmanın olduğu yerde gerçek güç var demektir. Bunun böyle olduğu tarihte de hep görülmüştür.

Sekizinci Zarar:

Günah işleyen kimse **itaat ve ibadet etmekten, ibadetin lezzetinden mahrum kalır.** Şayet günah işleyen kimseye verilen ceza tek bu olsaydı şüphesiz bu o kimseye ceza olarak yeter ve artardı.

Günah kişiye öyle bir zarar verir ki; günahı işlemediği zaman yapacak olduğu ibadet ve itâatten kişiyi mahrum bırakır. İşleyeceği başka bir ibadetin önünü de böylece keser. Nitekim yaptığı günahtan dolayı üçüncü, dördüncü ve başka hayırlı amellerin yolu kesilmiş olur. İşlemiş olduğu bir günahtan dolayı her biri dünya ve dünyadakilerden daha hayırlı birçok ibadet ve hayır yolunun önü o kişiye kesilir. Bu aynı kişinin yediği bir yiyecekten dolayı hastalanmasına, bundan dolayı daha hoş ve lezzetli birçok yiyecekten mahrum kalmasına benzer. Yardım ancak Allah'tandır.

Dokuzuncu Zarar:

İşlenilen günahlar, **ömrü kısaltır ve ömrün bereketini götürür.** İyilik ömrü uzattığı gibi, masiyet ve günahlar da ömrü kısaltır.

Hadislerde belirtilen "günahların ömrü kısaltması" konusunda Âlimler farklı görüşlere sahiptirler.

Bazı âlimler şöyle demiştir; "ömrün kısalması" bereketinin gitmesi demektir. Bu görüş doğrudur. Ömrün bereketinin gitmesi günahların etkilerinden sadece bir tanesidir.

Bazı âlimler ise şöyle demişlerdi: İşlenen günahlar ömrü, rızık gibi hakikaten azaltır. Yüce Allah rızkın bereketlenmesi için birçok sebepler var etmiştir. Nitekim rızık bunlarla çoğalır, bereketlenir. Bunun gibi ömrün bereketi (uzunluğu) için de bir takım sebepler var etmiştir. Nitekim ömür de bir takım sebeplerle fazlalaşır ve uzar.

Âlimler bu konuyu şöyle izah ederler: Bir kimsenin ömrünün, belli sebeplerden dolayı eksilmesi söz konusu ise aynı şekilde belli sebeplerden dolayı uzaması da söz konusudur. Zira rızıklar, eceller, mutluluk ve mutsuzluk, sıhhat ve hastalık, zenginlik ile fakirlik Yüce Rabb'in kaderi ile olsa da, kaderde belirlediklerini bir takım gerekçelerle ve sepelerle alakalı olarak belirler.

Bazı âlimler de şöyle demişlerdir: Günahların ömrü kısaltmasından anlaşılması gereken; işlenilen günah kalplerin ömrünü kısaltır. Çünkü hakiki hayat bedenlerin hayatı değil kalbin hayatıdır. Bu nedenle yüce Allah kâfirin diri değil ölü olduğunu

haber vermektedir. Ayette şöyle buyrulur: "Onlar ölüdürler, diri değildirler" (Nahl, 21)

O halde gerçek hayat kalbin hayatıdır. Kalbin de hayat olan kimse hayatta olan kimsedir. Kalbin de hayat olmayan kimse ise ölü olan gerçekte hayatta olmayan kimsedir. İnsanın yaşadığı süre içindeki ömrü gerçek bir hayat değildir. Gerçek hayat sadece Allah ile birlikte hayat bulduğu anlarıdır. O halde bir kimsenin ömrü sadece Allah ile hayat bulduğu o vakitlerdir. Kişinin rabbi ile ilişkisi yok ise, ölü bir konumda olduğunu bilmelidir.

Bunun manası şudur; her iyilik, takva, itaat ve ibadet adına yapılan her ne var ise kişi hakiki ömrünü artırmış olur. Bunların dışındaki yaşanmış zamanlara ise ömür denilmez. Çünkü o vakitleri kişi ölü olarak geçirmiştir.

Kısacası...

Kul Allah'tan yüz çevirip günah işlediğinden ötürü hakiki hayat; kalp hayatının günlerini boşa geçirmiş olur ve bunun üzüntü acısını ayette belirtildiği gibi: **"Ah keşke hayatım için bir şeyler yapsaydım"** (Fecr, 24) dediği gün tam anlamıyla hisseder.

Bununla beraber günah işleyen kimsenin şu iki hali olabilir; dinî ve dünyevî olarak bazı faydalar elde etmek için gayret gösterir ve bunun için çabalar. Eğer günahkâr kimse ne dünya ve ne de ahireti için gayret göstermemişse ömrünü boş bir şey için geçirmiş, hayatını tamamen boşa harcamış demektir.

Şayet günahkâr kimsenin az da olsa dünyası veya ahireti için gayreti varsa bu işlemiş olduğu günahlardan dolayı engeller

oluşmuş ve yolu uzamış olur çünkü bu kimse tutması gereken yolun dışında yollar tutmuş ve başka gereksiz günah işlerle meşgul olmuş bundan dolayı işi zorlaşmıştır. Bu ise hiç kuşkusuz kişinin ömründe hakiki bir kısalma demektir.

Aslında meselenin sırrı şundan ibarettir: İnsanın ömrü, yaşadığı zaman diliminden ibarettir. Dolayısıyla kişinin yaşaması ancak Rabbine yönelmesi, irtibatını kuvvetlendirmesi, peygamberini sevmesi, Allah'ı zikretmesi ve rızasını her şeyden üstün tutmasıyla olur.

Onuncu Zarar:

Kişinin işlemiş olduğu günahların bir başka etkisi **de benzerlerine kapı açması, bir başka günahı doğurmasıdır.** Hatta öyle bir hale gelir ki kulun işlemiş olduğu günahları terk etmesi ve günahlarından uzaklaşması zor olur.

Selef salihinden bir kimse: "Günahın kul üzerinde ki cezalarından biri de başka bir günah doğurmasıdır. Aynı iyi amelin mükâfatlarından birinin de bir başka iyi ameli getirmesidir. Kul iyi bir amel işlerse, yanında bulunan diğer Salih amel: "beni de işle" der. O Salih ameli yaptığında üçüncü bir hayırlı Salih amel de aynısını söyler ve böylece devam eder gider. Nitekim ecirler katlanır ve kişinin kazanmış olduğu sevaplar çoğalmış olur.

İşte işlenilen günahlar da işte böyledir. Kişi günah işleye işleye artık günahlar kişide karakter haline gelir. Kişiden ayrılmaz bir nitelik ve sabit hasletler haline gelir.

Öyleyse diyebiliriz ki; iyi bir mümin itâat ve ibadet yapmazsa bundan dolayı sıkıntıya girer, içi daralır. Sudan çıkmış balığın hali ne ise müminin Salih amelleri terk etmesi, ibadet ve itaatten

uzaklaşması aynı odur. Bulunduğu bu durumdan ancak tekrar itaat ve ibadetlere yöneldiğin de huzura kavuşur ve kurtulur.

İşte günahkâr kimse de günah işlemeyi terk edip itâate yöneldiğinde sıkılır ve bunalım içerisine girer. Günahtan uzaklaştığı için gönlü daralır ve günaha tekrar dönünceye kadar sanki eli kolu bağlıymış gibidir. Hatta bundan dolayı birçok fasık kimse hiçbir lezzet ve zevk almadıkları ve içlerinde günaha karşı hiçbir istek ve arzu olmadığı halde sırf günahtan ayrı kalmanın vermiş olduğu üzüntü ve acıdan dolayı günah işlemeye yönelirler.

Nitekim bu kimselerin önde gelenlerinden olan Hasan bin Hâni söylemiş olduğu bir şiirinde şöyle demektedir:

Şarabın birini zevkine içtim.

Diğerini ise şaraptan hicranımı teskin etmek için içtim.

Bir başkası ise şöyle der:

O içmiş olduğum şifamdı; aslında bende biliyorum ki o derdimin ta kendisi idi...

Şarapçının şarabı tedavi için içişi gibi...

Kul bir müddet kendini ibadete zorladıktan sonra ibadete alışır, ibadetleri sevmeye başlar. İbadetlerin lezzetini almaya başlar ve daha sonra ibadet ve itaatleri başka şeylere tercih etmeye başlar. Nihayetinde kendisine Allah rahmet ederek ve melekler gönderir. Melekler onu itâate yöneltir, teşvik eder hatta yattığı ve oturduğu yerden kaldırarak ibadete başlatırlar.

Öyleyse işlenilen her bir Salih amel bir başka Salih amelin işlenmesini kolaylaştırır aynı şekilde işlenilen her bir günah bir başka günahın işlenilmesini kolaylaştırır.

Bu yüzden günahkâr kimselerde zamanla günahlara alışır, kalbi günahlarla yoğrulur. Nihayetinde Allah kendisine devamlı günaha kışkırtıcı şeytanlar gönderir.

Bu bahsetmeye çalıştığımız birinci kul; Allah'ın yardımı ile işlemiş olduğu ibadet ve itaatlerle askerlerini güçlendirdi. Bu güçlenen askerler de daha fazla ibadet ve itaat için yeni askerler oldular.

İkinci kul ise; işlemiş olduğu günahlar sayesinde şeytanın kendisine göndermiş olduğu askerleri güçlendirdi ve onun yardımcıları haline geldiler.

On Birinci Zarar:

Bu bahsetmeye çalışacağımız zarar kul için en tehlikeli olanıdır. Kul günah işleye işleye **kulun kalbinde var olan hayır yapma iradesi zayıflar.** Günah işleme iradesi ise aksine güçlenir. Aynı zaman da kulun tevbe iradesi ve isteği kalbinde yavaş yavaş zayıflar. Nitekim kul da tövbe etme gibi bir istek kalmaz. Kulun canının yarısı çıkmış olsa da yine de tevbe etmez hale gelir.

Bu süreçte diliyle yalancıların tevbe ettiği gibi ve dilinin ucuyla istiğfarlarını söyler durur. Fakat kalbi hâlâ günahlara bağlı ve ısrarcıdır; imkân bulup güç yetirdiğinde hemen günah işlemeye yönelir. İşte bu hastalıkların en büyüğü ve uçuruma en yakın olan kimsedir.

On İkinci Zarar:

Günah işleyen kimsenin **kalbinden günahların çirkinliği zamanla kaybolur ve günahlar artık kişi için alışkanlık ve âdet haline gelir.** Dolayısıyla da insanların kendisini günah işlerken görmesinden ve hakkında konuşmalarından rahatsız olmaz.

İşte bu durum, fasıkların hedefi ve arzularının zirvesidir. İnsanların kendilerinin fısk ve fücurlarını konuşmaları fasık ve facirler için zevkin kemâl noktasıdır. O kadar ki, bu tür kimseler işlemiş oldukları günahlarla övünürler. Kendilerinin hallerini bilmeyenlere, görmeyenlere anlatır dururlar ve "Ey filan! Ben şöyle şöyle yaptım" diye yaptıklarıyla övünürler.

Bu tip kimseler bir türlü günahlarından sıyrılıp iyileşmezler. Bu kimselerin tövbe etmeleri de kolay olmaz ve isyanlarından dolayı tövbe yolu onlar için tıkanır.

Nitekim Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurur: "Günahı herkesin ortasında işleyenler, günahlarını açıklayanlar hariç, bütün ümmetim af olunacaktır, aftan yararlanacaktır. İnsanın gece bir günahı işleyip, Allah onun günahını örtmüşken, sabah olduğunda: Ey falan! Ben dün gece şöyle şöyle bir günahı işledim, diye söylemesi, günahlarını açıklamak olup onun lâubalîliğini gösterir. Hâlbuki o kişi, Rabbi onun günahını gizleyerek gecelemişti. Sabah olunca da o kişi Allah'ın örtüsünü üzerinden açmaktadır."[51] [52]

---

[51] Buhari edeb, 6069. Müslim zühd, 2990.

[52] Tövbe kapıları her zaman açıktır. Kul yeter ki tövbesinde samimi olsun. Ne kadar çok günahı olursa olsun ve kaç defa tövbesini bozmuş olursa olsun, kul yine de tövbe etmeye devam etmelidir. Bu konuda sevgili peygamberimiz aleyhisselam şu müjdeleri veriyor: "Nefsim kudret elinde olan Zât'a yemin ederim ki, eğer siz hiç günah işlemeseniz, Allah

On Üçüncü Zarar:

İşlenilen her bir günah **Allah Teâlâ'nın helak ettiği ümmetlerden birinin mirasıdır.**

- Lûtilik Lût'un (a.s.) kavminin mirasıdır.

- Malı alırken fazla, verirken az tartmak Şuayb(a.s)'ın kavminin mirasıdır.

- Yeryüzünde fesat çıkarma ve büyüklenme Firavun'un kavmini mirasdır.

- Kibirlilik ve zorbalık Hûd(a.s)'ın kavminin mirasıdır.

Dolayısıyla günahkâr ve isyan içerisinde olan kişi Allah'ın düşmanı olan bu ümmetlerden birinin elbisesini giymiş demektir.

Malik bin Dinar(r.a) şöyle demektedir: "Allah Teâlâ, İsrail oğullarının bir peygamberine şöyle vahiy etti: "Kullarıma söyle; düşmanlarımın girdikleri yerlere girmesinler, düşmanlarımın elbiselerini giymesinler, düşmanlarımın gemisine binmesinler, düşmanlarımın yiyeceklerini de yemesinler. Yoksa o kullarım da onlar gibi, düşmanlarım olurlar."[53]

---

sizi toptan helâk eder; sonra günah işleyen, arkadan da istiğfar eden bir kavim yaratır ve onları mağfiret ederdi." (Müslim, Tevbe 9)
Bir hadisi kutside ise şöyle buyrulur: "Allah Teâlâ (buyurdu ki): Ey Âdemoğlu! Sen bana dua ettiğin ve benden af umduğun sürece, işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun, onların büyüklüğüne bakmadan seni bağışlarım. Ey Âdemoğlu! Günahların gökleri dolduracak kadar olsa, sen Benden bağışlanmanı dilersen, günahlarını affederim. Ey Âdemoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla huzuruma gelsen, fakat Bana hiçbir şeyi ortak koşmamış, şirke bulaşmamış olsan, Ben de seni yeryüzü dolusu mağfiretle karşılarım." (Tirmizî, Daavât 98)Çev.

[53] Ahmed b. Hanbel'in oğlu Abdullah babasının Zühd kitabında zikretmiştir fakat söz Ukayl bin Müdrak Es Sülemi ye aittir, 523. İbni Ebi'd Dünya Emri Bi-l maruf, 73. Ebu Nuaym hilye de, Malik ibni Dinarın sözü olarak zikreder, 2/371.

Abdullah bin Ömer'den(r.a)rivayet edildiğine göre: Rasûlullah(s.a.v)şöyle buyurmuştur: "Kıyamet kopmadan önce, hiçbir ortağı bulunmayan, sadece ve sadece Allah'a kulluk edilmesi için kılıçla gönderildim. Rızkım mızrağımın gölgesi altındadır! Zillet ve kölelik ise benim emrime muhalefet edenler için kılındı! Kuşkusuz her kim bir topluma benzer ise onlardan olur."[54]

On Dördüncü Zarar:

Kulun günah işlemesi; **Allah katında değersizleşmesine, gözünden düşmesine sebep olur.**

Konuyla alakalı olarak Hasan Basri (r.a) şöyle demektedir:"Günah işleyen kimseler; Allah Teâlâ'yı basite aldılar/zayıf gördüler gereği gibi takdir edemediler ve ona karşı âsî oldular. Şayet Allah Teâlâ'yı gereği gibi takdir edip, değer verselerdi, Allah Teâlâ da onları korurdu."[55]

Şu bilinmeli ki: Kul, Allah nezdinde değersizleşince de ona hiç kimse değer vermez. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Allah her kimi hakir ve değersiz yapmışsa ona değer verecek hiç kimse yoktur."(Hac, 18)

Şayet insanlar, o günahkâr kimseye değer veriyorlar ise bil ki onun şerrinden korktuklarından yahut onda bir ihtiyaçları olduklarından dolayı ona değer veriyorlar ve saygı gösteriyorlardır. Aslında insanların kalplerinde; o günahkâr kimseler en hakir, en düşük kimselerdir.

---

[54]Ahmed Müsned, 2/50. Ebu Davut, 4031. İbni Ebi Şeybe, 19394. Taberani müsned Eş Şamiyyin, 216. Abd bin Humeyd Müntehab, 846.

[55] Benzer lafızlarla Ebi Süleyman Ed Daraniden varid olmuştur. Bkz: Ebi Nuaym El Hilye, 9/261. Beyhaki Şuab, 6836. İbni Asakir tarihin de, 151/34.

On Beşinci Zarar:

Bir kul günah işleye işleye **günahları basit görmeye, kalbinde küçümsemeye başlar.** Bu ise aslında kişinin helak başlangıcı ve helak olduğunun olacağının alametidir. Çünkü günah kulun gözünde ne kadar küçülürse, Allah nezdinde de o kadar büyür.

İbn Mesud'dan (r.a.) şöyle rivayet edilir: "Mümin kimse işlemiş olduğu günahları; yanı başında hemen üzerine yıkılmasından korktuğu bir dağ gibi görür. Günahkâr kimse ise günahlarını burnuna konan ve eliyle şöyle yaptığında hemen uçan bir sinek gibi görür."[56]

On Altıncı Zarar:

Kişinin yaptığı **günahın kötü sonuçları, olumsuz yansımaları çevresindeki insanlara ve hayvanlara da sirayet etmeye başlar.** Nitekim kulun günahları ve zulmü nedeniyle kişinin kendisi de yanar başkalarını da yakar.

-Ebû Hureyre (r.a) şöyle demiştir: "Zalimin zulmünden tüyü bitmemiş kuşlar bile yuvalarında ölürler."[57]

-Mücahid (r.a) demiştir ki: "Kıtlık ve kuraklık şiddetlenip yağmur yağmayınca, hayvanlar insanların günahkârlarına lanet eder ve "Bu âdemoğlunun günahlarının uğursuzluğu sebebiyle" derler.[58]

-İkrime (r.a) demiştir ki: "Yeryüzü hayvanları ve haşeratları hatta böcekler ve akrepler günah işleyen insanlara lanet eder

---

[56] Buhari, daavat 6308.
[57] Taberi tefsirin de 14/126. Beyhaki Şuab, 7075. İbni Ebi'd Dünya Ukubatta, 269 tahric etmiştir.
[58] İbni Veheb tefsirinde, 1/13.İbni Ebi'd Dünya Ukubatta, 1448. Ebu Nuaym hilye, 3/268. Sevri tefsirin de, 54. Ebi hatim tefsirinde, 1446.

ve şöyle derler: "Yağmurların yağmamasının nedeni insanoğlunun günahlarıdır."

Kişinin günahının cezası kula yetmiyormuş gibi, bunun yanında bir de hiçbir günahı bulunmayanlar kendisine lanet ederler.

On Yedinci Zarar:

Günah; masiyet sahibine, **mutlaka aşağılık, zillet ve hakirlik verir.** İzzetin tümü ise Allah'a itaattedir. Kim değerli olmak istiyor ise Allah'a itaat etmelidir.

Rabbimiz şöyle buyurur: "Her kim izzet istiyorsa izzetin hepsi sadece Allah'ındır."(Fâtır, 10)

"Yani insanlar izzeti Allah'a itaatte arasın. Zira onu ancak Allah'a itaatte bulurlar."

Seleften bir kimse şöyle dua ederdi: "Ey Allahım! Beni sana itaatle aziz kıl, sana isyanla zelil kılma."[59]

-Hasan-ı Basrî (r.a) şöyle demiştir: "Katırlar koşarak gitseler de, beygirleri basitçe sürüp götürseler de; sen günahkârların kalplerini günahtan ayrılmaz görürsün. Allah, âsi olanları kesinlikle zelil kılar."[60]

-Abdullah bin Mübarek şöyle demiştir:

"Günahların kalpleri öldürdüğünü gördüm,

Günahlara devamlılık kişiye zillet getirir.

---

[59] Cafer Es-Sadık'ın duasıdır. Bkz: Ebu Nuaym hilye, 3/228. Tarikul hicreteyn S. 39.
[60] İğasetul lehfan, 106. Ravdatu-l muhibin, 201.Ebu Nuaym hilye de nakletmiştir, 2/177. Bkz: Akd, 3/202.

Günahların terki ise kalplere hayat verir.

Bundan dolayı senin için en hayırlı olanı günaha başkaldırmandır.

Dini; hükümdarlar, kötü âlimler ve kötü ruhbanlardan başka kim ifsat etmiş olabilir ki?"

On Sekizinci Zarar:

İşlenilen günahlar **"aklı ifsad"** eder. Çünkü aklın bir nuru vardır, işlenilen günahlar ise akılda var olan bu nuru söndürür. Aklın nuru sönünce de akıl zayıflar ve eksilir.

Seleften bir kimse şöyle demiştir: "Aklı çalışmaya devam eden hiç kimse, günah işlemez"[61]

Bu herkes tarafından bilinen bir şeydir. Çünkü günahkâr kimsenin aklı çalışsaydı kendisini günahtan men ederdi.

Kul, rabbin avucunda ve hükümranlığı altındadır. Allah Teâlâ onu görmektedir. Kul, Rab Teâlâ'nın mülkünde ve sergisinin üzerindedir. Melekler kulun yanında onu görmekte ve her şeyine şahitlik etmektedirler. Her şeyine şahitlik edenler var iken, akıllı bir kimse nasıl günah işleyebilir ki?

Kur'an; kulları günahlardan nehyetmekte,

İman; kulları günahlardan uzaklaştırmakta,

Nasihatçi olarak ölüm ise korkutmakta,

Cehennem gerçeği onu men'etmektedir.

---

[61] İbni Hibban Sikat'da Ebi-l Aliye'ye isnad ederek benzer lafızla tahric etmiştir, 7/658. Bkz: Münavi Feydul kadir, 1/86.

Halen insanoğlu neden akletmez?

Günah işleyen kimse; işlemiş olduğu günahlar sebebiyle elinden kaçırdığı dünya ve ahiret nimetleri, kişinin işlediğinde elde etmiş olduğu sevinç ve lezzetin kat katı fazlasıdır. Ama insanoğlu bu hususta halen akıllanmamaktadır.

İşte günahın bu kadar kötü sonuçları ve zararları var iken sağlıklı bir akla sahip olan kimse nasıl olurda bütün bunları görmezden gelebilir ki? Bütün günahları görenler var iken, bir kimse nasıl günah işleyebilir ki?

On Dokuzuncu Zarar:

Günahlar işlenip çoğaldıkça sahibinin **kalbini mühürler ve kişiyi gafillerden kılar.** Nitekim seleften bir kimse: "Hayır, onların işleyip kazandıkları şeyler, kalplerinin üzerine pas olmuştur" (Mutaffifin, 14) ayetinden "Günahtan sonra bir başka yeni günah işlemek" olarak açıklamıştır.[62]

-Hasan-ı Basrî (r.a) şöyle demiştir: Ayette kişinin kalbine "ran" konulması "Günah üzerine bir başka günah işlemektir. Nihayetin de kalp de kör olur."[63]

Aslında meselenin aslı şöyledir: Kalp işlenen günahlar sebebiyle zamanla paslanır. Masiyetler çoğaldıkça pas da çoğalır ve nihayet ayette **"rân"** diye ifade edilen hâle (kalın pas tabakası) dönüşür. Daha sonraki aşamada kalp mühürlenir ve nihayetin de kilitlenir. Bu şekilde kalp bir örtü ve dış tabaka altında kalmış

---

[62] Medaric, 3/223. İbni Abbas ve başkaları: günahtan sonra bir başka günah işleyerek kalbin kaplanmasıdır. İmam Beyhaki şuab da, İbrahim bin Ethem'den nakletmiştir, 6812.

[63] Taberi tefsiri, 231/24. Şifau-l Alil, 94 Mücahid'den nakletmiştir. Fakat farklı lafızda olur şöyledir: "Ayette bahsedilen "ran" ne demektir bilir misiniz? Günahtan sonra bir başka günah işleyerek kalbin ölmesidir."

olur. Mühürlenmiş ve kilitlenmiş bir kalp ise; kendisine yapılan nasihat ve uyarılardan hiç etkilenmez olur.

Allah'ın kendisine hidayet ve basiretinden sonra ise her şey alt üst olmuş demektir. Öncekinin aksine dönmüş olur. Bundan böyle düşmanı ona dost olur ve dilediği yöne onu alır götürür. Düşmanı (şeytan) kendisine dost edineni hali ne olur? Elbette sonu, o dostu (şeytan) gibi olur.

Yirminci Zarar:

Günahlar; kulu, **Allah Rasûlü'nün (s.a.v) lanetiyle baş başa bırakır.** Çünkü peygamber efendimiz (s.a.v) bazı günahları işleyen kimselere lanet etmiştir.

Peygamber efendimizin (s.a.v) lanet etmiş olduğu günahlardan bazıları:

1-Peruk takana(saçı saça ilave edene ve ettirene)

2-Dövme yapana ve yaptırana,

3-Dişlerini birbirinden ayırtıp inceltene ve bunu yapana,

4-Faizi yiyene, yedirene, kâtibine ve şahid olana,

5-Üç talakla boşandıktan sonra eski kocasına tekrar dönebilmesi için boşanmış olan kadın ile geçici olarak evlenen kişiye ve bu yolla, tekrar evlenme yolu açan kadına,

6-Hırsıza,

7-İçkiyi içene, dağıtana, meyvelerden içki çıkarana ve çıkartana, satana, alana, parasını yiyene, taşıyana ve kendisine götürülene,

8-Tarlaların ve bahçelerin sınırlarını ve işaret taşlarını/levhalarını değiştirene,

9-Anne babasına lanet edene,

10-Canlı bir hayvanı hedef tahtası yapana,

11-Kadınlardan erkeklere benzeyenlere ve erkeklerden kadınlara benzeyenlere,

12-Allah'ın dışında başka bir şey/kimse adına hayvan kesene,

13-İslâm'da aslı olmayan bir şeyi (bidat) sonradan dindenmiş gibi dine sokana veya o bidatçiyi koruyup gözetleyene,

14-Canlı hayvan veya insan sureti yapanlara,

15-Lût (a.s)'ın kavminin amelini yapana,

16-Babasına ve annesine sövene,

17- Kör kimseyi yanlış yola sevk edene yahut doğru yoldan alıkoyana,

18-Hayvanla cinsel ilişkiye girene,

19-Bir hayvanın yüzüne, demiri ısıtıp basarak işaret koyana,

20-Bir Müslüman'a zarar veren veya onu tuzağa düşürene,

21-Kabirleri çokça sürekli ziyaret eden kadınlara,

22-Kabirler üzerine mescid inşa edenlere,

23-Kabirleri ışıklandıranlara, mum yakanlara

24-Kocasına karşı hanımının, efendisine karşı kölesinin aklını çelene,

25-Hanımına arka organından yaklaşana,

26-Kocasıyla ilişkiyi reddeden kadına meleklerin sabaha kadar lanet edeceği,

27-Kendisini babasından başkasına nisbet eden kimseye,

28-Bir kardeşine demir (silah vb.) doğrultana/kaldırana,

29-Sahabîlere söven kimseye,

30-Kadın elbisesi giyinen erkeğe, erkek elbisesi giyinen kadına,

31-Rüşvet alana, verene ve bu konuda aracılık yapana

Rasûlullah bunların dışında başka şeyler için de lanet etmiştir.

Aynı şekilde Allah'ın lanet ettikleri de vardır.

1-Yeryüzünde bozgunculuk çıkaran, akrabalık bağlarını koparan, kendisine ve peygamberine eziyet eden kimselere Allah lanet etmiştir.

Ayette şöyle buyrulur: "Geri dönerseniz, yeryüzünde bozgunculuk yapmaya ve akrabalık bağlarını kesmeye dönmüş olmaz mısınız? İşte bunlar, Allah'ın kendilerini lânetlediği, sağır kıldığı ve gözlerini kör ettiği kimselerdir." (Muhammed, 22-23)

2- Allah Teâlâ'nın indirmiş olduğu açıklamaları ve hidayet yolunu gizleyenlere Allah lanet etmiştir.

Ayette şöyle buyrulur: "Allah ve Resûlünü incitenlere Allah, dünyada ve ahirette lânet etmiş ve onlar için horlayıcı bir azap hazırlamıştır." (Ahzab, 57)

3- İffetli ve namuslu kadınlara iftira atanlara Allah lanet etmiştir.

Ayette şöyle buyrulur: "İndirdiğimiz açık delilleri ve hidayet yolunu -kitapta onu insanlara apaçık göstermemizden sonra- gizleyenler yok mu, işte onlara hem Allah hem de bütün lânet ediciler lânet eder." (Bakara, 159)

4-Kâfirlerin dinlerini, sistemlerini, yaşantılarını Müslümanların dinlerinden, sistemlerinden, yaşantılarından daha doğru görenlere Allah lanet etmiştir.

Ayette şöyle buyrulur: "Namuslu, kötülüklerden habersiz mümin kadınlara zina isnadında bulunanlar, dünya ve ahirette lânetlenmişlerdir. Yapmış olduklarına, dilleri, elleri ve ayaklarının, aleyhlerinde şahitlik edeceği gün onlar için çok büyük bir azap vardır." (Nur, 23-24)

Şayet günahların tek zararı; Allah'ın, Rasûlü'nün ve meleklerin lanetlerini günah işleyenin hak etmesi olsaydı, bu ceza; günah işleyenlerin işlemiş oldukları günahları terk etmesi için yeterli olurdu.

Yirmi Birinci Zarar:

Günahın bir diğer zararı ise; günah işleyen kimsenin **Rasûlullah'ın ve meleklerin dualarından mahrum kalmasıdır.** Çünkü rabbimiz peygamberine; mü'min kadınlara ve erkeklere istiğfar etmesini emretmiştir.

Melekler hakkında ise şöyle buyurmuştur: Arş'ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunanlar (melekler), Rablerini hamd ile tesbih ederler, O'na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler: Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve senin yoluna gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru! (derler). Rabbimiz! Onları da, onların atalarından, zevcelerinden, nesillerinden iyi olanları da kendilerine vâdettiğin Adn cennetlerine koy. Şüphesiz azîz ve hakîm olan sensin! Bir de onları, her türlü kötülüklerden koru. O gün sen kimi kötülüklerden korursan muhakkak ki onu rahmetine mazhar etmiş olursun. Bu en büyük kurtuluştur. (Mü'min, 7-9)

Bu dua; meleklerin tevbe edenler için yapmış olduğu dualarıdır. Allah'ın kitabına ve Rasûlünün sünnetine uyan ve bu iki yoldan başka üçüncü bir yol tanımayan mü'minlere dualarıdır. Dolayısıyla ayette vasfedilenlerin dışındakiler, kendilerine dua edilenlerin vasıflarına sahip olmadıklarından ötürü, bu duanın kendilerine de yapılmasını bekleyemezler.

Yirmi İkinci Zarar:

Ahirette görülecek şiddetli azab...

Rasûlullah (s.a.v) sık sık: "Sizden bir rüya gören yok mu?" diye sorardı. Görenler de, O`na Allah`ın dilediği kadarını anlatırlardı. Bir sabah bize yine sordu: "Sizden bir rüya gören yok mu?" Kendisine: "Bizden kimse bir şey görmedi!" dediler.

Bunun üzerine: "Ama ben gördüm" dedi ve anlattı: "Bu gece bana iki kişi geldi. Beni alıp haydi yürü! dediler. Yürüdüm. Yatan

bir adamın yanına geldik. Yanında biri, elinde bir kaya olduğu halde başucunda duruyordu. Bazen bu kayayı başına indirip onunla başını yarıyordu, taş da sağa sola yuvarlanıp gidiyordu. Adam taşı takip ediyor ve tekrar alıyordu. Ama başı eskisi gibi iyileşinceye kadar vurmuyordu, iyileştikten sonra tekrar indiriyor, önceki yaptıklarını aynen yeniliyordu. Beni getirenlere: "Subhanallah! Nedir bu? dedim.

Dinlemeyip: "Yürü! Yürü!" dediler.

Yürüdük, sırtüstü uzanmış birinin yanına geldik. Bunun da yanında, elinde demir kancalar bulunan biri duruyordu. Adamın bir yüzüne gelip, çengeli takıp yüzünün yarısını ensesine kadar soyuyordu. Burnu, gözü enseye kadar soyuluyordu. Sonra öbür tarafına geçip, aynı şekilde diğer yüzünün derisini de ensesine kadar soyuyordu. Bu da, yüz derileri iyileşip eskisi gibi sıhhate kavuşuncaya kadar bekliyor, sonra tekrar önce yaptıklarını yapmaya başlıyordu. Ben burada da: "Subhanallah, nedir bu?" dedim. Cevap vermeyip: "Yürü! Yürü!" dediler.

Beraberce yürüdük. Fırın gibi bir yere geldik, içinden birtakım gürültüler, sesler geliyordu. Gördük ki, içinde bir kısım çıplak kadınlar ve erkekler var. Aşağı taraflarından bir alev yükselip onları yalıyordu. Bu alev onlara ulaşınca çığlık koparıyorlardı. Ben yine dayanamayıp: "Bunlar kimdir?" diye sordum. Bana cevap vermeyip: "Yürü! Yürü!" dediler.

Beraberce yürüdük. Kan gibi kırmızı bir nehir kenarına geldik. Nehirde yüzen bir adam vardı. Nehir kenarında da yanında birçok taş bulunan bir adam duruyordu. Adam bir müddet yüzüp kıyıya doğru yanaşınca yanında taşlar bulunan kıyıdaki adam geliyor, öbürü ağzını açıyor bu da ona bir taş atıp kovalı-

yordu. Adam bir müddet yüzdükten sonra geri dönüp adama doğru yine yaklaşıyordu. Her dönüşünde ağzını açıyor, kıyıdaki de ona bir taş atıyordu. Ben yine dayanamayıp: "Bu nedir?" diye sordum. Cevap vermeyip yine: "Yürü! Yürü!" dediler.

Beraberce yürüdük. Çok çirkin görünüşlü bir adamın yanına geldik. Böylesi çirkin kimseyi görmemişsindir. Bunun yanında bir ateş vardı. Adam ateşi tutuşturup etrafında dönüyordu. Ben yine: "Bu nedir?" diye sordum. Cevap vermeyip: "Yürü! Yürü!" dediler.

Beraberce yürüdük, iri iri ağaçları olan bir bahçeye geldik. İçerisinde her çeşit bahar çiçekleri vardı. Bu bahçenin içinde çok uzun boylu bir adam vardı. Semaya yükselen başını neredeyse göremiyordum. Etrafında çok sayıda çocuklar vardı. Ben yine: "Bunlar kimdir?" dedim. Cevap vermeyip: "Yürü! Yürü!" dediler.

Beraberce yürüdük. Ulu bir ağacın yanına geldik. Ne bundan daha büyük, ne de daha güzel bir ağaç hiç görmedim. Arkadaşlarım: "Ağaca çık!" dediler. Beraberce çıkmaya başladık. Altın ve gümüş tuğlalarla yapılmış bir şehre doğru yükselmeye başladık. Derken şehrin kapısına geldik, Kapıyı çalıp açmalarını istedik. Açtılar ve beraberce girdik. Bizi bir kısım insanlar karşıladı. Bunlar yaratılışça bir yarısı çok güzel, diğer yarısı da çok çirkin kimselerdir. Sanki böylesine güzellik, böylesine çirkinlik görmemişsindir. Arkadaşlarım onlara: "Gidin şu nehire banın!" dediler. Meğerse orada açıkta bir nehir varmış. Suyu sanki safi süttü, bembeyaz, gidip içine banıp çıktılar. Çirkinlikleri tamamen gitmiş olarak geri geldiler. İki tarafları da en güzel şekli almıştı.

Beni dolaştıran arkadaşlarım açıkladılar: "Bu gördüğün Adn cennetidir. Şu da senin makamındır. Gözümü çevirip baktım. Bu

bir saraydı, tıpkı beyaz bir bulut gibi. "Beni gezdirin, içine bir gireyim!" dedim. "Şimdilik hayır! Ama mutlaka gireceksin," dediler.

Ben: "Geceden beri acayip şeyler gördüm, neydi bunlar?" diye sordum. "Sana anlatacağız," dediler ve anlattılar: "Taşla başı yarılan, o ilk gördüğün adam, Kur'an'ı atıp reddeden, farz namazlarda uyuyup kılmayan kimsedir.

Ensesine kadar yüzünün derileri, burnu, gözü soyulan adam, evinden çıkıp yalanlar uydurup, etrafa yalan saçan kimsedir.

Fırın gibi bir binanın içinde gördüğün kadınlı erkekli çıplak kimseler, zina yapan erkek ve kadınlardır.

Kan nehrinde yüzüp ağzına taş atılan adam faiz yiyen adamdır.

Ateşin yanında durup onu yakan ve etrafında dönen pis manzaralı adam, cehennemin, ateşin bekçisidir.

Bahçede gördüğün uzun boylu adam İbrahim (a.s)'di. Onun etrafındaki çocuklar ise, fıtrat üzere (buluğa ermeden) ölen çocuklardır." Cemaatten biri hemen atılarak: "Ey Allah'ın Resulü! Müşrik çocukları da mı?" diye sordu. Rasulullah (s.a.v) "Evet," dedi, "müşrik çocukları da." ve anlatmaya devam etti: "Yarısı güzel yarısı çirkin yaratılışlı olan adamlara gelince, bunlar iyi amellerle kötü amelleri birbirine karıştırıp her ikisini de yapan kimselerdir. Allah onları affetmiştir."[64]

[64] Buhari, sabah namazından sonra rüya tabiri 7047.

Yirmi Üçüncü Zarar:

İşlenilen günahlar; **birçok fesadın ortaya çıkmasına neden olur.** Yeryüzünde, suda, havada, meyve ve sebzede fesada yol açar. Nimetlerin kirlenmesine ve meskenler de çeşitli bozgunculuklar ve fesatlar ortaya çıkar.

Rabbimiz şöyle buyurur: "İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın; belki de (tuttukları kötü yoldan) dönerler. (Rûm, 41)

-Mücahid şöyle demiştir: "Zalim bir yönetici insanları idare etmeye başlayınca zulüm ve fesat ortaya çıkar. Bundan dolayı Allah (c.c.) yağmur yağdırmaz, böylelikle ekin de nesil de yok olur. Allah teala bozgunculuk yapanları sevmez."[65]

-Mücahid sonra şu ayetleri okudu:"İnsanların elleriyle kazandıkları (günahları) yeryüzünden karada ve denizde fesat çıktı. Belki dönerler diye Allah onlara, yaptıklarının bir kısmını tattırıyor."

Daha sonra da şu ayetleri okudu: "Dünya hayatına dair konuşması senin hoşuna giden, pek azılı düşman iken, kalbinde olana Allah'ı şahid tutan, işbaşına geçince, yeryüzünde bozgunculuk yapmaya, ekin ve nesli yok etmeğe çabalayan insanlar vardır. Allah bozgunculuğu sevmez."(Rûm, 41)

Daha sonra da sözlerine devam ederek şöyle demiştir: Ayette bahsedilen deniz: "Vallahi o bildiğimiz deniz değildir bunun manası her bir beldeden mutlaka bir nehir akar; işte ayette bahsedilen deniz odur."

---

[65] Bkz: Taberi tefsiri, 3/510.

-İkrime (r.a) şöyle demiştir: "Karada ve denizde fesad çıktı Vallahi ben size "işte şu deniziniz" demiyorum. Bilakis her kasaba bir nehir üzere kuruludur; işte oranın denizi de odur." demiştir.[66]

-Katâde (r.a) şöyle demiştir:"Ayette bahsedilen "karadan" kasıt şehirlerdir, "denizden" kasıt ise kasaba ve köylerdir" [67]

-Ben (İbni Kayyim) derim ki: Allah tatlı suyu "deniz" diye isimlendirmiştir çünkü ayette: "İki deniz bir olmaz; şu tatlı, susuzluğu keser, şu da tuzludur; (boğazı) yakar." Buyrulur. (Fatır, 12)

Çünkü dünyada durgun ve tatlı olan hiçbir deniz yoktur. Bu yüzden ayetlerde "tatlı deniz" diye ifade edilen akarsulardır. "Tuzlu deniz" diye ifade edilenler ise, durgun olan deniz veya okyanuslardır.

-İbn Zeyd (r.a) şöyle demiştir: "Karada ve denizde fesat çıktı" Ayette bahsedilen fesat; günahlardır.

Ben (İbni Kayyim) derim ki: Ayette günahların; fesat ve bozgunculukların ortaya çıkmasına sebep olduğu bildirilmiştir.

Şayet "Ortaya çıkan fesad" dan kasıt bizzat "günahlar" olmuş olsaydı, o zaman "liyuzîqahum" kelimesindeki "Lam" harfi "Onlara tattırmak için" âkibet lamı" olmuş olur. Öyle olduğu zamanda mana: çıkarmış oldukları fesadlarının neticesi olarak Allah; onlara yaptıklarından belki dönerler diye bir kısmını tattırmıştır.

---

[66] Bkz: Taberi tefsiri, 3/511. İsnadı sahihtir.
[67] Bkz: Taberi tefsiri, 511/18 isnadı sahihtir. Abdürezzak tefsir, 2/86 tahric etmiştir.

Birinci görüşe göre; fesad ve bozgunculukların karşılığı olarak, Allah'ın dünyada kullarına vermiş olduğu yoksulluk, kötülük ve acılardır. Kullar her günah işlediklerinde Allah onlara hemen bir ceza ortaya çıkarır.

Nitekim seleften bir kimse şöyle demiştir: "Sizler her bir günah işlediğinizde, Allah Teâlâ buna karşılık olarak yeni bir ceza meydana getirir."

Ayette bahsedilen fesattan maksat günahlar ve günahların yol açmış olduğu şeylerdir. Bunu ayetin sonundaki "yaptıklarının bir kısmını onlara tattırmak için" cümlesi zaten desteklemektedir. Aslında şimdi hâlimiz bundan ibarettir. Allah Teâlâ bize sadece yaptıklarımızın pek azını tattırmaktadır. Şayet bütün yaptıklarımızın cezasını tattıracak olsaydı yeryüzü üzerinde hiçbir canlı kalmazdı.

Yirmi Dördüncü Zarar:

İşlenilen günahların bir diğer zararı da **yeryüzünün sarsılması ve bereketin yeryüzünden kalkmasıdır.** Rasûlullah Semûd kavminin yaşamış olduğu diyardan geçerken; oradan ağlamaksızın geçmekten, sularından içmekten, kuyularından su çekmekten sahabelerini men etmiştir. Hatta sularıyla yoğrulan hamurların hayvanlara verilerek yem edilmesini emretmiştir.

Yirmi Beşinci Zarar:

Günahların diğer bir başka zararı ise **meyve, sebze vs. şeylerin azalması ve afetlerin tarım alanlarını vurmasıdır.**

Emevi devletinin anbarlarının birinde bir buğday tanesi bulundu. Büyüklüğü bir çekirdek tanesi kadardı. Bu buğday tanesi

bir bohçaya sarılmış vaziyette ve yanında da: "Bu buğday tanesi, adaletin yaygın ve hâkim olduğu zamana aittir" yazılı idi.[68]

Bu nedenledir ki, bazı kimseler geldiler ve bana şöyle dediler: eskiden meyve ve sebzeler şimdikinden daha büyük idi. Meyvelerde birçok hastalıklar önceden yok iken, yakın zaman da birçok hastalıklar peydah oldu.

Yirmi Altıncı Zarar:

Günahların **dış görünüşe ve şekle de zararı vardır.** Bunlara gelince;

Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Allah Teâlâ, Âdem'i yarattığında 60 arşın boyunda yarattı. İnsanlar küçüle küçüle şimdiki hallerini aldılar."[69]

Allah Teâlâ yeryüzünü zalimlerden, fasık ve facirlerden, hainlerden temizlemeyi dilediği vakit kulları arasından, peygamberlerinin soyundan gelen bir kimseyi yeryüzüne çıkaracaktır. Nitekim yeryüzü zulümle dolduktan sonra (Mehdi) adaletle dolduracaktır.

Ayrıca Mesih İsa Yahudi ve Hıristiyanları öldürecektir. Allah'ın peygamberine gönderdiği dini aynen yeryüzünde ikâme edecek, yeryüzü bereketini ortaya çıkartacak ve önceki haline yine geri dönecektir. Öyle bir hal alacak ki, bir salkım üzüm bir deve yükü kadar büyüyecek, hatta bir nar kabuğunun altında gölgelenenler olacak, bir meyve tanesi büyük bir topluluğa yetecektir.

---

[68] Ahmed müsned, 2/296. Abbas Ed Dürri tarihinde İbni Meinden rivayet etmiştir, 4/191. Senedi Ebi Kuhzem'e dayanır ve sahihtir.

[69] Buhari, Âdem (a.s)'ın yaratılması, 3326. Müslim, 2841. Bkz: Zadul Mead, 2/422. Menarul Münif, 66.

Nitekim yeryüzü günahlardan temizlendiği zaman, günahlar ve küfür sebebiyle ortadan kaldırılan bereket tekrar iade edilecektir. Kuşkusuz Allah'ın yeryüzüne indirdiği cezaların etkisi orada kalmaya devam etmiş, o topraklarda yaşayan toplulukların işlemiş olduğu suçlar benzeri günahların meydana gelmesine sebep olmuştur.

İşlenilen günahlar o suçların sonuçları olduğu gibi, yeryüzündeki bu neticeler de cezaların neticelerindendir. Böylece Allah Teâlâ'nın şer'i hükümleri ile ilâhî sünnetleri öncede sonra da bir olmuş ve değişmemiştir.

Büyük cezalar; büyük suçların, hafif cezalar da; basit suçlar için hazırlanmıştır. Allah Teâlâ, kullarına berzah âleminde de kulların yaptıklarının karşılığını alacağı ahiret hayatında da böylece hükmedecektir. Her şey onun hükmü altında olacaktır.

Bir şeytanın kula olan arkadaşlığını, yerini, yurdunu bir düşün. Nitekim bir Şeytan kula arkadaş olduğu zaman, onun üzerinde hâkimiyet kurar ve böyle olunca kulun; ömründen, amelinden, sözünden ve rızkından bereket kaldırılmış olur. Her nerede şeytana itaat edilirse oradan bereket kalkar. O nedenledir ki, şeytanın son durağı olan cehennem yurdunda ne bir hayat, ne rahmet ve ne de bereket vardır.

Yirmi Yedinci Zarar:

İşlenilen günahın cezalarından birisi de; kalbe hayat veren, kalbin temiz ve pak olmasını sağlayan **"kıskançlık ateşini söndürmesidir.** Nasıl vücut harareti bir beden için büyük önem taşıyor ise aynı şekilde "kıskançlık" ateşi de kalp için öylece önem taşır.

Kıskançlık aynı bir ateş gibidir. Nasıl bir ateş; demir, altın, gümüşte bulunan kiri ve pası siler atarsa aynı şekilde kıskançlık da kötü olan sıfatları kuldan siler atar. Dolayısıyla insanların en şereflileri, en azimlileri; en kıskanç olanlarıdır. En güzel ve en yüce olan kıskaçlık hiç şüphesiz önce ferdi olanı, sonra akrabalara has olanı ve daha sonra bütün insanları içine alanıdır. Bundan dolayı insanların içerisinde ümmeti için en kıskanç olan Muhammed (s.a.v) idi. Allah Teâlâ ise; Muhammed (s.a.v)'dan daha kıskançtır.

-Sa'd b. Ubade radıyallahu anh Hazreç kabilesinin lideri idi. Kendisi kıskançlığı ile halk arasında meşhur olmuştu. Kıskançlığı öyle bir derecede idi ki, kendisi bir kadını boşadığı zaman insanlar o kadın ile evlenmeye korkardı. Allah Subhanehu ve Teâlâ zinada dört şahidin getirilmesi hükmünü indirdiğinde, kendisi şöyle demiştir: "Eğer bir adamı karımla görsem, kılıçla onu vururum!" Bu durum Rasûlullah'a (s.a.v) ulaştığında şöyle demiştir: "Sa'd'ın kıskançlığına mı şaşırıyorsunuz? Allah'a yemin olsun ki ben ondan daha kıskancım, Allah da benden daha kıskançtır. Bundan dolayı Allah gizli ve açık her türlü fuhşu yasaklamıştır."[70]

"Ey Muhammed Ümmeti! Erkek bir kul veya kadın bir kul zina ettiği vakit Allah'tan daha kıskanç kimse yoktur!"[71]

Hadiste: "Allah kıskançtır, mümin de kıskançtır. Allah'ın kıskanması, müminin Allah'ın haram ettiği şeyi yapmasıdır."[72]

Hadîs-i şerifte: "Allah'tan daha kıskanç kimse yoktur. Kıskançlığından ötürüdür ki açık ve gizli bütün fuhuşları (çirkin işle-

[70] Buhari, nikâh, 107; hudud, 40.
[71] Buhari, küsuf, 1044. Müslim, küsuf 901.
[72] Buhari, Nikâh 107, Müslim, Tevbe 36/2761. Tirmizî, Radâ 14/1168.

ri) yasaklamıştır. Allah'tan daha çok övülmeyi seven yoktur. Bundan ötürüdür ki müjdeleyici ve uyarıcı elçiler göndermiştir."[73]

Öyleyse diyebiliriz ki bu hadis; Kaynağı çirkinliklerden hoşlanmamak ve bunlardan nefret etmek anlamı taşıyan "kıskançlık" ile adaletin, rahmetin ve ihsanın kemalini oluşturan "mazereti sevmeyi"bir arada zikretmiştir. Öyleyse Yüce Allah -aşırı kıskançlığıyla beraber- özür dileyenlerin yani işlemiş oldukları günahlardan dolayı tövbe özrünü kabul eder.

Bu yüzden kıskanmış olduğu bir şeyin (haram) işlenmesi söz konusu olduğunda kulunu hemen cezalandırmaz zaten bundan dolayı kullarını özür dilemeye teşvik etmiş, bu konuda kullarını uyarmış, müjdelemesi için peygamberler göndermiş ve kitaplar indirmiştir. Nitekim bu ne de büyük bir rahmettir. İşte bu şeref ve iyiliğin en son noktası, zirvenin en son sınırıdır.

İnsanlardan çoğuna şöylece bir baktığında kıskançlıkları ve öfkeleri şiddetlendiğinde karşı taraftan özür dilemesini istemek ve özür dileyenin özrünü kabul etmeksizin intikam almaya yöneldiklerini görürsün. Hatta öyle bir kıskaçlık ve öfkelerinden dolayı karşı taraf zaten mazur/mazeretli olduğu halde, kişilerin mazeretini kabul etmezler.

İnsanların mazeretlerini kabul eden insanların çoğunda ise kendisinde var olan kıskançlığın azlığı sebebiyle insanların özürlerini kabul eder ve nitekim bu kişi tüm özürlülere karşı özür anlayışlı baya bir genişletir, mazeret sayılmayan şeyleri dahi mazeret olarak görür. Hatta bu kimselerin çoğu da mazeret olarak

[73] Buhari, Küsûf 2, Tevhid 15,20. Müslim, Tevbe 32, 36. Darimi, Nikah 37.

kaderi görürler. İşte bu iki durum da (kıskançlık) hasleti övgüye değer değildir.

Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Bazı kıskançlıklar vardır ki Allah bu kıskançlığı sever. Bazı kıskançlıklarda vardır ki Allah bu kıskançlıklara buğuz eder. Allah'ın (c.c.) buğuz ettiği kıskançlık şüphe gerektirmeyen durumdaki kıskançlıktır." [74]

Övülmeye değer Allah'ın sevdiği kıskançlık ise kıskançlıkla mazeretin beraber olmasıdır. Kıskançlık duyulması gereken yerde kıskançlık duymak, mazeretli olduğundan dolayı da kişiyi mazeretli görüp affetmek gerekir. İşte kimde bu haslet böylece yer etmiş ise gerçekten övgüyü hak etmiş demektir.

Allah Teâlâ bütün kemâl sıfatları kendinde bulundurduğundan dolayı övülmeye en layık olandır. Bundan dolayı Allah Teâlâ'yı gereği gibi hiçbir kimse övemez; bilakis O kendini övüp methettiği ve yücelttiği gibidir.

Kıskanç kimse, Rabbinin sıfatlarından birine muvafakat etmiştir. Her kim, Allah'ın sıfatlarının birinde O'nunla muvafakat etmişse, bu sıfat kendisini Allah'a (c.c.) sevk eder. Rabbine yakın kılar, rahmetine yakınlaştırır ve sevdirir. Bu haslet kul için bir nimettir.

Allah (c.c.) Rahîm'dir, merhametlileri sever;

Cömerttir, cömert kimseleri sever;

Âlimdir, âlim kimseleri sever;

---

[74] Ahmed, 4/154. Abdürezzak cami, 4/409. Taberani, 340. İbni Huzeyme, 2478.

Güçlüdür, güçlü mü'mini sever ve bu peygamber efendimizin yanında da böyledir:

Hadiste şöyle buyrulur: "Kuvvetli mü'min Allah katında zayıf mü'minden daha hayırlı (daha üstün) ve daha sevimlidir. (Bununla beraber) her ikisinde de hayr vardır. Sen, sana yararlı olan şeyi elde etmeye çalış, Allah'dan yardım iste ve aslâ acziyet gösterme. Başına bir şey gelirse, "şöyle yapsaydım, böyle olurdu" diye hayıflanıp durma! "Bu Allah'ın takdirir; O, ne dilerse öyle yapar" de. Çünkü "eğer" kelimesi, şeytanı memnun edecek işlerin kapısını açar."[75]

Allah Teâlâ;

Hayâlıdır, hayâlıları sever;

Güzeldir, güzel işler yapanları sever,

Tektir, tek iş yapanları sever...

Aslında işlenilen günahların tek zararı; bu güzel sıfatların yok olmasına sebep olmak yahut bu vasıflara sahip olmaya engel olmuş olsaydı günahkârlara ceza olarak yeterdi. Çünkü hatırdan geçirilen bir şey vesvese olmakta; vesvese iradeye dönüşmekte; güçlenen irade karar olmakta nitekim karar da eyleme dönüşmektedir.

Öyle ki daha sonraları sahip olunan bu hasletler, kişiden ayrılmayan bir karakter, sabit ve köklü bir huy olur. Dolayısıyla kökleşmiş bir alışkanlık yahut karakterden kurtulmak nasıl zor ise işte bundan da kurtulmak o derece zor bir hale gelir.

---

[75] Müslim, kader 34; İbn Mace, mukaddime 10, zühd 14, Ahmed b. Hanbel, 2/366, 370 .

Kısacası mesele şundan ibarettir; Bir kul her zaman günah işlerse kalbinde; kendisi, ailesi ve diğer bütün insanlar için kıskançlık duygusunu tamamen yitirir yahut kıskançlık duygusu yok denecek kadar zayıflar. Nihayet işlemiş olduğu çirkin şeyleri kendisi için de başkası için de çirkin görmemeye başlar. Kulun imani hali bu dereceye vardığında artık helak kapısından içeri girmiş demektir.

Hatta öyle ki bu kimselerin birçoğu da günahları kötü görmemekle kalmayıp; günahları, çirkinlik ve zulümleri başkalarına güzel ve süslü gösterirler. Daha sonra bundan da ileri giderek insanları bu günahları, çirkinlikleri işlemeye çağırır ve teşvik ederler. Hatta insanların bu çirkin günahları yapabilmesi için elinden gelenleri yaparak büyük çaba sarf ederler.

Bu nedenle diyebiliriz ki "deyyus" kimse, Allah'ın en pis kuludur, cennet deyyusa haramdır. Zulmü ve taşkınlığı helâl sayan, bunları güzelmiş gibi insanlara sevdiren süslü gösteren kimselere de cennet haramdır.

İşte gördün mü, önem gösterilmeyen, ne olacakmış denilen bir kıskançlık kişiyi nerelere kadar götürüyor?

Bu seni şu sonuca vardırır:

İşte bütün yukarıda anlattıklarımızdan sonra şu sonuca varılıyor; Dinin aslı müspet kıskançlıktır. Dolayısıyla kıskanmayan kimsenin dini de yoktur. Çünkü kıskançlık kalbi günahlardan himaye eder, kalp ise vücutta lider konumda olduğu için azaları korur ve bununla birlikte kötülükleri ve çirkinlikleri defeder. Kıskançsızlık ise kalbi öldürür. Bunun neticesinde uzuvlar da ölür. Artık kalpte günahlara karşı koyma gücü kalmaz.

Diyebiliriz ki; Kalpteki kıskançlık, bedende var olan, hastalıklara karşı direnç gösterip, hastalıklarla mücadele eden güce benzer.

Bedende var olan bu güç, zayıfladığında hastalıklar bedende peyda olur çünkü hastalığa karşı duran, bedeni himaye eden hiçbir güç kalmadığı için hiçbir engel ile karşılaşmaz. Nitekim hastalık bedene iyice yerleşir ve bedeni yavaş yavaş eritir. Ayrıca bu durumu kendisini ve yavrusunu boynuzlarıyla müdafaa eden mandaya benzetebiliriz. Hayvanın boynuzu kırıldı mı dümanlarının iştahı kabarır ve ona ilk fırsatta saldırırlar. İşte kıskançlığı olmayan kişilerin durumu da aynı böyledir.[76]

---

[76] Kıskançlık duygusunun geniş bir sahası vardır. **Kıskançlık;** yaratılış itibariyle insanlarda var olan gayret duygusunu ifade eder. Ancak her konuda olduğu gibi eşler arası kıskançlığın da bir ölçüsü ve dengesi olmalıdır. Dengesiz bir kıskançlık birçok yanlışlıkların ve tatsızlıkların ortaya çıkmasına neden olabilir. Nitekim insanda öfke kuvvetinin varlığı, onun kendi canını, ailesini, malını, korumaya yöneliktir. Eğer bu duyguyu aşırı derecede kullanmaya kalkarsanız, zalim bir despot, mağrur bir ceberut olursunuz. Bunun gibi, kıskançlık duygusunun veriliş gayesi, eşlerin birbirlerinin iffetini korumak, onları kendini bilmez serserilerin kötü bakışlarından esirgemek, evlilikten doğan karşılıklı aidiyet olgusunun saygın hatırasını el üstünde tutmak gibi hususlardır.
Genellikle kadın korunmaya daha muhtaç olduğundan, onun koruyucu zırhı olan erkekteki kıskançlık duygusu daha güçlüdür. Yüce Yaratıcının verdiği, hikmet dolu bu kıskançlık duygusu, kendi sınırları içerisinde kaldığı sürece iyidir; fakat, sınırları zorladığı zaman ilaç iken zehir olur. Bu sınır, Kur'an ve Sünnetin belirlediği sınırdır. Bu sınırın altında kalanlar, gayretsizlik damgasını yedikleri gibi, sınırın dışına çıkanlar da şüpheci damgasını yemeye mahkum olurlar.
Çok kuvvetli emareler olmadığı sürece eşlerin birbirinden şüphelenmeleri, onları tam bir şizofreni tanımına sokabilir. Bu gibiler, Kur'an-ı Kerim'de yasaklar listesine alınan "suizan" ve "tecessüs" suçundan yargılanacaklardır.
Kıskançlık duygusunun öyle örneklerine rastlıyoruz ki; sabah evden giderken açılıp açılmadığını kontrol etmek için perdeleri işaretleyenler, eve gelince banyoyu, sabunu kontrol edenler, eşlerini kapıcı ile dahi konuşturmayanlar gibi,.. hezeyan derecesinde kıskançlık hisseden insanlar var.
Bu derece yoğun yaşanmayan, hastalık sınıfına koymadığımız; ama evliliğin ahengini bozan kıskançlıkların çoğu, kişinin sevdiği insanı kaybetme korkusunun ve kendine olan güvensizliğinin sonucudur. Bazı insanlar, eşlerinin karşı cinsten birisinin bazı özelliklerini beğenmesini, onun güzel özelliklerini vurgulamasını rahatsız edici bulur. Bunu, eşlerinin kendilerini beğenmediği şeklinde algılayıp kıskançlık duygusuna kapılırlar. Oysa bu yanlış bir algılamadır. Kimse mükemmel değildir; başka bir insanın bazı özellikleri insanın kendi özelliklerinden daha iyi olabilir. İnsanın, eşinin başkalarının bazı özelliklerini takdir etmesinden, kendisini sevmediği, istemediği anlamını çıkarmaması gerekir.

Yirmi Sekizinci Zarar:

Günahın cezalarından biri de **kalbin hayatının ana maddesi olan "hayâ" yı yok etmesidir.** Hayâ her hayrın aslı ve her hayrın kaynağıdır, onun yok olması bütün hayırların yok olması anlamına gelir.

Allah Rasûlu (s.a.v) şöyle buyurur: "Hayânın tümü hayırdır"[77]

Bir diğer hadiste: "İlk peygamberlik sözlerinden, insanlara ulaşan sözler arasında şu söz vardır: Utanmazsan (hayâ etmezsen) dilediğini yap!"[78]

Bu hadisin iki açıklaması vardır.

---

* Kıskanan kişi, öncelikle kıskançlıktan kaynaklanan olumsuz duygularını kontrol etmeye çalışmalı. Bazı kıskanç eşler, eşlerini eve bağlı tutmak için tehdit yolunu kullanır. *Halbuki sadakat, tehditle değil; ancak sevgiyle sağlanır.* Eşini baskı altında tutmaya çalışmak, her hareketini takip etmek, aşırı şüpheci davranmak, kıskançlığı öfke biçiminde yansıtmak karşı tarafı daha çok uzaklaştırır.
* Olumsuz duygularla baş etmenin yolu, onların yerini olumlu duygularla doldurmaktır. Kişi, sevdiği insana sevgiyle yaklaştıkça, karşısındaki de ona aynı şekilde yaklaşacak ve belki de kıskançlığı doğuran nedenler ortadan kalkacaktır.
* Bu tür sorunlar yaşayan kişiler arzu ediyorlar ki, eşleri bunu kendi kendine anlasın, kendileri bu durumu itiraf etmek durumunda kalmasınlar. Oysa eşleri kendilerini incittiklerinin farkında bile olmayabilir.
* Güven duygusunu zayıflatan en önemli etken, açık iletişimin olmamasıdır. Birbirlerine dolaylı, imalı mesajlar veren, kinayeli konuşan insanlar, farkında olmadan düzeltmek istedikleri yanlışı daha da artırırlar. Sorunların büyümemesi için kesinlikle açık iletişim şarttır.
* Bilindiği gibi, ilişkilerde kişinin kullandığı yöntem de söyledikleri kadar önemlidir. Kişi doğru bir şey söylüyorken, yanlış bir üslup seçerse, hem kendisini doğru ifade edemez hem de taraflar gerginleşir ve çözümsüzlük artar. Tarafların her şeyden önce empatik iletişimi öğrenmesi ve uygulamaya geçirmesi gerekir.
* Bazen kıskanan eşler sürekli olarak bu durumdan kendilerini sorumlu tutarlar. Ancak unutmayın ki, kıskanılan tarafın hatalı davranışları da buna neden olabilir. Her iki tarafı da gözden geçirin ve beklentilerinizi netleştirin. Bazı eşler İslam da kıskanmanın övüldüğünün gördükleri için bu konuda daha da hassaslaşmaktadırlar ancak bu konuda ölçüyü kaçırarak eşlerine zulmetmeye başlayabiliyorlar. Bu yüzden her konuda olduğu gibi bu konuda da Allah ve Allah Rasulünün (s.a.v) koyduğu ölçülere ve sınırlara iyice dikkat etmek gerekir. Çev.

[77] Müslim, 37.
[78] Buhari, 3483.

Birincisi: Bu, kulu cehennem ile korkutma ve kula bir tehdittir. Utanmayan kişi istediği günahları işler ve istediği çirkinlikleri yapar. Zira kulu günahları işlemekten, kötülüklere gitmekten alıkoyan hayânın kendisidir. Öyleyse utanması olmayan kimse bütün günahları ve kötülükleri rahatça işler. Bu açıklama Ebû Ubeyde'nin yorumudur.[79]

İkincisi: bir günah ve kötülük işlediğinde Allah'tan utanmayacaksan onu yap! O halde uzaklaşılması gereken şey, yapıldığında Allah'tan utanılan işlerdir. Bu da İbn Hâni'in rivayetine göre Ahmed b. Hanbel'in yorumudur.

Birinci açıklamaya göre **"dilediğini yap"** ifadesi **"istediğinizi yapın"** (Fussilet, 40) ayetindeki gibi bir tehdittir.

İkinci açıklamaya göre ise kulun serbest bırakılması, yapmak istediği şeyleri yapılabileceğinin açıklanmasıdır.

Hadisin her iki açıklama ile açıklanması mümkün müdür? Denilse...

Cevap olarak hayır denilir. Bu, müşterek (bir kelimenin birkaç anlama gelmesi) lafzın tek kullanımda bütün anlamlarının kastedildiği görüşünü savunanlara göre dahi mümkün değildir. Şayet böyle denmiş olsa, iki zıt anlamın yani bir kötülüğü işleme konusunda izin ile o kötülüğü işlediğinde tehdit edilme arasında kalırsın ki bu da bir zıtlıktır. Fakat diyebiliriz ki; anlamlardan birini kabul etmek diğer manayı kabul etmeyi de gerektirir.[80]

---

[79] Ğaribul hadis, 2/330.

[80] Müşterek lafız, dilde aslen vaz' olunurken müteaddid olarak iki veya daha fazla mana için vaz olunan lafızdır. Vaz olunduğu manaya bedel yoluyle delâlet eder. Bir lafzın

Kısacası...

Günahlar kuldaki hayâ ve utangaçlık duygularını zayıflatır. Hatta bazen utanma duygusu azaldığında yahut iyice yok olduğunda insanların kendisinin günah işlediğini, kötü hâlini bilme-

---

müşterek olması için vaz'ında ve manasında taaddüd şarttır. Meselâ: lafzı dilde gören göz, su gözesi, casus, güneş ve altın manalarında vaz' edilmiştir. Lafzı da dilde temizlik ve hayız manalarında vaz' olunmuştur. " lafzı da sol ve sağ el, kelimesi hicrî ve milâdî sene için vaz' olunmuştur. Hanefîlere göre müşterekten ancak bir mana murad edilmesi sahih olur.

İştirak bulunmasının sebepleri: Dilde müşterek lafızların bulunmasının pek çok sebepleri vardır, en önemlileri şunlardır.

1-Dilin vaz'ında kabilelerin farklılığı: Çeşitli manaları ifade için lafızların kullanılmasında her kabile diğerinden farklılık göstermiş, sonra da bu lafız farklı vaz edildiğine dair bir delil bulunmaksızın kullanılagelen fark manala-rıyla bize intikal etmiştir. Meselâ "Mirfak" kelimesi bazı kabilelerde kolun dirseğe kadar olan kısmı için, bir başkasında bilek ve el için, bir diğerinde ise sadece el için kullanılmıştır.

2-Kullanımın değişmesi veya iştirak-i menevî: Bazen lafız iki ayrı manaya şâmil olacak şekilde umumi bir mana için konulmuş olup, ortak özellikleri sebebiyle her iki manaya da uygun olabilir. -İşte iştiraki manevî budur- Daha sonra insanlar asıl manayı unutur ve onların nazarında kelimemüşterek lafız haline gelir. Meselâ Mevlâ lafzı, asıl manada yardımcı demektir. Sonra köleye ve efendiye de mevla denilmiştir kelimesi de lügatte "belirli şeylerin yapılmasının âdet haline getirildiği zaman dilimi" manasına gelir. Meselâ "hummanın kur'u" demek onun "belirli zamanlardaki nöbeti" demektir. Kadının kur'u demek onun "hayız olduğu ve temizlendiği mutad vakitler" demektir. Süreyya yıldızının kur'u demek onun görülmesiyle beraber yağan yağmurun mutad vakti demektir. Daha sonra bu kelimeKur'an-ı Kerim'de boşanan kadının evlenmeden bekleyip doldurması lazım gelen vakit (iddet) manasına kullanılmıştır. Meselâ "Nikâh" lafzının asıl manası "birleştirmek ilave etmek" manasına gelir. Bu manasıyla iki sözü birbirine birleştirdiği için akde nikâh denildiği gibi bir bedeni birleştirdiği için cinsî münâsebete de "nikâh" denilmiştir. Bu lugavî müşterektir. Daha sonra dinî ıstılahlarda "akid" manasında yerleşmiştir.

3- Lafzın hakikat ve mecaz arasında kullanılması: Lafız önce aslolarak hakiki mana için vaz olunup sonra değişmeceli manada istimali yaygınlaşır ve bunun değişmeceli manâda olduğu da unutularak sanki her iki manada da hakikatmış gibi bize intikal edebilir. Meselâ seyyare: araba, derrâce = bisiklet lafızları böyledir.

4- Hakiki ve örfî mana arasında kullanılması: Bazan lafız aslî manasından örfî bir manaya nakledilir ve birinci manada hakiki-lugavî ikincisinde de örfî olur ve kelime iki manada müşterek lafız haline gelir. Namaz veya def ve talak lafzı gibi önce dilde bir mana için vaz olunup da daha sonra şer'î ıstılahta başka bir manaya kullanılan lafızlar bu cümledendir. Zira salât: namaz lafzı dilde dua manası için vaz olunduğu halde dinde malum ibadet için kullanılır. "Namazı kılın." (Bakara, 2/43) ayetindeki "salât" dua manasına değil "namaz" manasınadır. "Talak" lafzı lügatte her hangi bir bağı çözmek demek olduğu halde şer'î manası sahih olan evlilik bağını çözmek demektir. "Talak iki keredir" (Bakara, 2/229) ayet-i kerimesinde de lügat manası değil şer'î manası murad edilmiştir. "Sen (kötülüğü) en güzel (haslet ne ise) onunla önle " (Fussilet: 41/34) ayetindeki def lafzı lügatte konuşmada veya yürümedeki sürat için vaz olunduğu halde şer'î ıstılahta vermek veya borç ödemek manasınadır. Çev.

lerinden, haberdar olmalarından rahatsızlık olmadığı görülür. Öyle ki işlediği günahları ve yaptığı kötülükleri diliyle anlattığı görülür. Ona bütün bunları yaptıran utanmaz olması ve hayâsızlığıdır. Bir kul böyle bir hale gelmişse artık onun ıslah olması için ümidi kalmamış demektir.

Hayâ kelimesi kök itibariyle **"hayat"** kelimesinden türeme bir kelimedir. Yağmura da aynı kökten gelme hemzesiz olarak **"hayâ"** denir. Çünkü toprağın, bitkilerin ve hayvanların yaşamı ona bağlıdır. Dünya ve ahiret hayatına aynı zamanda **"hayâ"** denmiştir; çünkü hayâsı olmayan dünyada ölü, ahirette bedbahttır.

Günahlar ile hayâsızlık ve kıskançsızlık arasında iki yönlü bir ayrılmazlık ve sıkı bir ilişkisi vardır. Nitekim her biri diğerinden ayrılmayarak bir diğerini gerekli kılar. O halde günah işlerken Allah'tan hayâ eden kul, huzuru ilahiyeye vardığında Allah Teâlâ onu cezalandırmaktan hayâ eder.

Aynı şekilde günahı hayâ etmeden, sıkılmadan işleyeni cezalandırmaktan hayâ etmez.

Yirmi Dokuzuncu Zarar:

İşlenilen günahlar **kulun kalbindeki Allah Teâlâ'nın saygısını ve ta'zimini zayıflatır.** Kul istese de istemese de bu gerçekleşir. Kişi zaten Allah saygısı ve Allah'ın büyüklüğünü kalbinde hissetmiş olsaydı günah işlemeye cüret edemezdi.

Bir takım şeytani, nefsanî yahut dünyevi istek ve arzulara kapılmış kimse: "Günahları işlememin sebebi "Allah'a karşı beslemiş olduğum hüsnü zannım" ve "Allah'ın beni affedeceğine

dair ümidimdir" yoksa "Allah'a karşı kalbimdeki saygınlığının zayıflığı değildir" diyebilir.

Bu düşünce ise ancak nefsin kendi kendini aldatmasıdır; çünkü kalpteki Allah saygısı ve Allah Teâlâ'yı yüceltme O'nun haramlarına karşı da saygılı olmayı gerektirir. Bir kulun Allah tealanın haramlarına ve yasaklarına olan saygısı kendisi ile günahlar arasına bir perde olur. Öyleyse Allah'a karşı gelmede cüretkâr davrananlar Allah'ın kudretini ve yüceliğini hakkıyla takdir edememiş kimselerdir. Allah Teâlâ'nın emir ve yasaklarını hafife alan, çiğneyen kimse, Allah'ı hakkıyla takdir etmemiş demektir. Günah işleyen kimsenin Rabbine karşı ümit beslemesi, yüceltmesi, büyüklüğünü takdir edebilmesi mümkün olabilir mi hiç?

Bu olmayacak bir şeydir. Bu batıl bir iddiadır. Günahkâr kimse için ceza olarak kalbinden Allah'a ve Allah'ın hududu olan haramlarına saygının silinmesi ve Allah'ın yasaklamış oldukları-nın gözünde basitleşmesi kul için ceza olarak yeter ve artar.

Otuzuncu Zarar:

İşlenilen günahların bir başka cezası da Allah'ın insanların kalbine; **günahkâr kulun heybetini insanlar nezdinde yok etmesi, insanların onu basite alması, değer vermeyip, küçümseme duygusunu koymasıdır.** Kul, Allah'ın emirlerini önemsemez ve küçümserse Allah kulların o kimseyi önemsememe ve değer vermemesi ile cezalandırır. Yapılanlar karşılıklıdır ve aynı cinsi ile karşılık görür. Kul, rabbinin emir ve yasaklarını hafife alırsa, Allah da kullarına aynı cezayı verir.

Dolayısıyla bir kul Allah'ı ne kadar severse, insanlar o kulu o kadar sever. Kul, Allah'tan ne kadar çok korkar ise insanlar da o

kuldan o kadar korkar, Allah'a ve haramlarına ne derece saygı gösterirse, insanlarda o kula o derece saygı gösterirler. Bir kul, Allah'ın haramlarını çiğneyip, sonra insanların kendisine saygı ve sevgi göstermesini bekleyemez. Bunu ümit bile edemez.

Kulun cezası; Allah'ın yasaklarını hafife alırken insanlarında kendisini hafife almasıyla olur? Kul; Allah'ın dinine değer verdikçe değer kazanır, saygı duydukça saygı görür. Kul; Allah'ın dininden yüz çevirdikçe, insanlarda kendisinden yüz çevirir.

Allah Teâlâ kitabında günahların cezalarını haber verirken bu cezaların neler olduğuna işaret etmiştir.

-İşlemiş oldukları günahlarından dolayı günahkârların işlerini alt üst ettiğini,

-Kalplerini bir perde ile perdelediğini,

-Günahları nedeniyle kalplerinin mühürlediğini,

-Kendisini unuttukları gibi Allah da onların yüzüne bakmaz, dualarına karşılık vermez,

-Dinini hafife aldıkları ve alçalttıkları gibi, O da onları alçaltır,

- Allah'ın emirlerini yerine getirmedikleri gibi Allah da onları yok eder, insanlar arasında değersizleşirler ve daha sonra kaybolur giderler.

Bütün yaratılmışlar Allah'a secde ederlerken acaba akıllı olduğunu söyleyen insanı Allah'a secde etmekten, Allah'a itaat etmekten alıkoyan nedir ki?

Rabbimiz şöyle buyurur: "Görmedin mi ki şüphesiz, göklerde ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu Allah'a secde etmektedir. Birçoğunun üzerine de azap hak olmuştur. Allah, kimi alçaltırsa ona saygınlık kazandıracak hiçbir kimse yoktur. Şüphesiz Allah, dilediğini yapar." (Hacc, 18)

Allah'ın emirlerini önemsemeyip, secde etmeyen kimseleri Allah da hakir ve zelil kılar, horlanırlar ve daima alçaltılırlar. Allah'ın zelil ve hakir kıldıklarını yüceltecek, büyütecek kimse yoktur. Allah'ın alçalttığına kim ikram edebilir ki, Allah'ın ikram edip aziz kıldığını da kim alçaltabilir ki? O halde bütün güç ve izzet sadece Allah'ındır...

Otuz Birinci Zarar:

İşlenilen günahlar: **kulun, Allah tarafından unutulmuş gibi muamele görmesine, Allah'ın onu terk etmesine, nefsi ve şeytanı ile baş başa kalmasına sebep olur.** Hiçbir kurtulma ümidinin kalmadığı helak da zaten oradadır.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve herkes, yarına ne hazırladığına baksın. Allah'tan korkun, çünkü Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkan kimselerdir." (Haşr, 18-19)

Rabbimiz ayetlerinde kullarına kendisine itaat ederek, emir ve yasaklarını yerine getirerek sakınmayı, kullarını takvayı terk ederek Allah'ı unutanlar gibi olmaktan sakınmalarını emretmiştir.

Takvayı terk eden kimse; kula kendi kendisini unutturmak suretiyle yani kendisine fayda ve zarar olacak, azaptan kurtaracak şeyleri, ebedî ahiret hayatını kazanmasına yol açacak şeyleri unutturur.

Ebedi ahiret hayatının güzelliklerini, zevk ve saadetini, hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği, akla hayale gelmeyen çeşitli nimetleri elde etme konusunda neler yapması gerektiğini unutturmak suretiyle cezalandırır.

İşte kulun başına gelen bütün bu sıkıntılar; Allah'ın emrini yerine getirmeyi unutması sebebiyle olmuştur.

Günahkâr kimse kendi yararına olan şeyleri ihmal eder, nelerin faydalı olduğunu bilemez hale gelir. Günahkâr kimse Allah'ı hatırlamaktan gafil kalıp hevâ ve hevesine uyar, her işinde dengesiz davrandığını ve başarısız olduğunu görürsün. Bütün dünyevî işleri ve uhrevî işleri üst üste yığılmıştır. Günahkâr kimse sonsuz bir hayat, ebedi bir saadet için yavaş davranır ve böyle paha biçilmez şeyleri en basit zevkler (içki, kumar, faiz, zina vs.) karşılığında değişmiştir.

Günah işlerken almış olduğu zevkler; yemiş olduğu haramlar, oynamış olduğu kumarlar, içmiş olduğu içkiler, yapmış olduğu haksızlık ve zulümler bir yaz bulutu gibi yahutta gelip geçen bir hayalden başka bir şey değildir.

Bir şiirde şöyle denmiştir:

"Uykuda görülen bir rüya yahut yok olacak bir gölge gibi...

Akıllı kişi böylesine şeylere katiyyen aldanmaz..."

Cezaların en büyüğü; kulun kendisini unutması ve ihmal etmesidir.

Allah'ın, kuluna vereceği lezzet ve saadet nasibini elinden kaçırması, bütün bunları aldanarak zararına satmasıdır. Yapmış olduğu alış verişte aldanan ancak kuldur. Satmış olduğu şey (kalp huzur, sonsuz saadet) az bir değer karşılığıdır.

Kul kendisinin hiç ihtiyacı olmayan, aksine onsuz kendisinin yapamayacağı rabbinin rızasını elden kaçırıp onun yerine basit ve geçici bir (kumar, zina, içki, fazi vs) kazanca ve bedele razı olmuştur.

Bir şiirde şöyle denmiştir:

"Her hangi bir şeyi kaybettiğinde elbette vardır onun yerini tutacak.

Ancak Allah'ı kaybettiğinde ise yoktur O'nun yerini tutacak...[81]

Aynı şekilde Allah kendisi dışındaki her şeyin yerini doldurur; ancak O'nun kaybı hiçbir şeyle doldurulamaz...

Bununla birlikte Allah, insanları hiçbir şeye muhtaç bırakmaz, ama insanlar tamamen Allah'a muhtaçtır. Dolayısıyla hiçbir şey insanı Allah'tan müstağni kılamaz. Allah, bütün ihtiyaçları telâfi-tedarik eder, ama O'nun telâfisi, onun yerini dolduracak hiçbir şey yoktur.

Durum bundan ibaret iken, kul böylesi yüce bir zata nasıl olurda bir an olsun kulluktan gafil kalır ve ondan nasıl müstağni

---

[81] Yazar "İddet Es Sabirin kitabında zikretmiştir, 4/192 ancak beyitler İmran bin Hittan'a aittir bkz: Hazanetü-l Edeb, 5/361.

kalabilir ki? Kul nasıl olurda O'nu anmayı unutur, emirlerini yerine getirmeyi aksatabilir ki? Kul günahlara dalarak günahlarla yüz yüze gelerek kendini unutur-kaybeder nitekim kendisine en büyük zulmü yapmış ve en büyük ziyana uğramış olur.

Kul her ne yaparsa yapsın ancak kendine zulüm eder, rabbine hiçbir zarar veremez. Allah kuluna zulmetmez, fakat kul kendine zulmeder. Kulun kendisine en büyük zulmü; Allah tealaya şirk koşmasıdır. Allah tealanın: Rabliğinde, ilahlığında, isim ve sıfatlarında kulun şirk içerisine girmesi kendine en büyük zulmüdür. Çünkü böyle bir zulüm kendisinin ebedi cehennemlik olmasına sebep olur.

Otuz İkinci Zarar:

İşlenilen günahın bir başka zararı da **kulu ihsan derecesinden çıkarması ve kulu ihsan sahiplerinin sahip olmuş olduğu ecirlerden mahrum bırakmasıdır.** Şayet ihsan kulun kalbine direk olarak müdahale eder ve kalp ile bütünleşirse kişiyi günahlardan alıkoyar. Şayet bir kul Allah'ı görüyormuşçasına ibadet ediyorsa ulaşmış olduğu bu iman derecesi; Allah'ı zikretmesinin, Allah'ı sevmesinin, Allah'tan gereği gibi korkmasının ve ümidinin kalbi istilasının eseridir. Nitekim kul sahip olmuş olduğu bu imandan sonra Allah'ı sanki görüyormuşçasına ibadet etmeye başlar.

Kulun sahip olmuş olduğu bu ihsan hasleti, kulu günahlardan alıkoyduğu gibi bir günah işlemeye niyetlenmesine dahi engel olur. Kul ne zaman ihsan dairesinin dışına çıkarsa işte o zaman Allah'ın özel dostlarıyla arkadaşlıktan, saadet dolu bir yaşam ve güzel nimetler içerisinde yaşamaktan mahrum kalır. Şayet Allah Teâlâ o kuluna rahmet eder ve onun hayrını dilerse,

o kulun müminler zümresi içerisinde kalmasını sağlar. Fakat bazı hadislerde ifade edildiği gibi tutar iman dairesinden çıkartan günahları işlerse kul iman dairesinden çıkar.

Hadiste şöyle buyrulur:"Zina eden kişi zina ettiği zaman, mü'min olarak zina etmez. İçki içen kişi de, içki içtiği zaman mü'min olarak içmez. Hırsız da çaldığı vakit mü'min olarak çalmaz. Başkasına âit bir malı insanların gözleri önünde zorla alan kişi de bunu alenen gasp ettiği zaman mü'min olarak bu suçu işlemez"[82]

Böyle bir duruma düşmekten kesinlikle sakının. Çünkü bu durumda tövbe artık kuldan yüz çevirmeye ve iman dairesinden çıkmaya başlamıştır.

Nitekim bu kul bir müddet sonra güzel mü'minlerle arkadaşlıktan uzaklaşır ve Allah'ın güzel biçimde müdafaasından da mahrum kalır. Çünkü Allah Teâlâ ancak iman edenleri müdafaa eder. Kulun günah işlemesinin karşılığında görmüş olduğu ceza sadece bunlarla da sınırlı kalmaz.

Allah Teâlâ'nın, Kitabı'nda iman üzerine bina ettiği bütün hayırlardan da mahrum kalır. İman üzerine terettüp eden yüz civarında haslet vardır ve bu hasletlerden her biri de dünyadan ve içindekilerden daha hayırlıdır. İşte günahkâr kul bütün bu sayısız nimet ve hayırlardan mahrum kalır.

İmana sahip olmayan bir kulun mahrum kalmış olduğu güzel hasletlerden bazıları şunlardır:

---

[82] Buhârî, Mezâlim, 30. İbn Mâce, Fiten, 3.

1 - İman ehli kullar büyük ecir ve mükâfat elde ederler. Rabbimiz şöyle buyurur:"Allah yakında müminlere büyük bir mükâfat verecektir."(Nisa, 146)

2 - İman ehli kullardan dünya ve ahiretin bütün şer ve kötülüklerinin def edilmesi. Rabbimiz şöyle buyurur: "Allah inananları savunur"(Hacc, 38).

3 - Arş'ı taşıyan melekler, iman ehli kullara mağfiret dilerler. Rabbimiz şöyle buyurur:"Arş'ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunanlar (melekler), Rablerini hamd ile tesbih ederler, O'na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler: Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve senin yoluna gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru! (derler)."(Mü'min, 7)

4 - Allah'ın iman ehli kullarla dostluğu vardır. Allahın dostu olan kimse ise hiçbir zaman ve hiçbir yerde zelil olmaz. Rabbimiz şöyle buyurur: "Allah inananların dostudur" (Bakara, 257)

5 - Allah Teâlâ; iman ehli kimselerin imanları islam üzere sebat etmesi konusunda meleklere emreder. Rabbimiz şöyle buyurur:"Hani Rabbin meleklere: "Muhakkak ben sizinle beraberim; haydi iman edenlere destek olun; Ben kâfirlerin yüreğine korku salacağım; vurun boyunlarına! Vurun onların bütün parmaklarına! Diye vahiy ediyordu. (Enfal, 12)

6 - İman ehli kimselere; Rableri katında yüksek dereceler, bağışlanma ve bol rızıklar vardır. Rabbimiz şöyle buyurur: "İşte onlar gerçek müminlerdir. Onlar için Rableri katında nice dereceler, bağışlanma ve tükenmez bir rızık vardır." (Enfal, 4)

7- İman ehli kimseler izzet sahibidirler. Rabbimiz şöyle buyurur: "İzzet yalnız Allah Rasûlüne ve mü'minlere mahsustur fakat münafıklar bunu bilmezler." (Münafikun, 8)

8- Allah, iman ehli kimselerle birliktedir: "Ve Allah mü'minlerle beraberdir" (Enfal, 10)

9- İman ehli Dünya ve ahirette yüksek derecelere sahip olacaklardır. Rabbimiz şöyle buyurur: "Ey iman edenler! Size "Meclislerde yer açın" denilince yer açın ki Allah da size genişlik versin. Size "Kalkın" denilince de kalkın ki Allah sizden inananları ve kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin. Allah yaptıklarınızdan haberdardır."(Mücâdele,11)

10- İman ehli kimselere Allah Teâlâ İki kat rahmet ve yürüyecekleri bir nûr verilir, günahları da af olunur. Rabbimiz şöyle buyurur: "Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve Peygamberine inanın ki O, size rahmetinden iki kat versin ve size ışığında yürüyeceğiniz bir nûr lütfetsin; sizi bağışlasın. Allah, çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (Hadid, 28)

11- Allah Teâlâ; iman ehli kimselere karşı, gönüllere bir muhabbet koyar. Rabbimiz böyle kimseleri sever ve dolayısıyla da onları; meleklerine, peygamberlerine ve salih kullarına sevdirir.

Rabbimiz şöyle buyurur: "İman edip de iyi davranışlarda bulunanlara gelince, onlar için çok merhametli olan Allah, (gönüllerde) bir sevgi yaratacaktır."(Meryem, 96)

12- Korku ve dehşetin her yeri kapladığı o günde korkudan güven içerisinde olurlar. Rabbimiz şöyle buyurur: "Biz, peygamberleri ancak müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Kim

iman eder ve kendini düzeltirse onlara korku yoktur. Onlar üzüntü de çekmeyecekler."(En'am, 48)

13- İman ehli kimseler; öyle kimselerdir ki, sadece farz namazlarımızda on yedi kere Fatiha sûresin de yer aldığı gibi: Allah Teâlâ'nın nimet vermiş olduğu kimseler gibi müminlerin de hidayet istemelerini emrettiği, onlara ihsanda bulunduğu kimselerdir. Rabbimiz şöyle buyurur: "Hamd, âlemlerin Rabbi, merhametli olan, merhamet eden ve Din Günü'nün sahibi olan Allah'a mahsustur. (Allah'ım!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola, nimete erdirdiğin kimselerin, gazaba uğramayanların, sapmayanların yoluna eriştir." (Fatiha suresi)

14- Kur'an iman ehli kimseler için doğru yolu gösteren bir rehber ve şifadır: "Eğer biz onu, yabancı dilden bir Kur'an kılsaydık, diyeceklerdi ki: Ayetleri tafsilatlı şekilde açıklanmalı değil miydi? Arab'a yabancı dilden (kitap) olur mu? De ki: O, inananlar için doğru yolu gösteren bir kılavuzdur ve şifadır. İnanmayanlara gelince, onların kulaklarında bir ağırlık vardır ve Kur'an onlara kapalıdır. (Sanki) onlara uzak bir yerden bağırılıyor (da Kur'an'da ne söylendiğini anlamıyorlar.)"(Fussilet, 44)

Yani kısacası iman; bütün hayrın başıdır ve iman her türlü hayrı celbeder. Dolaysıyla dünya da ve ahirette ki her çeşit hayrın sebebi imandır aynı şekilde dünya ve ahiretteki her çeşit şerrin sebebi de yine imansızlıktır, imanın azlığıdır.

O halde nasıl olurda bir kul; günahı basit görür ve iman dairesinden çıkartabilecek, kendi ve müminlerin arasını açacak, iman dairesinden çıkarmasa da imandan uzaklaştıracak, günahlara devam ettiği zaman ise kalbinin paslanmasına yol açacak ve

böylece İslâm'dan tamamen çıkmasına sebep olabilecek bir günahı nasıl işleyebilir?

İşte bundan dolayı selef salihin günahlardan şiddetle çekinirlerdi.

Nitekim seleften bazı kimseler şöyle demiştir: "Siz günahlardan korkuyorsunuz. Oysa ben işlemiş olduğum günahlar sebebiyle küfre düşmekten korkuyorum."[83]

Otuz Üçüncü Zarar:

İşlenilen günahlar; **kalbin Allah'a ve ahiret yurduna doğru seyrini yavaşlatır yahut tamamen durdurur. İşlenilen günah kulun halinin daha da kötü bir hal almasına, iyice durumunun kötüleşmesine sebep olur. Nitekim bu olmuyor ise, kulun Allah'a yahut ahirete bir adım atmasına dahi izin vermez.**

İşlenilen günah Allah'a ulaşmak isteyen kimsenin önüne perde olur. Allah'a yönelen, kul olmaya çalışan kimsenin yolunu keser, ahiret yurdunu cennete çevirmeye çalışan kimsenin yolunu kaybettirir.

Kalp; Allah'a doğru ancak kendi gücüyle gider ve mesafe kat eder. Şayet kalp günahlarla hastalanırsa kendisini yürüten bu gücü zayıflatmış olur. Kalpteki var olan bu güç tamamen yok olunca da kul Allah'tan, telâfisi mümkün olmayan bir şekilde uzaklaşır. Allah'tan uzaklaşan kalpte ise bir hayr yoktur.

---

[83] Gutu-l kulub da, Mekki benzerini zikretmiştir, 1/462, zikredilen söz ise İsa (a.s)'a ait olduğu belirtilmektedir. İsa (a.s) havarilerine şöyle demiştir: "Ey havariler! Sizler günahlardan korkuyorsunuz oysa ben dinden çıkıp küfre girmekten korkuyorum" Süheyl Et Tüstiriden de benzer sözler nakledilmiştir. Bkz: Tarikul hicreteyn, 93.

Günah; ya kalbi öldürür, ya korkunç bir hastalığa yakalatır yahut kalbin kuvvetini zayıflatır. Kul, günah işleye işleye kalp öyle zayıflar ki; zayıflığı Rasûlullah'ın (s.a.v), kulu Allah'a sığındırdığı sekiz şeye kadar götürür.

Allah Rasulünün (s.a.v), Allah'a sığınmış olduğu sekiz şey şunlardır:

1 - Tasa,

2 - Hüzün,

3 - Acizlik,

4 - Tembellik,

5 - Korkaklık,

6 - Cimrilik,

7 - Borç altında kalma,

8 - İnsanların galebe çalması ve zillete düşme."[84]

Tasa ile hüzün bunların her biri diğerinin eşidir, yakın manadadır.

---

[84] Bu konuda hadisler şöyledir: Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dayanılamayacak dertten, insanı helâke götürecek tâlihsizlikten, başa gelecek fenalıktan ve düşmanı sevindirecek felâketten Allah'a sığınınız." (Buhârî, Daavât 28, Kader 13; Müslim, Zikir 53. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 34, 35) Zeyd İbni Erkam'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi: "Allah'ım! Âcizlikten, tembellikten, cimrilikten, ihtiyarlayıp ele avuca düşmekten ve kabir azâbından sana sığınırım. Allahım! Nefsime takvâ nasip et ve onu her türlü günahtan temizle; onu en iyi temizleyecek sensin. Ona yardım edip eğitecek sadece sensin. Allah'ım! Faydasız ilimden, ürpermeyen gönülden, doyma bilmeyen nefisten ve kabul olunmayan duadan sana sığınırım." (Müslim, Zikir 73. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 13, 65) Çev.

Çünkü tasa; kalbin hoşlanmadığı bir şeyin ileride kişinin başına gelebilecek olması ve bu beklediği şeyin başa gelmesiyle kalpte; **"tasa"** meydana gelmesi demektir.

Şayet geçmişte bir şey vuku bulmuş ise bu da kalpte **"hüzün"** meydana getirir. Birbirine yakın anlamlar taşıyan bu iki şeyin manası bundan ibarettir.

- **Acizlik ve tembellik de** birbirine eş manalar taşır.

Bir kulun gücünün bulunmamasından dolayı kendisinin hayrına ve kurtuluşuna sebep olacak sebepleri yapamaması **"acizlik"** tir.

Bu konuda kulun iradesinin bulunmasına ise **"tembellik"** denir.

- **Korkaklık ve cimrilik de** birbirine yakın anlamlar taşır.

Kişinin bedeninden kaynaklanan sebeplerden ötürür bir fayda sağlamaması **"korkaklık" şayet kişi** malıyla fayda sağlayamadı ise buna da **"cimrilik"** denir.

Borçlar altında kalma ve insanların galebesi, zillete düşmesi de birbirine yakın anlamlar taşır.

- Şayet başkasının haklı olarak kulun üzerine istilâsı **"borçlarının altında kalma"** ve şayet haksız yere borç altına girmiş ise buna da **"galebe"** denir.[85]

- İşte işlenilen günahlar bu sekiz şeyi celbeden en güçlü sebeplerdendir. Ayrıca günah "tahammül edilemeyecek belâya,

---

[85] Bu konuda ki hadislerin açıklamaları için bkz: Tariku-l hicreteyn, 86. Miftah Daru-s saadetyn, 1/375. Bedaiu-l Fevaid, 714.

insanı ölüme kadar sürükleyecek sorunlarla karşılaşmaya ve düşmanları sevindirecek keder" e yol açan güçlü sebeplerdendir. (Bu da, Buhârî ve Müslim'in Ebû Hureyre'den (r.a.) rivayet ettiği hadiste geçmektedir.)

İşlenilen günahlar bunlarla beraber Allah'ın nimetlerinin zevaline aynı şekilde kulun akıbetinin belâya dönüşmesine ve Allah'ın tüm gazabının celbine yol açar.

Otuz Dördüncü Zarar:

İşlenilen günahlar **nimetlerin yok olmasına, nimetlerin yerine belâların almasınayol açar.** Bir kula verilmiş olan nimet ancak bir günahtan ötürü elinden alınır ve bir belâda ancak işlemiş olduğu bir günahtan ötürü gelir.

Konu hakkında Ali (r.a) şöyle demiştir: "Her bir belâ ancak bir günahtan ötürü gelir ve ancak tövbe ile ortadan kalkar." [86]

Allah Teâlâ da şöyle buyurmuştur:"Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir. (Bununla beraber) Allah çoğunu affeder." (Şura, 30)

Bir diğer ayette Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Bu da, bir millet kendilerinde bulunanı (güzel ahlâk ve meziyetleri) değiştirinceye kadar Allah'ın onlara verdiği nimeti değiştirmeyeceğinden dolayıdır. Gerçekten Allah işitendir, bilendir." (Enfal, 53)

Ayetlerde görüldüğü gibi Allah Teâlâ herhangi bir kimseye vermiş olan nimeti; kul kulluğunu, itaatini değiştirmedikçe; itaati isyana, şükrü nankörlüğe, verilene razı olmak yerine isyan içe-

[86] Yazar aynı şekilde Tarikul hicreteyn de Ali'ye (r.a) nisbet etmiştir. İbni Teymiye Fetava da: bu sözü Ömer bin Abdulaziz'e nisbet etmiştir, 8/163.

risinde olmadığı müddetçe, kula verilenleri kul değiştirmedikçe Allah Teâlâ ortadan kaldırmayacağını haber vermiştir. Kul günah işleyerek kendini daha kötü bir hale getirirse Allah Teâlâ da yaptıklarına karşılık olarak en uygun ceza ile da değiştirir. Zira Rabbin kullarına karşı hiçbir zaman zâlim değildir. Şayet günah itâat ile değiştirilirse Allah da bunun karşılığında afiyet, zillet yerine de kuluna izzet verir.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Herkesin önünde, ardında, birbiri ardınca gelip giden melekler var, onu, Allah'ın emriyle koruyup gözetirler. Şüphe yok ki bir topluluk, ahlâkını değiştirmedikçe Allah o topluluğu değiştirmez. Allah, bir topluluğun kötülüğünü dilerse o kötülüğü geriye atmaya imkân yoktur ve onlara, ondan başka bir yardımcı da bulunamaz." (Ra'd, 11)

Bir hadisi kudsî de Allah Teâlâ şöyle buyurur: "İzzetime ve celâlime yemin ederim ki, kullarımdan biri sevdiğim durumunu değiştirir ve hoşlanmadığım bir hal alırsa, mutlaka ben de ona karşı olan muamelemde sevdiği halden hoşlanmadığı bir hâle geçerim. Kullarımdan birisi hoşlanmadığım bir hâl üzere iken hoşlandığım bir hâle geçerse mutlaka ben de o kuluma karşı durumumu hoşlanmadığı halden hoşlanacağı bir hâle geçerim."

Şair ne güzel söylemiş:

Sen bir nimet içerisindeysen mutlaka onu koru

Çünkü günahlar nimetleri yok eder.

Sana verilmiş olan nimetleri Rabbine itâat ile iyice elinde tut.

Çünkü Rabbi'nin intikamı çok hızlıdır.

Elinden geldiği kadar zulümden uzak kal.

Zulmün tadılması kullara pek zordur.

Kalbinle şöyle bir yolculuğa çık, kalbinle gez yeryüzünü,

Zalimlerin artlarında bıraktıklarına bir bak.

İşte zalimlerin artlarında kalan meskenleri

Onlarca şey şahittir aleyhlerine; sakın onlara şüpheyle bakma.

Onlara zarar veren şey ancak zulümleri idi.

Zaten bellerini kıran da o idi.

Nice bahçeler nice saraylar bıraktılar gittiler.

Nice sütunlar bıraktılar artlarında,

Cehenneme girdiler, cenneti de ellerinden kaçırdılar.

Elde etmiş oldukları ancak bir hayal idi.[87]

Otuz Beşinci Zarar:

İşlenilen günahların bir başka cezası da **Allah'ın günahkârların kalbine koymuş olduğu korku ve dehşettir.** Nitekim günahlara dalmış kimseleri her zaman korku ve endişe içerisinde görürsün.

[87] Yazar Tariku-l Tariku-l hicreteyn, 134. 1/375. Bedaiu-l Fevaid, 712. İbni Asakir tarih Dimeşkte Ömer bin Abdülaziz'e nisbet etmiştir, 54/70.

Çünkü itaat Allah'ın en büyük kalesidir; Allah'a itaat eden, boyun eğen, emir ve yasakları yerine getiren dünya ve ahiret cezalarından emin olur, kim de kulluktan ve itaatten uzaklaşırsa dört bir yandan korkular kendisini kuşatır. Günahkâr kimse her zaman korku ve endişe içerisinde yaşar. İşte her kim Allah'a itaat ederse kendisi hakkındaki korku güvene döner. Her kim de Allah'a isyan ederse güven duygusu korku ve dehşete dönüşür. Günahkâr kimsenin kalbi sanki bir kuşun iki kanadı arasında gibidir...

Öyle bir korku ve endişe içerisindedir ki; rüzgâr kapıyı hareket ettirse "bir belâ geldi" zanneder, şayet herhangi bir ayak sesi işitmiş olsa kendisini helak edecek olan sesin kendisine ulaştığını zanneder. Her çığlığın kendisi için olduğunu gelen bir helak, her gelen kötülüğün de üzerine geldiğini zanneder.

Her kim Allah'tan korkar ise; Allah o kişiyi her şeyden güvende kılar, Allah'tan korkmayanı ise her şey ile korkutur. Allah; yaratılanları yarattıktan sonra böyle hükmetti; Öyleyse korkular ve günahlar birbirine bağlıdır. Kim günah işlerse korku içerisinde olur...

Allah'tan korkan hiçbir şeyden korkmaz.

Otuz Altıncı Zarar:

İşlenilen günahların bir cezası da **kalpte büyük bir yalnızlık bırakmasıdır.** Günahkâr kul kendisini yapayalnız ve kimsesiz hisseder. Kulun hissetmiş olduğu bu yalnızlık ve soğukluk hem kendisi ve Rabbi arasında, hem de insanlarla kendi arasında olur. İşlenilen günahlar ne kadar çoğalırsa, yalnızlık da o kadar artar. En acı ve en sıkıntılı yaşam şüphesiz yalnızların ve korku içinde olanların yaşamıdır. Allah ile beraber olan hiç yalnızlık

çeker mi? Allah ile beraber olmayan ister bütün dünya ile beraber olsun asla ünsiyet bulamaz.

En güzel yaşamsa diğer insanlarla haşır neşir olan, cana yakınların yaşamıdır. Akıllı bir kimse şöyle bir baksa ve işlediği günahlardan elde etmiş olduğu lezzeti bir de bu günahların yol açtığı korku ve yalnızlığı karşılaştırsa; aslında durumunun ne adar acı ve kötü olduğunu, zararının ne büyük boyutta olduğunu görürdü. İşte işlenilen günahların; acı ve kötü sonuçlarının görülmemesi, görülememesi bütünüyle yine günahlara bağlıdır.

Nitekim nankör kul böylece itâatin sıcaklığını ve bundan elde edilecek lezzeti, günahın soğukluğuna ve açtığı korku ve zararlarla değişmiş olmaktadır. Bu ise ne kötü bir değişimdir. Zira itaatin lezzetini almayan, hayatta hiçbir şeyin lezzetini alamaz. Yalnızlık hissediyorsan öyleyse günahlar içerisinde yüzüyorsun demektir.

Şair şöyle demektedir:

İşlediğin günahlar seni yapayalnız bırakmış ve seni insanlardan uzaklaştırmışsa,

Hemen terk et işlemiş olduğun günahları ve böylelikle kurtul yalnızlıktan![88]

Aslında meselenin sırrı şudur: Kulun, Rabbe olan itâat ve ibadeti kulu Rabbe yaklaştırır. Kulun rabbine yaklaşması ne kadar fazla olursa, Rabbi ile olan bağları ve ibadetin lezzeti o kadar kuvvetli olur ve ünsiyet oluşur.

---

[88] Yazar Medaric Salikin de 183 zikretmişti. Bu söz Ebu Bekir Er-Raccanin sözüne benzemektedir. Er-Racccanin divanına bakınız: 816.

Kulun günah işlemesi de Rabbinden uzaklaşmasına yol açar. Kulun rabbinden uzaklaşması ne kadar fazla olursa yalnızlık ve yabancılık hissi o kadar fazlalaşır.

İşte böylelikle bir kişinin, düşmanı ile arasındaki soğukluğun nedenini daha iyi anlayabilirsin. Bir kişi düşmanı ile ne kadar yakın olursa olsun ve ne kadar içli dışlı olursa olsun yinede düşmanına karşı soğukluk ve uzaklık hisseder. Bunun aksine kişi sevdiği kişi ile ne kadar uzak olursa olsun, aralarında sıkı bir ilişki yakınlık söz konusu olmasa da yine aralarında bir muhabbet ve sıcaklık vardır.

Aslında kulun yapayalnız kalması ve özlemin sebebi aradaki perdeden ötürüdür. Aradaki perde ne kadar kalın olursa yalnızlık ve özlem o kadar fazlalaşır. Kulun Allah'ın dininden, kulluğundan ve kulluğun gereklerinden gafil olması da kulu yine yalnızlaştırır. Bu yalnızlıktan bir aşama sonrası ve daha şiddetlisi de harama düşme yalnızlığıdır. Bundan bir sonraki aşama ve daha şiddetlisi ise şüphesiz **şirk ve küfür** yalnızlığıdır. Şirke düşen kimse ise ebedi ahiret hayatını kaybetmiş ve cehenneme çevirmiş demektir. Bu kişinin ise başka kaybedecek hiçbir şeyi kalmamıştır. Cenneti kaybeden dünyayı kazansa neye yarar, cennete kaybeden sayısız haram işleyerek bütün dünya lezzetlerini ve zevklerini elde etse neye yarar ki?

Nitekim bu saymaya çalıştığımız aşamalardan birini yapan kimse o oranda yalnızlık ve özlem hisseder. Nihayet yalnızlık bir müddet sonra kulun yüzüne ve kalbine yansır. Artık kendisi insanlardan yabancılaşmış, yapayalnız kalmış ve kendini bir kenara atılmış hisseder.

Otuz Yedinci Zarar:

İşlenilen günahlar **kalbi; sahip olmuş olduğu sıhhatinden ve doğru yolundan alıkoyar.**

Günah işleyen kişinin kalbinin artık birçok illeti ve hastalığı vardır. Dolayısıyla kalbin hayatını ve sağlığını sağlayan gıdalardan artık hiç bir fayda görmemeye başlar. Çünkü işlenilen günahların kalplere etkisi aynı hastalıkların bedenlere olan etkisi gibidir. Kalplerin gıdası ise hiç şüphesiz Rabbimizin ayetleri ve Rasulünün (s.a.v) sünnetleridir. Nasıl gıdasız bir insan yaşamazsa; kalpte aynı şekilde gıdasız yaşayamaz.

Allah'a yönelen herkes şu konuda hem fikirdir: Kalpler sadece mevlâlarına ulaşmakla huzura kavuşurlar. Kalpler sağlıklı ve doğru yolda olmadıkça mevlâlarına ala ulaşamazlar.

Hastalığı da ilâca dönüşmedikçe sağlıklı ve huzurlu olamazlar. Bu ise ancak hevâ ve hevese muhalefetle olur. Çünkü bir kimsenin kalbinin hastalığı hevâya, arzusuna, şehvetine tabi olmasındandır. Bu ise şüphesiz bir hastalıktır dolayısıyla kişinin nefsinin istek ve arzularına muhalefet etmesi kendisi için en büyük şifadır.

Hastalık kalbe yerleşti mi kuşkusuz o kalbi öldürür veya en azından öldürmeye yaklaşır.

Nefsinin istek ve arzularından uzaklaşan kimsenin varacağı yer cennettir. Bu kimsenin yaşamış olduğu dünyada da sanki bir cennet yurdundadır. Sanki peşin bir cennete yerleşmiştir. Ahirette kendisine verilecek olan o sayısız nimetler asla bu dünya da peşinen verilmiş olan hiçbir nimete benzemez.

Kendisine bu dünyada peşinen verilmiş olan nimet ile ahirette verilecek olan nimet arasında büyük farklılıklar vardır. Bu iki nimet arasındaki fark aynı dünya nimetleri ve cennet nimetleri arasındaki fark gibidir...

"İyiler muhakkak cennette, kötüler de cehennemdedirler." (İnfitar, 13,14)

Ayette anlatılmak istenen sadece cennetin nimetleri ve cehennemin ateşiyle sınırlı olduğunu sakın sanma! Bilakis iyiler yani tağutu reddedip sadece rablerine kul olanlar üç devrede de yani hem dünyada, hem berzah âleminde ve hem de ahiret hayatlarında nimetler içerisindedirler.

Rabbini unutmuş, yaratılış gayesini unutmuş, Rabbine itaat etmeyip tağutu gereği gibi reddetmemiş aksine tağutlara destekçi olmuş olanlar; üç devrede de yani hem dünyada, hem berzah âleminde ve hem de ahiret hayatlarında ateş ve cehennemdedirler.[89]

---

[89] Arabça bir kelime olan "tâğut": "T-ğ-y" kök harflerinden türemiş olup, tekil ve çoğul, dişil ve eril olarak kullanılan bir cins isimdir. Bu kelimede aslolan onun müzekker olmasıdır. Ancak hem müzekker/eril hem de müennes/dişil için kullanılır. Tâğut kelimesin masdarı olan "tuğyân": "İsyan etmek, haddi aşmak, azgınlık ve sapkınlık" gibi anlamlara gelmektedir. [Bak: "T-ğ-y" Maddesi: İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab; Firûzâbâdî, el-Kâmûsu'l-Muhît; Zebidî, Tâsu'l-Arus; Ragıb, Mufredat;... İbn Cevzî, Zâdu'l-Mesir: 1/231-232; Kurtubî, el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân: 3/281.] Nitekim Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh, şöyle demiştir: "Tâğut, 'fa'lût' kalıbında olup, 'tuğyân'dan türemiştir. Tuğyân ise: Haddi aşmaktır. Bu da zulüm ve haksızlıktır." [İbn Teymiyye, Mecmûu'l-Fetâvâ: 28/200.]
Tâğut kelimesinin ıstılâh (terim) mânâsı hakkında ümmetin âlimleri birçok açıklamalar yapmışlardır. Onlardan bazıları şöyledir: İmâm İbn Cevzî rahimehullâh, tâğut kavramının tanımına dair şöyle demiştir: "Tâğuttan neyin kastedildiği hakkında beş görüş vardır. Birincisi: O, şeytândır. Bunu Ömer bin Hattab, İbn Abbas, Mücâhid, Şâbi, Suddi ve diğerleri demişlerdir. İkincisi: O, kâhindir. Bunu Saîd bin Cubeyr ve Ebû'l-Âlîye demişlerdir. Üçüncüsü: O, sihirbazdır. Bunu Muhammed bin Sirin demiştir. Dördüncüsü: Putlardır. Bunu Yezidi ve Zeccac demişlerdir. Beşincisi: Ehl-i Kitâb'ın azgınlarıdır. Bunu da Zeccac demiştir." [İbn Cevzî, Zâdu'l-Mesir: 1/231-232.]

Tabiînin büyüklerinden İmâm Mücâhid rahimehullâh'tan rivayet edildiğine göre tâğut: "İnsânların idârecisi konumunda bulunan, halkın kendisine danışıp işlerinin hükme bağlanmasını istedikleri, insân sûretindeki şeytânlardır. Tâğut (Allâh'ın kanunları dışında) kendisine başvurulan insânların efendisidir." [Suyutî, ed-Durru'l-Mensur: 2/22.]

-İlk müfessirlerden Mukâtil bin Süleymân rahimehullâh tâğutu: "Şeytân, putlar ve Yahûdî Ka'b bin Eşref" olarak üç farklı mânâda tefsîr etmiştir. [(Şeytân:) Bakara: 2/256; Nisâ: 4/76; Maide: 5/60 (Putlar:) Nahl: 16/36; Zumer: 39/17 (Ka'b bin Eşref:) Bakara: 2/257; Nisâ: 4/51. Mukâtil bin Süleymân, el-Eşbâh ve'n-Nezir fi'l-Kur'âni'l-Kerîm: 142-143.]

-İmâm Taberî rahimehullâh'a göre tâğut: "Allâh'a karşı isyânkâr olup, zorla, zorlamayla veya gönül rızâsıyla kendisine tapınılıp ma'bûd tutulan insân, şeytân, put, heykel ya da herhangi başka bir şeydir." [Taberî, Câmiu'l-Beyân: 5/419.]

-İmâm Mâverdî rahimehullâh, bu tanımlara kötülüğü emreden nefsi de ilave etmiştir. [Mâverdî, en-Nukt ve'l-Uyûn: 1/327.]

-İmâm Beğavî rahimehullâh ise tâğutu şöyle tanımlamıştır: "Tâğut: İnsânın tuğyân etmesine sebeb olan her şeydir." [Beğavî, Meâlimu't-Tenzîl: 1/350.]

Kadı Beydâvî rahimehullâh'a göre tâğut: "Tuğyânın zirvesine ulaşan, Allâh'a kulluğu engelleyen şeydir." [Beydâvî, Envâru't-Tenzîl: 1/155.]

-Ragıb el-İsfehânî rahimehullâh."Müfredat" da, Allâh'ın dışında tapınılan şeylerin tamamı, sapkın önderler, hayır yolundan çevirenler ve Ehl-i Kitâb'ın azgınlarının da tâğut olarak isimlendirildiğini belirtmiştir. [İsfehânî, Müfredat: 1/520-521.]

Allâme Âlûsî rahimehullâh ise tefsîrinde tâğutla ilgili bütün bu görüşlere yer verdikten sonra şöyle demiştir: "En doğrusu bütün bu sayılanlara tâğut demektir." [Âlûsî, Ruhu'l-Meâni: 2/14.]

İmâm Mâlik rahimehullâh'a göre tâğut: "Allâh'tan başka (kendisine) ibâdet edilen her şeydir." [Mukâtil bin Süleymân, el-Eşbâh ve'n-Nezir fi'l-Kur'âni'l-Kerîm: 142-143.] Leys, Ebû Ubeyd, Kisai, Vahîdî ve lügatçilerin cumhuru da bu görüştedir. [Nevevî, el-Minhâc fi Şerhi Sahîhi Müslim: 3/18.]

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh ise tâğut kavramı hakkında takdire şâyân bir tanım yaparak şöyle demiştir: "Tâğut: Kendisine ibâdet edilme, bağlanılma ve itaat edilme noktasında haddini aşan kul demektir. İnsânların tâğutu, Allâh ve Rasûlü' nün kanunlarıyla hükmetmeyen, Allâh'tan başka kendisine muhâkeme olunan, ibâdet edilen ve Allâh'ın emrine dayanmaksızın, Allâh'a itaat etmeksizin kendisine tâbi olunanlardır. Bunları düşünür ve insânların durumlarına bakarsan, insânların çoğunun Allâh'a değil tâğutlara ibâdet ettiğini, Allâh ve Rasûlü'nün hükümlerine değil, tâğutların hükümlerine muhâkeme olduklarını, Allâh ve Rasûlü'ne değil, tâğuta itaat edip tâbi olduklarını görürsün." [İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkıîn: 1/40.]

Şehid Seyyid Kutub rahimehullâh, şöyle demiştir: "Tâğut, 'tuğyân' kökünden türemiştir. Gerçeği çiğneyen Allâh'ın kulları için çizdiği sınırı aşan düşünce, sistem ve ideoloji anlamına gelir. Bu düşüncenin, sistemin ve ideolojinin, Allâh'a inanmaktan, O'nun koyduğu kanunlara uymak gibi herhangi bağlayıcı bir kuralı yoktur.

İlkelerini Allâh'u Teâlâ'nın kanunlarından almayan her sistem, her kurum, her düşünce, her davranış kuralı, her gelenek tâğut kapsamına girer. Buna göre ancak kim tâğutun karşısına çıkar ve sistemindeki kâfirliklerin tümünü kökünden reddederek Allâh'a inanır ve yalnızca ona boyun eğerse kurtuluşa erer." [Seyyid Kutub, Fî Zilâli'l-Kur'ân: 1/292.]

-Şeyh Muhammed Hâmid el-Fakî rahimehullâh, tâğutun tarifinde şöyle demiştir: "Selefin sözlerinden özetle tâğutu şöyle tanımlayabiliriz: Kulu Allâh'a ibâdetten, dîni ve itaati yalnızca Allâh'a ve Rasûlü'ne has kılmaktan çeviren ve alıkoyan her şeydir. Bu, cinlerden olan şeytân da olabilir, insânlardan olan şeytân da olabilir. Ağaçlar, taşlar ve diğer başka şeyler de olabilir. Şüphesiz buna kanlar, mallar ve ırzlar hususunda insânların koymuş olduğu, İslâm'a ve İslâm Şerîatı'na uymayan kanunlarla hükmetme de dâhildir.

Söyler misiniz bir kişinin nimet içerisinde olması kalbin nimet içerisinde olmasından başka ne olabilir ki? Dolayısıyla gerçek nimet ancak kalbin nimet içerisinde olmasıdır. Yoksa bazılarının anladığı gibi dünya nimetleri gerçek nimetler değildir. Geçici nimetler nasıl gerçek nimetler olabilir ki? Nitekim dünya nimetlerine sahip o kadar çok insan vardır ama onlar hiçbir nimetin içerisinde olmadıklarını söylerler. Öyleyse gerçek nimet kalp nimetidir. Kalbi besleyen, kalbe huzur veren, mutlu eden nimetlerdir.

Söyler misiniz bana; korku, üzüntü keder, gönül daralması, kalbin Allah'tan ve ahiretten yüz çevirmesi, Allah'tan başkasına

---

Bu yolla hadlerin ikamesi, fâizin, zinânın, içkinin haram kılınması gibi Allâh'ın Şerîatı'ndan olan şeyler geçersiz kılınmış olur ve insânların koymuş oldukları bu kanunlar, kendi yaptırım güçleri ve onları uygulayanların yetkisi ile yasallaşarak korunurlar. Dolayısıyla kanunların kendisi bizzat tâğuttur, bu kanunları koyanlar ve propagandasını yapanlar tâğutturlar, gerek kasıtlı gerekse kasıtsız olarak Rasûlullâh'ın getirmiş olduğu gerçeklere uymaktan insânları alıkoymak için insân aklının icat etmiş olduğu her türlü yazılı metin ve buna benzer şeylerin tamamı tâğuttur." [Fethu'l-Mecîd Şerhu Kitâbi't-Tevhîd: 282 (Dipnot: 1).]

Tâğut kavramının tanımı hakkında yaptığımız bu nakilleri daha da uzatmak mümkün olmakla beraber bu kadarı onun kimliği hakkında yeterli bilgi vermektedir. Tâğutun kimliğini tespit için bu nakilleri incelediğimizde tâğutu, Allâh'tan başkasına ibâdete çağıran şeytân, kendisine tapılan put, gaybı bildiğini iddia eden kâhin, sihir yapan sihirbaz ve Allâh'ın kanunları haricindekilerle hükmeden idâreci şeklinde sınıflandırabiliriz. Ancak tâğut, Allâh'tan başka kendisine ibâdet edilen her şey olduğuna göre, tâğutların sayısını belirli bir şekilde ifâde edemeyiz. Bunun için diyorum ki: Tâğut, yeryüzünde İslâm Dîni'ne yani Allâh'ın kanun ve yasalarına isyân ederek başkaldırmak sûretiyle haddi aşan ve aştıran, insândan devlete, güçten otoriteye, nefisten şeytâna, puttan kâhine kadar, canlı veya cansız, soyut veya somut her türlü şeyin ortak adıdır.

Bu mânâda tarihin her döneminde ve dünyânın her yerinde, aynı veya farklı yerlerde eşzamanlı olarak bir tane olabildiği gibi, işbirliği içinde birden fazla da olabilen tâğut, aşırı derecede tuğyânkâr olup, insânlar üzerinde ilâhlık iddia edip, onların dünyâ hayatını düzenlemeye kalkışan her şeydir. Zîrâ tâğut bir kimliktir. Küfrü, zulmü, fıskı, şerri, haksızlığı, adâletsizliği, putçuluğu, azgınlığı, sapkınlığı ve -zikretmekte âciz kaldığım- tüm kötülükleri ifâde eden bir kimliktir. Bu kimlik çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bazen kendini Fir'avun ilan eden -antik ya da çağdaş- bir yönetici, bazen de Komünizm veya Demokrasi... adıyla azgın bir sistem ve kimi zaman da dindar kılığına girerek insânlara âlemlerin rabbi olan Allâh'tan gayrisine ibâdeti süslü gösteren bir belam... Bkz: Abdullâh Saîd el-Müderris.

bağlanıp kişinin Allah'la ilişkisini koparmasından daha büyük ve daha kötü bir azap var mıdır?

Allah'tan fazla başkasını seven herkes bu dünyada üç defa azap görür:

1- Öncelikle sevmiş olduğunu elde edebilmek için onu ele geçirene kadar azap çeker...

2- Sevmiş olduğunu elde ettiğinde bir müddet sonra elinden alınır yahut ondan ayrılma korkusuyla, çeşitli azaplar görür...

3- Sevmiş olduğu şey kişinin elinden alındığında ise azabı ve acısı daha da fazlalaşır...

İşte bu üç çeşit azap, Allah'tan daha fazla başkasını seven herkesin bu dünyada tadacağı azaptır. Ahirette ise tadacaklar azapları iyice düşünsünler.

Allah'tan fazla başkasını seven herkes berzah âleminde ise; bir daha görüşememenin verdiği azab, aksiyle iştigali nedeniyle yani Allah'tan fazla başkasını sevmekle meşgul olması sebebiyle birçok nimetin elinden kaçmasının acısı, Allah ile kendisi arasına çekilen perdenin vermiş olduğu acı, kısaca Rab Teâlâ'nın hasretinin acı ve azabı vardır.

Hüzün, keder ve düşünce Allah'tan fazla başkasını seven kişilerin ruhlarında aynı kurt ve haşeratın bedende yaptığını tahribata benzer. Hatta bu acıların ruhlara etkisi, Allah onları bedenlerine gönderinceye kadar devam eder. Ruhlar bedenlerle birleştiği zaman ise daha dehşetli ve daha acı bir azaba duçar olurlar.

İşte bu kimsenin azabı nerede? Mutluluk ve Rabbiyle birliktelikten, O'na iştiyakından, sevgisiyle huzur bulmasından, zikriyle mutmain olmasından kalbi uçarcasına atan ve coşan kimsenin içinde bulunduğu nimetleri nerede?

Böyle bir kul mutlu olacak olan kuldur. Aynı Bilal'in (r.a) vefat esnasında dediği gibi: "Ne mutlu bana, yarın Muhammed ve ashabı ile karşılaşacağım" Bir taraftan hanımı; vay başımıza gelenler diye üzülürken yine Bilal şöyle diyordu: "Ne güzel şu başımıza gelen(ölüm).[90]

Bir başkası ise şöyle demiştir: "Öyle zavallılar vardır ki, dünyanın en güzel zevk ve lezzetlerini (iman, hicret ve cihad) tatmadan dünyadan ayrıldılar."

Bir başkası şöyle demiştir: "Şayet hükümdarlar ve prensler içinde bulunduğumuz (dinimiz üzerimize yüklemiş olduğu yükümlülükleri yerine getirirken) şu huzur ve mutluluğu bilselerdi bizlerle mutlaka savaşırlardı"[91]

Diğer bir kimse şöyle diyor: "Dünyada bir cennet vardır, dünya da bu cennete giremeyen âhiret cennetine de giremez" [92] [93]

Ahiretteki değerli ve paha biçilmez (cennetteki)hissesini ucuz bir bedele satan ve yapmış olduğu ticarette göz göre göre tamamen aldanan kimseye yazıklar olsun! Yahu hiç akıl etmez misin, malın fiyatı hakkında bir bilgin yoksa bari piyasada malın

---

[90] İbni Ebi'd Dünya El-Muhtedarin, 293.

[91] İbrahim bin Ethem'in sözüdür. Bkz: Hilye, 7/439. El Miftah, 1/183. El-Vabil Es Sayyib, 110. İğasetül Lehfan, 932. İbni Asakir tarihin de, 6/303.

[92] Yazar bu sözü: "Medaric salikin de, 1/536 ve "El Vabil Es sayyib",109 Şeyhul İslam İbni Teymiyye ye nisbet etmiştir.

[93] Bir kişi dünya da cennete ancak Rabbe kul olup diğer bütün kullukları reddederek girebilir. Çev.

değerini bilen, tecrübe sahibi kimselere sorsaydın ya! Hiç mi akledemedin?

Sendeki mal ne kadar da güzel aslında! Öyle ki alıcısı Allah Teâlâ, fiyatı ise ebedi cennettir. Bu alış-verişte aracılık yapan ve mal sahibine malının bedelinin verileceğine dair kefil olan kimse ise Muhammed (s.a.v)! Hâlbuki sen onu (cenneti) büyük bir rezillik ve aşağılık (dünya) karşılığın da satıverdin!

Şairin dediği gibi:

Şayet kulun kendine yaptığı bu ise,

Artık bu kimseye bundan sonra kim ikram edebilir ki, söyler misiniz; bu kulu kim değerli kılabilir ki?

"Allah kimi hor ve hakir kılarsa artık ona ikram edecek yoktur. Şüphesiz Allah dilediği şeyi yapar." (Hacc, 18)

Otuz Sekizinci Zarar:

İşlenilen günahların cezalarından birisi de şüphesiz **kulun kalp gözünü körleştirmesidir.**[94] Günahlar kalbin nurunu söndü-

[94] "Kalb", bir halden başka bir hale, bir durumdan başka bir duruma geçen, yani inkılâp eden demektir. Kalp; Rahman'ın insana bahşettiği en kıymetli organdır. Maddi vücudumuzdaki kalbimiz eğer sağlıklı ise bedenimiz de sağlıklıdır. Eğer kalp bozulmaya başlamış ise bedenimiz de bozulmaya başlamış demektir. Peygamber Efendimiz (s.a.v), "İnsan vücudunda bir et parçası vardır, o düzelirse bütün vücut düzelir, o bozuk olduğunda bütün vücut ifsat olur. İyi bilin ki, işte o et parçası kalptir" (Buhari, Müslim, İbn Mace) buyurmuştur.
Maddi bedenimizin olduğu gibi manevi bedenimizin de kalbi vardır. Manevi kalbimiz kirlenir ve bozulursa insanın tüm hayatı kirlenir ve bozulur. Eğer insanın kalbi tüm marazlardan ve kirlerden arınırsa hayatı doğru, güzel ve temiz olur. İşte Rahman'ın insandan beklediği de budur. Kalp, imanın ve küfrün, sevgilerin ve nefretlerin, tüm duyguların, özellikle de takvanın üretildiği yerdir. Aynı zamanda kalp, bir tatmin odasıdır. İnsanın ikna olduğu yer gerçekte akıl değil kalptir. Akıl düşünür, ölçüp biçer, elde ettiği verileri kalbe gönderir. Kalp ikna olmuş ve huzur bulmuş ise mutmain olur. Kalp, ancak Rahmanî duygularla tatmin olur. Kalbi gerçekte mutmain edecek olan ise Allah'ın zikridir. Zikir bize Allah'ı hatırlatan maddi ve manevi işaretlerdir. Aslında zikir, Allah'tan

rür. Böylelikle kalp hakikatleri görmez olur, kör olmuş kal ne işe yarar ki, kendisine hatırlatılan ayetleri ve hadisleri işitmez olur. Öğüt almayan bir kalp halini alır.

Günah işleyen kimsenin kalbinde var olan nur bir müddet sonra zayıflar ve sönükleşir, günahlar ise karanlığı güçlendikçe güçlendirir nihayet kalp zifiri gece karanlığı gibi kapkara olur.

İşlemiş olduğu günahlar sebebiyle gözlerinin önünü kararttığı için nice çukurlara, nice uçurumlara sayısız kimseler düşmüş ve helak olmuştur. İşte günahkâr kimse aynı gece vakti engebeli, çukur ve tehlikelerle dolu bir yola çıkan âmâ kimse gibidir. Âmâ bir kimse böyle tehlikeli bir yolda hiçbir tehlikenin içerisine düşmeden yürüyebilir mi?

Selamette kalmak ne kadar zordur... Helak olmak da o kadar kolaydır. Nitekim günahkâr kimsenin karanlığı güçlenir ve nihayetinde kalpten organlara taşmaya başlar. Bütün azalara olumsuz şekilde sirayet eder. Günahkâr kulun çehresi işlemiş olduğu

---

bize inen güzelliklerin tamamıdır. Biz, bize inenleri idrak ederek Rahman'a tekrar sunabilirsek gerçek kul olmuş oluruz: "Bunlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle mutmain olanlardır. Haberiniz olsun, kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur" (Ra'd 13/28). Rahman, bizim başka şeylere yönelerek tatmin olmamızın mümkün olamayacağını söyleyerek, bize kalp terbiyesini öğretiyor. Kalp terbiyesinin yolu da, Rahman'ı bilinçli bir şekilde zikretmekten geçiyor. Çünkü bir insanın kalbi terbiye olmuş ise artık o insanın tüm vücudu ve hayatı terbiye olmuş demektir: "Öyleyse Beni zikredin, Ben de sizi anayım. Bana şükredin ve nankörlük etmeyin" (Bakara 2/152). Kalbin körelmesi, insanın artık gerçeği idrak edememesi, anlayamaması, duyarlılığını tamamen kaybetmesidir. Böyle bir hale gelmiş bir kalp, artık kalp olmaktan çıkmış, adeta taşlaşmıştır. Peki, kalbin körelmesi neden olur? Hiçbir şey bir anda olmadığı gibi, körelmesi de bir anda değil yavaş yavaş olur. Kâinatın en güzel insanı (s.a.v) diyor ki: "İnsan bir günah işledikçe kalbinde bir kara leke oluşur. Günaha devam ettikçe lekeler de artar ve kişinin kalbi kararır." İşte kalbin kararmasının temel sebebi, günah ve tuğyanda ısrarlı olmaktır. Kişi kara lekelerle kalbini örttükçe orası tamamen kapanır, adeta bir zift tabakası gibi simsiyah olur. Artık insanın en önemli algı yeri tamamen körleşir. Kalp kararmasının panzehiri, çokça tövbe istiğfar getirmek, yaptığı günahı önemsiz ve küçük görmemek, sonu Rahman'a varacak bir yol belirlemektir. Çev.

günah oranında bir siyahlıkla kaplanır. Eğer kul, vefat ettiğin de halen bu karanlık içerisinde ise berzah âleminde de bu siyahlık ortaya çıkar ve hatta kabrin içini zifiri karanlık kaplar. Dünyası karanlık olan, ahreti de hatta berzah hayatı da karanlık olur.

Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: "Şüphesiz kabirler sahipleri için karanlıklarla doludur. Ancak benim duamdan ötürü Allah Teâlâ onların kabirlerini aydınlatır."[95]

Kıyamet günü gelip kullar mahşer yerine getirildiklerinde, bu karanlık yüzlerini kaplar ve onu herkes apaçık biçimde görür. Hatta yüzleri kömür gibi simsiyah hâle dönüşür. Aah ne kadar kötü bir ceza bu! Başından sonuna tüm dünya zevkleri ve lezzetleri kulun bir anlık yorgun, bitkin, hüzünlü, çekilmez ıztıraplı haliyle nasıl karşılaştırılabilir?

Oysa dünyada günah yollarıyla işlenilen tüm zevkler ve lezzetler bir anlık rüyadan başka bir şey değildir ki! Bu rüya için bu kadar kötü sonuçlara katlanmak değer mi! Yardım ancak Allah'tandır.

Otuz Dokuzuncu Zarar:

İşlenilen günahların zararlarından birisi de **hidayete götüren vesilelerin önünü perdelemesi ve ilim yollarını tıkamasıdır.**

Günahın insan üzerinde ki en büyük etkisi belki de ilimden mahrum kalmaktır. İlimden mahrum kalmak demek, dini anlayamamak ve bilememek demektir. Dini bilememek ve anlayamamak demek ise kişinin cahil olması demektir. Yani dinini öğrenememesi yani ahiret hayatını ateşe çevirmesi demektir. Cahil kimse ise günaha dalması kaçınılmaz olan kimsedir. Günaha

[95] Müslim, cenaiz 956.

dalan kimse ise cehennemi hak eden kimsedir. Dolayısıyla ilim, Allah'ın kalplere attığı bir nurdur. Günah ise bu nuru söndürür. Bu nedenle insan öğreneceği bir şeyi, günahından dolayı öğrenemez.

Ayrıca günahlar aklın noksanlaşmasında etkili olup onu ifsat eder. Çünkü aklın bir nuru vardır, masiyet ise bunu kaçınılmaz olarak söndürür. Nur sönünce de akıl zayıflar, eksilir. Oysa günahların etkisini izale etmede, nefis ve şeytanla mücadele vermede yegâne güç, akıldır. Beden ülkesinde de aklın işlevsiz hâle gelmesi, ülkenin düşmanlar tarafından kuşatılması ve tüm iyilik duygularının yok edilmesi demektir.

Ahlâk âlimleri, "Aklı yardımına koşan hiç kimse, günah işlemez." derler. Çünkü nefsi günaha çağırdığında, aklı onu masiyetten kesinlikle men eder. Aklı zayıf olan kimse ise nefsine yenik düşmeye mahkûmdur...

Günah özellikle aklın noksanlaşmasında etkili olur. Günah işleyenin(hidayet) aklı noksanlaşır. Kiş hidayet karış karış uzaklaşmaya başlar. Biri itaatkâr diğeri âsi iki akıllı kimseden itaatkâr olanın aklı mutlaka daha fazla, fikri daha doğru, görüşü daha düzgündür nihayet doğru onun arkadaşıdır.

O yüzden Kur'an'ın hitabının sadece akıl ve fikir sahiplerine yönelik olduğunu görürsün. Çünkü akıl sahipleri, kuran üzerinde tefekkür edip yaratılış gayelerinin gereği gibi yaşayanlardır. Şu ayetlerde olduğu gibi: "Benden korkun ey akıl sahipleri!" (Bakara, 197)

"Allah'tan korkun ey akıl sahipleri ki felaha eresiniz" (Maide, 100).

"Ancak akıl sahipleri düşünüp anlar." (Bakara, 209) Bu ayetlerin benzerleri oldukça çoktur.

Bir an veya bir gün veya bir süre tadılan (günahlardan) sonra rüya gibi biten bir lezzeti ebedî nimetlere, büyük kurtuluşa, hatta dünya ve ahiret saadetine tercih eden kimsenin hangi aklından bahsedebilir?

Aleyhine hüccet olarak sunulacak aklı olmasaydı delilerden sayılırdı aslında. Hatta delillerin hali ondan daha iyi ve sonu daha selametli olacaktır.

Akıllar selîm ve sağlıklı olsalardı; zevk, sevinç, neşe ve hoş yaşamı elde etmenin yolunu, her türlü nimeti; rızasında, her türlü elem ve azabı; O'nun gazabında ve öfkesinde olduğunu görürlerdi. O zatın (Allah)rızasını kazanmaya çalışırlardı. Çünkü gözlerin aydınlığı, nefislerin neşesi, kalplerin hayatı, ruhların lezzeti, hayatın hoşluğu, yaşamın huzuru Allah'ın (c.c.) rızasındadır.

Şayet öte dünyanın en küçük bir zerre nimeti dünyanın bütün var olan nimetleriyle tartılsaydı dünya nimetleri daha hafif gelirdi. Hatta kalp ondan en az miktarda hazlansaydı onu dünyaya ve içindekilerinin tümüne karşılık vermek istemezdi.

Bununla birlikte itaatkâr kimse dünyadaki nimetlerden orada müreffeh yaşam sürenlerden daha çok nasiplenir. Çünkü bu nimetten faydalanması, lüks yaşam sürenlerin zevklerine karışan hüzünler, kederler ve dertler bulaşmaz. Bilakis o her iki nimet ve zevki yaşar. Ayrıca bunlardan daha büyük iki nimet bekler. Bu süre içerisinde de elem ve acılara maruz kalmaz. Durum Allah'ın buyurduğu gibidir: "Eğer siz acı çekiyorsanız onlar da si-

zin acı çektiğiniz gibi acı çekmektedirler, üstelik siz Allah'tan, onların ummadıkları şeyleri ummaktasınız." (Nisa, 104)

Lâilâhe illallah! Aman Allah'ım! İnci karşılığında gübre, misk mukabilinde dışkı, Allah'ın kendilerine ihsan buyurduğu peygamberler, sıddıklar, şehitler ve salihlerle arkadaşlık karşılığında Allah'ın gazap ettiği, lanetlediği ve kendileri için cehennemi hazırladığı kimselerle arkadaşlığı satın alan kimsenin aklı ne de azdır!

Kırkıncı Zarar:

İşlenilen günahlar **nefsi küçültür, değersiz kılar, zayıflatır ve ayaklar altına alır.** Nasıl rabbe itaat kulu yüceltir ve değerli kılarsa aynı şekilde işlenilen günahlar nefsi küçültür, basit ve değersiz kılar. Nitekim günahkâr kimseler; rableri karşısında değersiz kimselerdir. Günahlar kulların değerinin azalmasına ve nihayet (günahlarının kulları iman dairesinden çıkarmasıyla) hiçbir değerinin kalmamasına sebep olur.

Rabbimiz şöyle buyurmuştur: "Nefse ve ona birtakım kabiliyetler verip de iyilik ve kötülüklerini ilham edene yemin ederim ki, nefsini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiş, onu kötülüklere gömen de ziyan etmiştir." (Şems, 9,10)

Ayetin anlamı şöyledir: Allah'a itaat etmek suretiyle nefsini yücelten kurtulmuştur. Allah'a itaat etmeyen ve günah işleyen kimse; nefsini küçültmüş, değersiz kılmış ve kaybedenlerden olmuştur.

Ayette zikredilen **"tedsiye"** asıl manası alçaltmak ve gizleme anlamına gelmektedir.

Nitekim rabbimiz bir başka ayette: "...Yoksa onu toprağa mı gömecek?" (Nahl, 59) ayetindeki "yedüssü: gömüyor" fiili de aynı köktendir.

Günahkâr kimse günahların içerisine batar, gömülür yani kul günahlara battıkça yerini gizlemeye ve yaptığı kötülüklerden dolayı insanlardan gizlenmeye çalışır. Bir nevi kendini toprağa gömer ve batırır. Günahkâr kul; Kendini nefsinin yanında, Allah'ın ve insanların yanında bir nevi yere batırmıştır. Günah işlediğinden dolayı herkesten ve hatta nefsinden dahi kaçmaya ve toprağın altına girercesine herkesten kaçmaya başlar.

İtâat ve ibadete düşkün bir kulu ise Allah Teâlâ yüceltir ve aziz kılar. Öyle ki bir bakarsın ki kul insanların yanında en şerefli ve en yüce kişi olur. Bununla birlikte kişi nefsini Allah (c.c.) katında en zelil, en hakir ve en basit görür. İşte nefis; izzet, şeref ve olgunluğa bu zillet ile ulaşır. Görüldüğü gibi nefisler ancak günah işleye işleye hakirleşir ve bir müddet sonra hiçbir değeri kalmaz olur.

Aynı şekilde nefisleri de, Allah'a itaat kadar hiç bir şey yüceltmemiş ve şereflendirmemiştir. O halde yücelik ve izzet isteyen Allahın dinine sarılmalı ve günahlardan uzaklaşmalıdır. Bu hem fertler ve hem de toplumlar için geçerlidir. Bir fert Allah'a itaat ile yüceldiği ve izzetlendiği gibi aynı şekilde toplumlarda, devletlerde Allah'a itaat ve boyun eğmekle kuvvet ve şeref bulurlar. Nitekim fert; Allahın emir ve yasaklarını yerine getirmekle, toplumlarda (devletler) Allahın kanunlarını tatbik etmekle izzet ve değer kazanır.

Kırk Birinci Zarar:

İşlenilen günahların cezalarından bir tanesi de; kulu **şeytanın esiri kılmasıdır**. Kul günahlara yani istek ve arzularına uymakla şeytana esir olmuştur. Dolayısıyla günahkâr kul şeytanın eline esri düşmekle en azılı düşmanının eline esir düşmekten daha kötü bir duruma düşmüştür.

Kul; istek ve arzularının bağıyla bağlanmıştır. İşte âsî esir, hapsedilmiş ve bağlanmıştır. İstek ve arzuları tarafından prangaya vurulan, hapsedilen bir kul ise zindandan daha dar bir zindana düşmüş demektir.

Esir ve prangalara vurulmuş, zindan köşelerinde olan bir kalp nasıl olur da Allah'a ve ahiret yurduna yönelebilir ki?

Bu kul nasıl olur da ahiret yurduna bir adım atabilir ki?

Günahlar işlendikçe; nefis, şeytan, istek ve arzular tarafından bağlandığında âfetler dört bir koldan onu kuşatır. Kalp kuş gibidir; ne kadar yükselirse âfetlerden (kendisini avlayacak, tuzağa düşürecek olanlardan) o kadar uzak olur, ne kadar alçalırsa da o kadar âfetler(kendisini avlayacak, tuzağa düşürecek olanlardan) etrafını kuşatır ve üzerine saldırırlar.

Bir hadiste "Şeytan insanın kurdudur"[96] buyrulur.

İşte günahlara batmış bir nefis de koruması olmayan bir koyun sürüsüne benzer. Bir koyun kurtlar arasında olduğunda kolaylıkla parçalanmaya ve yok olmaya mahkûmdur.

---

[96] İmam Ahmed, 5/233. Taberani, 20/164. Şasi Müsnedinde, 1387. Ebu Nuaym hilye, 2/247 ve başkaları tahric etmiştir.

Günahkâr kul da işte aynı böyledir. Allah tarafından bir koruyucusu olmayan kimsenin hiçbir koruyucusu yoktur ve bu kişi hiç şüphesiz helak olmaya mahkûmdur.

Allah tarafından kula gönderilen muhafız ise kuşkusuz takvadır. Takva kulun koruyucusudur. Kendisini helak edecek olan kurtlar arasında sağlam bir kaledir. Aynı şekilde dünya ve ahiret cezası ile kul arasında da bir engeldir.

Öyleyse koyun çobana ne kadar yakın olursa, kendisine saldıracak olan kurttan o kadar selamette olur, ne kadar uzakta olursa o kadar ölüme yakın olur. O halde koyunun en güvende olduğu zaman çobanın en yakınında olduğu vakittir. Kurt çobandan uzak olanı ve sürüden ayrılan koyunu yer. O halde fert ve toplumlar için en büyük zırh ve en büyük himaye Allah katındandır. Allah himayesi olmayanın hiçbir himayesi olamaz.

Aslında meselenin özü şudur:

Kalp Allah'tan ne kadar uzaklaşmış ise afetler ve musibetler kula o kadar hızlı gelir ve kendisini kuşatır. Kul Allah'a (c.c.) ne kadar yakın olursa da âfetler kendisinden o kadar uzak olur.

Allah'tan uzaklaşmanın dereceleri vardır:

1- Gaflet kalbi Allah'tan uzaklaştırır.

2- Günahın, kulu Allah'tan uzaklaştırması ise gafletin kalbi Allah'tan uzaklaştırmasından daha büyüktür.

3- Bid'atin; kulu Allah'tan uzaklaştırması ise günahın, kulu Allah'tan uzaklaştırmasından daha büyüktür.

4- Nifak ve şirkin; kulu Allah'tan uzaklaştırması ise bütün bunların hepsinden daha büyüktür.

Kırk İkinci Zarar:

Günahların bir cezası da kişinin **Allah katındaki ve insanlar katındaki değerini, makamını düşürmesidir.** Allah katında kulların en değerlileri en takvalı olanlarıdır. Kulların itaatine göre Allah katındaki makamları o kadar çok yükselir. Kul günahlara girdikçe, rabbine karşı geldikçe, cahiliye bir hayat yaşadıkça rabbinin gözünden düşer. Böylelikle Allah Teâlâ kullarının kalbinden de günahkâr kulunun değerini ve makamını düşürür. Kullar nezdinde hiç bir değeri kalmayan günahkâr kul değersizleşir, zelil bir hale gelir nitekim işlemiş olduğu günahlar miktarınca kullar tarafından kötü bir muameleyle karşılaşır.

Böylece günahkâr kul insanlar arasında en kötü bir hayat yaşamaya başlar, adı anılmaz, hiçbir kadri kıymeti bilinmez olur, sefih ve aşağılık bir hali vardır, hiç bir saygınlığı yoktur, mutluluğun ve neşenin ne olduğu bilmez işte böyle bir hayat sürer.

Günahkâr kulun başına gelen cezalar sadece bunlardan da ibaret değildir. Bunlarla birlikte büyük bir keder, hüzün, kam kendisini kaplar.

Söyler misiniz bana; günah işlerken bir kulun almış olduğu lezzetler nerede? Bu sayamadığımız bunca azap ve sıkıntılar nerede? Şehvet sarhoşluğu ve diğer haramların vermiş olduğu lezzetler, bu kadar çok acı ve ızdırap karşısında nerede? Hiç akıllı kimse sayısız nimeti terk edip günahlara dalarak bunca acı, keder ve sıkıntıya kapı açar mı?

Allah Teâlâ'nın kullarına vermiş olduğu en büyük nimetlerinden birisi de şüphesiz kıymetini yüceltmesidir. İşte bundan dolayı peygamberlerini ve rasullerini diğer insanlardan daha üstün tutmuştur.

Rabbimiz şöyle buyurur: "(Ey Muhammed!), Kuvvetli ve basiretli kullarımız İbrahim, İshak ve Ya'kub'u da an. Biz onları özellikle ahiret yurdunu düşünen ihlâslı kimseler kıldık." (Sâd, 45,46)

Biz diğer insanlara vermediğimiz özellikleri onlara verdik. Bu özellik ise bu dünya da güzel bir anılma ile anılmaları, haklarında övgüyle bahsedilmeleridir. Halil İbrahim (a.s)'ın duasında istediği **"lisan-ı sıdk"** da aslında budur. [97]

Bir başka ayette: "Bana, sonra gelecekler içinde, iyilikle anılmak nasip eyle!" (Şuarâ, 84) demişti.

Oğulları hakkında ise şöyle buyurmuştu: "Onlara rahmetimizden bağışta bulunduk; kendilerine haklı ve yüksek bir şöhret nasip ettik. (Meryem, 50)

Rabbimiz peygamberi Muhammed'e (s.a.v) de şöyle demiştir: "Senin şânını yüceltmedik mi?" (İnşirah, 4)

Peygamberlerin sahip olmuş olduğu bu özelliklere; onlara itaat eden ve en güzel şekilde tabii olanların da nasipleri vardır.

---

[97] Yazar "Tarikul hicreteyn" adlı eserin de peygamberlere verilen bu özellikleri şöylece zikreder: Birincisi: Dünya ve dünya sevgisinin, dünya işlerinin ve dünyayı tercih etmenin kalplerinden çıkarılması. İkincisi: Peygamberleri ahirette en güzel şekilde mükâfatlandırma" Bkz: Tarikul hicreteyn, 102.

Peygamberlere tabii olmayıp onlara muhalefet edenler ise peygamberlere muhalefet ve Allah'a isyanları oranında bu nasipten uzaklaşırlar.

Kırk Üçüncü Zarar:

İşlenilen günahların bir diğer cezası da günahkâr kimseden **övgü ve şeref isimlerinin alınması ve bunun yerine aşağılayıcı, değerini düşürücü isimler verilmesidir.**

Günahkârdan; mümin, iyi/Salih, takva sahibi, Allah'a itaatkâr, tevbe eden, veli, salih, âbid, Allah'tan korkan, çokça Allah'a yönelen, güzel insan, Allah'ın razı olduğu kimse gibi isimleri alır. Bu güzel isimler yerine günahkâr kimseye; facir, isyankâr, kötülük yapan, fesatçı kimse, pis habis, sevimsiz, zinakâr, hırsız, katil, yalancı, hâin, Lut kavminin amelini yapan, akrabalık haklarını yerine getirmeyen kimse; diye isimler verilir.

İşte bunlar fasıklara verilen isimlerdir...

"İmandan sonra fâsıklık ne kötü bir isimdir! Kim de tevbe etmezse işte onlar zalimlerdir." (Hucûrat, 11)

Bu isimlerle isimlenmek ise şüphesiz ceza ve mükâfat veren Allah'ın gazabına, cehenneme girmeye ve rezil, rüsvay bir şekilde hayat sürmeye sevk eder.

Diğer güzel isimler ise; Rahman'ın rızasına, cennetlere girmeye ve kulun diğer insanlardan daha üstün ve şerefli olmasına yol açar.

Şayet işlenilen günahların tek cezası bu isimlerle isimlenmek ve yol açtıklarını hak etmekle kalsaydı yine bu akıllı bir kimse için yeterli olur ve günah işletmezdi. Rabbe itaat ederek,

kul olan, konulmuş olan yasaklardan uzaklaşan kimseye ise mükâfat olarak sadece bu isimlerle ve gerektirdiklerini elde etmek olsaydı yine bu mükâfatta akıl sahibi kimseye günahlardan uzak durmak için yeterli olurdu.

Rabbimizin verdiğini engelleyecek, engellediğini ise verecek hiç kimse yoktur. Aynı şekilde rabbimizin uzaklaştırdığını yaklaştıracak, yaklaştırdığını da uzaklaştıracak hiç kimse ve hiçbir güç yoktur.

"Allah, kimi alçaltırsa ona saygınlık kazandıracak hiçbir kimse yoktur. Şüphesiz Allah, dilediğini yapar." (Hacc, 18)

Kırk Dördüncü Zarar:

İşlenilen günahlar; **kul ile Rabbi arasındaki ilişkinin kopmasına yol açar.** Kul ile rabbi arasındaki ilişki koptuğunda da kuldan her türlü hayır vesileleri kopmuş ve bitmiş olur. Aynı zaman da her türlü şer bağları kul ile bağlantıya geçer.

Kul; Bir göz kırpması kadar dahi gafil olunamayan, her zaman kendisine muhtaç olunan, onsuz olunamayan, hiçbir şeyin yerini dolduramadığı, mevlası olan Rabbi ile ilişkisini koparırsa ve şer ile bağlantısı başlarsa nasıl olurda bu kul felah bulur? Nasıl olurda Rabbine karşı bir kurtuluş ümidi besleyebilir? Böyle bir durum da bu kulun yaşadığı hayata; hayat denebilir mi?

Aynı zaman da bütün şer vesileleri bu günahkâr kul ile irtibata geçer ve dolayısıyla kendisine en büyük düşman olan şeytan ile arası düzelmiş, en büyük düşmanı kendisine dost olup asıl dostundan uzaklaşmış olur.

Bütün hayr yollarının yüzüne kapandığı bu kimse hakkında nasıl bir kurtuluştan, hangi ümit ve hangi yaşamdan bahsedilebilir ki?

Aslında hiç kimse kulun dosttan uzaklaşma ve düşmana yakınlaşmadan kaynaklanan elem ve azabın nelere meal olacağını gereği bilemez.

Selef salihinden bir kimse şöyle demiştir: Kulu, Allah Teâlâ ile şeytan arasına terk edilmiş bir halde görüyorum; Allah Teâlâ bir kimseden yüz çevirirse o kimseye şeytan dost olur. Bunun aksine Allah Teâlâ bir kimseyi dost edinir ve yardım ederse şeytan o kimseye asla güç yetiremez.[98]

Rabbimiz şöyle buyurur: "Hani biz meleklere: Âdem'e secde edin, demiştik; İblis hariç olmak üzere, onlar hemen secde ettiler. İblis cinlerdendi; Rabbinin emrinden dışarı çıktı. Şimdi siz, beni bırakıp da onu ve onun soyunu mu dost ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. Zalimler için bu ne fena bir değişmedir!"(Kehf, 50)

Rabbimiz bu ayette şöyle buyurur: Ben atanıza ikramda bulundum, değerini yükselttim, başkalarından üstün kıldım ve bütün meleklerime kendisine ikram ve bir şeref olması için secde etmelerini emrettim. Nitekim bana itaat ettiler ancak onun ve benim ortak düşmanımız olan iblis secde etmedi. Şeytan benim emrime isyan etti ve bana itaat etmedi. Tüm bu olup bitenlerden sonra sizler nasıl olur da beni bırakıp şeytanı ve dostlarını dost edinebilirsiziniz ki?

---

[98] İmam Ahmed, yakın bir lafızla 1353 Mutarrif bin Abdullah Eş Şihhir'den tahric etmiştir. Aynı lafızla yazar Medaricte zikretmiştir, 3/79 senedi hasendir. İbni Mübarek zühd, 298. Ebu Nuaym hilye, 2/201. İbni Asakir tarihin de, sahih senedle 58/308. İbni Ebi'd Dünya Mekayid Eş Şeytan, 25.

Benim ve sizin düşmanınız olana itaat etmeniz, onu memnun etmeye kalkışmanız hiç olacak iş mi?

Ben sizlere "şeytanı düşman edinin" dediğim halde sizler düşmanımı ve düşmanınızı dost edindiniz.

Bir melikin düşmanlarını dost edinen kimse melikin katında düşmanla aynı konumdadır. İkisi de düşmandır. Zira sevgi ve itaat ancak itaat edilenin; düşmanlarını düşman, dostlarını da dost edinmekle olur.

Melikin düşmanlarını dost edinip sonra da onun dostu olduğunu iddia etmen asla kabul edilemez. Melikin düşmanı sizin de düşmanınız değil ise durum böyledir. Fakat Melikin düşmanı(şeytan)sizin de asıl ve en azılı düşmanınız ise durum nasıl olur? İşte sizin düşmanınız olan şeytanın size karşı olan düşmanlığı bir kurdun koyun sürüsüne olan düşmanlığından daha fazladır.

Nasıl olurda bir kul, kendisinden başka hiçbir dost olmayanın (Allah) düşmanını ve kendi düşmanını(şeytan)dost edinebilir ki?

Rabbimiz böyle bir dostluğun çirkinliğine işaret ederek şöyle buyurmuştur: "Hâlbuki onlar (şeytanlar) sizin düşmanınızdır" ve "(Şeytan) Rabbinin emirlerinin dışına çıktı" sözleriyle bu konuda insanoğluna uyarıda bulunmuştur.

Böylece şeytanın hem Rabb'ine ve hem de bize olan düşmanlığı; bizim ona düşman olmamızın gerekliliğini ortaya çıkarmış oldu.

Pekâlâ, birçok insan, insanların en büyük düşmanı olan şeytana neden itaat eder ki? Şeytani insanları nasıl meşru görebilir ki? Bir kul nasıl olurda şeytanların yanlarında yer alır ve onları dost edinebilir ki?[99]

Bu nasıl bir alış veriştir? Cennete karşılık değersiz ve bir müddet sonra elinden çıkacak ve başkalarının eline geçecek

---

[99] Elbette burada birçok kimse; ben şeytanı dost edinmiyorum ki, itaat etmiyorum ki! Ben şeytanı desteklemiyorum ki! Gibi sözler söyleyebilir. Şu bilinmesi gerekir ki, kâfirlerin desteklenmesi, onlara yardım edilmesi, meşrulaştırılması, onlara itaat edilmesi, İslami olmayan şeytani düzenlerin yaşam ve yönetim biçimlerinin benimsenmesi, küfürlerine rıza gösterilmesi, bayramlarına katılması, onlara has olan şeylerin yapılması vb her şey şeytanı dost edinme ve yardım etme anlamına gelir. Şeytana yardım etme; Allahın razı olmadığı, Rasulünün (s.a.v) sünnetine uymayan her şeyi kapsar. "Ey Âdemoğulları, ben size and vermedim mi ki: -Şeytana kulluk etmeyin, çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır;" (Yasin:60)
Allah Teâlâ burada "ibadet" kelimesini, "itaat" anlamında kullanmıştır. İmam Razi'nin Tefsir-i Kebir adlı eserinden, bu konudaki güzel bir açıklamasını aşağıya alıyoruz. "Şeytana ibadet etme" ifadesinin anlamı, "Şeytan'a itaat etme" demektir. Yani insan sadece Şeytan'a secde etmekten men olunmakla kalmıyor, aynı zamanda ona uymaktan ve itaat etmekten de men olunuyor.
İşte bu bağlamda itaat, ibadet anlamı taşır." Bu ifadelerin ardından İmam Razi şöyle bir soru yöneltiyor. "Şayet itaat kelimesi, ibadet anlamı da taşıyorsa, "Allah'a, Rasûlüne ve sizden olan emir sahiplerine itaat edin" ayeti mucibince, bizler, Rasûl'e (s.a.v) ve emir sahibi olan kimselere ibadet mi etmiş oluyoruz? İmam Razi bu soruyu yine kendisi cevaplıyor. "Bu kimselere Allah'ın emri ile itaat edilmektedir. Yani onlara itaat etmekle, aslında Allah'a ibadet etmiş oluyoruz. Tıpkı Allah meleklere "Âdem'e secde edin" diye emrettiğinde de meleklerin Âdem'e değilde, Allah'a secde etmiş olmaları gibi. Bizlerin emir sahiplerine itaatimiz, onların Allah'ın hudutlarını çiğnemelerine rağmen devam ederse bu itaat "ibadet" anlamına gelir." İşte o zaman ibadet Allah'a değil, emir sahiplerine yapılmış olur ki bu da şirkin ta kendisidir." İmam-ı Razi daha sonra şöyle devam ediyor. "Size bir şahıs herhangi bir konuda emir verdiğinde, siz o emrin Allah'ın emirlerine uygun olup olmadığını kontrol etmelisiniz. Şayet uygun değilse, bilin ki o şahsın yanında şeytan vardır. Siz bu duruma rağmen verilen emre itaat ederseniz, o takdirde şeytana ibadet etmiş olursunuz. Yine, nefsiniz sizi herhangi bir şey için tahrik ederse, o şeyin İslam'a göre caiz olup olmadığına bakmalısınız. Şayet caiz değilse, nefsin şeytandır veya şeytan nefsinin yanındadır. İşte sen bu durumda nefsine uyarsan, şeytana ibadet etmiş olursun." İmam Razi yine sözlerine şöyle devam ediyor: "Şeytan'a ibadet etmenin dereceleri vardır. Şöyle ki, bazen bir insan bir iş yaptığında, onun tüm organları, dili ve hatta kalbi de o işin yapılmasına iştirak eder. Bazı zamanlar ise, insanın organlarını kullanarak bir iş yapmış olmasına rağmen kalbi ve dili, o işe iştirak etmeyebilir. Nitekim bazı insanlar günah işlediklerinde yaptıklarına kalpleri razı olmaz ve dilleri Allah'dan bağışlanma diler. O, bu şekilde kötü bir iş yaptığını itiraf eder. Böylece bu kimse şeytana sadece organlarıyla ibadet etmiş olur, bazı insanlar da gayet soğukkanlı olarak günah işlerler ve dilleriyle de memnuniyetlerini izhar ederler... Bunlar zahirde de, batında da şeytanın gerçek kullarıdır." (Tefsir-i Kebir c. 7 sh. 103-104)Çev.

olan dünyayı cennete karşılık nasıl satın alabilir ki? Bu ne biçim bir takastır!

Zalimlerin alış verişleri, takasları ne kadar da kötüdür!

Bu ayetteki uyarılar sanki bir çeşit kınama niteliği taşır. Sanki şöyle bir uyarı vardır bu ayette: Ben, meleklerimle birlikte atanız Âdem'e secde etmediği vakit İblis'e düşman oldum. Sizler bilmez misiniz Allah'ın şeytana olan düşmanlığı sizin için idi. Daha sonra nasıl olduysa sizlerin ve şeytanın arasında olan bu düşmanlık aranızda barış antlaşması dönüşüverdi! Aranızda hiçbir düşmanlık kalmadı!

Kırk Beşinci Zarar:

İşlenilen günahlar **bütün bereketleri yok eder**. Günahlar ömrün bereketini, rızkın bereketini, ilmin bereketini, amelin bereketini, ibâdet ve itâatin bereketini yok eder.

Kısacası hem dinin ve hem de dünyanın bereketini götürür. Günahkâr kulun hayatında olsun, ömründe olsun yahut iş hayatında olsun hiçbir bereket bırakmaz.

Yeryüzünden var olan bereket, insanların isyanlarından başka hangi sebeple silinmiştir ki?

Rabbimiz şöyle buyurur:"Şayet beldelerdekiler iman edip Allah'tan sakınsalardı. Onlara gökten ve yerden bereket kapıları açardık." (A'râf, 96)

Diğer bir ayette şöyle buyrulur: "Şayet doğru yolda olsalardı onlara bol su verirdik."(Cin, 16-17)

Bir hadiste şöyle buyrulur: "Muhakkak ki, ruh'ul kudus herhangi bir nefis rızkını ve ecelini tamamlamadıkça asla ölmeyeceğini benim kalbime üfledi. Allah'dan korkunuz ve rızk talebini güzel yapınız. Zira Allah katındaki şey, ancak O'na (c.c.) itaatle elde edilir. Allah canlılığı ve sevinci Allah'ın kaderinde kılmıştır. Rıza ve yakînde, keder ve hüznü de şek-şüphe ve hoşnutsuzlukta kılmıştır."[100]

-İmam Ahmed'in Zühd kitabında zikrettiği şu kudsî hadis daha önce geçmişti şöyle deniliyordu; "Ben Allah'ım; razı olduğumda bereket veririm ve bereketimin sonu yoktur. Kızdığımda da ise lanet ederim ve lanetim yedinci toruna kadar ulaşır."[101]

Rızık; çokluk veya amelin büyüklüğüyle değerlendirilmez, rızık bereketiyle değerlendirilir. Yine ömrün uzunluğu; senelerin veya ayların çokluğuyla değil, bereketiyledir.

Önce de ifade etmeye çalıştığımız gibi kulun ömrü ancak yaşadığı süredir. Kim Allah'ın dininden, kanunlarından, kanunlarına başvurmaktan yüz çevirirse; o kulun yaşamış olduğu hayat, hayat değildir aslında. Böyle bir kimsenin yaşamı ancak hayvanların yaşamından ibarettir ve bir hayvanın yaşamı onunkinden daha hayırlıdır.[102]

---

[100] Ebi Ubeyd ğaribu-l hadis, 3/283. Beğavi şerh Es Sünne, 4111. Kudai müsned Şihab, 1151.

[101] İmam Ahmed zühd, 289 senedi Vehb bin Münebbeh'e ulaşır.

[102] Hayvanın yaratılış gayesi bellidir ve yaratılış gayesi uğrunda yaşamını sürdürür ve sona erdirir. İnsanın yaratılış gayesi ise şüphesiz Allah'ın kendisi için belirlemiş olduğu hayat şeklidir. Yani emir ve yasaklardır. Bir kul Allah'ın kendisine emretmiş olduklarını öğrenir ve yerine getirirse hayvani bir yaşamdan kurtulmuş demektir. Her kimde Allah'ın emir ve yasaklarını öğrenmez ise hayvani bir yaşam içerisinde demektir. Dolayısıyla bir insan aynı bir hayvan gibi sadece yemek, içmek, ihtiyacını gidermekten ibaret bir hayat sürerse, hayvanlaşmış demektir. Bundan dolayı kul asla insanın kendisinin belirleyemeyeceği ilahi bir yaşam biçimini yaşamak zorundadır. Kul kendi yaşam biçimini kendisi belirleyemez. Yaratıcısının kendisi için razı olduğu hayatı yaşamak zorundadır. Ne zaman bir kul kendi istediği gibi bir yaşam tarzını belirler ve yaşarsa işte o zaman

Şüphesiz gerçek hayat ise; kalp ve ruh hayatıdır. Bazılarının zannettiği gibi kalbin ve ruhun tat almadığı, mutmain olmadığı, huzur bulmadığı bir hayat, hayat değildir.[103]

Çünkü insanın yaşamı ancak kalp ve ruhunun yaşamı ile kaimdir.

Kalbin yaşamı ve hayatı ise ancak yaratıcısını tanımak, sevmek, sadece ona kulluk etmekle olur. Gerçek bir hayat; rabbe yönelmek, ona tevbe etmek, Allah'ı zikretmek, zikriyle tatmin olmak ve Onun zikri ve itaati ile rahatlamak, Ona yakınlaşmakla olur.

İşte böyle bir hayatı kaybeden hayrın tümünü kaybetmiş demektir. Bu kaybettiklerine karşılık dünyalıklardan alabildiğini alsa yine de dininden alacağı hayrı asla ve asla hiçbir şekilde karşılayamaz. Bu dünya bütün içindekilerle ahiret hayatına bedel olamaz. Kul, elden kaçırmış olduğu her şeyin yerini bir şekilde doldurabilir fakat Allah Teâlâ'yı kaybettiğinde, O'nu razı edemediğinde, O'nun rahmetine kavuşamadığında, kuşkusuz rabbinin yerine dolduracak hiçbir şey yoktur.

-Fakir olan nasıl olurda zengin(Allah)olanın yerini başka bir kimse/şey ile doldurabilir ki!

---

ilahi bir yaşamdan yüz çevirmiştir. Her kim ilahi yaşam biçimini öğrenmez, yaşamaz ise şüphesiz hayvandan daha aşağı olmuştur. Çev.

[103] Kalp ve ruh hayatı yaşamayanlar oldukça çoktur fakat kalbi ve ruhi hayatın nasıl bir hayat olduğunu bilmeyenler, bedenleriyle yaşamış oldukları hayatı, hayat zannederler. Bu nedenledir ki insanların birçoğu oldukça müreffeh, lüks içerisinde, her şeye ulaşmış ve elde etmiş bir hayat yaşarken bunalım içerisinde ve sıkıntıdadır. Bunalım ve sıkıntının çaresini ise; kalp ve ruh hayatında olduğunu bilmezler. Öyle olur ki bu tür hayat yaşayanlar bir müddet sonra kurtuluşu intihar da ararlar. Huzur bulacaklarını zannettikleri ahiret hayatı ise, o kimseler için sonsuz bir azab, bunalım ve sıkıntı olur. O halde gerçek hayat; kalp ve ruh hayatıdır. Kalp ve ruh hayat buldukça kişi hayattadır. Dolayısıyla kişinin kalp ve ruhuna hayat verecek ve ruhu mutmain edecek olan ise islam dininin ta kendisinden başkası değildir. Çev.

-Aciz olan nasıl olurda her şeye kadir olanın yerini başka bir kimse/şey ile doldurabilir ki!

-Ölecek olan nasıl olurda her zaman diri olan ve hiçbir zaman ölmeyecek olanın yerini başka bir kimse/şey ile doldurabilir ki!

-Yaratılmış olan nasıl olurda yaratanın yerini başka bir kimse/şey ile doldurabilir ki!

-Hiçbir şeyi kendisinden kaynaklanmayan, nitekim her şeyini ve varlığını varlığından alanın yerini başka bir kimse/şey ile nasıl doldurabilir ki!

Zerre miktarınca hiçbir şeye sahip olmayan nasıl olurda yeryüzü ve gökyüzünün sahibi olanın yerini başka bir kimse/şey ile doldurabilir ki!

RIZIK VE ÖMRÜN BEREKETİ NASIL YOK OLUR?

Günah işleyen kimsenin rızık ve ömrünün bereketinin gitmesinin sebebi şudur:

Şeytan günah'a ve günah işleyen kimselere musallat edilmiştir. Günahkâr kullar şeytanın kontrolü altındadır. Dolayısıyla şeytanın iletişim kurduğu, yanında olduğu her şeyin bereketi yok olur. İşte bundan dolayıdır ki Allah'ın isminin zikredildiği her yerde bereket olacağı için; bir şey yerken, içerken binerken, giyerken ve cinsi münasebette bulunurken Allah'ın adının anılması tavsiye edilmiştir. Allah'ın zikri; şeytanı kovar ve orada bereket oluşur ve bu oluşan bereketin oluşmasına hiçbir şey mani olamaz.

Allah için olmayan herhangi şey de bereket olmaz. Çünkü bereketi verecek sadece rabbimiz olan Allah'tır. Bütün bereketler O'ndandır. Dolayısıyla O'na nisbet edilen her şeyde bereket vardır.

Allah Teâlâ'nın kelamı bereket/mübarektir. Rasûlü bereketlidir, yaratılmışlara karşı faydalı olan kul da bereket/mübarektir. Beytü-l haram'ı bereket/mübarektir. Bereket sahibi ancak O'dur ve ancak O'na nisbet edilen şeylerde bereket vardır. O bereketlendirmez ise hiçbir şeyde bereket yoktur.

Bu sözlerinde anlatmaya çalıştığım rabbimizin ilâhlığına, kulluğa layık oluşuna, sevgisine ve rızasına işaret etmektir. Zaten bütün kâinat ve kâinatın içindeki her şey O'nun Rabliğine herşeyin sahibi oluşuna ve yaratıcılığına şahittir.

Allah Teâlâ'nın kendisinden uzaklaştırdığı her kim olursa yahut söz ve amel varsa biliniz ki onda hiçbir bereket yoktur. Bunun aksine rabbe yakın olan her şeyde de yakınlığı miktarınca bereket vardır.

Biliniz ki bereketin zıddı lanettir. Allah'ın lanet ettiği herhangi bir toprak parçası varsa yahut Allah'ın lanet etmiş olduğu bir şahıs varsa, Allah'ın lanet ettiği bir amel var ise onda bereket ve hayır yok demektir. Allah Teâlâ'nın lanetinin etkisi sadece bu saymış olduğumuz şeylerde sınırlı kalmaz. Lanetlenen kimse/şey ile ilişkili, irtibatlı ve bağlı olan her ne var ise ebediyyen hiçbir bereket yoktur.

Allah Teâlâ İblis'e lanet etmiş ve onu yaratılmışların kendisine en uzağı kılmıştır. Bundan dolayı onun tarafından gelen her ne var ise, Ona yakınlığı ve onunla irtibatı miktarınca Allah'ın laneti üzerine olur.

İşte bu sebeple işlenilen günahların; ömür, rızık, ilim ve amelin bereketini yok etmede büyük etkileri vardır.

Allah'a karşı başkaldırdığın, yasaklarına uymadığın ve emrinin dışına çıktığın her vakit, her mal, bedenin, makam ve mevki, ilim ve amel her ne varsa kulun aleyhinedir. İşlenilen günahların kula hiçbir faydası ve kazancı yoktur.

Yaşanılan ömrün, kazanılan yahut harcanan malın, tüketilen gıdaların, şan ve şerefin, elde edilen ilmin, yapılan amelin sadece Allah'a itaat edildiği kadarında kula fayda ve ecir vardır.

Bu nedenle bir takım insanlar vardır ki yüz yıl yaşamıştır, ama gerçekte ömrü on seneyi dahi bulmamıştır. Yine bazı insanlar vardır ki yükler dolusu altın ve gümüşe sahiptir ama gerçekte malı bin dirhemi dahi bulmaz. Aynı şekilde İlim, şan-şöhret ve makam da böyledir.

Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurur: "Dünya mel'undur, içindekiler de mel'undur. Ancak Allah'ı bilip zikir eden âlim ve öğrenci bundan müstesnadır."[104]

Bir diğer hadiste de: "Dünya mel'undur, içindekiler de mel'undur. Ancak Allah için olan müstesnadır" buyrulmuştur.[105]

İşte yukarıda da ifade etmeye çalıştığımız gibi Allah adına söylenilen ve yapılanlar kul için fayda sağlar ve berekette sadece bunlardadır.

---

[104] Tirmizi, 2322. İbni Mace, 4112. Ukayli Duafa', 2/326. Beyhaki Şuab, 1708.

[105] Ebu Nuaym hilye, 3/157. Halili irşad, 2/711. Rafii ahbar gazviin, 2/274. İmam Ahmed zihd, 114. Ebu Davut merasil, 502. Ebu Hatim Er Razi, Darukutni, İbni'l cevzinin de belirttiği gibi eser mürseldir.

Kırk Altıncı Zarar:

İşlenilen günahların bir cezası da; **sahibini yüksek dereceli olmaya yatkın, ehil olduğu halde alçak derecelere düşürmesidir.** Günahlar kulu alçaltır, değersizleştirir. Allah Teâlâ insanları yüceler ve alçaklar olarak iki kısım olarak yarattı.

Birincisi: Allah Teâlâ'nın **"İliyyîn"** (yücelerde olanlar) diye isimlendirdiği...

İkincisi: Allah Teâlâ'nın **"esfel-i safilin"** (en aşağıda olanlar) diye isimlendirdiği...

Allah Teâlâ: Kendisine itaat edenleri dünya ve ahirette en yükseklerde kılmış, kendisine karşı isyan içerisinde olanları da hem dünya ve hem ahirette en aşağılardan kılmıştır.

Kendisine itaat edenleri en değerliler, kendisine isyankâr olanları da katındaki en değersizler kılmıştır, izzeti ve şerefi itaatkâr olan kullarına zilleti ise isyankâr olan kullarına vermiştir.

Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Kıyametten önce kılıçla gönderildim. Benim rızkım mızrağımın ucundadır. Zillet ve alçaklık emrime muhalefet edenlere verildi!"[106]

Kul her bir günahı işlediğinde bir düşük derece aşağı iner. Bu iniş kulun her bir başka günah işlediğinde aynen devam eder ve kişi sonunda en alt dereceye kadar varır. Kul, rabbine itâat ettikçe, Allah'ın emir ve yasaklarını yerine getirdikçe derecesi bir derece yükselir. Bu yükselme de en yüksek dereceye çıkana kadar devam eder.

---

[106] İmam Ahmed müsned, 2/50. Ebu Davut, 40/31. İbni Ebi Şeybe, 193194. Abd bin Humeyd El-Müntehab, 846. Taberani müsned Eş-Şamiyyin, 216.

Bir kul hayatı boyunca hem aşağıya inebilir ve hem de yukarıya çıkabilir. Rabbine itaatkâr bir kul olursa derecesi yüksek kimselerden, rabbine itaat etmeyen, heva ve heveslerinin peşinde koşan bir kul ise aşağı derecelere inmiş bir kul olur. Yüz derece yukarı çıkan bir derece inen kul ile bir derece çıkan yüz derece inen kul bir değildir.

İnsanlar bu bağlamda büyük bir yanlışa düşüyorlar. Çünkü bir kul bazen öylesine aşağı derecelere iner ki, batıyla doğu arası kadar yahut gökler ve yer arası mesafe kadar daha aşağılara düşer, işte böyle bir kulun bin derece yükselişi dahi kendisini asla kurtaramaz ve yükselmesi için yetmez.

Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurur: " Şüphesiz kul, bazen manasını düşünmeden öyle bir söz söyler ki, ondan dolayı Cehennem'de doğu ile batı arasındakinden daha büyük bir derinliğe düşer."[107]

Söyler misiniz, hangi yükseliş bu hadiste bahsedilen düşüşe denk olabilir ki?

Kulun aşağı derecelere inmesi insandan ayrılmayan bir durumdur. Ancak insanların kimisinin düşüşü gaflet derecesine kadardır. Yani öyle günahlar işler ve gafil bir hale gelir ki, itaat ve cehalet içerisinde bir hayat sürer. Kulluktan, ibadetten, yaratılış gayesinden, neden var olduğundan gafildir. Nitekim bu gafletinden uyandığında aynı gaflet önceki haline yahut ondan daha yüksek derecelere kadar tekrar ulaşabilir.

Bazen günahların işlenmesi sebebi ile imanın azalması neticesinde gerçekleşen iniş, kulu itâatinde öyle bir dereceye indirir

[107] Ebu Hureyre hadisi. Buhari rikak, 6477. Müslim zühd 2988.

ki kul kendisi için mübah olanı yapmaya başlar. Kul eski sahip olmuş olduğu itaat derecesine döndüğünde eski imani halini alır yahut o dereceye ulaşamaz, bazen onu geçer.

Kulun bu durumlarının değişmesinin sebebi; günahlarından sıyrılıp, imanını yükseltmesine bağlı olarak değişiklik arz eder. Bu yüzden kulun imani durumu bazen az, bazen de aynı ve bazen de daha fazla olabilir.

Bazen kulun derecesinin inişi küçük veya büyük bir günaha kadar olur. Bu yüzden bazen geri Nasuh bir tevbe ile rabbine dönmeye ve samimi bir şekilde "Allah'a dönüşe" ihtiyaç duyar.

Âlimler bu durumdaki kişinin eski derecesine dönüp dönemeyeceği konusunda farklı görüşler ortaya sunmuştur; yapılan tevbenin işlenmiş olan günahın izini silmesi, sanki günahın hiç işlenilmemiş gibi olması ve varlığını yokluğu gibi kılması sanki günahın hiç işlenilmemiş gibi kabul edilmesine binaen önceki derecesine tekrar dönebileceğini söyleyenler olduğu gibi aynı şekilde tevbenin sadece cezayı ortadan kaldıracağını söyleyenler de olmuştur. Alimler kulun aşağılara inmiş olduğu önceki dereceyi tekrar elde edemeyeceği düşüncesine binaen önceki hâline ve derecesine tekrar dönemeyeceği hususunda farklı görüşler bildirmişlerdir.[108]

Bazı âlimler şöyle demiştir: Günah işleyen kişi, itâatle meşgul olsaydı derecesi yükselecek ve eski amellerinin üzerine yeni Salih ameller ekleyip yüksek dereceye ulaşmaya hazır olacak ve imkân bulacaktı. Bu durum aynı sermayesi çok olup ticaret yapan kimseye benzer. Sermaye ne kadar çok olur ise kazançta o

[108] Yazar bu konuyu geniş bir şekilde ele almıştır. Bkz: Tarikul hicreteyn, 506. Medaric, 1/291.

kadar çok olur. İşte bu yüzden kul günahla meşgul olduğu zaman eski Salih amellerinin üzerine yeni Salih ameller işleyebileceği kârdan mahrum kalmıştır. Günah işledikten sonra tevbe eden kimse aşağı derecelere indikten sonra yeniden çıkışa geçmiş olur. Oysa günahkâr kul günah işlemeseydi yükselişi sahip olmuş olduğu dereceden daha yükseklerde olacaktı. Bu ikisi husus arasında oldukça büyük fark vardır.

Âlimler bu iki kişinin durumunu; sonu olmayan bir merdivene çıkan ve aynı basamakta olan iki kişiye benzetirler. Bu iki kişiden biri bir basamak aşağı inip sonra normal şekilde çıkmaya başlar diğer kimse ise çıkmaya devam eder. Hiç bu iki kişinin durumu bir ve derecesi aynı olur mu?

- Şeyhul islam İbn Teymiye (r.a) ise bu iki kişi hakkında çok güzel bir yorum yapmış ve şöyle demiştir: Konu güzelce düşünüldüğünde; günah işledikten sonra tövbe edenler arasında bazıları: öncekinden daha yüksek bir dereceye ulaşır. Bazıları aynı seviyeye geri dönerler. Bazı kimseler ise eski derecelerine dahi dönemezler.

Ben derim ki: Bu izah edilmeye çalışılan mesele: günah işleyen kulun tevbesinin gücüne ve mükemmelliğe göre değişir. Aynı zamanda günahın kul üzerinde yapmış olduğu rabbine karşı zilletliği, rabbine boyun eğmesi, ne kadar çok yönelmesi, sakınması, korkması, çokça ağlamasına göre değişiklik arz edebilir.

Günah işledikten sonra nasuh[109] bir şekilde tevbe eden kimse bazen önceki halinden kat kat daha güzel dereceye varır. Ni-

[109] Nasuh tövbe, tövbe şartlarının tümüyle yerine getirilmesiyle gerçekleştirilen tövbedir: A. Allah Hakkı ile İlgili Günahlar: Allah hakkı ile ilgili günahlardan tövbe etmenin üç şartı vardır:

1) O günahı işlediğine pişmanlık duymak: İnsan vicdanında, işlenen günahın bir kötülük olduğu ve kul ile Allah arasında bağlantıyı zedelediğine karar verildiğinde, bir huzursuzluk ve pişmanlık başlayacaktır.

Günah işleyen kul, tövbe kapısına; günahlarını itiraf ederek, bu günahların verdiği huzursuzluk ve pişmanlıkla silkinmiş, uyanık bir kalp ve gönülle gelecektir. Sözü edilen huzursuzluk, şahsı tövbe etmeye iten bir etkendir.

Pişmanlık tövbenin ilk şartıdır. Nitekim Allah Resulü, önemine binaen,"Tövbe pişmanlıktır!.." (İbn Mâce, Zühd 30; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 1/376, 423)buyurmuştur. Pişmanlık tövbenin kendisidir. Pişmanlık olmadan tövbe yapılamaz.

2) Tövbe edilen günahı kesinlikle terk etmek: Tövbe; yalnız bir kalp işi, bir ürperti, irkilme ve gözyaşı dökme şeklinde, soyut bir pişmanlık değildir. Yani tövbe, birtakım iç duygulardan ibaret değildir. Aksine tövbe, derunî duygular üzerine birtakım eylemlerin bina edildiği bir süreçtir. Örneğin, tövbe eden, Allah'ın yasakladığı günahı terk etmeli, imkân ölçüsünde emirlerini yerine getirmelidir. Tövbe ettiği günaha devam etmemelidir. Günahlarına tövbe ettiği halde, onları işlemeye devam eden fert, kendisi ile tezada düşmüş demektir. Böyle bir tavır, pişmanlık olgusu ve günahı tekrar işlemeyeceğine dair sözü ile bağdaşmayacaktır. Hâlbuki şahsın, tövbe ettiği günahları hemen terk etmesi, pişmanlığının ve aynı günahı tekrar işlememedeki kararlılığının bir belirtisi olacaktır.

3) Tövbe edilen günaha kesinlikle dönmeme kararı: Geçmişteki günahlarından pişmanlık duyan şahsın, tövbe etmiş olması için, o günahı tekrar işlememeye kesin karar vermiş olması gerekmektedir. Pişmanlık ve tövbe edilen günaha dönmeme kararı, birer kalp işi olduğundan, bunları gerçek anlamıyla yalnız Allah bilebilecektir. Dolayısıyla kimin gerçek manada tövbe etmiş olacağı insanlar tarafından bilinemeyecektir. Tövbenin sıhhat bulması için, şahsın tövbe ettiği günaha tekrar dönmeyeceğine dair Allah'a söz vermesi gerekmektedir.

B. Kul Hakkı ile İlgili Günahlar: Kul hakkı ile ilgili günahlardan tövbe etmenin ise dört şartı vardır. Bu şartlar; yukarıda zikrettiğimiz üç şartla birlikte dördüncü şart ise; hakkı yenilen kulun hakkını sahibine iade etmek ve ondan helallik almaktır. Kul hakları, mal nevinden ise, aşağıdaki ihtimallerle karşılaşılabilecektir.

1) Gasbedilen mal, elde mevcut ve sahibi de biliniyorsa geri verilmelidir. Burada suçu gizleyerek tövbe etmeye çalışmak yetmez.

2) Çalınan mal, hırsızın elinde mevcut, ancak sahibi bilinmiyorsa, bu mal tasadduk edilerek zimmetten çıkarılır.

3) Bir şahısta önceki yıllara ait kul hakları var ve sahipleri de belli değilse, gasbe dilen mallar kadar tasadduk eder, hayır-hasenat yapar.

4) Suçlunun yediği bir mal, misli değil de; kıymeti belirlenebilen cinstense ve şahsın imkânı da varsa, o kıymeti sahibine vermelidir. Buna gücü yetmiyorsa, imkân bulduğunda vermeye niyet etmelidir. İmkân nispetinde, malı sahibine ulaştırmaya çalışıp da bunu başaramayanı Allah'ın affetmesi umulur.

5) Malında ne kadar haram bulunduğunu bilmeyen şahıs, zann-ı galibine göre, bir miktar ayırır ve onu önceki kul haklarını elinden çıkarma niyeti ile dağıtır.

İşte bu şekilde, günahkâr şahıs, utanarak Rabbinden bağışlanmasını ister ve zikrettiğimiz bu şartları yerine getirirse, Allah böyle tövbe eden kulunun tövbesini kabul ederek bağışlayacak ve ona azap etmekten hayâ edecektir.(Çev)

hayet önceki kulluğunun üstüne çıkar. Bunun tezahürü birkaç şekilde olabilir:

1- Kulun işlemiş olduğu günah, kişi hakkında rahmet olmuştur. Kişinin tevbesi kendisinde var olan kendini beğenme hastalığını yok etmiştir. Aynı şekilde kendine güvenme ve Allah Teâlâ'nın rahmetine değil de kendi amellerine güvenmeden kurtulmuştur.

2-Boynu eğiklik, tevazulu yanağını efendisinin ve seyidinin (Allah) eşiğine koymuştur. Bazen tevbesi kula kendi değerini gösterir, fakirliğini ve muhtaçlığını ona öğretir.

3-Efendisinin ve mevlasının korumasına ne kadar çok muhtaç olduğunu ve onu bağışlamasına ne kadarda muhtaç olduğuna tanıklık eder.

4-Kalbinde itaatin lezzetini ve kalbin bu yöndeki istek ve arzusunu ortaya çıkarır.

5-Kibirlenmemesi, azgınlaşmaması, böbürlenmemesi için burnunu kırar.

6-Kendisini başkasından üstün görme düşüncesini yok ettirir.

7-Kulu, Rabbinin huzurunda hatalıların, günahkârların duruşuyla; başı öne eğik Rabb'inden utanır ve korkar bir şekilde durdurur.

8-İbadetlerini küçümsemeye başlar, günahlarını gözünde büyütür, nefsinin ne kadar kusurlu ve kötü olduğunu kendisine öğretir.

9-Allah Teâlâ'nın hamd ve övgüye layıklığını, vefakârlığın ancak Allah'ta olduğunu bilir.

10-Kendisine bir belâ ve ceza geldiğinde, başına gelenden daha büyük bir belayı hak ettiğini işlemiş olduğu günahın cezasının yarısı ve hatta en az parçasının dahi başına gelmediğini anlayarak, Allah'ın kendisine, ihsanda bulunduğuna şahitlik eder. İşlediklerine karşılık başına gelmesi gerekeni bırakın bu zayıf ve aciz kul, koca dağlar dahi taşıyamaz.

Günah ne kadar küçük olursa olsun; kendinden daha yüce ve daha güzel olmayan en yüce olana, büyüğüyle küçüğüyle her çeşit nimetleri ihsan eden lütuf sahibine karşı günah ile karşılık vermek ne kadar kötü ve ne kadar korkunç bir şeydir.

Nitekim insanların kâfiri olsun mümini olsun; büyüklerine, saygıdeğer kimselere, iyilikte bulunanlara böylesi bir karşılık vermeyi çirkin bulur. Dolayısıyla insanların en alçağı, en aşağılık olanı ve en şerefsizi onlara kötülüklerle karşılık verendir.

Peki, söyler misiniz? Göklerin ve yerin sahibi, yönetici olana bu karşılığı vermek nasıl olabilir ki?

Şayet rahmeti gazabını geçmemiş, affetmesi cezalandırmasını geçmemiş olmasaydı; Allah'a layık olmadığı şekilde karşılık veren, nankörlük eden bir kimseden dolayı yeryüzü şiddetli bir şekilde sarsılırdı.

Şayet hilmi yumuşaklığı, sabrı ve bağışlaması olmasaydı; kulların günahlarından dolayı gökler ve yer şiddetli şekilde sarsılırdı.

Rabbimiz buyurur ki: "Şüphesiz Allah gökleri ve yeri, nizamları bozulmasın diye tutuyor. Andolsun ki onların nizamı eğer bir bozulursa, kendisinden başka hiç kimse onları tutamaz. Şüphesiz O, halîmdir, çok bağışlayıcıdır." (Fatır, 41)

Bu ayetin sonunun neden Allah'ın isimlerinden iki ismini "halim" ve "çok bağışlayan" isimlerini düşün... Bu isimlerin içeriğinde yatan nice anlamlar var olduğunu iyice düşününce göreceksin!

O halde Allah Teâlâ'nın günahkârlara karşı "hilmi ve sabrı" olmasaydı; günahkârları bağışlaması olmasaydı yerler ve gök şu günümüzdeki haliyle asla olmayacak ve sabit kalmayacaktı.

Allah Teâlâ bazı kullarının küfrünün şöyle haber verir: "Rahman'a çocuk isnat etmelerinden ötürü neredeyse gökler parçalanacak, yer yarılacak, dağlar göçecekti." (Meryem, 90-91)

Allah Teâlâ Âdem ile Havva'yı cennetten sadece bir günah yüzünden çıkardı. Seni bir günah yüzünden rahmetinden kovabileceğini, cennetine girdirmeyeceğini ve cehennemine atabileceğini iyi düşün!

Allah Teâlâ'nın iblisi kovması, ona lanet etmesi ve göklerin yerin melekûtundan çıkarması işlemiş olduğu bir günah sebebiyle idi. Oysa bizler belki her gün günahlar içindeyiz yine de cennete gireceğimizden ne kadar da eminiz!

Bizler ise şu şiirde söylendiği gibi ahmaklar güruhu olarak:

Günahlar üzerine günah işler, sonra da

Ebedî cennetin nimetlerine ulaşmayı umarız.

Hâlbuki biz çok iyi biliriz ki, bizim ana babamız (Âdem ve Havva)

En yücelerdeki cennetlerden bir günah sebebiyle çıkartıldılar.

Burada kısacası anlatılmak istenen şudur: Kul günah işledikten sonra yapmış olduğu nasuh ve samimi bir tevbe ile günah öncesinden daha iyi bir dereceye çıkabilir...

Fakat bunun akside söz konusudur elbette. Günah kulun gayretini zayıflatır, azmini azaltır, kalbini hastalandırır. Böylece tevbe ilacı dahi kendisini önceki sağlığına kavuşturmayabilir.

Bazen de (günah) hastalığı kulun tevbe etmesiyle tamamen ortadan kalkabilir ve kul eski sıhhat ve sağlığına yeniden kavuşabilir. Aynı eskisi gibi bir konuma kavuşabilir.

Burada bahsetmeye çalıştığımız kulun günah işlemesiyle inişe geçmesi söz konusu olursa böyledir. Yani işlemiş olduğu günahlar kendisini iman dairesinden çıkartıp küfür dairesine girdirmedikçe böyledir.

Aksi takdirde kul imanını temelden sarsan şek ve şüpheye sahip ise, nifak gibi hastalıklar kendinde var ise, bu kul imanını yenilemeli ve tekrar baştan islam'a girmelidir.

Kırk Yedinci Zarar:

İşlenilen günahların bir cezası da; **Allah Teâlâ'nın tuzak kurana tuzak kurması, hile yapana hile yapması, alay eden kimse ile alay etmesi, haktan meyleden kimsenin kalbini meylettirmesidir.**

Rabbimiz şöyle buyurur:"Bir vakit de o kâfirler senin elini kolunu bağlayıp zindana mı atsınlar yahut öldürsünler mi yahut seni ülke dışına mı sürsünler diye birtakım tuzaklar planlıyorlardı. Onlar tuzak kuradursunlar, Allah da tuzak kuruyordu. Allah tuzak kuranların en hayırlısıdır."(Enfal, 30)[110]

"Onlar hileli bir düzen kurdu. Biz de (onların hilesine karşı) onların farkında olmadığı bir düzen kurduk. (Neml, 50)

Allah'ın kurduğu tüm düzenler, kötülerin ve zulmedenlerin tuzaklarını bozmak, etkisiz kılmak, tuzaklarını kendi tepelerine in-

---

[110] Türkçe'de "tuzak, hîle" olarak tercüme edilen kelimenin Arapça aslı "MKR"dir."Mekr-i ilahî" kavramı meşhurdur. Konuyu açıklarken -yanlış ifadeden sakınmak için- Kur'an'ın terminolojisini kullanmayı tercih edeceğiz. MEKİR, sözlük anlamı itibariyle bir kimseyi bir hîleyle hedefinden saptırmak demektir.
"MKR" sözcüğünün iki yansıması vardır: Birincisi, övgüye değer olan güzel MEKİR; ikincisi, yergiye değer olan kötü MEKİR.Güzel olan "Mekir"; güzel bir sonuca ulaşmaya yönelik olarak yapılan MEKİRdir. Mekke'de Hz. Peygamber (s.a.v)'i öldürmeye karar veren kâfirlerin bu kurmak istedikleri tuzaklarını, elçisine haber verip aynı gecede onu Mekke'den hicret etmesini sağlayan Allah, bu olayı -meal olarak- şöyle ifade etmektedir:"Bir vakit de o kâfirler senin elini kolunu bağlayıp zindana mı atsınlar yahut öldürsünler mi, yahut seni ülke dışına mı sürsünler diye birtakım tuzaklar planlıyorlardı. Onlar tuzak kuradursunlar, Allah da tuzak kuruyordu. Allah tuzak kuranların en hayırlısıdır."(Enfal, 8/30). İşte burada yer alan Allah'ın MEKRİ/tuzağı övgüye değer MEKİR için güzel bir misaldir.(R. İsfahani, Müfredat, MKR maddesi).
Kötü MEKİR için şu ayeti misal verebiliriz:"Kendilerini uyaracak bir peygamber geldiği takdirde, milletler içinde, hidâyette en ileri derecede yer alacaklarına dair var güçleri ile yemin ettiler. Ama kendilerine bir peygamber gelip uyarınca bu, onların sadece nefretlerini artırdı. Sebebi ise: dünyada sırf böbürlenip büyüklük taslamak ve bir de kötü bir tuzak kurmak istekleriydi. Hâlbuki kötü tuzak, sadece hazırlayanın ayağına dolanır, sadece onu perişan eder. Onlar daha öncekilerin uğradıkları fecî âkıbetten başka bir şey mi bekliyorlar? Sen Allah'ın nizamında hiçbir tebdil, hiçbir değişiklik bulamazsın!"(Fatır, 35/42-43).
Semud kavminin, peygamberleri Hz. Salih (as)'i öldürmek için kurdukları tuzak kötü bir tuzak, Allah'ın elçisini kurtarma adına onlara kurduğu tuzak ise güzel bir tuzaktır.(a.g.e.) Aşağıdaki ayette bu iki çeşit tuzağa da yer verilmiştir:"Allah'a yemin ederek aralarında şöyle anlaştılar: 'Geceleyin ona ve yakınlarına baskın yapıp hepsini öldürür, sonra da sahip çıkan akrabalarına yakınlarının öldürülmesi esnasında orada bulunmadığımızı bildirir ve biz gerçekten doğru söylüyoruz deriz." "Onlar bir tuzak kurdular, ama tuzaklarına karşı Biz de tuzak kurduk, kendileri farkında olmadan onların tuzaklarını bozduk, onların planlarını altüst ettik."(Neml, 27/49, 50).
Bu açıklamalardan anlaşılıyor ki, Allah'ın MEKRİ/tuzağı daima -bir yönüyle- güzel olan bir taktiktir. İnsanların kötü tuzaklarını boşa çıkarmak, zalimlerin tuzaklarını başlarına geçirmektir. İşte "Allah'ın kurduğu tuzaklar" ın mahiyeti bundan ibarettir. Çev.

dirmek amacı taşır. Kuşkusuz, sonsuz güç ve kudret sahibi Allah'ın tuzak ve düzen kurmaya ihtiyacı yoktur. Nitekim bu konuda zorunluluğu da yoktur; O, sebeplerden münezzehtir. Ancak bizler sebeplere tabiyiz. Kur'an, konuları daha iyi anlayabilmemiz için bizim dilimizle konuşur ve bize bu tür örnekler veriyor.

Allah, şeytanî olan tuzağı Kendi Rahmanî tuzağına sebep kılarak giderir. Sebeplerin yaratılmasındaki hikmetlerden biri, sürekli imtihan olmamızdır. Olaylar sebepsiz yaratılsaydı, imtihan ortadan kalkardı. Allah, oluşan her mucizeyi aklımızın kabul edeceği şekliyle yaratır.

Allah, planlanan bütün tuzakları boşa çıkarandır. İnsanları Allah'ın yolundan alıkoyabilmek için kurulan tuzaklar ne kadar büyük, kapsamlı ve etkili olursa olsun tümü Rabb'imizin kontrolü altındadır. Şeytan, onun itaatli ordusu ve kurdukları tüm düzenler de yalnızca Allah'ın dilemesi ile vardır. Allah dilemedikçe hiç kimse bir şey dileyemez ve tuzak kurmaya güç yetiremez.

Kırk Sekizinci Zarar:

Günah işleyen kula, **düşmanları saldırma cesareti bulmaya başlar. Şeytanlar; günah işleyen kula eziyet ederler, aldatırlar, vesvese verirler, korkuturlar, üzerler.**

Kula fayda verecek şeyleri kendisine unuttururlar ve kula zarar verecek olan şeyleri de unutturma gibi şeylerde de cesaret bulurlar. Aynı şekilde kulu zayıf gördüklerinden şeytanlar çok cüretkâr olurlar ve onu günaha iterler.

İnsi şeytanlar; kulun var olduğu yerde yahut olmadığı yerde yapabildikleri eziyetleri yapmaya cür'et ederler. Ailesi, hizmet-

çisi, evlatları ve komşuları hatta hayvanlar bile bu günahkâr kula karşı cesur ve küstah olurlar.

Seleften bir zat şöyle demiştir: "Ben Allah'a karşı bir günah işliyorum ve bunu hanımımdan ahlakında ve bineğimin huyundan hissediyorum."[111]

Yöneticiler; günahkâr kula Allah'ın had ve hudutlarını uygulayanlar, adilce bir ceza vermede katı ve acımasız olurlar.

Kişinin **nefsi de**; ona karşı cesur olur ve sanki bir aslan kesilir, inatçı olur. Bir hayır işlemeye kalksa dinlemez ve itaat etmez. Nefis; kulu istese de istemese de helaka sürükler.

Şu iyi bilinmelidir ki Kur'an ve sünnette yer alan emir ve yasaklara uymak yani rabbe itaat Allah Teâlâ'nın kalesidir; kim bu kaleye girerse güvende olur. Kul sadece kalenin içerisinde güvende olur.

Her kimde rabbine itaat etmez ve bu kaleden ayrılırsa işte o zaman yol kesiciler ve başkaları kendisine göz dikerler. Kul; onlara karşı koyacak hiçbir şey bulamaz. O halde kul ne kadar günahkâr olursa, çevresinde bulunan kendisinin dinine ve dünyasına zarar verecek olan şeyler cesaretlenir ve saldırma fırsatı bulurlar.

Dolayısıyla Allah'ı zikretme, itaat etme, sadaka verme, güç nisbetince islamı cahillere anlatma, iyiliği emretme, kötülükten insanları alıkoyma gibi meseleler kuldan belâları defeden birer koruyucudurlar. Bunlar aslında aynı hastalığı kovan, hastalıklara karşı direnç gösteren, mücadele eden faktörlere benzer. Bedeni koruyan bu güçler zayıfladığında, yok olduğunda hastalık mik-

[111] Fudayl bin İyad'ın sözüdür. Tahkiki daha önce geçti.

robu gelip vücudu istila eder ve belki de nihayetinde hastalık ölüm ile sonuçlanır.

O halde her bir kul, kendini koruyacak önlemler almak zorundadır. Zira iyiliklerin ve kötülüklerin neticeleri yani bunlardan doğan olumlu ve olumsuz duygular birbirleriyle kavga içerisindedirler. Önce de ifade etmeye çalıştığımız gibi bu iki halde (günahlar ve itaatlar) hangi taraf güçlü ise o taraf diğer tarafa galip gelir. Bundan dolayı itaat ve Salih ameller ne kadar güçlü olursa günahlara ve kötülüklere karşı koymak o kadar kolay olur. Çünkü Allah iman etmiş kimseleri günahlara karşı himaye eder.

İman birilerinin zannettiği gibi sadece sözden ibaret değildir. "Ben iman ettim, ben müminim" demek yeterli olmaz. İman söz ve ameldir. İmanın gereklerini amele dökmek gerekir. İman ne kadar güçlü olursa Allah'ın koruyup gözetlemesi o kadar kuvvetli olur. Bu konularda Allah'tan yardım dileriz...

Kırk Dokuzuncu Zarar:

İşlenilen günahların cezalarından biri de **nefsine**[112] **en çok ihtiyaç duyduğu vakitte kulu yüz üstü bırakmasıdır.** Her bir kul

---

[112] 'Nefs', öncelikli olarak bir kimsenin kendisi veya özü anlamına gelir. Açık ve gizli, dünyaya ve ahirete bakan duyuları, maddî ve mânevî becerileri, arzu, heves ve ihtiyaçları, canı, ruhu, hayatı ve istekleriyle kişinin bizzat kendisi demektir.
"Nefs", ruh ve kalp mânâsında da kullanılmıştır. Şeriat ilminde ise, insanın içindeki mânevî güce nefs denilmektedir. Burada ve kitabımız birçoğu yerinde kastedilen manada budur. Nefs kelimesi zaman içerisinde birçok anlam kazanmıştır ki, bunların bazıları şunlardır: Can, kalp, benlik, kan, iç, kimse, beden, izzet, görüş, kötü göz, arzu, yücelik, bir şeyin özü gibi."Nefs", tek tek her varlığa işaret ettiği gibi, bu varlıklara yön kazandıran mânevî güce de verilen addır. Bu anlamda nefs, isteklerin merkezidir. İnsan, şekil yani cisim ve mânevî cephe sayılan ruhtan meydana gelir. İnsanın rûhu onun nefsidir de denmiştir. Hayatın devamı için bedenin bazı şeylere ihtiyacı vardır. Nefs bu ihtiyaçların şekillendiği ve çıktığı yerdir. Nefsin istekleri hayatın devamı için gereklidir. Ancak nefis başıboş bırakıldığı zaman, aşırı istekler gündeme gelir ve insan o noktada hataya düşer. Kişinin yeme içme, soluk alıp verme, barınma, uyuma, sahip olma arzuları nefsin nor-

hem dünya ve hem de ahirette kendisine yarar ve zarar sağlayacak şeyleri öğrenmeye ihtiyaç duyar.

-İnsanların en âlimi ise; bu konuları detaylıca bilenleridir.

-İnsanların en güçlüsü ve akıllısı ise; nefsine ve iradesine karşı güçlü olan ve nefsini kendinin yararına kullanarak, zararlarını def edip men edendir.

Bu bağlamda insanların bilgileri, çalışmaları ve sahip oldukları ilmi seviyeleri burada farklılık gösterir; onların en âlimleri mutluluğu ve mutsuzluğun yollarını en iyi bilenlerdir. Bunun akside zaten bellidir yani mutluluğun ve mutsuzluğun nasıl elde edileceğini bilmeyen kimselerdir.

İşlenilen günahlar bu faydalı bilginin akla gelmesini, iki dünyada kendisine fayda sağlamasını engeller ve bilgi ile arasına perde olur.

Kul bir günaha düşecek olsa ve ondan kurtulmaya ihtiyaç duyduğu anda kendisine; kalbi, nefsi sırtını döner ve organları kendisini yüz üstü bırakırlar. Bu kimsenin hali aynı şu kimsenin haline benzer:

Bir adamın kılıcı iyice paslanmış ve pastan dolayı kınına yapışıp kalmış, çıkarılamaz bir hale gelmiştir. Aniden karşısına düşmanı çıkar; onu öldürmeye gelmektedir. Hemen kılıcının kabzasına sarılır fakat kılıcı bir türlü çıkmaz. Çıkarmaya çalışır ama ne fayda. Bu sırada düşmanı gelir ve kendisini öldürür.

---

mal istekleridir. Ancak bu istekler başıboş bırakıldığında, kişi câhil, cimri, hasetçi, gözü doymaz, azgın, sapıtmış, gurura kapılmış bir varlık haline gelebilir. Çünkü nefsin yapısı buna uygundur. Çev.

İşte bunun gibi kalp de işlenilen günahlardan, Allah'ın dininden yüz çevirmekten dolayı paslanır hastalıklardan dolayı katılaşır. Düşmanıyla savaşma gereksinimi duyduğunda yanında kendisiyle savaşacak hiçbir şey bulamaz. Bilinmelidir ki kul; günahlara karşı sadece kalbiyle savaşır ve hücum eder. Çünkü bütün uzuvlar kalbe bağlıdır. Bağlı bulunduğu yerde güç yok ise uzuvlar ne işe yarar ki? Kalp komutan konumunda ve uzuvlar ise askerler konumundadır. Komutansız, başsız bir asker ne yapabiliri ki?

Nefis de öyledir; şayet nefs-i, nefsi mutmainne ise istek ve arzularla, günahlarla kirlenir.

Nefs-i emmare ise bu halde güçlenir ve aslanlaşır. Kişinin nefs-i emmaresi ne kadar güçlenirse nefs-i mutmainnesi o derece zayıflar, nihayet kontrol ve tasarruf nefs-i emmarenin eline geçer.

Nefs-i mutmainne ise belki de ölmüş bir hale gelir. Öyle bir hale gelir ki insana fayda vermez sadece acı ve kederleri hissedecek kadar kendisinde hayat kalır.[113]

---

[113] Nefisler çeşitlidir: 1. Nefs-i Emmare: Kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefs, hayvani nefs. "Şüphesiz ki nefs kötülüğü emreder." (Yusuf, 12/52)
2. Nefs-i Levvame: Kınayan, yeren ve kötüleyen nefs. Yapılan kötü ve günah iş sebebiyle failini muaheze eden ve hesaba çeken nefs, vicdan azabı. İşlenen kötülük sebebiyle pişmanlık duyan, tevbe eden ve özür dileyen nefs. (Kıyamet, 75/2)
3. Nefs-i Mülhime: İlham ve keşfe mazhar olan nefs. Neyin iyi ve sevap, neyin kötü ve günah olduğunu ilhamla bilen ve ona göre hareket eden, vicdanın sesini duyan ve dinleyen nefs. (Şems, 91/7-8)
4. Nefs-i Mutmainne: Tatmin olunmuş, huzur ve sükuna kavuşmuş, faziletlerle donanmış, ilahi fiillerin tecellilerine mazhar olmuş nefs. (Nahl, 18/106; Fecr, 89/27)
5. Nefs-i Raziyye: Kendi ferdi iradesinden ve isteğinden vazgeçen, celali ve cemali tecellileri gönül hoşluğu ile karşılayan, kaza ve kaderin her nevi tecellisi karşısında mutlak olarak rıza durumunu muhfaza eden, sızlanmayan, şikâyetçi olmayan, lütfun da hoş kahrın da hoş, diyebilen ve böylece rıza makamına eren nefs. "Ve radu anhu" (Maide, 5/191; Fecr, 89/28)

Kısacası meselesi şundan ibarettir: Günah işleyen bir kul bir sıkıntı veya belâya maruz kaldığında kalbi, dili ve diğer azaları onun için en faydalı şeyleri yapmazlar ve kula ihanet ederek yüz üstü terk ederler. Dolaysıyla kalbi onu Allah'a tevekküle itmez. Tevbeye çağırmaz. Allah'a yönelmeye, yalvarıp önünde diz çöküp, zelil olmaya sürüklemez. Böyle bir nefse sahip olan kimseyi dili Allah'ı anmaya iteklemez. Bu kişinin dili Allah'ı zikretse dahi kalbiyle dilini bir araya getiremez. Kalbi ile dili birbirinden ayrıdır. Böyle olunca da onun zikri kendisine fayda vermez. Nitekim kalbi diline hapsolunur ama ikisini birden zikrettiğine (Allah) hapsedemez.

İşte bu kimse zikrini gaflet içerisinde ve ne yaptığının farkında olmadan boş bir kalple yapar. Şayet kalp diğer uzuvlarından ibadet etmek için yardımda bulunmalarını istese onu dinlemezler ve kalbe itaat etmezler.

Bütün bu anlatmaya çalıştıklarımız günah ve masiyetlerin eseridir. Bu kimse aynı şu tür bir komutana benzer: komutanın, düşmanlara karşı, kendisini müdafaa eden ve yolunda savaşan bir ordusu vardır. Komutan, askerlerini ihmal eder, zayıf ve sahipsiz bırakır, ihtiyaçlarını gidermez ve onları eğitim yaptırmaz, savaşa hazırlamaz. Sonra düşmanın saldırdığı bir anda askerlerinden yardım istemeye kalkar. Kendisini korumaları için hiçbir güç ve kuvvetleri olmadığı halde her şeylerini kendisi için ortaya

---

6. Nefs-i Marziyye: Allah'ın kendisinden razı olduğu nefs. "Radiyallahu anhum". Bu makamda Allah razi (razı olan) kul marzidir (razı olunan). Karşılıklı rıza hali. (Fecr, 89/28; Beyyine, 98/8)

7. Nefs-i Kamile veya Nefs-i Zekiyye veya Nefs-i Safiyye: Bütün kemal sıfatlarını kazanarak insanları irşad mevkiine yükselen kâmil, temiz ve saf nefs, insan-ı kâmil. (Şems, 91/9)Çev.

koymalarını ister. İşte günahlardan dolayı nefsi zayıflamış, azmi kalmamış ve kalbi ölmüş kimsenin durumu da böyledir.

Ellinci Zarar:

Bu anlatmaya çalıştıklarımızın yanında işlenilen günahların bir kul için en büyük zararlarından belki de en büyüğü, daha korkunç ve daha tehlikeli olanı ise kulun vefat anında, can çekişirken, kulun Allah'a yolculuk zamanı gelmişken **kalbinin ve dilinin kulu yüz üstü bırakmasıdır.**

Bazen bu durum birçok insanda görülebilir. Kişi diliyle şehadet getiremez.

Birisine "Lâilahe illallah" de denilmiştir de, o "ah...ah, söyleyemiyorum" demiştir.

Diğer bir başkasına "Lâilahe illallah" de denilmiştir de o kişi; "Şah, mat"[114] gibi anlamsız sözler söylemiş ve nihayet ölmüştür.

Bir başkasına "Lâ ilahe illallah de" denmiştir de, o kimse de şarkı nakaratlarını tekrar etmeye başlamış ve daha sonra ölmüştür.

Bir başkası ise ölüm esnasında, o "Söylediğin şey bana fayda vermez. Hiçbir günah bırakmayıp işledim" dedi ve şehadet getiremeden vefat etti.

---

[114] Bu sözlerin sahibi hayatını satranç taşları arasında geçirdiği için son sözleri de aynı olmuştur. Her kim ne üzere yaşarsa o hal üzere ölür. Bazılarının; spor her şeyidir, yatar kalkar spordan bahseder, bazılarında dizi, film vs hastalıkları vardır. Bazıları para sevdalısıdır, hayatlarını para üzerine kurarlar, bazıları yemek ve içmekten ibaret bir hayat sürerler... Kul yaratılış gayesini unutmamalıdır. Neden yaratıldığının bilincinde olmalıdır. Nasıl bir hayat sürmesi gerektiğini iyi öğrenmelidir. Mademki ölüm ile baş başasın, o halde her an ölüme hazırlıklı ol. Sen hangi hâl üzere ölmek istiyorsan, daima o hâl üzere ol. Daima Allah'ı (c.c) zikret, O'ndan gafil olma. Çev.

Bir başkası ise; o cümleler bana fayda vermez. Allah için bir kez dahi namaz kıldığımı hatırlamıyorum" dedi ve kelime-i şehadeti söylemedi.

Bir başkasına "Lâ ilahe illallah de" denmiştir de, o ise "Karşındaki söylediğin şeyi inkâr ediyor" dedi ve öylece vefat etti.

Birisine aynı şekilde "Lâ ilahe illallah de" denmişti de, o kişi; "Onu her söylemeye çalıştığımda dilim tutuluyor söyleyemiyorum" dedi.

Bir dilenciye "Lâ ilahe illallah de" denmiştir de, ölüm anında "Allah için bir para. Allah için bir para" diye diye vefat etti.

Bir tüccar'a "Lâ ilahe illallah de" denmiştir de, o tüccar "şu parça ucuzdur, bu müşteri güzeldir..." diye diye vefat etmiştir.

Sübhanallah!

İşte insanlar bunlar gibi ne kadar çok ibret verici olaylara şahit olmuşlardır. Ölüm vaktinde gerçek halleri ortaya çıkmamış olanlar ise ne kadar çok ve ne kadar da gizlidir.

Şöyle bir düşünelim: Kul, imani ve manevi bakımdan kuvvetli zihnî anlayışa sahip, kavrayışı ve gücü yerindeyken şeytan o kişiye istediği günahları işletebiliyorken, diğer taraftan kalbi Allah'ı zikretmekten gafil olan, dilini ve diğer uzuvlarını Allah'a ibadet ve tâatten uzaklaştırmışken, takatinin kalmadığı, kalbinin ve bedeninin ruhunun çıkması acısı ve sıkıntısıyla meşgul olduğu bir anda şeytan ona neler yaptıramaz ki? Üstelik şeytan son arzusuna kavuşabilmek için kul hakkında var gücüyle tüm enerjisini toplamış, elinden gelen bütün gayreti ortaya koymuşken.

Şeytanın bu kul üzerinde en son yapacağı iştir artık bundan sonra bir başka işi daha kalmamıştır. İşte o vakit, şeytanın kulun karşısında en güçlü olduğu ve kulun da şeytan karşısında en güçsüz olduğu andır. Acaba o gün kim şeytanın baskısından ve vesvesesinden kurtulabilir ki?

İşte tam bu esnada rabbimizin buyurduğu gibi: "Allah Teâlâ sağlam sözle iman edenleri hem dünya hayatında hem de ahirette sapasağlam tutar. Zalimleri ise Allah saptırır. Allah dilediğini yapar." (İbrahim, 27)

Söyler misiniz, nasıl olurda Allah'ın, kalbini zikrinden gafil bıraktığı, heva ve arzularının peşinden koşturduğu ve her işi aşırılık olan kimse hüsnü hatime ile nasıl olurda şereflenebilir ki?

Rabbimiz şöyle buyurur: "Kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız, kötü arzularına uymuş ve işi gücü aşırılık olan kimseye boyun eğme." (Kehf, 28)

Kalbi rabbinden uzaklaşmış, gafil bir halde yaşayan, şehvetlerinin esiri olmuş, dili Allah'ın (c.c.) zikrine kuru, uzuvları rabbine itâatten uzak ve günahlarla meşgul olan kimse nasıl olurda güzel bir ölüm diye adlandırılan "hüsnü-l hatime" üzerine bir ölüme muvaffak olabilir ki?

Sanki günahkârlar zalimler bir güvence içindelermiş ve antlaşma yapmış, imza almışlar: "Yoksa "Ne hükmederseniz mutlaka sizindir" diye sizin lehinize olarak tarafımızdan verilmiş, kıyamet gününe kadar geçerli kesin sözler mi var? Sor onlara: Bu iddiayı onların hangisi savunacak?" (Kalem, 39-40)

Şairin dediği gibi:

Ey sayısız günahlara dalan ve bununla birlikte güven içinde olduğunu zanneden bedbaht kimse!

Yoksa sana gelmiş imzalı bir güvence mi var?

Elli Birinci Zarar:

İşlenilen günahların bir cezası da **kalbi körleştirmesidir.** Kalbi tamamen köreltmese bile mutlaka basiretini zayıflatır. Daha önce kalbin nasıl zayıflattığını anlatmaya çalışmıştık...

Kalp körelince ve zayıflayınca doğru yolu bulamaz, hidayet yoluna giremez. Kendisi hidayet üzere yaşama konusunda zorlandığı gibi başkalarına da bu konuda faydalı olmaz. Bu kişinin acizliği ise basiretinin zayıflığı ve kuvveti oranında değişiklik gösterir.

İnsani mükemmelliğin temeli şu iki şeye dayanır:

1 - Hakkı batıldan ayırt etme,

2 - Hakkı batıla tercih etme.

Kulların dünya ve ahirette Allah nezdindeki değerleri, bu iki temel esası yaşayışlarına göre değişir. Rabbimiz peygamberlerini şu ayette iki vasıflarından ötürü övmektedir:

"(Ey Muhammed!), Kuvvetli ve basiretli kullarımız İbrahim, İshak ve Ya'kub'u da an." (Sâd, 45)

Ayette**"eydî"** kelimesiyle ifade edilen **"kuvvet"** hakkı uygulama gücüdür. **"Ebsâr"** ise dini konulardaki basirettir.

Ayette görüldüğü gibi Allah peygamberlerini hakkı mükemmel anlamak ve onu mükemmel bir biçimde hayata hâkim kılmak şeklinde anlatmıştır.

İnsanlar bu konuda yani hidayet üzere olma, basiretli bir şekilde yaşayarak hakkı batıldan ayırt etme ve hakkı batıla tercih etme konusunda dört kısımdırlar

Yukarıda izah etmeye çalıştığımız; bir kısım insanlara verilen hakkı batıldan ayırma ve bu konulardaki basiretleri **birinci kısımdır** ve bu kimseler Allah katında insanların en değerli ve şereflileridir.

-İkinci kısım: Bu kimseler bir önceki kısmın aksinedir. Bunların ne dinde basiretleri vardır ve ne de hakkı hayata hâkim kılmada güç ve irade sahibidirler. İnsanların çoğu da bu kısmın içerisindedirler.

Bu tip kimseleri görünce insan tiksinir sanki gözlere bir şey batmış gibi, gözleri rahatsız ederler. Bu kimseler temiz ruhları incitir, kalpleri de hastalandırırlar! Bu basiretsiz ve dini yaşamada güç ve iradesi olmayanlar beldeleri daraltırlar, fiyatları yükseltirler. Bu kimselerle arkadaş olanlar ar ve utançtan başka bir şey kazandırmazlar.

-Üçüncü kısım: Bu kimseler hakkı görme, hakkı işitme, hakkı yaşamaya azmetme ve irade sahibidirler fakat hayatlarına dini hâkim kılmada yani uygulamada ve insanları islam'a çağırmada zayıf ve güçsüz kimselerdir.

İşte bu durum zayıf mü'minin durumudur. Dolayısıyla güçlü mümin daha hayırlı ve Allah katında daha sevimlidir.

-Dördüncü Kısım: Bu kimseler dini yaşamada güç, gayret ve azimleri vardır, fakat dini konularda basiretleri zayıftırlar. Bu kimseler Rahmanın dostlarıyla şeytanın dostlarını birbirinden pek ayırt edemezler. Bu kimseler gördükleri her siyahı hurma ve her beyazı da iç yağı zannederler. Öyle basiretleri kördür ki faydalı bir ilacı dahi zehir zannederler.[115]

Bu saymaya çalıştığımız dört kısım içerisinden dini hususlar da liderliğe ehil olanlar yahut o konuma gelebilecek olanlar sadece birinci kısımdır.

Rabbimiz şöyle buyurur:"Sabrettikleri ve ayetlerimize kesinlikle inandıkları zaman, onların içinden, buyruğumuzla doğru yola ileten rehberler tayin etmiştik." (Secde, 24)

Rabbimiz bu tür kimselerin dinde liderliğe ehil olmaya; sabır ve yakinle[116] ulaştıklarını bildirmiştir. Yine rabbimiz bu kimseleri, hüsran içerisinde olanlardan istisna etmiştir. Rabbimiz asır'a yemin ederek bunu şöyle beyan etmiştir.

" Asra andolsun. Gerçekten insan, ziyandadır. Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka." (Asr, 1-3)

---

[115] Yazar burada: günahın hak ile batılı birbirine karıştırmaya sebep olacağından bahseder. Kişi günah işledikçe, hakkın yolunu bulamaz. Hak zannettiği aslında batıl olan şeylerin peşinden koşar. Şu günümüzde bu tür insanlar ne kadarda çoktur. Nefislerine zor gelmeyen, nefislerinin arzu ettiklerini anlatan, istedikleri hayat biçimini; hak dinmiş gibi anlatan nice kimseler vardır, nice cemaatler vardır. Bu kimseler sayısız taraftara sahiptir. Çev.

[116] Yakîn, sözlük mânâsıyla "tereddütsüz, şüphesiz ilim." demektir. Daha geniş ve daha güzel bir başka tarif şöyledir: "Bir şeyi vakıa mutabık olarak itikad-ı sahih üzere şüphesiz bilmek."Bu tarifte, yakînin iki önemli mânâsı karşımıza çıkıyor. Birisi, bir şeyi gerçekte nasılsa öyle bilmek. Buna, "vakıa mutabakat" deniliyor. Diğeri itikad-ı sahih, yâni bu inançta zerrece şüphe etmemek. Meselâ, haşrin cismanî değil de sadece ruhanî olduğuna tam olarak inanan bir insan, yakîne erememiştir. Zira bu iman yakînin birinci şartını taşımıyor. Yanlış inanca ise yakîn denilmez. Yakînin üç ana mertebesi vardır: İlmelyakîn, Aynelyakîn, Hakkalyakîn...Çev.

Rabbimiz ayeti kerimesinde: kaybedenlerin arasından istisna tuttuğu kimselerin vasfını anlatırken sadece iman etmelerinin yeterli olmadığı, imanı amele dökmenin gerekliliği, birbirlerine hakkı tavsiye etme yani emri bi-l maruf ve nehyi ani-l münker, dinin emirlerinde teşvik ve bu konularda insanları davet etmedikçe kaybetmekten kurtulamayacaklarını haber vermiştir.

Ayette bahsedilen dört vasıf var; iman, imanın amele dökülmesi, hakkın herkese tavsiye edilmesi ve hakkı tavsiye ederken önüne çıkacak olan engellerin aşılması konusunda müminlerin birbirlerine sabrı tavsiye etmesi.

İşte bu vasıfların dışında ki insanlar kaybetmiştir.

Herkesin malumudur ki günahlar ve isyanlar kalbi körleştirir, basiretini yok eder böylece kalp gereği gibi hakkı göremez. Günahlar kalbin gücünü ve azmini zayıflatır bundan dolayı önderlik eden kalp zayıflayınca iman kuvveti ve dini yaşama isteği kalmaz.

Zayıf kalpli kul hakkı batıldan ayıramaz. Hakkı hak olarak göremez. Batılı hak görür. Marufu münker, münkeri maruf görür. Hayatında tökezlemeler yaşar. Allah'a ve ahiret yolunda ilerleyen kimse, dünya hayatına razı olmuş çirkin kötü nefislerin yurduna doğru yolculuğa yönlendirir. Allah Teâlâ ile karşılaşacağı günü unutur ve rabbinin emirlerini ve Rasulünün (s.a.v) emirleri konusunda gafil kalır. İşlenilen günahların zararı sadece bu olmuş olsaydı, kulun günahları terk etmesi için yeter ve artardı.

Yardımı Allah'tan dileriz...

Günahlar nasıl kalbi köreltir ve basiretini alırsa aynı şekilde itâatte kalbi nurlandırır, cilalar ve basiretlendirir. İtaat; kalbe

kuvvet ve sebat verir. İtaatkâr bir kalp sonunda tertemiz, şeffaf olur ve nurlarla dolar. Şayet şeytan böyle bir kalbe yaklaşırsa; kalpteki nur, göklerden almış olduğu haberi dostlarına ulaştırmaya kalkan şeytanlara yakıcı ateşlerin çarpması gibi çarpar. Dolayısıyla şeytan böyle bir kalpten aynı kurdun arslandan korktuğundan daha çok korkar. Hatta böyle bir kalbe sahip olan kul, şeytanı dahi yere serer. Çevresinde toplanan diğer şeytanlar ve birbirlerine "Buna ne olmuş?"diye sorarlar. Bazıları şöyle derler: "Buna bir insan çarptı veya bir insan nazar etmiş."

Bu yüzden şiirde şöyle denir:

Nur dolu ve özgür bir kalbin bakışı işte budur,

Neredeyse nurundan şeytanı çatlatacak.

Nurlu, cilalanmış, tertemiz bir kalp ile her tarafı karanlık, birçok şehvet ve arzular ile kuşatılmış, şeytanın mesken edindiği bir kalp hiç bir olur mu?

Şeytan her sabah gün doğarken sevinçle der ki:

Dünyasında ve ahiretinde kurtulamayan en yakın arkadaşa her şeyim feda olsun,

Dünyada ve ahirette sen benim arkadaşımsın,

Sen her mekânda benimle olacaksın,

Kötülenerek, aşağılanarak sen ve ben birlikte zillet içinde olacağız.

Rabbimiz şöyle buyurur: "Kim Rahmân'ı zikretmekten gafil olursa, yanından ayrılmayan bir şeytanı ona musallat ederiz.

Şüphesiz bu şeytanlar onları doğru yoldan alıkoyarlar da onlar, kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar. O şeytan dostu kimse, en sonunda bize gelince arkadaşına: Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arası kadar uzaklık olsaydı, ne kötü arkadaşmışsın! Der. Zulmettiğiniz için bugün (nedâmet) size hiçbir fayda vermeyecektir. Çünkü siz, azapta ortaksınız."(Zuhruf, 36-39)

Rabbimiz ayetlerinde: Peygamberine indirmiş olduğu hayat rehberi, islam anayası olan Kur'an-ı Kerim'den kim yüz çevirirse basireti, dini anlayışı, yaşaması, Kur'an'ın hükümlerine başvurması, Kur'an ile hükmetmesi, ayetleri üzerinde tefekkür etmesi körleşirse, Allah Teâlâ o kişiye ceza olarak bir şeytanı arkadaş kılar. Bu şeytan artık o kişiyle oturmaya, kalkmaya, yürümeye başlar ve hiç yanından ayrılmaz. Bu arkadaş-şeytan ne kadar da kötü bir arkadaştır.

Şiir de dendiği gibi:

"Bir annenin göğsünü birlikte paylaşıp emdiler.

Zifiri karanlığın siyahlığını paylaşıp "hiç ayrılmayalım" dediler...

Rabbimiz ayetin devamında şöyle haber vermektedir: Şeytan, arkadaş olmuş olduğu kulu, Allah'a ve cennete giden yoldan çevirir ve alıkoyar. Yolunu kaybetmiş olan bu kişi ise kendinin doğru yolda olduğunu zanneder. Hak yol üzere gittiğini zanneder fakat batıl bir yol üzeredir.

Kıyamet günü olduğunda ise bu iki arkadaştan biri diğerine şöyle der: "Keşke seninle benim aramda iki doğu arası kadar uzak bir mesafe olsaydı. Bana dünyada ne kadar kötü bir arka-

daş olmuşsun. Bana hidayet geldikten sonra beni saptırmış ve beni hak yoldan alıkoymuşsun. Bugün de aynı şekilde benim için ne kadar da kötü bir arkadaşsın."

Başına bir musibet gelen kimse aynı musibete duçar olmuş başka bir kişiyle teselli bulur ve acıları hafifler. Fakat bu durum cehennem azabı için söz konusu olmayacaktır. Nitekim cehennemde azap gören bir kimse, kendisi gibi azap gören arkadaşını gördüğünde az da olsa bir ferahlık ve hafifleme hissetmeyecektir.

Dünyada umuma bir musibet gelmiş olsa bu kişiye teselli verir.

Şair Hansa, kardeşi Sahr için şöyle bir şiir söylemiştir:

Şayet etrafımda, kardeşlerine ağlayanların çokluğu olmasaydı,

Canıma kıyardım, Onlar benim kardeşime ağladığım gibi ağlamıyorlar,

Fakat yine de ben onlara bakarak teselli buluyorum.

İşte görüldüğü gibi Allah Teâlâ cehennem ehlinin bu kadar da az teselli bulup rahatlamaları için izin vermemiş ve şöyle buyurmuştur: "Zulmettiğiniz için bugün (nedâmet) size hiçbir fayda vermeyecektir. Çünkü siz, azapta ortaksınız."(Zuhruf, 39)

Elli İkinci Zarar:

İşlenilen günahlar; **kulun düşmanına göndermiş olduğu bir yardım, savaşta düşmanını kendi eliyle güçlendirdiği bir ordudur...**

Rabbimiz yaratmış olduğu insana bir düşman musallat ederek imtihan etmiştir. Bu düşman insandan bir an dahi olsun ayrılmaz, uyumaz, bir an onu boş bırakmaz. Düşmanları insanoğlunu görürler fakat insan düşmanını göremez. Bu düşman, insanoğluna her zaman düşmanlık etmeye var gücüyle devam eder ve hiçbir zaman ihmal etmez.

İnsanoğluna verebileceği her türlü zararı vermek için türlü entrikalar içerisine girer, her türlü tuzak ve hileye başvurur. Şeytan hem kendi cinsinden olanlarla ve hem de cinni şeytanlarla bu konularda yardımlaşır.

Bu düşman insanoğlu için her yere tuzaklar kurmuş, ağlar örmüştür. İnsanı tuzağına düşürebilmek için tel örgüler, kapanlar, ağlar, duvarlarla her yerde hazırlık yapmıştır.

Adamlarına da şöylece talimat vermiştir: "Sizin ve atanızın düşmanı olan bu adamı sakın gözünüzden kaçırmayın. Sizler cehenneme girecekken, o sakın cennete girecek olmasın. Sizler lanete uğrayacakken, o asla rahmete duçar olması. Sizler başımıza ne rezillikler geldiğini biliyorsunuz. Lanetlenip rabbimizin rahmetinden uzaklaştırıldığımı ve cennetten kovulduğumu da biliyorsunuz.

İşte bu yüzden bizim başımıza gelenin aynısının insanoğlunun başına gelmesi için elinizden geleni ardınıza koymayın. Bizim cennette ona ortaklık etmememize o sebep oldu. Sizlerde

cehennemde onun bizlere ortaklık etmesi için var gücünüzle çalışın.

Rabbimiz işte bütün bunları bize rahmet ederek düşmanlarımız hakkında bilgi vermiş ve düşmanımıza karşı almamız gereken tedbirlerimizi almamızı, ona karşı hazırlık yapmamızı bize emretmiştir.

Rabbimiz, Âdemoğlu ve bu azılı düşman arasında büyük bir savaş olacağını, insanın başına musallat olacağını bildiği için bizlere şeytana karşı koymamız için askerler ve savaşçılar göndermiştir. Aynı şekilde şeytana da yardımcılar kılmış, emrinin altına bir takım askerler vererek desteklemiştir.

Ahirete nazaran sadece bir nefes alma miktarı olan bu dünya da bir cihad pazarı kurmuştur. Cennet karşılığında Mü'minlerden canlarını ve mallarını satın almıştır. Müminler Allah yolunda savaşır, ölür ve öldürülürler. Bunu da rabbimiz en şerefli kitapları olan Tevrat, İncil ve Kur'an'da kat-i olarak bir vaad'de bulunmuştur. Bununla birlikte vermiş olduğu vaadinde kendisinden daha sadık kimsenin olmadığını bildirmiştir.

Daha sonra insanlara, bu anlaşma konusunda müjdeler vermiş ve sevinmelerini emretmiştir. Bu alış verişin kimin ile yapıldığına, malın kimden alındığına insanoğlu iyice bakmasını haber vermiştir. O halde bu alış verişten daha karlı bir alış veriş olabilir mi? Bu kurtuluştan daha büyük bir kurtuluş olur mu?

Rabbimiz bunu vurgulayarak şöyle buyurur: "Ey iman edenler! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah'a ve Resûlüne inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihad edersiniz. Eğer bilirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. İşte bu takdirde O, sizin günahlarınızı bağışlar, sizi zeminin-

den ırmaklar akan cennetlere, Adn cennetlerindeki güzel meskenlere koyar. İşte en büyük kurtuluş budur." (Saf, 10-13)

Rabbimiz, bu azılı düşmanı; yarattığı şeyler arasında en sevdiği olan kulu olan insana musallat kılması da; en çok sevdiği şey cihad olduğu içindir. Cihad ehli, katındaki en yüksek derecelere ulaşırlar ve kendisine en yakın olan kimselerdir.

Rabbimizin bu savaş sancağını bağlaması ise yaratmış olduğunu-kendisini tanıması, sevmesi, tevekkül etmesi, ibadet etmesi, ihlâsla boyun eğmesi, bolca tevbe etmesi-için yarattığı kalbini (şirk ve küfür'den) kurtarması içindir.

Rabbimiz insanoğlunu yarattıktan sonra onu düşmanı olan şeytan ile savaşmakla sorumlu tutmuş, insanın önünden ve arkasından peşpeşe gönderdiği askerlerle desteklemiştir.

"Her insan için önünden ve arkasından takip edenler vardır. Allah'ın emrinden dolayı onu gözetirler." (Ra'd, 11)

Bu gönderilen askerler, kulun; iman üzere sebat etmesi, marufu emretmesi, islam'ın hâkim kılınmasına ve yaşanmasına teşvik etmesi ve onu islam dini üzere sabrettirmesi için yardımcı olurlar. Allah'ın dinini yaşarken, yeryüzünde Allahın dinini hâkim kılmaya çalışırken kula sabırlı olması için şöyle derler: şurada sabredeceğin kısa bir zaman dilimidir, sonra sonu olmayan ebedi istirahat haneye gidecek ve orada sonsuza kadar rahat edeceksin" Bu birinci destek kuvvettir.

İkinci Destek Kuvvet: Rabbimizin düşmanına karşı insanoğlunu yalnız bırakmamış, rahmet etmiş ve yukarıdaki desteğin yanında bir başka desteği de insandan esirgememiştir. Bu des-

tek ise vahiy ve Allah'ın kelamıdır. Allah Teâlâ kuluna; peygamberlerini göndermiş ve kitaplarını indirmiştir.

Böylece insanoğlunun şeytana karşı savaşında gücüne güç, yardımına yardım katmış, savaş araç ve gereçlerine güçlendirmiştir.

Üçüncü Destek kuvvet: Ayrıca insanoğluna bütün işlerini en güzel şekilde görmesi, nasihat etmesi, doğru yolu bulabilmesi için veziri olarak akıl vermiştir.

Dördüncü Destek Kuvvet: İnsanoğlunun Allah'ı tanıması, hak yol üzere sebat etmesi, desteklemesi ve kulluğunu tam anlamıyla yerine getirme konusunda yardımcı olması için iman ile desteklemiştir.

Beşinci Destek Kuvvet: insanoğluna hakkı batıldan ayırt etmek ve her şeyin hakikatinin perdesini aralaması için yakin ile desteklemiştir. Öyle ki bu destekle kul Allah'ın, düşmanlarıyla olan cihadının karşılığında dostlarına ve taraftarlarına vaad etmiş olduğu şeyleri sanki gözleriyle görürcesine bir imana yani yâkîne sahip olur.

-Akıl; insanın şeytana, nefse, şeytanlaşmış insanlara karşı sahip olmuş olduğu ordusunu düzene koyar...

-Marifet; savaş işlerini planlar, gerekli techizatı, araç ve gereçleri konulacakları yerlere koyar...

-İman; insana sabır ve sebat verir, onu destekleyerek güçlendirir...

-Yakîn ise; insanı düşmana yönlendirerek ciddi saldırılar yapması için alt çalışma yapar.

Altıncı Destek Kuvvet: Rabbimizin, insanoğluna yapmış olduğu desteği sadece yukarıda ki destekleriyle sınırlı kalmadı. Bunların yanında Allah teala bu savaşı yapanları görülür ve görülmez kuvvetlerle desteklemiştir.

Kulunu savunma ve müdafaa etmeyi ise bizzat rabbimiz üstlendi ve bunlar benim dinimi koruyup gözeten taraftarlarım dedi. Rabbimiz bu konuda şöyle buyurur: "Şüphesiz onlar Allah'ın taraftarlarıdır. Muhakkak ki başarıya ulaşacaklar olanlar da onlardır." (Mücadele, 22)

"Onlar benim askerlerim" dedi ve "Şüphesiz bizim askerlerimiz, hakikaten asıl galipler onlardır." (Saffat, 173)

Rabbimiz cihadın nasıl yapılacağını kullarına öğretmiş ve bu cihadın şu dört şeyle gerçekleşeceğini şöylece bildirmiştir: "Ey iman edenler! Sabredin; (düşman karşısında) sebat gösterin; (cihad için) hazırlıklı ve uyanık bulunun ve Allah'tan korkun ki başarıya erişebilesiniz." (Al-i İmran, 200)

Cihad ancak şu dört şeyle gerçekleşir.

Sabır ancak düşmana karşı sebat etmekle, ona karşı koymakla, direnç gösterip, vuruşmakla olur.

Düşmana karşı direndikten sonra kişi başka bir şeye daha ihtiyaç duyar ki o da nöbet tutmaktır. Düşmanın ani saldırılar yapmaması ve sızmaması için kalbin gediklerinin başında durup nöbet tutmak gerekir. Aynı şekilde göz, kulak, dil, mide, el ve ayak gibi düşmanın hücum edebileceği gedikleri de bir bir kapatmak gerekir. Zira düşmanın girişi ve saldırı yapabileceği yerler buralardır.

Düşman bu gediklerden içeri sızma yaparsa, bütün vücuda sirayet ederek yapabildiği kadar tahribat yapar. O halde nöbet tutmak; bu gediklerden ayrılmamak, düşmanın saldırabileceği yerleri tutmak, düşmanın girmesine izin vermemek için orada her zaman nöbetçiler bulundurmak gerekir.[117]

---

[117] Burada yazar elbette kitabın birçok yerinde anlatmaya çalıştığı gibi manevi olarak müminin vücudunu ele alarak misaller vermektedir. Kulun vücudu; şeytanın, nefsin, şeytanlaşmış insanların, heva ve arzuların hedefi halindedir. Hedef daime insandır ve bu yüzden hep saldırılara maruz kalır. Saldırı farklı ve aşamaları olur. Şeytanın insanoğlunu kandırmada takip ettiği 6 aşama vardır. Bu aşamaların birinde saptırmayı beceremezse hemen diğerine yönelir ve insanı saptırana ya da onu hayırlı işlerden alıkoyana dek bu mücadelesini sürdürür. Şimdi bu altı aşamayı tek tek ele almaya çalışalım.

1- Şeytanın insanoğlunu saptırmadaki uğrayacağı ilk durak "şirk" durağıdır. Yani her şeyden önce onun ilk amacı, insanı şirke düşürmek ve şirk amelleri işlemeye kendisini teşvik etmektir. Peki, bu neden böyledir? Yani şeytan neden ilk olarak bizleri şirke düşürmeye ve şirk amelleri işleyerek bizleri müşrik yapmaya çalışır?

Bu sorunun cevabı çok açıktır: Çünkü şeytan şirke düşürmeyi başardığında bizlerin ebedi olarak cehennemde kalmasını sağlamış olacaktır. Onun en öncelikli gayreti insanı ebediyen cehennem ateşine düçar etmek olduğu için, işe önce şirk tuzağı ile başlamaktadır. İşte bunun için ilk olarak insanları Allah'a şirk koşmaya davet eder.

Bilindiği üzere, insan şirke bulaşıp bu hal üzere öldüğünde, onun kalacağı yer ebedî cehennem olacaktır. Rabbimiz bu hususta şöyle buyurur: إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ

"Doğrusu her kim Allah'a şirk koşarsa Allah ona cenneti haram kılmıştır..." (Maide Suresi, 72)

Bir diğer ayette ise şöyle geçer:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Şüphesiz ki Allah kendisine şirk koşulmasını asla affetmez; bunun dışında kalan günahları dilediği kimseler için affedebilir." (Nisa Suresi, 48)

İşte şirk, Allah'ın asla affetmeyeceği bir suç olduğu için şeytan ilk olarak insanları ona düşmeye teşvik eder. Teşvik eder ki, insanlar cehennemde kendisi ile beraber ebedî kalsın ve oradan bir daha asla çıkmasın...

Yeri gelmişken vurgulamanın faydalı olacağını düşünüyorum. O halde, şirk nedir?

Evet, bu sorunu cevabını bütün insanların çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Çünkü insan bilmediği bir şeye çok kolaylıkla yakalanabilir. Sobanın yaktığını bilmeyen bir çocuk düşünün... Bu çocuk, soba ateşinin nasıl zarar verdiğini daha henüz bilmediği ve tecrübe etmediği için yanlışlıkla ona dokunabilir. Ama onun zararlı bir şey olduğunu ve kendisine zarar verdiğini öğrendikten sonra acaba bir daha ona yaklaşır mı? İşte bunun gibi, insan da neyin şirk olduğunu bilmez ise her an onun içerisine düşebilir. Tıpkı biraz önceki çocuk gibi...

Bu nedenle, her insanın şirki ve şirk çeşitlerini kendi ismini veya T.C. kimlik numarasını bildiği gibi, hatta daha da muhkem bir şekilde bilmesi gerekmektedir. Zira insan T.C. kimlik numarasını bilmediğinde en fazla resmî işleri aksar ve bazı işleri o an için olmayabilir. Ama insan şirki ve nelerin şirke düşürdüğünü bilmezse o zaman cennetini kaybeder ve —Allah muhafaza buyursun— ateşin yâranından olur.

Bundan dolayı, şirkin öncelikle tanımını sonra da hangi şeylerin şirk olduğunu insanoğlunun öğrenmesi gerekmektedir. Biz bütün detaylarıyla burada şirki anlatacak değiliz; ama kısaca söyleyecek olursak, şirk:

صرف شيئ من خصائص الله الي غير الله

"Allah'a ait olan özelliklerden her hangi birisini bir başkasına vermek" demektir.

Şimdi bunu iki örnekle izah etmeye çalışalım Mesela;

a) Gaybı bilmek Allah'a has olan bir özelliktir. Mutlak gaybı yalnız O bilir. Kıyametin ne zaman kopacağını, insanın nerede ve ne zamanda öleceğini, rahimlerde olan çocukların nasıl olacaklarını ve bunun gibi daha nice şeyleri yalnız ve yalnız Allah bilir. Hiçbir kimsenin bu nokta da bir bilgisi yoktur ve olamaz da... Nitekim Rabbimiz bu hususta şöyle buyurur:عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا

"O, gaybı bilendir ve gaybına hiçbir kimseyi muttali kılmaz." (Cin Suresi, 26)

Bir diğer ayette de şöyle buyrulur:وَمَا كَانَ اللهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ

"Allah sizleri gabya muttali kılacak değildir." (Âl-i İmrân Suresi, 179)

Bu ayetlerden anlaşıldığına göre, mutlak gaybı bimek yalnız Allah'ın deruhte ettiği bir şeydir. Hiçbir kimsenin bu nokta da bir bilgisi yoktur. Eğer bir kimse çıkarda gaybı bildiğini iddia ederse Allah'a ait olan bir özelliği kendisinde gördüğü için ilahlık taslamış olur. Bir insan da çıkıp bu kimsenin bu özelliğe sahip olduğunu söylerse veya buna inanırsa Allah'a şirk koşmuş ve —bir tutam sakalı dahi olsa— dinden çıkmış olur.

b) Aynı şekilde mutlak anlamda hüküm ve kanun koymak da Allah'ın özelliklerinden birisidir.

Rabbimiz bu hususta şöyle buyurur:إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ

"Egemenlik/Hâkimiyet/Hüküm koyma yetkisi yalnızca Allah'ındır." (Yusuf Suresi, 40)

أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ

"Dikkat edin! Yaratmakta emretmekte Allah'a aittir." (A'raf Suresi, 54)

وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا

"O, hükmüne/egemenliğine hiçbir kimseyi ortak etmez!" (Kehf Suresi, 26)

Bu ve benzeri daha nice ayetler, mutlak hâkimiyet ve egemenliğin yalnızca Allah'a ait olduğunu ortaya koymaktadır. O, dilediği kanunu koyar, dilediğini emreder, dilediğini yasaklar. Hiç kimsenin O'nu sorgulama ve O'na itiraz etme yetkisi yoktur. Çünkü mutlak Hâkim O'dur.

İşte bu nedenle bir kulun kalkıp ta Allah'ın kanunlarına aykırı olarak kanunlar yapması veya bu anlamda yasalar çıkarması asla olacak bir şey değildir. Eğer böylesi bir işe girişir ve Kitabullah'a aykırı yasalar yaparsa Allah'a ait olan bu özelliği kendisinde gördüğü için kendisini ilah yerine koymuş olur.

Aynı bunun gibi, bir kimse de kalkar ve böylesi işler yapan kimselere bu noktada destek verir ve onlara arka çıkarsa Allah'a ait olan hâkimiyet hakkını başkasına verdiği için şirk koşmuş olur.

Böylesi bir insan, —bir tutam sakalı da olsa, gece gündüz Allah'a ibadet de etse— Allah'a ait olan bir özelliği bir başkasına verdiği için şirke düşmüş ve Allah muhafaza buyursun ebedî cehennemi hak etmiş olur.

İşte şeytan her şeyden önce bizleri bu tür işleri yapmaya teşvik ederek bizleri önce şirke düşürmeye çalışır. Önce şirke düşürmeye çalışır; çünkü onun en büyük amacı cehennemde kendisi ile beraber ebediyen yanacak insanlar bulmaktır. Allah hepimizi şirkin her türlüsünden muhafaza buyursun. (Âmîn)

2- Şeytanın insanoğlunu saptırmadaki uğrayacağı ikinci durak, **"Bidat"** durağıdır. Şirke düşüremediği insanları ikinci aşamada bidate düşürmeye çalışır.

Ama neden?

Neden mi?

Çünkü insanoğlu günahtan tevbe etmeyi düşünür, günahın yanlış ve kötü olduğunu bilir; fakat bidat böyle değildir.Bid'at sahibi yaptığı ameli güzel görür ve zaten yapmış olduğu bid'ati Allah rızası için yapmıştır, bu nedenle ondan tevbeetmeyi düşünmez!
İşte bu nedenle şeytan, insanları haramlardan önce bid'atlere düşürmeye çalışır.
Selef'in büyük imamlarından Sufyan es-Sevrî *rahimehullah* şöyle der:
"Bid'at şeytana günahlardan daha sevimlidir. Çünkü günahtan tevbe edilir, ama bid'atten tevbe edilmez."(el-Luma', sf, 17)
Peki, o halde bidat nedir?
Bidati; "Aslen dinde olmayan bir ameli dindenmiş gibi yapmaktır" şeklinde özetleyebiliriz.
Rasulullah sallallâhu aleyhi ve sellem bu konu hakkında şöyle buyurur: "Kim bizim şu dinimizde olmayan bir şeyi ihdas ederse o derhal reddedilir."(Buhari, 2697)
İslam âlimleri bidati akidede, ibadetlerde ve adetlerde olmak üzere 3 kısımda değerlendirmişlerdir:

1- Akidede Bidat:

Bidatin bu kısmı genel anlamıyla insanı dinden çıkarır.(Burada hemen belirtelim ki, akidede vuku bulan her bidat insanı dinden çıkarmaz. Bu tür bidatlerin bir de dinden çıkarmayan boyutu vardır. Sıfatlar hakkındaki ihtilaf bunun en bariz örneklerindendir. Allah'ın, kendisi hakkında ispat ettiği el, yüz ve nüzûl gibi sıfatları iptal etmek, bunların Allah hakkında olamayacağını söylemek her ne kadar akide ile alakalı bir bidat olsa da bu noktada selef'in metodundan ayrılan kimselere hemen küfür damgası vurulmaz. Bu insanlar muteber bir tevile dayandıkları için haklarında söylenecek en son söz bunların hata ettikleri ve bu hatalarında bidate düştükleridir. Tekfir edilmeleri ve kâfirlikle suçlanmaları uygun değildir. Yukarıdaki başlığımızı okuyup akidenin her noktasında hataya düşenlerin küfre düşeceğini söylemek uygun olmaz. Bu nedenle akidedeki bidatleri ikiye ayırmak gerekir.)Akidede bidate şunları örnek verebiliriz:

* Allah'ın hükümlerini terk ederek hüküm vermek,
* Allah'ın şeriatına aykırı kanun ve yasalar yapmak,
* Allah'tan başkasından medet ve yardım beklemek,
* Allah'tan başkalarının kâinatta tasarrufta bulunduklarına inanmak...

Bu örnekleri çoğaltmamız mümkün.

2- İbadetlerde Bid'at:

Bidatin bu kısmı insanı dinden çıkarmaz; ama onu ateşle yüz yüze bırakır. Çünkü Efendimiz *aleyhisselam*, her bidatin sapıklık olduğunu ve her sapıklığında insanı cehenneme götüreceğini bildirmiştir.(Ebu Davud, Tirmizî)
Bu kısma da şunları örnek gösterebiliriz:

* Recep ayının başında 12 rekât namaz kılmak,
* Şaban ayının 15'inde 100 rekât namaz kılmak,
* Üç ay boyunca hiç ara vermeden oruç tutmak...

3- Adetlerde Bid'at:

Adetlerde ki bidatlerde bir üstteki gibi insanı dinden çıkarmaz; ama haramdır. Buna da şunları örnek gösterebiliriz:

* Salih kişilerin kabirlerinin üzerine cami inşa etmek,
* Cuma namazından önce "salâ" vermek,
* Kabirler üzerine kubbeler yapmak,
* Mezarlara bez veya çaput bağlamak,

İşte tüm bunlar şeytanın, bizleri içerisine düşürmek için uğraştığı bidatlerden bazılarıdır. Elbette ki bidatler bunlarla sınırlı değildir. Dinden olmadığı halde din adına yapılan her amel bidat kapsamında değerlendirilir ve sakınılması zorunludur.

3- Şeytanın insanoğlunu saptırmadaki uğrayacağı üçüncü durak ise, **"Büyük Günah"** durağıdır. Bidate düşürmeyi beceremediği insanları üçüncü aşamada harama, diğer bir ifadeyle büyük günaha düşürmeye çalışır.
Büyük günahlar; işleyen kimselere dünyada had cezalarının verildiği veya Kur'an ve Sünnette, yapanlar için lanetin ve büyük bir azabın vaat edildiği günahlardır.
* Yalan söylemek,
* Müslümanları aldatmak,
* Zina etmek,
* İçki içmek,
* Kumar oynamak,
* Faiz yemek, gibi günahlar hep bu kapsamdadır.

Şeytan aleyhillane, şirk ve bidat işletmeyi beceremediği insanları bu günahlara düşürmeye çalışır. Eğer bunu da beceremez ve insanları harama düşüremezse, 4. aşama da müracaat edeceği kapı "küçük günah" kapısıdır.

4- Küçük Günahlar.

Büyük günahın altında kalan ve sahibine had cezasını gerektirmeyen günahlar, küçük günahlardır. Küçük günahlar, sürekli işlenerek büyük günaha dönüşür ve insanı aynı büyük günahta olduğu gibi azapla karşı karşıya getirir. Allah kendilerinden razı olsun, sahabe, günahları küçük-büyük diye taksim etmez hepsinden uzak durmaya çalışırmış. Çünkü onlar bilirlermiş ki; "İman ne kadar artarsa, günah gözde o kadar büyür; iman ne kadar azalırsa, günah gözde o kadar küçülür."
İbn-i Abbas *radıyallâhu anhuma*'ın şöyle dediği nakledilir:
ليس مع التوبة كبيرة كما أنه ليس مع الإصرار صغيرة
"Israrla birlikte küçük günah; tevbeyle birlikte de büyük günah kalmaz."Yani bir insan, küçük günahı ısrarla işlemeye devam ederse o küçük günahlar asla **"küçük"** olarak kalmaz, büyük günaha dönüşür. Tevbe edildiğinde de hiçbir büyük günah **"büyük"** olarak kalmaz ve Allah'ın affıyla silinir, yok olur gider.Bir Arap şairi ne de güzel demiştir:
خل الذنوب صغيرها ... وكبيرها ذاك التقى
واعمل كماش فوق أر ... ض الشوك يحذر ما يرى
لا تحقرن صغيرة ... إن الجبال من الحصى
"Günahların küçüğünü de büyüğünü de terk et, takva budur işte!
Dikenli yolda yürüyen kimse gibi ol haydi sende,
Sakın ha, küçük günahları basite alma!
Unutma ki, dağlar, küçücük taşlardan meydana gelir!"

Allah'tan korkan bir kul günahı büyük-küçük demeden bütünüyle terk etmeli ve şeytanın bu tuzağına düşmeden cennet yolunda ilerlemeye devam etmelidir.

5- Şeytanın insanoğlunu saptırmadaki uğrayacağı beşinci durak ise, **"Mubahlara Daldırma"** durağıdır. Şeytan, günah işletemediği ve işletmekten ümidini kestiği insanlara **"Bari cennette makamları yükselmesin"** ümidiyle yaklaşır ve onları kandırmaya devam eder. Önceki satırlarda da ifade ettiğimiz üzere, şeytan, insanoğlunun amansız düşmanıdır. Düşman olan birisi, karşı tarafta yer alan kimsenin asla hiçbir hayra nail olmasını arzulamaz. Eğer ona zarar verememişse, onu hayırlardan alıkoyarak başarı elde etmeye çalışır. Gerçekten de insanın iyiliğine engel olmakta düşman için bir başarı sayılır.
İşte bu sebepten dolayı şeytan, küçük günahları işletmeyi beceremediği insanları mubah olan işlere daldırmak sureti ile aldatmasına devam eder.
Böyle yapar; çünkü insan mubah olan şeylere daldığı zaman faziletli ibadetlere ve hayırlı amellere yönelemez. Mubahın verdiği zevkle elinden birçok iyiliği kaçırır ve bu sayede cennette daha yüksek mevkilere ulaşma fırsatını değerlendiremez.
Mubah; yapıldığında sevabı olmayan, terk edildiğinde de günahı olmayan işlerdir. Uyumak, oyun oynamak, gezmek, istirahat etmek... gibi.

İşte Rasûlullah'ın arkadaşları sahabiler, nebiler ve Rasullerden sonra insanların en hayırlıları, şeytandan en korunmuş, savunulmuş oldukları halde Uhud savaşı günü emrolunduklarını yerine getirmediler ve bir yeri boş bıraktılar sonucu çok ağır oldu ve düşman oradan girdi nihayetinde de olan oldu.

Bu üç şeyin yani sabır, birbirine sabrı tavsiye edip direnme ve düşmanla karşılaşılacak yerlerde gözetip sebatla nöbet bekleme murabata ancak takva direğiyledir. Allah'dan sakınıp korkmadır. Sabır da, direnme de, nöbet tutma da ancak takva ile fayda sağlar. Takva ise ancak sabır direkleri üzerine kurulur...

Düşmanın Saldırısı: Burada anlatmaya çalıştıklarımızı bizler kendi nefislerimizde tatbik edelim. Şimdi sendeki iki ordunun karşılaşmasına ve iki tarafın çarpışmasına bir bak...

Sende ki durum nasıl? Bazen senin lehine ve bazen de senin aleyhine oluyor? O halde her zaman senin lehine olacak şekilde kendini hazırla, imanını hep taze tut. Her zaman imanını kuvvet-

---

İşte şeytan günaha düşüremediği insanları buradan vurur ve mubahlara daldırarak faziletli ve erdemli amelleri onlara işletmemeye çalışır. Ve bu hususta —Allah'ın dilediklerı hariç— genelde başarılı olmuştur.

6- Şeytan, eğer bu noktada da başarılı olamaz ve mubahlara daldırma noktasında insanı kandıramaz ise elinde son ve tek bir ok kalmıştır, onunla insanı vurmayı dener. Bu son ok ise **"Daha faziletli olanı terk ettirmek"**tir.

Buna da şöyle bir örnek verebiliriz: Mesela bir Müslüman, tam Kur'an okumaya niyet etmiştir. Eline Allah'ın kitabını alır ve kendine uygun bir ortam aramaya başlar. İşte tam o esna da şeytan gelir ve Kur'an okumaktan sevapça daha düşük olan bir ameli kendisine gösterir... Bunu gören müslümanın dikkati dağılır ve Kur'an okumaya değil de o amele meyleder. Böylece örneğin; 100 sevap alacağı Kur'an okuma amelinin yerine 20 sevaplık başka bir ameli işlemeye koyulur ve daha faziletli olanı terk etmiş olur.

Bu da şeytanın en son hilesidir. Bunda da başarılı olamazsa artık o kuldan ümidini keser ve onu, o an için terk ederek kendisine başka kurbanlar aramaya koyulur. Artık o kul, imtihanını başarıyla geçmiş ve şeytanın tuzaklarına yakalanmadığı için, içi huzurla dolmuştur. Rabbine hamd eder, şeytandan kendisini koruduğu için şükranlarını O'na sunar.

İşte şeytanın hileleri, İbn-i Kayyım'ın belirttiğine göre bu altı şeyden ibarettir. Bu hileleri bilen bir kul şeytanın kendisine nereden yaklaşacağını kestirir ve ona göre gardını alarak mücadelesini yapar. (Hayata yön veren yazılar, İbrahin gadban) Çev.

lendirmeye bak. Salihlerden ve âlimlerden ayrılma, zikir ve ilim meclislerinden sakın ayrılma!

Düşman saldırısı başlıyor...

Kâfirlerin komutanı ordusuyla ve askerleriyle kalbe doğru yönelir. Kalbi, memleketinin tahtına oturmuş bir halde bulur. Komutan çevresini sarmış olan adamlarına ne söylerse hemen yerine getiriyorlardır. Askerleri etrafında, pervane olmuş, hiç kimsenin yanına girmemesi için onu korurlar ve bu uğurda mücadele verirler.

Nitekim bir müddet sonra kâfirlerin komutanı, kalbin bazı yardımcılarını ve adamlarını bir takım plan ve entrikalarla ele geçirmedikçe kaleyi fethetmenin mümkün olmadığını anlar. Komutan şöyle durur, kalbin özel yardımcıları ve askerinin kim olduğunu sorar.

Şöyle cevap verilir: "Nefis...

Bunun üzerine düşman komutanı Adamlarına şu talimatı verir:"Nefsine istek ve arzusu kapısından yanaşın. Neleri çok sevdiğini, nelerden hoşlandığını tespit edin. Sonra onları ona teker teker sunun. Sizler sundukça onun iştahı kabarsın, uyanıkken ve uyurken onu bunlarla mest edip kendinden geçirin. Bunlardan etkilenince ve iyice bunları arzulayıp kendinden geçince üzerine şehvet kancalarını ve çengellerini atın daha sonra kendinize çekin.

Kulun kalbi (kalesi) şayet kalbin aleyhine hareket eder ve ona karşı sizin yanınızda olursa işte o zaman göz, kulak, dil, ağız, el ve ayak giriş yerleri olan gediklerini fethetmiş olursunuz.

Bu saldırı yerleri olan gedikleri ele geçirmek için çok uyanık olunuz. Kalbe bu saldırı yerlerinden giriş yaparsanız onu ölü veya esir yahut ağır bir şekilde yaralı olarak ele geçirebilirsiniz. Asla bu gedikleri boş bırakmayın. Hiçbir birliğin (imani ve manevi güç) kalbe girmesine ve sizi oradan çıkarmasına fırsat vermeyin. Size saldıran manevi ve imani güçleri ele geçirirseniz, kalbe ulaşamamaları için onları iyice zayıflatmaya, güçsüz bırakmaya gayret gösterin. Bu (imani ve manevi) güçler her halükarda kalbe ulaşsa da en azından zayıflamış, kula hiçbir fayda vermeyecek bitkin bir halde ulaşmış olur.

Bir Başka Tuzak; Göz

Vücuda saldırı kapıları olan bu gedikleri ele geçirdikten sonra öncelikle göz gediğine saldırılarınızı yoğunlaştırın. Gözün kâinata ve vücuda bakarak ibret almasını Rabbine yönelmesini engelleyin... Gözü öyle bir hale getirin ki sadece bakıp zevk alsın, dinlensin yahut eğlence olarak baksın...

Şayet sizden habersiz olarak bir ibret bakışıyla bakarsa hemen onu gaflete düşürün, hayran bırakarak şehvet bakışlarıyla o bakışını bozun. Yapmaya çalışacağınız bu şeyler gözün kolayca yapacağı ve hiç zoruna gitmeyecek şeylerdir.

Sizler göz gediğine çok çok dikkat edin; çünkü hedefinize onunla çok çabuk şekilde varırsınız. Ben (Şeytan), insanı bakış gibi başka bir şeyle bozamadım. Ben gözün bir bakışıyla kalbe şehvet tohumları ekerim sonra onu temenni suyu ile sularım. Sonra da kendisine vaadlerde bulunur, temennilere daldırarak böylece iradesini işlevsiz hale getiririm. Daha sonra kalbi şehvet bağıyla bağlayıp onu günahları işlemeye yöneltirim.

Siz siz olun ey askerlerim!Sakın bu gediği ihmal etmeyin. Elinizden geldiğince kalbi gözü harama baktırmakla bozmaya çalışın ve bir taraftan da kendisine bakışın önemsiz bir şey olduğunu telkin edin ve şöyle söyleyin; "Sen bir göz olarak etrafına bakarak yaratanın müthiş eserlerini düşünebilirsin dolayısıyla ibret alınması için yaratılan bu eserlerin güzelliğinden ibret almış olursun. Yahu Allah sana bu gözleri boşuna vermemiş ve herhalde bu güzellikleri de bakışları engellemek için yaratmamıştır, o halde bolca gözlerinle etrafına (haramlara) bakabilirsin."

Şayet sizlerin (şeytan, nefis, günahlar vb)ele geçirdiğiniz kulun, kalbinde var olan bilgi az ve bu kimse cahil ise:

"Gözüyle bakmış olduğu eserler hakkında; bu Hakk'ın görüntülerinden bir görüntüdür Hakk'ında bir tecellisidir." Diyerek bu kalbi "vahdet-i vücuda"[118] çağırın.

Şayet kalp bunu kabul etmezse genel veya özel olarak Allah'ın hülûl[119] ettiği inancını kabul ettirmeye çalışın.

Bu kul için bundan başkasını da kabul etmeyin onu bu inanca sokarak Hıristiyanların kardeşlerinden kılın. Bu inanca sahip (mutasavvıf) oldu mu artık kendini en mükemmel Müslüman görmeye başlayacak ve sonrasında onu; iffet, zühd, takva, ihlâs ve samimiyet gibi hasletlerle yaşıyormuş gibi aldatın (kendinin hak yolda olduğunu zannetsin). Bu hale geldi mi artık cahilleride kolayca avlayabilir, akidelerini ve yaşantılarını bozabilirsiniz.

---

[118] Vahdeti vücud bir tasavvuf terimidir ve onun felsefesi Allah'tan başka varlık olmadığına, mevcud olan tek varlığın Allah olduğuna, var gibi gözüken ne varsa Allah'ın parçaları olduğuna inanmaktır. Bütün varlıkların birliği-hâşâ-Allah olduğu inancıdır. Çev.

[119] 'İlâhî zâtın veya sıfatların yaratıklardan birine veya tamamına intikal edip onlarla birleşmesi anlamında bir terim. Çev.

İşte bunlar benim en büyük müttefikim ve en büyük askerlerimdir. Hatta ben (günah, şeytan, nefis vb) onlarından bir asker ve yardımcılarındanım."

Bir Başka Tuzak; Kulak

Gözden sonra bir kulun kalbine saldırılabilecek yerlerden biride "kulak" gediğidir. Sizler (şeytan) kulun kalbine, gözlerine kurmuş olduğunuz bu tuzağınızı bozacak bir şeyin kulaktan girmemesi için dikkatlice gözetleyin[120] ve oradan (kulak) ancak batılın girmesi için çaba gösterin. Batıl şeyler nefse hoş ve tatlı gelir. Kalbin etkilenmesi için en etkileyici, en tatlı kelimeleri seçin. Zekileri etkilemek belki daha zor olur bu yüzden onun için en büyüleyici sözleri seçin ve onları gönüllerini hoplatacak sözlerle kandırın.

Kulun kalbini etkilemek için kulağına kalbini harekete geçirecek bu tür sözlerden muhatabınıza bir şeyler fısıldayın. Kulak verirse benzerlerini fısıldamaya devam edin. Baktınız kulağın işittiği bu sözlerden kalp etkilenirdolayısıyla daha fazla şeyler işitmesi için teker teker fısıldamaya devam edin.[121]

---

[120] Kulak, hakkı işittimi kalp etkilenir kulak ise hakkı ilim meclislerinde işitebilir, hak ehlinden işitebilir. O halde kul hakkın anlatıldığı ilim meclislerine katılmalı, hak ehli ile oturup kalkmalı ve böylece hakka ulaşmaya gayret etmelidir. Müminin düşmanları şu günümüzde insanların tevhid ile tanışmamaları için elinden gelen gayreti göstermektedirler. Hak ehli her zaman ve her mekânda susturulmuştur. Bu yüzden hakkı söyleyenler genelde zindanlarda bulunur olmuştur. Bu nedenle müminde hakkı aramada titizlik göstermelidir. Herkesten ilim talep etmemelidir. İlim ise cehaletin düşmanıdır. Kul öğrendikçe inancı artar. İnancı arttıkça, inancın amele dönmesi de artar böylelikle rabbinin rızasını elde ve cennete girme hususunda mesafe kat etmiş olur. Çev.

[121] Şu günümüzde bu tür görevleri en iyi medya yapmaktadır. Rezaletlerin kanalizasyon gibi kulaklara ve gözlere akıtılması medya aracılığıyla olmaktadır. Öyleki Müslümanlar izlemiş oldukları tv'de görmüş oldukları saçı açık kadınları, kadınların yüzlerini, vücutlarının açık bölgelerini, seslerini, müziği, dans vb rezaletleri artık doğal karşılar olmuş-

Kulun üstüne kalbin imanının zayıflamasına yol açacak, etki edecek sözler yollayın. Bununla birlikte siz siz olun bu (kulak) gedikten Allah kelamından, Rasûlullah'ın sünnetinden yahut dini konularda uyarılarda bulunanların sözlerinden bir şeyler girmesine izin vermeyin. Şayet bir takım hakkın girmesine engel olamazsanız en azından onu anlamasına üzerinde düşünmesine, nasihat almasına, kulun kendisini düzeltmesine ve muvahhid bir mümin olmasına engel olun. Bu yüzden ona işitmiş olduğu hak şeylerin zıddına batıl sözler ve düşünceler enjekte etmeye çalışın. Bu konuda gerekirse etrafındaki insanlar yardım alın...

Yahut işitmiş olduğu hak sözlerin herkes tarafından yaşanılamayacağını, bu sözleri peygamberlerin sadece yaşabileceğini fısıldayın ya da hakkı yaşamayı kulun gözünde büyütün ve bu sana anlatılanlar yaşanılmaz deyin. Kur'an ve sünnet hakkında anlatılanları herkesin anlayamayacağını ancak özel kişilerin anlayabileceğini ve bu dinin büyük bir yük olduğunu herkes tarafından yaşanılamayacağını anlatın.[122]

Bunları da yapamazsanız en azından ona şöyle deyin; işittiği hakikatlerin değerini onun nezdinde küçültün ve ona şöyle fısıldayın: "İnsanların yanında sana değer kazandıracak şeylerle meşgul ol.(spor, dizi, sinema, şans oyunları vb) yoksa insanlar

---

lardır. Oysa bunların hepsi mümin için haramdır. Kâfirler, yazarın anlatmaya çalıştığı düşmanın saldırı araçlarını ve kalbe giriş noktalarını çok iyi bilmektedirler. Bu yüzden medya tamamen fasıklar tarafından kuşatılmış ve müminler aleyhinde çok büyük bir silah olarak kullanılmaktadır. Bizler kendimizi ve çocuklarımızı bu; şirk ve küfür saçabilen, küçük ve büyük haramlara kapı aralayabilen, kerahet ve bidatlere yol açabilen illetten uzak tutmalıyız. Çev.

[122] Bu tür şeyleri şu günümüzde çok görmekteyiz; yaşın genç ilerde namaz kılarsın, zamanında senin gibilerini çok gördük, bu yaşta sakal mı bırakılır, senden başka dindar mı yok, sana mı kaldı Allah yolunda cihad etmek başkaları cihad etsin, şu küçücük yaşında peçe takmışsın, hep ahretini düşünüp durma birazda dünyanı düşün, dünyayı sen mi kurtaracaksın!!! Çev.

sana değer vermez senden kaçarlar diye fısıldayın ve onu böyle şeylerle meşgul edin.

Yine o kulun hakkın peşine düşmemesi için telkinde bulunun. Bak, Sen bu yolda yürümeye devam edersen; ya zindanlara girersin ya işkence vs sıkıntılarla karşılaşırsın yahut akrabaların senden uzaklaşırlar gibi sözlerle dinini yaşamasına engel olun. Kalbinin tiksineceği, dinden uzaklaşacağı şeyler telkin etmeye devam edin...

Batıl ve boş şeylerin taliplisi çoktur. Hak ise garip kimsesizdir. Hakkın taraftarı olan kendini tehlikeye atmış demektir. İşte bu yüzden (günahlar, şeytan, nefis, şeytanlaşmış insanlar) kulun kendini tehlikeye atmayıp insanlar arasında en çok beğenilen, konuşulan şeylerle meşgul olması daha iyidir, diye telkinde bulunur.

Böylece batılı süslü olarak, çeşitli güzel şekillerde, nefislere hoş gidecek şekilde tatlandırın. Hakkı ise tam bunun tersine nefret edip tiksineceği bir şekilde arz edin...

Şu anlattıklarımızın doğru olup olmadığı anlamak istiyorsan onların insanlardan olan şeytan dostlarına şöyle bir bak... Nasıl Müslümanları iyiliği emretme ve kötülüğü nehyetmeden alıkoyarak, başka boş ve batıl şeylerle meşgul ediyorlar. Müslümanlar iyiliği emretme ve kötülüğü yasaklamayı unutarak insanların ayıplarıyla ilgilenme, kafalarını karıştırma, kendini kaldıramayacağı sıkıntılar içerisine atma ve insanlar arasında fitne çıkarma gibi boş işlerle meşgul ediyorlar.

-Şeytanların dostları Müslümanları nasıl da aldatıyorlar. Allah Teâlâ'yı kendinin vasfettiği gibi, rasulünün (s.a.v) vasfettiği gibi vasfetmek yerine batıl ehlinin yaptığı gibi **"tecsîm"** (Allah'ı

cisim kabul etme), **"teşbih"** (Diğer canlılara benzetme), **"Tekyîf"**(nasıl olduğu konusunda fikir yürütme, bir şekil ve bir suret verme şeklinde sunuyorlar?

-Görmüyor musun şeytanlar dostlarına Allah'ın yaratıklarının üzerinde oluşunu, Arş'ının üzerine istiva etmesini, yaratıklarından ayrı oluşunu nasıl da; **"tehayyüz"** yer kaplama diye anlatıyorlar?

-Şeytanlar dostlarına; Allah'ın dünya semasına inmesi hakkında ve **"Benden kim bir şey isterse o kimseye veririm"**[123] dediğini ve aynı şekilde **"Allah Teâlâ hareket etmez bir yerden bir yere intikal eder"** diye isimlendiriyorlar.

Rabbimizin kendini vasfettiği; el, yüz vs.şeyleri **"organlar"** ve **"âzâlar"** diye isimlendiriyorlar.

Rabbimizin yapmış olduğu fiilleri **"havadis"**[124] diye isimlendiriyorlar.

Rabbimizin sıfatlarını ise **"araz"**[125] diye isimlendiriyorlar.

---

[123] Hadisin tamamı şöyledir: Ebû Hüreyre (r.a.)'dan rivayetle, dedi ki: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: "Allah Azze ve Celle her gece dünya semasına iner tâki son gecenin üçte birlik vakti geçene dek. "Kim Bana duada bulunursa Onun duasına icabet edeyim. Kim bir şeyler isterse, onun da isteğini vereyim, Kim de mağfiret isterse ona (da) mağfiret edeyim?" diye buyurur."Müttefekun aleyh. Hadisin lafzı Müslim (758) ve Buhârî'ye aittir (1145).Yine Müslim'de (169/758) gelen bir rivayet lafzı şöyledir:"Allah-u Azze ve Celle, ilk gecenin üçte birlik vakti geçene dek her gece dünya semasına iner ve: "Her şeyin hükümranı Benim", "Her şeyin Hükümranı Benim" diye buyurur ve (devamla): "Kim Bana dua ederse, onun duasına icabet edeyim? Her kimde Benden isterse, ona vereyim? Ve kim de istiğfar istiyorsa onu da mağfiret edeyim?" diye buyurur. Bu durum sabahın aydınlanmasına kadar da devam eder."

[124] Sonradan yaratılmış, yok iken vâr edilmiş. Çev.

[125] Cevher, bir şeyin maddesi demektir. Araz ise, o maddenin varlığına bağlı olarak ortaya çıkan bir özelliktir. Mesela: demir bir cevherdir; onun sertliği ise bir arazdır. Gümüş bir cevherdir, onun beyazlığı ise bir arazdır. Diğer bir ifadeyle, Varlıkta kalabilmesi için başka bir şeye muhtaç olmayan maddeler cevherdir, başka şeye muhtaç olan hassalar, özellikler, sıfatlar arazdır. Meselâ elma, altın birer cevherdir. Bunların rengi, kokusu,

Daha sonra tutuyorlar bütün bunların Allah hakkında imkânsız olacağını söyleyerek, Allah Teâlâ'nın kendini vasfettiği bu sıfatları yok sayıyorlar. Kur'an ve sünnetin zikretmiş olduğu bu sıfatların bunlara yol açtığını söyleyerek Allah'ın sıfatlarını inkâr ederek **"ta'tîli"**[126]basiretsiz ve cahil insanları yanıltarak **"tenzih"**[127] **ve "yüceltme"** diye sunuyorlar.

İnsanların çoğu kıt akıllıdır; bir şeyi bakarsın bir lafızla hemen kabul eder sonra aynı şeyi bir başka lafızla söylersin aynı şey olmasına rağmen hemen reddeder.

Rabbimiz şöyle buyurur: "Böylece biz, her peygambere insan ve cin şeytanlarını düşman kıldık. (Bunlar), aldatmak için birbirlerine yaldızlı sözler fısıldarlar."(En'am, 112)

Ayette rabbimiz; batıl ve asılsız şeyler hakkında **"yaldızlı söz"** diye haber vermiştir. Zira bu tür sözleri söyleyenler ellerinden geldiğince süslerler ve aklı kıt, dini bilgisi az olan cahil kişilerin kulağına atarlar, o kimsede hemen aldanıverir.

Kısacası:

Şeytan, kulun kalbini tuzağa düşürebileceği kulak gediğinin yanında devamlı bekler ve oradan, kula fayda vermeyecek, zarar verecek şeylerin girmesi için uğraşır, faydalı olan şeylerin girmesine ise izin vermez. Önüne geçemediği faydalı şeyler ku-

---

şekli ise arazdır. Renk cisim ile vardır, onun üzerinde görünür, cisim olmazsa, renk olmaz. Kâinatın tamamı cevher ile arazdan meydana gelmiştir. Bu gerçeği kavradıktan sonra, cevher ile arazın ezeliyetinden söz etmenin mümkün olmadığı kolayca anlaşılır. Çünkü cevher de araz da sonradan var edilmişlerdir. Çev.

[126] Ta'til: Sıfatların tümünü veya bir kısmını iptal etmektir. Çev.

[127] Sözlükte "arındırma, takdis" anlamına gelen tenzih, dinî bir kavram olarak Allah'ı insana özgü niteliklerden, kendisine yakışmayan şeylerden uzak tutmak demektir. Bu da Allah'ın zatı, sıfatları ve isimleriyle birlenmesiyle olur. Çev.

laktan girince de hemen onu faydasız hale getirmek için değiştirir ve böylelikle kula işittiği şeyi zararlı kılar.

Bir Başka Tuzak; Dil

Şeytan; göz ve kulak gediklerine yapılan saldırıların ardından diğer bir gedik olan dil konusunda şöyle der:

Ey askerlerim! Dil gediği üzerinde nöbet tutun. Çünkü bu giriş ve saldırı noktası en büyük saldırı noktalarından en önemlisidir. Bu yüzden kulun diline kendisine zararlı olacak sözler söyletin.

Aynı zaman da kendisine fayda verecek olan şeylerinde önüne geçin; Allah'ı (c.c.) zikretmesine, tevbe etmesine, Kur'an okumasına, diğer kullara nasihat etmesine ve onlara dini konularda faydalı bilgiler aktarmasına engel olun.

Bu dil gediği konusunda sizler (şeytanın askerleri) iki şey yapabilirsiniz. Bu iki şeyden hangisini yapmanızda hiç mühim değil, yeter ki bu ikisinden birini yapınız:

Birincisi: Batıl şeyler konuşmak. Çünkü batıl şeyler konuşan kimse sizin (şeytanlar) bir nevi kardeşiniz olmuştur. Batıl sözler konuşan kimse sizlerin en büyük yardımcınız ve askeriniz olmuştur.

İkincisi: Hakkı dile getirmemek, haykırmamak. Hakkı haykırmayan kişi batılı konuşan kimse de sizin kardeşiniz olduğu gibi sizin bir nevi tat kardeşiniz olmuştur. Hatta bu ikinci kardeşiniz size diğerinden daha faydalı olabilir.

Nasihat eden bir kimsenin şöyle dediğini işitmediniz mi: "Batıl konuşan kimse dili olup konuşan şeytan, hakkı söylemeyen kimse ise dilsiz şeytandır"[128]

Siz siz olun ey askerlerim! Bu gediğe çok dikkat edin. Sakın hak bir söz söyletmeyin, bir taraftan da hep batıl konuşması için tetikleyin. Batıl yolları bu kişiye süslü gösterin aynı zamanda hakkı söylemekten korkması için de her yola başvurun.

Ey yavrularım! Şunu iyi bilin ki, ben insanoğlunu bu yolla helak ederim. Bu yolla da burunları üzerine cehenneme yollarım. Ben bu yolla (dil) nice kimseleri yaraladım (haram işleterek imanını zayıflattım), esir aldım (istediğim haramları işlettim) ve birçok kulları da öldürdüm (İrtidat ettirdim).

Sizlere bir tavsiyem var, iyi ezberleyin; Sizlerden biri kulun diliyle bir şey söylesin. Diğeriniz ise onu dinleyen kimsenin diliyle sözünün hoşuna gittiğini söylesin hatta çok beğendiğinden dolayı tekrar etmesini istesin.

Sizler (şeytan) yardımcılarınız olan insan şeytanlarına her türlü desteği esirgemeyin. İnsanoğluna saldırabileceğiniz bütün yollardan saldırın ve onlara yanaşmaya çalışın, onları her yerde gözetleyin. Sizler yoksa benim Rabbime etmiş olduğum yeminimi işitmediniz mi?

Ben şöyle yemin etmiştim: "İblis dedi ki: Öyle ise beni azdırmana karşılık, and içerim ki, ben de onları saptırmak için senin doğru yolunun üstüne oturacağım. Sonra elbette onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından sokulacağım ve

[128] Benzer söz için bkz: İ'lam El Muvakkiin, 1/177. Kuşeyri, risalesinde şeyhi Ebi Ali Ed Dekkak'ın: "Hakkı söylemeyen kimse dilsiz şeytandır" sözünü nakleder, 120.

sen, onların çoklarını şükredenlerden bulmayacaksın! dedi."(A'raf, 16,17)

Beni görmüyor musunuz; Âdemoğlunun bütün yollarının üzerine oturdum. Şayet bir yoldan benim elimden kaçacak olsa diğer gidebileceği bütün yolları tutarım, almak istediğim (işletmek istediğim haram) her şeyi yahut bir kısmını alana dek de oradan ayrılmam.

Peygamberimiz (s.a.v) şeytanın nasıl bir hilebaz, ne tür bir vesveseci olduğunu şöyle bildiriyor:"Muhakkak ki şeytan, âdemoğlunun bütün yollarında oturur. Önce İslâm yolu üzerinde oturur ve ona (vesvese vererek) der ki: 'Ananın babanın dinini terk edip müslüman mı olmak istiyorsun?' Kul onu dinlemez müslüman olursa, bu sefer de (İslâm uğruna hicret etmesini önlemek için) hicret yolu üzerine oturur ve ona (yine vesvese verip) der ki; 'Şu vatanını, şu havayı terk edip nereye gideceksin?' Eğer onu dinlemez de hicret ederse, bu sefer cihat yolu üzerine oturur.

Der ki: 'Savaşmak, öldürmek ve nihayet ölmek değil mi? Sonuçta ailen ve servetin başkalarına kalacak değil mi?"[129], [130] İşte bu şekilde bütün hayır yollarının üzerine oturun ki hiçbir hayır işleyemesin...

Şayet sadaka vermeye kalkarsa **"sadaka yolu"** üzerine oturun ve ona **"malını Allah yolunda infak edip de şu dilenci gibi**

---

[129] Hadisin devamı şöyledir: Kim şeytanın vesvesesine kapılmadan cihada gider de ölürse, onu cennetine koymak, Allah Tealâ üzerine hak olur. Eğer düşman tarafından öldürülürse, cennetlik ve şehit olur. Cihada giderken hayvanından düşüp ölse dahi Allah onu cennetine koyar.

[130] Ahmed, 3/483. Nesai, 3134, İbni Hibban, 4593. İbni Ebi Asım, cihad 13. Buhari tarih, 4/187.

mi olacaksın" Böyle sadaka verecek olursan sen ve o dilenci aynı durumda olursun" deyin.

Kendisinden sadaka istenen bir kimsenin diline söylettiğim şu sözü hiç işitmediniz mi?

Bunlar bizim malımız. Size verecek olursak bizler de sizler gibi fakir oluruz." İşte bütün bu sözleri ben söylettiririm ama insanlar zannederler ki bu sözleri insanın kendisi söylüyor. Ne de gaflettedir insanoğlu!

Hac yolunda bekleyin ve gitmeye kalkanlara: "Zor meşakkatli ve korkularla dolu bir yol. Hacca gidenleri görmüyor musun; mallarından ve canlarından olma tehlikesiyle karşı karşıyalar" deyin.

İşte bu şekilde bütün hayır yollarının üzerine oturun ki hiçbir hayır işleyemesin...

Günah yollarının başında durun ve insanoğlunun gözünde günahları süslü ve güzel gösterin, kalbe cazip bir hale getirin. Bu konularda sizlerin en büyük yardımcısı kadınlar olsun, kullara günah işletmek için kadınlar kapısından girin. Zira kadınlar sizin için ne iyi yardımcılardır. Kadın, erkekler için tam bir günah tuzağıdır.

Bütün bunlardan sonra sizler (şeytanın askerleri) kula günah işletmek için elleri ve ayakları kullanın. Sizlere (şeytanlar) zarar verecek şeyleri tutmaktan ve size zararlı yerlere gitmekten onu alıkoyun."

NEFİS VE ÇEŞİTLERİ

Şeytan avanelerine yapmış olduğu tavsiyelerine şöyle devam eder:[131]

"İyi bilin ki sizlerin kulların kalpleri üzerine yapmış olduğunuz saldırılarda en büyük yardımcınız ise **"Nefs-i emmare"**dir.[132] Ona yardım edin, onunla yardımlaşın.

---

[131] Yazar burada nefsi ve çeşitlerini anlatmaya başlamaktadır. Kur'an-ı Kerim'in çeşitli ayetlerine dayanarak, bazı âlimler insan nefsinin altı mertebesinin olduğunu ileri sürmüşler ve bazıları da yedincisi diye nefs-i kâmileyi ilave ederek yedi mertebeye çıkarmışlardır.

1- Nefs-i Emmâre: Allah'ın emirlerine uymayan, yasaklarını çekinmeden yapan ve zevkine tabi olan nefistir.

2- Nefs-i Levvâme: Allah'ın emirlerine bazen uyan, bazen uymayan, işlediği günahlardan dolayı üzülen ve sevaplardan dolayı sevinen nefistir.

3- Nefs-i Mülheme: Mümkün mertebe Allah'ın emir ve yasaklarına uyan nefistir.

4- Nefs-i Mutmainne: İmân esaslarına inanan, İslâm'ın emir ve yasaklarına uyan, bu konularda hiç bir şüphe ve tereddüdü olmayan, neticede Allah ile manevî bir bağ kuran ve bunun lezzetine ulaşan nefistir.

5- Nefs-i Radiye: Her yönüyle Hakk'a yönelen, Allah'tan gâfil olmama şuuruna eren ve O'ndan razı olan nefistir.

6- Nefs-i Mardiyye: Bütün benliği ile Hakk'a teslim olan ve böylece Allah'ın kendisinden razı olduğu nefistir (Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul 1970, VIII, 5817).

7- Nefs-i Kâmile: Bütün kötülüklerden sıyrılıp manevi olgunluğa eren nefis. Bu mertebeye erişen bir kişinin bütün sıfatları güzeldir ve her hali ibadet sayılır (Süleyman Uludağ, Kuşeyri Risalesi tercümesi, s. 222, 277, 290) Çev.

[132] Nefis derken çoğu zaman nefs-i emmareyi kastederiz. Kötülüğü emreden bu nefis, zamanla terbiye göre göre, günahlardan uzaklaşa uzaklaşa safiyet kazanır. Sonunda Allah'ın razı olduğu bir nefis olma makamına kadar çıkar. Nefsin bir manası da zat demektir. Yani ruhla bedenin her ikisini birden nefisle ifade ederiz. Bir ayet-i kerimede, "Allah'ın müminlerden nefislerini ve mallarını cennet karşılığı satın aldığı" haber verilir. Bu ayette geçen ve Cennet karşılığı olarak Allah'a satılan nefis, Onun rızası yolunda kullanılan bütün organları, bütün duyguları, aklı, hafizayı ve bütün his dünyasını içine alır. Nefis için değişik tarifler yapılmıştır. Bunlardan birkaçı: "Bir şeyin zâtı, kendisi, hakikati." "Ruh, kalp, can." "Bedene müdebbir (bedeni idare eden) olan ruh." (Elmalılı Hamdi Yazır) "Şehvet ve gazabın başlangıcı olan kuvve.", "İnsandaki kötü vasıfları toplayan bir asıl" (Gazalî)

"Şehvanî arzulara ve şeytanî yollara itirazsız, severek giren ve daima kötülüğü emreden düşman." Nefs-i emmare, insan nefsinin en aşağı mertebesi ve "Muhakkak nefis kötülüğü emredicidir." âyetinin haber verdiği büyük düşmandır. Şehvet, hırs ve hasedin emrine girmekle, ruh ve kalbi aşağıların ve bayağıların hizmetine sokmağa çalışır. Kötülüğe aşık, harama düşkün, sefahate hayrandır. Hayırlı işlerde tembel ve ürkek, şerde cesur ve atılgandır. Şeytanı meleklere secdeden men eden haset ve kibir, bu nefsin önde gelen sı-

Nefs-i mutmainneye[133] karşı savaşta da onunla beraber olun. Nefs-i mutmainnenin gücünü azaltmak ve yok etmek için çalışın. Bu ise ancak güç kaynaklarını kesmekle mümkün olabilir. Kaynağı kesilir ve nefs-i emmâre kaynakları güçlendirilirse şüphesiz onun yardımcıları size itaat edecek ve kalbi kalesinden çıkartacaklardır. Bundan (nefs-i mutmainneyi saf dışı edip, nefs-i emareyi kalbe yerleştirdikten) sonra büyük ölçüde kalbi ele aldınız ve kulu istediğiniz gibi parmağınızda oynatmaya başladınız demektir. Kalp böyle bir hale geldikten sonra artık sizin istekle-

---

fatları ve en belirgin özellikleridir. Bu imtihan dünyasında, insanlar nefislerinden ve şeytandan gelen kötü telkinlerle, İlâhî fermandan gelen hidayet haberleri arasında bir mücadele verirler. Kazanılan her mücadele, yani yapılan her ibadet, vazgeçilen her kötülük, uzak durulan her haram nefis için bir terakki basamağı ve bir temizlenme ameliyesi olur. Yükselme yoluna giren bu nefsin son durağı rıza makamıdır; Allah'ın taktir ettiği her şeyi rıza ile karşılayan ve böylece Allah'ın da kendisinden razı olduğu bir nefis olma makamı.

Bu makama eren nefse, Cenab-ı Hak şu hitapta bulunur: "Ey mutmainne nefis (Güvenceye kavuşmuş ruh)! Sen Ondan O da senden razı olarak Rabbine dön. Seçkin kullarım arasına karış (dahil ol) ve cennetime gir." (Fecr Sûresi, 27-30) Çev.

[133]Nefs-i mutmainne, Kur'anda bir yerde geçmektedir: Ey huzura eren nefis, sen Allah'tan ve O da senden razı olarak Rabb'ine dön!... (Iyi) Kullarımın arasına gir!.. Cennetime gir!.. " (el-Fecr, 89/27, 28, 29, 30).

"Nefs-i mutmainne", genelde Türkçeye "huzura eren nefis" olarak tercüme edilmiştir. Bu dereceye ulaşmış olan bir insan, Allah Resulunün getirdiği her inanç ve ameli hak olarak kabul eder; Allah'ın dininin yasakladığından mecburen değil, seve seve kaçınarak uzak durur; Allah yolunda ne fedakârlık gerekiyorsa yapar; dünyanın İslâm dışı lezzet ve menfaatlerinden mahrum kaldığı halde, onları özlemez ve tersine bu konuda kalbi mutmain olarak hak dini takib edip çeşitli pisliklerden korunur. Nefs-i mutmainne dendiği zaman, bu vasıflara sahip olan insan akla gelir (Muhammed b. Cerir et-Taberî, Camiul-Beyân fi Te'vil'i Ayil-Kur'an, Mısır 1954, 30,190 vd.; Muhammed b. Ahmed el-Ensârî el-Kurtubî, el-Câmiu li Ahkâmil-Kur'an, Kahire 1967, 20, 57 vd.).

Bazı âlimlere göre bu ayet, Hz. Osman (r.a) hakkında nazil olmuştur. Diğer bazı âlimlere göre ise, Hubeyb b. Adiy hakkında nâzil olmuştur. Mekkeli müşrikler onu idam edip yüzünü Medine'ye çevirdikleri zaman, Yüce Allah onun yüzünü Ka'be'ye doğru çevirmişti (el-Kurtubî, el-Cami', 20, 58).

Nefs-i mutmainne derecesine ulaşan insan, dünyada bu şekilde Allah'a tam manasıyle teslim olmuş bir halde yaşar. Gönül huzuruna, ruhî saâdet'e ulaşır. Gam ve kederden uzak olur. Ahirette de Allah'ın iltifâtına nail olur. Yüce Allah'ın nefs-i mutmainne seviyesindeki insana yönelik bu

"Rabb'ine dön, (iyi) kullarım arasına gir, Cennetime gir" meâlindeki hitapların ne zaman vuku bulacağı hakkında da âlimlerin farklı yorumları vardır. Âlimlerin değişik tefsirlerine göre bu hitâr ya ölüm anında veya kıyâmet gününde yahutta Cennet'e girişte yapılacaktır (ez-Zemahşerî, el-Keşşâf, 6, 233). Çev.

rinizi, emreder hale gelecek, bir işaretinizle haramlara koşacak ve hoşlanmayacağınız şeyleri de asla yerine getirmeyecektir.

Eğer kalb hususunda bir şeyler hisseder, kaleyi tekrar ele geçirmeye çalışma gibi bir şey sezer ve güvence altına almak isterseniz onunla nefis arasında bir nikah akdi gerçekleştirin. Nefsi güzelleştirin, süsleyin ve kalbe en güzel gelin suretinde arz edin şöyle söyleyin:

Ey kalp! Sen nasıl bir savaşta vurulduğun da, yaralandığın da, acı çektiysen aynı şekilde bu nefisden haz almaya bak, bu nefsin tadını çıkar. Sonra barış durumundaki tat ile savaş durumundaki acıyı bir kıyasla! Bu yüzden mücadeleyi bırak artık savaşı sonlandır. Bu bir günlük geçici bir savaş değildir. Bu savaş sürekli devam edecek ve ölene dek bitmeyecek bir savaştır. O yüzden sürekli bir savaşta da senin gücün bir gün zayıflayacak ve tamamen bitecektir.

Ey oğullarım! Bilin ki, şu iki büyük silahı kullandığınız takdirde asla mağlup olmazsınız.

Birincisi: Gaflet silahı:

Farklı yöntem ve farklı taktiklerle âdemoğlunun kalbini gaflete düşürün; Allah'tan ve ahireti hatırlamaktan alıkoyun. Amacınıza ulaşmak için bundan daha etkin başka bir yolunuz yoktur; Kalp Allah'tan gafil oldu mu çabucak ele geçirebilir ve onu istediğiniz gibi yönlendirebilirsiniz.

İkinci silah: Şehvetler (Arzu ve istekler)

İnsanoğlunun kulluğunun önüne geçebilmek için onu etkileyebilecek şeyleri kalplerine süslü gösterin, gözlerine de güzel gösterin.

İşte kulların üzerlerine bu iki silah ile hücum edin. Kullar üzerinde bunlardan daha etkili başka bir silahınız yoktur. Gaflete düşürerek, kulun bütün istek ve arzularını harekete geçirecek şekilde adım atın.

Siz iki gafili bir araya getirmeye çalışın, sonra bu ikisini gafil olmayanın üzerine gönderin çünkü gafil olmayan kişi beş kişiyle asla baş edemez. Zira iki gafilin yanında iki de şeytan vardır eder dört kişi eder. Gafil olmayanın da (Allah'ı çokça zikreden ve bol bol Salih amel işleyen zâkir) bir şeytanı vardır böylelikle beş kişi ederler.[134]

Şayet bir grup Müslümanın bir araya gelerek Allah'ı zikrettiklerini yahut Allah'ın dinini yeryüzünde hâkim kılmak için, emir ve yasaklarının neler olduğunu birbirlerine hatırlattıklarını görürseniz var gücünüzle dağıtmaya çalışın. Güç yetiremezseniz, hem cinslerinden olan cahil kimselerden, boş insanlardan faydalanın. Bu kimseleri (Belamlar, cahil ve sefih insanlar), Allah'ı anan, dinini yaşamaya çalışan kullar üzerine gönderin ve birliklerini dağıtın.

Kısacası: İnsanoğlunun her işine karşı onun eşini kullanın. Her bir kula kendi istek ve arzularından yaklaşın. İstek ve arzula-

---

[134] Gaflet; kişinin, şeytanın, nefsinin, şeytanlaşmış insanların vb saldırı yollarını, düşmanlıklarını fark edememesidir. Kişinin cahilce, gayesiz ve neden yaratıldığının farkında olmadan yaşamasıdır. Kısacası gaflet: Kişinin öleceğini unutup, ölümden sonraki hayata hiçbir hazırlık yapmadan hiç ölmeyecekmiş gibi yaşamasıdır. Çev.

rını elde etmesi için ona yardımcı olun... Çünkü Allah Teâlâ bu tür kullarına size karşı sabretmeleri, direnmeleri ve saldırabileceğiniz gedik yerlerinde nöbet tutmayı emretti. O halde sizlerde sabırlı olun, karşı koyun gaflete düştüklerinde gediklerden girmek için fırsat kollayın. İstek ve arzularını harekete geçirirseniz yahut onları öfkelendirirseniz birçok saldırabileceğiniz gedikler elde etmiş olursunuz. Bu iki durum (istek ve arzular ve öfke), insanoğlunun en zayıf olduğu durum ve en basit avlayabileceğiniz halidir.

Biliniz ki insanlar içerisinde istek ve arzularının gücü daha fazla olup, öfke gücü zayıf ve cılız olanlar vardır. Şayet kul böyle kişi ise ona şehvet yolundan yaklaşın, öfke yolunu terk edin.

Bazı insanlar da ise öfke gücü daha fazladır. Şayet kişi böyle kişi ise ona istek ve arzularının kalbe giden yolunu gözetin ve hiç boş bırakmayın, sizin için büyük bir fırsat olan böyle bir gediği ihmal etmeyin. Zira öfkelendiğinde kendine hâkim olan, istek ve arzularını kabarttığımız zaman bunların önüne geçemez. O halde sizlerde zayıf olduğu yönünden yaklaşın. Elinizden geldiğince de öfke ve istek ve arzularını birleştirin. Yani iki zayıf noktayıda kullanmaya çalışın; kulu istek ve arzulara öfke kapısından çağırın ve öfkeye de istek ve arzu kapısından çağırın.

Bilin ki Âdemoğullarına karşı bu iki silahtan daha etkili bir silah yoktur. Ben zaten Anne ve babaları da cennetten istek ve arzu zaafiyeti sebebiyle çıkarttım, çocukları arasında düşmanlığı ise öfke sebebiyle attım. Birbirlerine karşı öfkelendirerek akraba ilişkilerini kopardım. Aynı şekilde öfke ile kan döktürdüm, Âdem'in iki oğlundan biri diğerini kardeşini öfke yüzünden öldürmüştür.

Bilin ki (ey şeytanın askerleri) öfke insanoğlunun kalbinde kor bir ateştir, şehvet (istek ve arzular) ise kalbi kaynatacak, coşturacak olandır. Ateşi ise ancak su, namaz, zikir ve tekbir söndürebilir. Bu yüzden insanoğlu öfkelendiğinde ve şehveti (istek ve arzular) kabardığında sakın insanı abdest almasına, namaz kılmasına fırsat vermeyin. Çünkü bunlar insanda yanan öfke ve şehveti söndürüverir. Zaten peygamberleri de bu konuda onlara şöyle demiştir: "Öfke Âdemoğlunun kalbindeki bir ateştir. Gözlerin kızarmasını, şahdamarının kabarmasını gördüğünüzde, bunu (kendinde) hissederken kişi hemen abdest alsın."[135]

Ayrıca "Ateş ancak su ile söndürülür"[136]demiştir.

Allah Teâlâ da insanlara, size (şeytan ve avanesi) karşı sabır ve namaz ile yardım almalarını tavsiye etti. Öyleyse sizler de insanoğlunun bunları yapmasına engel olun ve bunları yapmamaları için engeller koyun. Bu konuda şehvet (istek ve arzular) ve öfkeden yardım almayı da unutmayın.

O halde sizlerin (şeytan ve avanesi), kullara karşı sahip olmuş olduğunuz en etkin ve en yıpratıcı silahlarınız gaflet ve şehvettir (arzu ve istekler). Onların da size karşı en büyük silahları ve en sağlam kaleleri Allah'ı zikretmek ve hevâ hevese muhalefet etmektir. Bir kimseyi hevasına uyduğunu görmezseniz onun gölgesinden dahi kaçın, ona yaklaşmayın. Zira o kul, Salih ve muttaki bir kuldur...

---

[135] Bkz: Tirmizi, 2191. İbni Mace, 4000. Ahmed, 3/19.

[136] Hadis şöyledir: Urve İbnu Muhammed es'Sadi'nin yanına girdik. Bir zat kendisine konuştu ve Urve'yi kızdırdı. Urve kalkıp abdest aldı ve: "Babam, dedem Atiye (ra)'den anlatır ki, o, Resulullah (sav)'ın şöyle söylediğini nakletmiştir: "Öfke şeytandandır, şeytan da ateşten yaratılmıştır, ateş ise su ile söndürülmektedir; öyleyse biriniz öfkelenince hemen kalkıp abdest alsın."Ebu Davud, Edeb 4, (4784)

Şeytanın Askerlerine Vermiş Olduğu Tavsiye Ve Nasihatlerden Şu Anlaşılır;

İşlenilen günahlar ve masiyetler kulun düşmanına yapmış olduğu bir yardımdır, kul düşmanına kendi eliyle silah vermesi ve destekçi olmasıdır.

Düşman elde etmiş olduğu silah ile kula karşı savaş başlatır işte işlenilen günahlar düşmanın (şeytan ve avanesi) yanında yer alır. Bu cehaletin ta kendisidir...

Şiirde dendiği gibi:

Cahil kimsenin kendine yapmış olduğu zararı düşmanları dahi yapamamıştır...

Şaşılacak şey ise; kul böyle davranmakla kendini zayıflatmakla meşguldür fakat kendini güçlendirdiğini zanneder.

Kul en çok lezzet alacağı, kalbinin mutmain olacağı şeyleri yaptığını zanneder ama tam tersine aslında kendini değersiz, hakir kılan, alçaltan şeylerle meşguldür.

Selef salihinden bir kimse hutbe de şunları söylemiştir: Dikkat edin! Nefsini izzetli kılıp yücelttiğini zanneden aslında onu alçaltan, onu değerli kıldığını zanneden aslında küçülten, onu koruduğunu zannedip aslında zayi eden birçok kimseler vardır.

Aslında diyebiliriz ki: kişiye cehalet olarak, kendine karşı düşmanıyla birlikte olması yeter ve artar! Böylece düşmanının kendisine yapamadığının kat ve katını yapar. Yardım ancak Allah'tandır.

Elli Üçüncü Zarar:

İşlenilen günahların bir başka cezası da **kula kendini unutturmasıdır.** Kul kendini unutunca artık kendini ihmal eder, ifsad eder ve nihayet kul helak olur.

Soru:

Nasıl Olur Da Kul Kendisini Unutabilir Ki! Kul Kendini Unuttuğunda, Kendisine Nasıl Gelir?

Kulun kendisini unutması ne demektir?

Cevap:

Evet, elbette kul kendisini son derece büyük bir unutma ile unutur.

Rabbimiz şöyle buyurur:"Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkan kimselerdir." (Haşr, 19)

İnsanlar Rabblerini unutunca, Allah da onları unutmuş ve kendilerine de nefislerini unutturmuştur.

Rabbimiz şöyle buyurur:"Allah'ı unuttular, O da onları unuttu" buyurmuştur.

Rabbimiz, rabbini unutanı iki şekilde cezalandırmıştır.

Birincisi: Allah Teâlâ'nın onu unutması.

İkincisi: Kula kendini unutturması.

Rabbimizin kulunu unutması ise: terk etmesi, uzaklaşması ve onunla ilgilenmemesidir. Bu durumda olan bir kişi helaka öyle yakındır ki aynı bir elin ağıza olan yakınlığından daha yakındır.

Rabbin kula kendini unutturması; kulun hiçbir şeyden lezzet ve zevk alamamasıdır. Kalbin hiçbir zaman mutmain olmamasıdır ve hiçbir zaman mutlu olamamasıdır. Kişi böyle bir durumda ahiret ve dünya kurtuluşunu unutur. Hangi yollarla rabbini razı edeceğini, rahmetini elde edeceğini bilemez.

Bu kul Salih amel işlemeyi unutur, hayır yollarına erişmez. Kendisine zarar veren şeylerin zararını görmez, hissedemez. O hale gelir ki ibadet için, itaat içit yaratıldığını unutur. Hiç yakalayamayacağı dünyanın peşine düşer, sabah akşam koşturur ve bu koşturmanın sonunun olmadığı hiçbir zaman aklına gelmez.

Nefsinin ayıplarının, kusurlarını, işlemiş olduğu günahları unutur. Kendini düzeltmek aklına gelmez yahut kendisinde var olan eksikleri gidermeye hiçbir zaman yeltenmez.

Kulun işlemiş olduğu günahlar nefsinin ve kalbinin hastalıklarını ve acılarını unutturur. Nitekim bu hastalıkları, acıları tedavi etmek ve kendini fesada ve helâka sürükleyen bu hastalıklara karşı bir ilaç bulmak aklına gelmez. Aslında çok ağır hastadır ve hastalığı tehlikelidir, ama kul bunun farkında değildir. Hastalığına çare aramak, tedavi olmak aklının ucundan bile geçmez.

İşte bu konular üzerine dikkatlice düşünen kimse görür ki, hakikaten insanların birçoğu kendilerini unutmuş, yitirmiş ve Allah'tan nasiplerini zayi etmişlerdir. Allah ile yapmış oldukları satışta, zararlı bir satış gerçekleştirmişler, değerliyi (ahiret) değersiz (dünya) karşılığında satmışlardır. Fakat bu zararlarını ancak

ölüm anında anlarlar. İşte o zaman ise her şey bitmiş ve sermaye tükenmiştir.

Bir de **"teğabün günü"**, kulun dünyada nefsiyle yapmış olduğu alış veriş antlaşmasında ahiretiyle ilgili yaptığı ticarette aldanmış olduğu gündür.

Herkes bu dünyada ahireti için bir ticaret içerisindedir. Kazançlı olduklarını zanneden aslında hüsranda olanlar dünya hayatını, zevkini ve nasibini ahiret ve ahiretteki nasipleri karşılığında satın almışlardır. Bu kimseler dünya da zevklerini sonuna kadar kullanmışlardır. Bu zevkler içerisinde güzel vakitler geçirmişler, bu dünyayı kabul etmişler ve mutmain bir hayat yaşamışlardır. Zaten bütün çalışmaları da bu istikamette olmuştur.

Bu kimseler satmışlar almışlar ve ticaret yapmışlardır. Uzaktakini yakındakine, veresiye olanı peşin olan ile satmışlardır. Hakeza göz ile görüneni görünmeyen ile satmışlar ve "Asıl akıllılık budur" demişlerdir. Bu kimselerden biri şiirin de şöyle demiştir:

"Gözünle gördüğünü al henüz görmediğini, sadece işitmiş olduğunu ise boş ver"[137]

Bu kimseler "Elimde olan bu dünyada gözümle gördüğüm ve bildiğim bir şey ile gözümün önünde olmayan, veresiye ve başka bir âlem de var olan ile nasıl değişebilirim ki" derler. Bunların yanında bir de iman zayıflığı, şehvetin fazlalığı, dünya sevgisi ve diğer insanlara benzeme merakı da vardır. İşte görüldüğü gibi insanların çoğu böyle zararlı bir alış-veriş içerisindedirler.

---

[137] Mütenebbi diyvan, 490.

Rabbimiz bu kimseler hakkında şöyle buyurur: "İşte onlar, ahirete karşılık dünya hayatını satın alan kimselerdir. Bu yüzden ne azapları hafifletilecek ne de kendilerine yardım edilecektir." (Bakara, 86)

"İşte onlar, hidayete karşılık dalâleti satın alanlardır. Ancak onların bu ticareti kazançlı olmamış ve kendileri de doğru yola girememişlerdir." (Bakara, 16)

"Teğâbün günü" Olduğunda kul yapmış olduğu ticaret konusunda ne kadar kötü aldandığının farkına varacak ve çok büyük bir pişmanlık içerisine girecektir. Ama pişmanlık kendisine hiçbir fayda sağlamayacaktır.

Ticaretlerinde kazançlı olanlar ise: fânî olanı (dünya) bakî olana (cennete), değersiz olanı (dünya) nefis olana (cennet), küçüğü (dünya) büyük (cennete) karşılığında satmış olduğunu anlayacak ve şöyle diyecektir: "Bu dünyanın ilk yaratılış gününden son gününe kadar değeri ne olabilir ki, Allah'a ve ahiret hayatı karşılığında neden satalım ki?"

Şu kısa dünya hayatı aynı bir rüya gibidir, nasıl olurda ebedî bir hayat ile karşılaştırılması söz konusu olabilir ki? Hiç akletmezmisiniz?

Rabbimiz şöyle buyurur: "Allah'ın onları, sanki günün ancak bir saati kadar kaldıklarını zanneder vaziyette yeniden diriltip toplayacağı gün aralarında birbirleriyle tanışırlar. Allah'ın huzuruna varmayı yalanlayanlar elbette zarara uğramışlardır. Zira onlar doğru yola gitmemişlerdi." (Yunus, 45)

"Sana, kıyametin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. Sen onun hakkında ne söyleyebilirsin ki? Onun bilgisi sadece Rabbi-

ne aittir. Sen, sadece kıyametten korkanı uyaransın. Kıyameti gördükleri gün, dünyada ancak bir akşam yahut bir kuşluk vakti kadar kalmış gibi olurlar" (Naziat, 42-46)

"Onlar hakkında acele etme, onlar vâdedildikleri azabı gördükleri gün sanki dünyada sadece gündüzün bir saati kadar kaldıklarını sanırlar." (Ahkâf, 35)

"(Allah inkârcılara) Yeryüzünde kaç yıl kaldınız? diye sorar. "(Herhalde) bir gün, yahut günün bir kısmı kadar kaldık; sayabilenlere sor", dediler. Buyurdu ki: "Sadece az bir zaman kaldınız, keşke bilseydiniz!" (Mü'minûn, 112-114)

"O günde Sûr'a üflenir ve biz o zaman günahkârları, gözleri (korkudan) gömgök bir halde mahşerde toplarız. Aralarında birbirlerine gizli gizli şöyle derler: "Dünyada sadece on gün kaldınız. Aralarında konuştukları konuyu biz daha iyi biliriz. Onların en olgun ve akıllı olanı o zaman: "Bir günden fazla kalmadınız" der.(Tâhâ, 102-104)

Kıyamet günü; dünya hayatında ne kadar da az kaldıklarını, dünyadan başka hakiki ve ebedi bir hayatın var olduğunu gördüklerinde dünya gerçeğini daha iyi anlarlar. Bu hakikatleri gördüklerinde dünya hayatına ahiret hayatını değişmedikleri için ne kadar karlı bir kazanç içerisinde olduklarını geçici ve basit olanı ebedi hayat karşılığında satmadıkları için sonsuz bir sevinç yaşarlar. Yapmış oldukları bu ticaretlerinde ne kadarda akıllıca ve ne kadar karlı olduğunu görürler.

Hadisi şerifte şöyle buyrulur: "Herkes sabahtan (pazara çıkar) nefsini satar; kimi onu âzâd kimi de helâk eder."[138]

"Allah muhakkak ki; Allah yolunda savaşan, böylece öldüren ve öldürülen mü'minlerden onlara verilecek cennet karşılığında, canlarını ve mallarını satın almıştır. (Bu), Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'ân'da, O'nun (Allah'ın) üzerine hak olan vaaddir. Allah'tan daha çok ahdine vefa eden kimdir? O'nunla yaptığınız alışveriş ile sevinin! Ve işte o, en büyük fevz (mükâfat)dir." (Tevbe, 111)

Kulun ahirette karşılaşmış olduğu dünya da yapmış olduğu ticaretin ilk kar payıdır ve ilk ödemesidir...

Ey iflas etmiş kimseler! Akıllı ve güzel ticaret yapın...

"(Bu alış verişi yapanlar), tevbe edenler, ibadet edenler, hamdedenler, oruç tutanlar, rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredip kötülükten alıkoyanlar ve Allah'ın sınırlarını koruyanlardır. O müminleri müjdele!(Tevbe, 112).

"Ey iman edenler! Sizi gayet acı bir azaptan kurtaracak, üstelik size çok kârlı bir ticaret sağlayacak bir iş bildireyim mi? Allah'a ve Elçisine inanır, Allah yolunda mallarınızla ve canlarınızla mücahede edersiniz. Eğer bilirseniz bunu yapmak sizin için çok hayırlıdır." (Saff, 10-11)

Kısaca: işlenilen günahlar kulun yapmış olduğu kârlı ticareti kendisine unutturur. Kul çok kazanç ve kar elde edeceği ticaretin zevkini unutur ve buna karşılık kendini zararlı alışverişlerle meşgul eder. Bu yapmış olduğu alış veriş ise kendisine ceza olarak yeter ve artar. Yardımı ancak Allah'tan dileriz.

---

[138] Müslim tahara, 223.

Elli Dördüncü Zarar:

İşlenilen günahların bir başka cezası da **elde var olan nimetlerin yok olması ve ileride gelecek olan nimetleri kesmesidir.** Yani elde olanı yok eder ve gelecekleri de engeller. Çünkü nimetlerin muhafazası rabbin rızası doğrultusundadır. Rab kuldan ne kadar razı olursa, o derecede de kula nimetlerini bahşeder. Elde edilmeyen şeyler rabbe itaat ile elde edilir. Bu nimetlerin elde edilmesinde en etkili yoldur. O halde Allah katındaki nimetlere, Ona itaat ile ulaşılır.

Rabbimiz her şey için bir sebep ve âfet kılmıştır. Rabbe itaat nimetlerin sebepleri olduğu gibi; rabbimize karşı itaatsizlik de bunlara mani olan âfetlerdir. Allah Teâlâ kula vermiş olduğu bir nimetin devamını istemişse, kuluna kendisine itaat noktasında ilhamda bulunarak o nimeti devam ettirir.

Kuluna vermiş olduğu nimetinin zevalini istemişse onu yüz üstü bırakır ve kul verilen nimet karşısında Allah'ın emrine aykırı isyan eder.

Aslında büyük bir tuhaflık vardır. İnsanoğlu o kadar tuhaftır ki etrafındaki insanlarda ve kendinde müşahede etmiş olduğu bu durumu yani nimetlerin isyanlar karşısında insanların elinden alındığını sanki görmezlikten gelir. Buna rağmen isyan içerisinde günah işlemeye devam eder.

Bu kimseler öyle gariptir ki sanki kendilerine özel ve farklı bir muamele yapılacağını zannederler. O kadar gariptir ki kendisinin bütün diğer insanlardan istisna edileceğini ve diğer insan-

ların başlarına gelenin-nimetlerin elden gitmesi- kendi başına gelmeyeceği zannına kapılır

Bu ne kadar da büyük bir cehalettir...

Bu kulun kendisine yapmış olduğu büyük bir zulümdür...

Her şey hakkında hüküm vermek; yüce ve en büyük olan Rabbimize aittir...

Elli Beşinci Zarar:

İşlenilen günahlar kulu; **yaratılmışların kendisine en faydalısı, en çok nasihat edip düşüneni ve kulun kendisine yaklaştıkça mutlu olduğu, kulu korumak için görevlendirilmiş olan meleklerden uzaklaştırır.**

Kulu koruyup gözeten melek kuldan uzaklaştı mı artık kul en azgın ve en zararlı düşmanı (şeytan) ile baş başa kalmış olur. Günahlar şeytanları kullara yaklaştırır, itaatler ise melekleri kullara yaklaştırır. Kul ne kadar itaatkâr olursa melekler de o derece kula yaklaşır ve onu günah işlemekten alıkoyar. Öyle ki bir günah deyip geçmemek gerekir! Bir yalandan dolayı melek belki kuldan uzaklaşır ve mesafelerce uzağa gider.

Hadiste: "Kul yalan söylediğinde meydana getirdiği şeyin fena kokusundan melek kendisinden bir mil uzaklaşır." buyrulmuştur.[139]

Melek sadece küçük bir yalandan dolayı kuldan bu kadar uzaklaşıyor ise, kul büyük çirkin bir günah işlediğinde melek kuldan ne kadar uzaklaşır?

---

[139] Tirmizî, Birr, 46. Taberani sağir, 853. İbni Ebi'd Düya samt, 477. İbni Hibban mecruhin, 2/137. İbni Adiy kâmil, 5/283.

Seleften bir zat şöyle demiştir: "Bir erkek başka bir erkek ile zina ettiğinde yeryüzü Allah'tan imdat ister, melekler ise Rablerine koşarlar ve gördükleri çirkinliği şikâyet ederler."[140]

Seleften bir kimse şöyle demiştir: "Kul sabahladığında bir melek ve bir şeytan kulun yanına koşarlar. Kul Allah'ı zikreder, tekbir getirir, hamd eder veya tahlil (lailâhe illallah) der ise şeytan sırtını döner ve hemen oradan uzaklaşır. Böylece kul melek ile arkadaşlık eder. Bunun aksine kul sabah olduğunda başka şeylerle güne başlarsa melek yanından koyar gider ve kulun arkadaşı şeytan olur."

Kul itaatkâr olduğu müddetçe melek kula yaklaşmaya ve arkadaşlık etmeye devam eder. Ta ki bütün kontrolü sağlayana, üstünlük kendisine geçene kadar arkadaşlığa devam eder. Nihayet melekler kulun hayatında, ölümün de, ahiret hayatında arkadaşı olur ve kulu korur gözetir.

Rabbimiz şöyle buyurur:"Şüphesiz, Rabbimiz Allah'tır deyip, sonra dosdoğru yolda yürüyenlerin üzerine melekler iner. Onlara: Korkmayın, üzülmeyin, size vâdolunan cennetle sevinin! derler. Biz dünya hayatında da ahirette de sizin dostunuz" (Fussilet, 30-31)

Kulun arkadaşı melek olmuş ise, yaratılmışların en çok nasihat eden, en faydalı olan ve en iyisi arkadaş olmuş demektir. Artık kula hidayet üzere sebat verir, hayırlı ve faydalı olan şeyleri öğretir, hayırlı ameller işlemesi için kalbine güç verir. Nitekim Allah Teâlâ da kuluna yardım eder ve destekler.

---

[140] Bkz: Ravdatul muhibbin, 505. Acuriy Zemmü'l livat, 514. Zehebi kebair bu manaya yakın zikretmiştir, 70.

"Hani Rabbin meleklere: "Muhakkak ben sizinle beraberim; haydi iman edenlere destek olun; Ben kâfirlerin yüreğine korku salacağım; vurun boyunlarına! Vurun onların bütün parmaklarına! diye vahyediyordu." (Enfal, 12)

Kula arkadaş olan melek ölüm anında: "Korkma, üzülme, sebat edenlerden olacaksın" der. Melek, "sabit söz" (Lailâhe illallah) ile kulu dünya hayatında, en çok ihtiyaç duyduğu anlarda, ölüm esnasında ve kabirdeki sual esnasında, sebat ettirir.

Meleğin bir kula arkadaşlığından daha faydalı bir şey yoktur. Kul uyanıkken, uyurken, hayatının her safhasında, ölüm anında, kabrin de ve her yerde onun arkadaşıdır.

Yanlış başına ıssız bir yerde kaldığında eşliği, hiç kimsenin yanında olmadığı zaman sırdaşıdır. Öyle ki düşmanına karşı destekçisi olur, düşmanlarından onu korur ve yardım eder. Kulu hayırlara sevk eder, kula hayırlar müjdeler, Rab Teâlâ'dan gelen bütün emir ve yasakların yerine getirilmesi ve tasdikine kulu teşvik eder.

Nitekim hem peygamber sözü hem de sahabi sözü olarak rivayet edilen bir eserde şöyle denilir:"Âdemoğlunun kalbine şeytan ve melek vasıtasıyla bir takım şeyler fısıldanır. Şeytanın fısıldadığı şer ve hakkı tekziptir. Melekler vasıtasıyla gelen şeyler ise hayır, iyilik ve hakkı tasdiktir. Kalbinde hayır bulanlar bilsinler ki o, Allah'tandır. Binaenaleyh Allah'a hamd etsinler. Kalplerinde şer bulunanlar da şeytandan Allah'a sığınsınlar."[141]

[141] Tirmizi, 2988. İbni Hibban, 997. Taberi, 3/88. İbni Ebi Hatim, 2810. Bezzaz, 2027.

Melek kula çokça yaklaştığında kul artık meleğin diliyle konuşmaya başlar, diline hep doğru şeyleri söyletir ve kulun dilinden güzel sözler çıkar.

Bunun aksine kuldan melek uzaklaşır şeytan yaklaşır ise bu defa da şeytanın diliyle konuşmaya başlar, diline iftira, kötü sözler gibi şeyler konulur. Nitekim bu türden bir adam konuşurken dilinde ya melek yahut dilinde şeytan bulunur.

Bir hadiste "Ömer'in dilinde sükûnet ve huzur çıkıyor"[142] denmiştir.

Selef salihin salih bir kimseden hikmetli güzel bir söz işitse "Bunu senin diline olsa olsa melek koymuştur" derdi. Bunun aksi bir söz işitse "Bunu diline ancak şeytan koymuştur" derdi. Çünkü melek kalplere hakkı atar, dillere de hakkı koyup hakkı söyletirler. Şeytanlar ise kalplere batılı atar ve daha sonra da diline onu söylettirir.

İşte görüldüğü üzere işlenilen günahların bir cezası da, yakınlaştığında kula mutluluk veren, eşliğinden ve arkadaşlığında kulu mesud eden meleğin uzaklaşmasıdır. Aynı şekilde işlenilen günahlar kulu dostundan (melek) uzaklaştırıp, mutsuzluğa, helak ve fesada yakınlaştıran şeytana yakınlaştırır.

Melekler Kula Yaklaştıkça:

1-Meleğin arkadaşlık etmiş olduğu bir kimseye şayet sefih bir kimse sataşsa ve kötü sözler söylese, melek hemen onu müdafaaya koyulur hatta o kimseye en güzel şekilde karşılık verir.

---

[142] İmam Ahmed, sahabe fazileti, 310. İbni Asakir tarihi, 44/108. İbni Ca'd, 2403. Bkz: İlal Darukutni, 4/136.

Süleyman b. Surad'ın (r.a.) anlattığına göre: İki kişi Peygamber'in yanında birbirlerine sövdüler. Bunlardan birinin gözleri kızarmaya ve şah damarları şişmeye başladı. Bunun üzerine Allah Resulü (s.a.v): "Ben bir kelime biliyorum ki eğer şu kimse o kelimeyi söylese bu hâl ondan giderdi. O kelime: "Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım" sözüdür, buyurdu. Buna karşılık o öfkeli kimse: Yoksa bende bir delilik mi görüyorsun?" dedi.[143]

2-Bir kul, bir kardeşine gıyabında dua ettiğinde melekler **"âmîn"** diye karşılık vererek; rabbim sanada aynısını versin derler.

Hadiste: "Bir kimse, gıyabında birine dua ederse, melekler, aynı şekilde ona dua ederler"[144]

3-Bir kul namazda Fatiha'yı okuduğunda; meleklerde "Âmin" derler.

4-Rasûlullah'ın yolunu takip eden, sünnetine uyan Müslüman bir kul günah işlediği zaman Arş'ı taşıyan ve Arş'ın etrafındaki melekler kula dua eder.

Ayette şöyle buyrulur: "En büyük tahtı taşıyan, bir de en büyük tahtın dış kenarından olan kimseler, Rablerinin övgüsüyle birlikte Kendisini noksan sıfatlardan arındırırlar ve O'na inanırlar. İman etmiş kimseler için bağışlanma dilerler: "Rabbimiz! Sen rahmet ve bilgice her şeyi kuşattın. Onun için tevbe eden ve Senin yoluna uyan kimseleri bağışla ve onları cehennemin azabından koru!" (Ğafir, 7)

---

[143] Müslim, 4725. Ebu Davut, 4896. Buhari tarih, 2/202. Darukutni, ilel, 8/153.
[144] Müslim, 2732.

5-Bir kul abdestli olarak uyuduğunda bir meleğin koruması altına girerek sabahlar.

Hadiste:"Yatağa abdestli yatan kimse için, o gece bir Melek sabaha kadar "Yâ Rabbî! Bu kulunu affet" diye duâ eder."[145]

6-Mü'minin yanında bulunan melek kulu müdafaa eder, korur hatta onun için kavgaya girişir. Kula faydalı şeyler öğretir, ayağını islam dini üzere sabit kılar ve kula İslam dinini yaşama ve yeryüzünde hâkim kılma hususlarında cesaret verir.

İşte böylece kula arkadaşlık eden, komşuluk eden bir meleğe nasıl olurda kötülük yapar, eziyet eder, uzaklaştırır, kovabilir ki? Bu mümine yakışmaz. Zira melek onun komşusu ve misafiridir.

Bir insana yakışan misafirine ikramda bulunmak, komşuna iyilik yapmak değil midir? İman bunu gerektirmez mi? O halde en değerli misafire (melek) ve en güzel dosta nasıl ikramda ve iyilikte bulunmak gerekir?

Kul; hayırlı ve Salih ameller işlediğinde nasıl kul için dua ediyorsa aynı şekilde çeşitli günahlar işleyerek, zulüm ve çirkinlikler yaparak eziyet ettiğinde melek "Allah seni hayırla mükâfatlandırmasın" diye kula beddua eder.

Sahabeden bir kimse şöyle demektedir: "Sizlerle beraber sizden hiç ayrılmayan birileri var. Onlardan utanın ve onlara ikramda bulunun."

---

[145] İbni Hibban, 1051. İbni Mübarek, 64. İbni Adiy, 2/317. Beyhaki, 2526 benzeri lazıflarla tahric etmişlerdir.

Değerli ve cömert kimseden utanmayan, saygı gösterip değer vermeyen kimseden daha aşağılık kim olabilir ki?

Rabbimiz bu konuda şöyle buyurur: "Hayır! Bütün bunlara rağmen siz yine de dini yalanlıyorsunuz. Şunu iyi bilin ki üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır; onlar, yapmakta olduklarınızı bilir." (İnfitar, 10-12).

Velhasıl her şeyleri yazıp kaydeden bu değerli kaydedicilerden utanın. Onlara karşı saygısızlık yapmayın ve onlara ikramda bulunun. Siz siz olun, sizler gibi insanların görmelerinden utandığınız şeyleri onların yanında yapmayın. İnsanoğlunun şayet gözü önünde işlenen çirkin ve kötü şeylerden nasıl rahatsız olursa aynı şekilde sizleri gözetleyen, her an yanınızda bulunanlarda (melek) eziyet görür ve rahatsız olurlar. Bu yüzden bir mümin kul yanındaki melekleri rahatsız etmemek için, onlara eziyet vermemek için çok hassas ve duyarlı olmalıdır. Yardımı ancak Allah'tan dileriz.

Elli Altıncı Zarar:

İşlenilen günahlar kulun dünya ve ahiret hayatını helâk edici şeyleri celbederler. Yani günahlar helak kapılarını açar, kulu helaka sevk eder. Günahların her biri bir hastalıktır, bu hastalıklar insan vücuduna yerleştikçe kulu öldürür, kul ise öldüğünün farkına varmaz.

Nasıl bir beden ancak bazı gıdalarla ayakta kalabiliyor ise;

1-Vücuda güç veren, ayakta tutan besinler,

2-Fazla olunca bedene zarar veren maddelerin ve salgıların dışarı atılması,

3-Aynı şekilde bedeni iç ve dış hastalıklardan himaye edip direnç sağlayacak olan koruma usulleriyle ve bir takım perhizlerle sağlanıyorsa,

İşte kalbin hayatı da bir takım etkenlere bağlıdır;

1-(Kalbe gıda takviyesi)Kalbin gücünü muhafaza eden, güç veren iman ve salih amellerle kalbi beslenmesi,

2- (Kalbe zarar vereçek olan maddelerin-günahların-atılması)Nasûh samimi, günaha dönmemek üzere yapılan bir tevbe ile kalpteki pisliklerin ve zarar verici şeylerin atılması,

3- Kalbe zarar verecek besinlerden kaçınmak ve bazı gerekli olan perhizleri yerine getirerek kalbin sağlıklı olması ve dinç kalmasını sağlamak.

İşte "takva" da bu üç esastan oluşur. Bu üç esastan biri eksik olursa takva da eksilik meydana gelir, hangi esastan hangi miktarda eksik olursa "takva" da o miktar da eksik olur.

Dolayısıyla işlenilen günahlar da bu üç şeyin zıttıdır.[146] Çünkü işlenilen günahlar kalpte zararlı maddelerin birikmesine sebep olur, kulun yapmaya çalıştığı perhizini bozar ayrıca işlenilen günahlar kulun nasûh bir tevbe edemeyeceğinden dolayı kalpte biriken zararlı atıkların, mikropların dışarıya atılmasını zorlaştırır.

Hastalıklı kalbe şöyle bir bak...

---

[146] 1-Kalbe güç veren(ihlas, takva) gıdalar.2-Tevbe; kalbi hastalıklardan (günahlardan) arındırma.3-Kalbi koruma (günah işlememe) perhizleri...Çev.

Kalbe zarar veren birçok hastalıkların ve mikropların olduğu, bu hastalıkların atılamadığı, mücadele etmekte zorlanan ve başarısız olan bir kalp düşün...

Sence bu kalp nasıl olur? Bu kalbin sıhhati nasıl olur?

Bir şair söyle demiştir:

Başına gelebilecek bir hastalıktan dolayı vücudunu ne güzel de himaye ettin korudun...

Aslında senin koruman gereken yegâne bir vücudun vardı; o da günahlardan korunarak, ateşten vücudunu korumaktı...

1- Kim, kalbe güç veren; Allah'ın emirlerini yerine getirerek kalbinin gücünü korur,

2- Allah'ın yasaklamış olduğu şeylerden de kaçınarak perhizlerini yerine getirir,

3- Nasûh bir tevbe ile de kalpteki hastalık ve mikropları atarsa; bütün hayrı elde etmiş ve bütün şerlerden de kaçmış olur...

Buraya kadar anlatmaya çalıştıklarımız günahların kul üzerindeki olumsuz yansımaları ve kötü zararlarından ibaretti. Dolayısıyla bu anlattıklarımız halen (günahların elli beş zararı) kalbinde bir tesir/etki etmediyse, kalbine Allah ve Rasûlü'nun işlenilen günahlar için belirlemiş olduğu cezaları getir. Yukarıda anlattıklarımızdan ibret olmamış ve ders almamışsa hiç olmazsa bu cezalardan ibret alsın. Bu konuda sana oldukça örnek verebilirim:

1-Dinimizde üç dirhemlik bir şey çalan kimsenin eli kesilir,

2- Malı ve canı dokunulmaz olan bir kimsenin yolunu kesenin eli ve ayağı çapraz olarak kesilir,

3-İffetli bir kadına zina iftirası atan kimseye sopa vurulur,

4-Boğazından bir damla içki koyan kimseye sopa vurulur,

5- Zina eden evli kimse recm yani taşlanarak öldürülür,

6-Şayet zina eden kimse evli değil ise ona yüz değnek vurulur ve bir yıl başka bir memlekete sürgün edilir.

7-Mahrem bir yakın akraba ile cinsel ilişkiye giren veya farz namazları terk eden yahut küfür kelimesi söyleyen, küfür fiili yapan kimsenin kafası uçurulur.

8-Lûtilik yapan ve yapılan yahut bir hayvanla cinsel ilişkiye giren öldürülür, hayvanın ise yakılması emredilir.

9-Peygamber (s.a.v) cemaatle namazı terk eden kimsenin evlerini yakmayı arzulamıştır.

Bunlar dışında işlenilen çirkin günahlar için belirlenen daha pek çok cezalar vardır, bunlar sadece bazılarıdır...

Rabbimiz hikmeti ilahiye gereği, günahların cezalarını günahlara davet ediciliğine veya kışkırtıcılığına göre belirlemiştir.

Şayet işlenilen günah tabiî olmakla birlikte günaha davet eden bir etken yoksa kişiye had uygulanmaz.[147] Bu kimse haram

---

[147] İslamda Suç Ve Cezalar(Ukûbât) cezası Allah tarafından belirlenenler ve İslami idare tarafından belirlenenler olmak üzere iki çeşittir. Cezası Allah tarafından belirlenenler: Had ve Kısâs Cezası İslami idare tarafından belirlenenler: Ta'zir denilir.
Had: Mikdârı, İslâmiyyette kesin olarak bildirilmiş olan cezâdır. Allâh'ın koyduğu ölçüler, çizdiği sınırlar, emir ve yasakları ifade eder. Had, miktarı kurana göre tayin edilmiş olan cezalardır. Çoğulu "hudûd"tur. Had cezalarında af yoktur. Had cezalarında en

işlemiştir bundan dolayı ta'zir (kınama) cezası verilir. Kan içmek, leş yemek gibi şeylerin cezası bu türdendir.

İnsan tabiatında günaha davet eden güçlü duygular var ise; günahın zararına ve o dürtünün gücüne göre ceza verilir. Nitekim zina dürtüsü en güçlü dürtülerden olduğundandır ki cezası en dehşetli ve en kötü öldürme şekliyle cezalandırılır. Evli olmayan bekârlara da uygulanan zina cezası dahi sopa cezalarının en ağır çeşididir.

Lûtilik[148] gibi günahlarda ise her iki husus da bulunduğundan cezası öldürmektir. Hırsızlık gibi günahlarda ise tabii dürtü ve zarar daha fazla olduğu için el kesme cezası verilmiştir.

Allah Teâlâ'nın koymuş olduğu cezalarına şöyle bir bak! Her konulan ceza, işlenilen günahın karşılığıdır. Kişi hangi uzvu ile

---

ufak bir şüpheye yer olmamalıdır."Had cezasını, def edebildiğiniz kadar defedin." Diğer ayette: "Elinizden geldikçe, had cezalarını Müslümanlardan defedin. Geçerli bir özür varsa hemen salıverin. Zira imamın yanlışlıkla affetmesi, yanlış bir ceza vermesinden daha hayırlıdır." Bir başka ayette: "Hadlerin uygulanmasında şüphelerden sakınınız."şeklindeki hadisler bu konuya dikkat çekmektedir.
Had, Müslüman olsun veya zimmî olsun İslâm hükümlerini iltizam eden (Darı İslâm'da yaşayan) akıl sahibi ve buluğa ermiş kişilere uygulanır. Erkeğe, ayakta iken orta halli, ne eski ne de yeni olmayan bir kırbaç ile vurulur. Celd, (sopa vurma) esnasında, yere uzatılmayacağı gibi elbisesi de soyulmaz. Bu konuda İbni
Mesud'un sözü şöyledir: "Bizim dinimizde yere uzatma, bağlama veya soyma yoktur" Derisi soyulacak derecede sopa vurulmaz. Çünkü sopa vurmaktan maksat, onu öldürmek değildir. Sopa vuran kimse, koltuk altı görünecek kadar kolunu kaldıramaz. Darbın, bedeni ile sınırlı kalması, başına, yüzüne, cinsel organına, kalp ve yumurtalıklar gibi hayati öneme sahip organlarına vurmaktan kaçınması gerekir. Çünkü buralara vurmak, öldürülmesine yol açabilir veya faydalanmasını engelleyebilir. Kadın için de durum aynıdır. Ancak kadına, oturduğu halde celde uygulanır. Kendisine had uygulanacak olan kişi hasta ise iyileşinceye kadar had uygulaması tehir edilir. Fakat hastalıktan kurtulması söz konusu değilse, dayanabilecek şekilde hafifçe vurulur. Hamile olan kadının çocuk doğuncaya, emzikli kadının ise çocuk sütten kesilinceye kadar had cezası ertelenir.
Kısas: Suçu işleyen kişiye misliyle yapılacak muameleyi belirtir. Öldürme ve yaralamalarda uygulanması Allah'ın emridir. Kısasta affetmek özendirilmiş ve yakınların kısas yerine tazminat (diyet) alabileceği belirtilmiştir. Kısas cezalarında suçtan etkilenenler suçluyu affedebilir, otorite affedemez. Çev.
[148]Kendi cinsinden kimselerle cinsel ilişkide bulunan kimse, oğlancı, luti, homoseksüel. Çev.

günahı işlemişse, ceza o uzva verilir. Örneğin yol kesen bir kişinin elinin ve ayağının kesilmesi, yol kesmeyi bu azalarıyla yaptığından dolayıdır. Burada hemen akla iftira atan kimsenin neden dili kesilmez denebilir çünkü dilin kesilmesi işlenilen günahın daha büyük zararlar doğuracağındandır. Bu yüzden iftira atan kimse bütün bedene acı veren sopa vurma cezası ile cezalandırılır.

Burada bir başka soru akla gelebilir:

Soru: Zina edenin cinsel organı neden kesilmez?

Cevap: Bu soruya birkaç yönden cevap verilebilir:

Birincisi: Şayet böyle bir ceza verilse cezanın yol açacağı zarar zinanın açmış olduğu zarardan daha büyük olacaktır ki bu ise neslin kesilmesi ve yok olmasıdır.

İkincisi: Kişinin zina etmiş olduğu cinsel organ açıkta görünen bir âzâ değildir. Bu yüzden bu uzvun kesilmesi başka kimseler için ibret olmaz ve başkalarının bu günahı işlemesine engel olmaz. Hırsızlık sebebi ile elin kesilmesi ise böyle değildir. O halde korkma, uzaklaşma ve ibret alma gibi durumlar söz konusu olmayacağı için zina eden kimseye böyle bir ceza verilmez.

Üçüncüsü: Hırsızlıkta bir el kesildiğinde diğer bir el daha vardır yani onun yerini dolduracak ikinci bir el vardır ama cinsel organın yerini dolduracak bir şey yoktur.

Dördüncüsü: Zina yapan kimse, zina zevkini bütün bedeninde hissetmiştir. Bu yüzden cezanın da bütün bedeni kapsaması en uygun olanıdır. Böyle bir ceza bedenden sadece bir uzva verilecek bir cezadan daha iyidir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki: Allah Teâlâ'nın yönetim sistemi olan şeriat başlı başına mükemmel bir yönetim sistemidir. Konulan bütün cezaları en mükemmeli, akla ve mantığa en uygun olanıdır. İnsanların çıkarlarına ve huzurlarına en uygun olan yönetim şeklidir. Zaten islam dinini gönderilmesi de bunun içindir. Yani bütün insanların huzurlu ve mutlu olması için Allah Teâlâ böyle bir yönetim şekline razı olmuş diğer bütün yönetim şekilleriyle savaşılmasını emretmiştir. Zira Allah katında yegâne yönetim şekli; şeriat sistemidir...

Kısaca işlenilen günahların cezası ya şer'î cezalardır yahut kaderi (bela, afet, musibet) cezalardır. Ya da Allah Teâlâ kuluna her ikisini de verebilir. Tabii ki tövbe edip kendini ıslah eden, tevhidi bir yaşam yaşamaya başlayanlardan bu cezalar kaldırılabilir...

Günahların cezaları iki çeşittir:

1-Şer'î cezalar.

2-Kaderi cezalar.

Şer'i ceza tatbik edildiğinde kaderi cezalar kalkar yahut hafifletilir. Rabbimiz bu iki ceza türünü bir kula pek vermez. Ancak verilen ceza işlenilen günahın neticesini ortadan kaldırmaya ve bu günahın hastalığını yok etmeye yetmemişse, rabbimiz bu iki cezayı birden verebilir.

Şayet şer-i cezalar uygulanmaz ise cezalar kaderi bir cezaya dönüşür. Bazen şer-i den daha şiddetli olabilir ve bazen daha hafif olabilir fakat genel olarak bu ceza kişinin başına mutlaka gelir.

Şer-i cezalar ise sadece yapana uygulanır. Çünkü rabbimiz şer-an ancak günahı işleyen kimseye veya bu günaha sebep olana, ortak olan kimseye uygulanır.

Kaderi cezalar (âfetler, belalar, musibetler vs) ise umumi de olabilir yahut özel de olabilir yani günahı işleyen kimseye has da olabilir.

Şayet günah işleyen kimse günahını gizlerse ancak kendisine zarar verir. Günah açıkça işlendiğinde ise günah işleyen kimselere ve bu günahı görerek müdahale etme gücüne sahip iken müdahale etmeyenlere de zarar verir. İnsanlar işlenilen bir günahı görür de bunu yok etme konusunda bir girişimleri olmaz ise, onları Allah'ın genel bir azapla cezalandırması yakındır.[149]

İfade ettiğimiz üzere Allah şer-i cezaları günahın zararına göre ve tabiatın meyletmesine göre değişiklik arz etmektedir.

Rabbimiz cezaları üç çeşit kılmıştır:

1-Öldürme cezası,

2-El kesme cezası,

---

[149] İyiliği emretme ve kötülükten sakındırma ümmetin üzerine vacip olan meselelerdendir. Fakat islam ümmeti bu vacibi neredeyse unutmuş, unutturulmuş durumdadır. Bu ümmetin insanları günahlara o kadar aşikâr olmuştur ki, işlenilen günahlar artık doğal bir hal almıştır. İslam ümmetinin yaşamış olduğu beldeler, tağuti sistemlerin egemenliklerine girmiş ama ümmet buna göz yumar hale gelmiştir. İnsanların anlaşmazlıklarını çözmek için başvurmuş oldukları mahkemeler islamla yakından uzaktan alakası olmayan mahkemelerdir yine de ümmet bunlarda bir sakınca görmez ve bir rahatsızlık duymaz olmuştur. Her köşe başında kat kat faiz veren bankalar meydana gelmiş ümmet yine de sessizdir. Her köşe başında kumar oynatılır; loto, toto, iddia vb kumarlar başını almış gitmektedir fakat ümmet hala sessizdir. Resmi olarak genel evleri her beldeye açılmıştır ümmet yine sessizdir. Allah'ın dinine hakaret edilir, alay edilir, islam şiarlarına saldırılır ama yine de ümmette hiçbir hareket yoktur. İslam ümmeti öyle bir haldedir ki, islam şeriatının kaldırıldığı günler bayram ilan edilmiş bunu da ümmet sevinç ile kutlamaktadır. Bidatler camileri doldurmuş, jet imamlar mihraplara geçmiş, süslü camiler inşa edilmiş ama halen ümmet halen sessizliğini korumaktadır. Bu ümmet ne zamana kadar bir koyun sürüsü gibi güdülmeye razı olacaktır. Çev.

3-Sopa atma cezası.

İslam dininden çıkartan; inanç, amel ve söz ile kişi islam dininden çıkar bunun cezası öldürülmedir aynı şekilde kasten adam öldürme ve evli kimsenin zina etmesi yahut lûtiliğin cezasıda ölümdür.

Bu tür günahlar insanların nesillerinin bozulmasına ve insan türünün bozulmasına sebep olan günahlardır.

Zinanın Cezası:

İmam Ahmed (r.a) şöyle demiştir:"Kasten adam öldürmeden sonra zinadan daha büyük bir günah bilmiyorum"[150] delil olarak ta şu hadisi zikretmiştir: Abdullah b. Mes'ûd (r.a) demiştir ki: Ey Allah'ın Rasûlü, en büyük günah hangisidir? diye sordum da Rasûl-i Ekrem;"Seni yaratmış olduğu halde Allah'a şirk koşmalıdır," buyurdu.

Sonra hangisidir? dedim. (O);

"Seninle beraber yemesinden korkarak çocuğunu öldürmendir," diye cevâp verdi.

Sonra hangisidir? dedim.
"Komşunun helâliyle zina etmendir," buyurdu.

Abdullah b. Mes'ûd dedi ki, Yüce Allah Peygamber (s.a.v)'in bu sözünü doğrulamak için şu ayet-i kerîmeyi indirdi; "Allah'ın hâlis kulları o kimselerdir ki, Allah'la beraber başka bir tanrıya dua etmezler, Allah'ın (öldürülmesini) haram kıldığı nefsi haksız

[150] Bkz: Ravdatu-l muhibbin, 497.

yere öldürmezler. Zînâ da etmezler. Her kim de bunları yaparsa ağır cezaya çarpar." (Furkan, 68)

Burada dikkat edilirse, Rasûlullah'ın cevabı soru soran kimsenin sorusuyla alakalı olarak bütün günahın en büyüğünü ve en çirkinini zikretmiştir. Soru soran kimse en büyük günahları sormuştur! Buna karşılık olarak da peygamber efendimiz en büyük günahları ve onların en çirkin türlerini zikretmiştir.

En büyük şirk; kişinin Allah'a ortak koşmasıdır.

En büyük öldürme çeşidi ise; kişinin yeme ve içmesinde kendisine ortak olacağı korkusuyla çocuğunu öldürmesidir.

En büyük zina çeşidi ise; kişinin komşusunun hanımıyla zina etmesidir.

Zina yapan kimseye verilecek ceza zinanın yol açmış olduğu zarar ve çirkinliği oranında fazlalaşır. Örneğin kocası olan bir kadın ile zina etmenin günahı ve cezası bekâr bir kadın ile yapılan zinadan daha fazladır.

-Zira bu zina ile kocanın saygınlığı çiğnenmiş, yatağı ifsad edilmiş, kendisine başkasının çocuğu nisbet edilmiş ve bunlarla birlikte birçok zararlar maydana gelmiştir. Evli bir kadın ile yapılan zina elbette bekâr bir kadınla yapılan zinadan daha büyük bir çirkinlik ve daha büyük bir günahlar içerir.

-Hakeza zina eden kadın komşu hanımı ise bu çirkinlik ve günah kat kat artar. Zira böyle bir durumda kötü komşuluk ve komşuya eziyet vardır. İşte bu felaketlerin ve çirkinliğin en büyüğüdür.

Hadisi şerifte şöyle buyrulur: "Komşusunun eziyetlerinden/kötülüklerinden emin olmayan kimse cennete giremez"[151]

Komşunun hanımı ile zinadan daha büyük bir felaket ve daha büyük bir çirkinlik var mıdır!

-Şayet zina yapılan komşu kadın aynı zamanda kendisinin kardeşi veya bir akrabası ise bu günahtaki felaket ve çirkinlik daha fazladır. Zira yukarıda ifade etmeye çalıştığımız çirkinlikler yanına bir de akrabalık hak ve hukukunun çiğnenmesi eklenir.

-Şayet komşu erkek; namaz, ilim talebi yahut cihad gibi gayelerle, Allah'a ibadet türünden dolayı evinde yok ise bu günahtaki felaket ve çirkinlik daha da fazlalaşır.

Hadiste belirtildiği üzere Allah yolunda savaşan mücahidin hanımıyla zina eden kimse ahirette durdurulur ve mücahide: "Bu kimsenin sevaplarından dilediğin kadarını al" denilir. Rasûlullah (s.a.v) insanlara dönerek:"Ne dersiniz?" Bu mücahid kimse, o zina eden kimsenin sevaplarından hiçbir şey geriye bırakır mı?[152]

Kendisine bu hususta izin verilmişken acaba o kimse; babanın oğluna, arkadaşın arkadaşa hiçbir tolerans sağlamayıp ondaki hakkını alacağı o şiddetli günde, adamın hiçbir sevabını adama bırakır mı? Hepsini alı gider, günahkâr kimseye hiçbir sevap bırakmaz.

O zaman öyle zor bir zamandır ki kişinin çokça ecir ve savaba muhtaçtır. Bu yüzden çok az ecir ve hasenata ihtiyaç duyulan böyle bir zaman da acaba bu kimse sevaplarını alacağı kimseye

[151] Müslim, 46. Bkz: İmam Nevevi şerhi, 2/377.
[152] Müslim, mücahidlerin hanımlarının hürmeti, 1897.

hiç ecir bırakır mı? Öyle zor bir andır ki, o an bir baba evladından alacağını almamazlık etmez yahut en samimi arkadaş, arkadaşından alacağını almamazlık etmez. Zira herkes sevaba muhtaçtır. O gün para, mal mülk, makam, rutbe dünyevi her ne varsa hiç biri geçerliliği ve değeri değildir, fayda sağlayacak olan sadece Salih amellerdir.

-Şayet zina eden kimse yaşlı bir ihtiyar ise bu günahtaki felaket ve çirkinlik daha da büyüktür.

Çünkü zina eden ihtiyar ile Allah Teâlâ kıyamet günü konuşmayacağı, temize çıkarmayacağı ve acı veren bir azap ile cezalandıracağını bildirdiği üç kişiden biridir.[153]

-Şayet zina bir de kimse haram ayların birinde yahut haram beldelerin birinde (Mekke-Medine) yahut namaz vakitlerinin birinde ya da duaların kabul edildiği vakitlerden birinde zina etmiş ise günahın felaketi ve çirkinliği kat kat fazlalaşır. O halde işlenilen günahların sonuçları; çirkinliğine, yol açmış olduğu zararlara göre değişiklik gösterir.

Hırsızlığın Cezası: Rabbimiz, malların zarara uğratılması karşılığında hırsızın elinin kesilmesi cezasını vermiştir: Hırsızlık malların zarar uğratılması, alın terinin çalınmasıdır. Hırsız malı gizlice alır, evlerin içerisine girer aynı farkında olmadan evine giren kedi ve bir yılan gibi, tırmanarak duvarları aşar ve odalara kadar girer.

Hırsızın sebep olmuş olduğu zarar, kendisini ölüme götürecek boyutta bir zarar değildir. Ama sopa vurularak ta cezalandırılması yetersizdir. O yüzden yol açmış olduğu zarar ve fesatları

[153] Müslim, iman 107.

defetmenin en iyi yolu günahın işlendiği uzvun yani elin kesilmesiyledir.

Sopa vurma ise ancak; akılların ifsad edilmesi, bir kişiye iftira edilmesi, ırz ve namuslara dil uzatılması karşılığında verilen bir cezadır.

İşte rabbimizin şer-'i cezaları üç çeşittir:

1-Öldürme cezası,

2-El kesme cezası,

3-Sopa atma cezası.

Aynı şekilde keffaretler de üç çeşittir;

- Köle azad etme ki, bu keffaretlerin en büyüğüdür.

- Fakiri doyurma,

- Oruç tutmadır...

Günahlar Kaç Kısma ayrılır?

Günahlar üç kısma ayrılır.

Birinci kısım: had cezası uygulanıp keffaret cezası konmayarak yetinilenler.

İkinci kısım: Had cezası olmayan fakat keffaret cezası olanlar.

Mesela oruçlu iken ramazanın gündüzün de cima yapmak, ihramda cima yapmak, zihar,[154] hata ile adam öldürme ve yemini bozma konularını zikredebiliriz.

Üçüncü kısım: Had ve keffaret konmamış olan günahlar.

Bunlar ise iki çeşittir:

Birincisi: Bu günahlardan uzak kalmasına etken olan tabii fıtratıdır. Yani yaratılış itibariyle kişi bu günahlardan uzak durur. Mesela: Dışkı yeme, bevl ve kan içme konuları.

İkincisi: işlenilen günahların yol açmış olduğu zarar ve fesad, had cezası verilen günahların zarar ve mefsedetinden daha azdır. Harama bakma, öpme, dokunma, zaruret olmaksızın yabancı bir kadın ile muhabbet, az miktarda para çalma gibi.

Keffaret üç çeşittir:

Birincisi: Aslen helâl olup fakat daha sonra haram olduktan sonra haramın işlenmesi durumunda gereken keffaret.

Örnek olarak diyebiliriz ki: ihramda ve oruçlu iken cima yapma yahut hayızlı ve nifaslı kadın ile cima yapma sonucu kişilere ceza olarak verilen verilen keffaret.

Bunun içindir ki kadın ile arka organından ilişkiye girme buna örnek olmaz çünkü bu büyük günahlardandır. Bu nedenle bazı fakihlerin; kadına hayızlı halinde cinsi münasebette bulunmaya kıyas etmesi sahih olmaz.

---

[154] Zıhâr, Fıkhı terim olarak: Erkeğin kendi karısını veya onun boynunu ya da yarısını veya üçte birini, kendisine nikâhı ebediyen haram olan bir kadına veya o kadının bakılması caiz olmayan bir organına benzetmesidir. Çev.

Zira kadına arka organından ilişkiye girilmesi bazen mübah olan ve bazen de haram kılınan -yukarıdaki örnekteki gibi- bir durum değildir. Dolayısıyla kadına arka organdan temas hiçbir halde helâl değildir, aynı bu günah homoseksüel ilişkiye girme ve sarhoş edici bir şey içmek gibidir. Bu yüzden hiçbir şekilde hayızlı kadınla cima yapmaya kıyas edilmez.

İkincisi: Kişi Allah için bir adakta bulunmuşsa yahut Allah için yemin etse ya da Allah için bir şeyi kendine yasak kılsa sonra da kendisine serbest kılsa; işte bu gibi hallerde rabbimiz keffaret vermeyi emretmiş ve bunun ismine de **"Tehille"(serbest kılma)** demiştir.

Aslında bazı fakihlerin zannettiği gibi bu keffaret; yemini bozma sonucu oluşan "Allah talanın isminin hürmetinin çiğnenmesini" ortadan kaldırma amaçlı değildir.

Zira yemini bozma karşılığında verilen ceza bazen vacip, bazen müstehab ve bazende mubah olur. Aslında yeminlerin bozulmasına karşılık verilen cezalar(kefaret), bağlanılan yeminin çözülmesi içindir. Yani kişi yeminin bağından böylelikle kurtulmuş olur.

Üçüncüsü: Bu çeşit kefaret ise günah içermeyen olmuş bir hatanın düzeltilmesi, eksikliğin giderilmesi yahut yanlışlığın telafisi için konmuş olan keffarettir. Bu kefarete örnek olarak ise hata ile adam öldürme keffaretini veya ihramda iken hata ile av hayvanı öldürme kefaretini verebiliriz.

O halde kefaretler sonuç olarak diyebiliriz ki:

- Birinci çeşit keffaret engelleyici ve vazgeçirici keffaretler,

- İkinci çeşit keffaret ise bağlanmış bir şeyin çözülmesi için konulan kefaretler,

- Üçüncü çeşit keffaret ise telâfi etme, hatayı ve eksiği giderme keffaretleridir.

Had Cezası Ve Ta'zir cezası Bir Arada Olmaz:

İşlenilen bir günah karşılığında hem had ve hem de ta'zir uygulanmaz yani ikisi bir arada olmaz. Şayet bir günah karşılığında had uygulanmış ise ta'zir uygulanmaz ve had ile yetinilir şayet ta'zir uygulanmış ise de had uygulanmaz ve ta'zir ile yetinilir.

Şöyle bir soru sorulabilir: had cezası verilmeyen bir günahta tazir ile keffaret bir arada uygulanır mı?

Bu meselenin iki yönü vardır. Mesela bu günaha örnek vermek gerekirse; ihramda iken ve oruçlu iken cinsi münasebette bulunma yahut hayızlı kadınla cinsi münasebette bulunma. Bu günahlarda keffaret vaciptir dersek; bazıları şöyle diyebilir: Bu suçlara ta'zirde gerekir zira böyle bir günah işleyen kimse yasak olan bir şeyi çiğnemiştir."

Bazı kimseler ise şöyle demiştir: Bu tür suçlarda tazir yoktur, keffaret yeterli olur çünkü keffaret, işlenilen suçun yol açmış olduğu zararı kapatır ve suçu yok eder."

GÜNAHLARIN KADERİ CEZALARI

Kaderi Cezalar ise İki Çeşittir:

Birincisi: kalp ve nefislere verilen cezalar,

İkincisi: bedenlere ve mallara verilen cezalar.

Kalplere Verilen Kaderi Cezalar İse İki Çeşittir:

Birincisi: Kalplerin sarsılmasına ve yoldan çıkmasına yol açan acılar,

İkincisi: Kalbin iyi olması için kalbe hayat veren maddelerin kesilmesi.

Kalp bu tür maddeleri almadığı zaman kalp gıdasız kalır ve yoldan sapmaya başlar.

Kişiye verilen bu iki cezanın en şiddetlisi ise şüphesiz kalbin cezalandırılmasıdır. Bedenlere verilen cezanın aslı ve kaynağı da bu cezadır. Çünkü kalplere verilen cezalar zamanla güçlenir, büyür ve bedene sirayet eder. Yani kalpten bedene geçer. Hatta kişinin ruhu bedeninden çıktığında dahi bu cezanın tesiri devam eder. İşte her şey bitip ruh bedenden ayrıldığında işlenilen günahların kalpten bedene nasıl sirayet ettiği bir bir ortaya çıkar ve gözle görülür bir hale gelir. Bu bahsetmeye çalıştığımız gözle görülme ise kabir azabının ta kendisidir...

Bedenlere Verilen Cezalarda İki Çeşittir: Bedenlere verilen cezalar biri dünyada ve diğeri ise ahirettedir.

Kula verilen bu cezaların ve azapların şiddeti ve süresi ise günahların yol açmış olduğu zarara, fesada, insanda yaptığı tah-

ribata göre değişiklik arz eder. Aslında dünya ve ahirette bütün şerlerin kaynağı günahlar ve cezalardır. Yani günahların ve cezalarının ismi "şer" olmuştur diyebiliriz.

Şerrin aslı ve kaynağı ise şüphesiz nefis ve kötü amelleridir. Bundan dolayı hutbelerinde peygamber (s.a.v) bu iki şerden çokça Allah'a sığındırdı: "Nefislerimizin şerlerinden ve kötü amellerimizin şerlerinden Allah'a sığınırız."[155]

Kötü ameller ise şüphesiz nefislerin şerrinden kaynaklanır. Sonuç olarak her türlü şerrin kaynağının nefis olduğu ortaya çıkar. Böylelikle bütün şerrin kaynağı nefse döner o yüzden aslında kötü ameller de nefsin şerrinden kaynaklanan şubeler ve meyvelerdir.

Hadiste bahsedilen "Seyyiâti âmâlinâ" (amellerimizin şerrinden) cümlesinin anlamı hakkında ihtilaf edilmiştir.

Bazı âlimler: Anlamı "amellerimizin kötü olanlarından" diye anlamışlardır. Böyle olunca, çeşidin cinsine izafeti türündendir denilir ve anlamı şöyle olur: "İyi ameller ve kötü ameller vardır, bizler bu amellerin kötü olanlarından Allah'a sığınıyoruz."

Bazı âlimlere göre cümlenin anlamı şöyledir: Ey Allah'ım "Amellerin kötü cezalarından" sana sığınırım. Böyle bir mana verilince ise cümlenin takdiri şöyle olur: "Kötülükleri ve acıları bizlere dokunacak olan amellerimizin cezalarından Allah'a sığınırız."

Bu görüş sahibi âlimlerin tercihinin alınması gerekir ki bu takdirde, bu duada; her türlü şerden Allah'a sığınılmış demektir.

---

[155] Tirmizi, 1105. İmam Ahmed, 1/393. İbni Mace, 1892. Ebu Davut, 2118.

Bu görüşü tercih etmemizin sebebi ise yukarıda da ifade ettiğimiz üzere; nefislerin şerri kötü amellere yol açar nitekim kötü ameller de kötü cezalara yol açarlar.

Rasûlullah (s.a.v) ilk önce "nefislerin şerrinden" Allah'a sığındı daha sonra nefislerin şerlerinin yol açmış olduğu "kötü amelleri" zikretti.

Zira "Nefislerin şerri" kötü amellerin aslıdır. Peygamber (s.a.v) daha sonra da dua da şerrin neticesini dile getirmiş oldu ki o da kişinin amellerinin yol açmış olduğu cezalar ve acılardır.

Böylece aslında bu "sığınma duası" şerrin kaynağını, meyvesini, sonunu ve neticesini; hepsini içermiş olan umumi bir duadır.

Meleklerin mü'minlere yapmış olduğu dualardan biri de şöyledir: "Bir de onları, her türlü kötülüklerden koru. O gün sen, kimi kötülüklerden korursan muhakkak ki onu rahmetine mazhar etmiş olursun. Bu en büyük kurtuluştur."(Mümin, 9)

Meleklerin yapmış olduğu bu dua hem kötü amellerden ve hem de kötü sahibine kötü sonuçlar doğuran cezalarından korunmasını içeren bir duadır. Allah Teâlâ hangi kulunu kötü amelden korumuş ise hiç şüphesiz kıyamet gününde kötü cezadan da korumuş demektir.

Şöyle bir soru sorulabilir:

Meleklerin, müminlere yapmış olduğu bir başka dua da zaten "Allah'ın onları cehennemden korumasını istemeleridir." O halde bu dua kötü cezalardan korunmanın ta kendisidir denile-

rek; meleklerin yapmış olduğu "kötü amellerden" korunmadır denebilir.

Nitekim meleklerin ve peygamberin (s.a.v) yapmış olduğu dua "sığınma duası"nın bir benzeridir denebilir.

Bu soruya ayetteki **"o gün"** sözüyle cevap verilemez; çünkü dua da Allah'tan istenilen, kötü amellerin şerrinden korunmadır. Kötü amellerin kendileri ise nitekim kötü ve şerlidir.

Cevap olarak şöyle diyebiliriz ki:

Allah Teâlâ'nın kullarını günahlardan koruması iki çeşittir:

Birincisi: Kulun günah işlememesi için ona yardım etmesidir. Böylece kul günah işlemez.

İkincisi: Kulun işlemiş olduğu günahları affederek cezalardan kurtarması şeklindedir böylece kul günahlarından ötürü cezalandırılmaz. O halde ayette ifade edilen her iki husustur.

Sen kardeşim!

Meleklerin bu dualarını şöyle iyice bir düşün; iman ve salih ameli nasıl da güzelce övüyorlar, mü'minler için mağfiret diliyorlar ve kullara ne güzel iyilikte bulunuyorlar.

Rabbimizin İlminin Genişliği:

Bak bir dikkat et! Melekler Allah Teâlâ'dan bir istekte bulunmadan önce Allah'a ilminin ve rahmetinin genişliğiyle tevessülde bulunmuşlardır.

Sınırsız ve çok geniş bir ilme sahip olan Rabbimiz mü'min kullarının işlemiş oldukları günahları, neden günah işlediklerini,

günahlardan tamamen sıyrılıp uzak kalamayacaklarını, günah işleme konusunda zayıf olduklarını, düşmanlarının ne kadar azılı olduğunu ve kıvrak zekâya sahip olduğunu, insanların fıtratlarının özünde var olanı, insan tabiatında dünya ve çekiciliğinin ne kadar etki edeceğini en iyi bilen O'dur. Ayrıca insanı topraktan yaratan da O'dur. Hakeza annelerinin karınlarına ilk düştüklerinden haberdar olan ve bütün hareket ve gelişmelerinden haberdar olan O'dur. Bu yüzden insanoğlu hakkında bütün bilgilere sahip olan rabbimiz insanın günaha meyilli olduğu ve daha sonra bağışlanmaya muhtaç olduğunu bilendir. Rabbimizin ilminin genişliğini kendisinden başka hiç kimse bilemez. İşte sen böyle bir ilme sahip olanın gözetimindesin ey kul! Ona göre hayatını düzenle ve ona göre hayatını yaşa!

Rabbimizin Rahmetinin Genişliği:

Rabbimiz, rahmetinin genişliğinden dolayıdır ki sevmiş olduğu hiçbir tevhid ehli mü'mini helak etmeyecektir aynı zamanda bu geniş sınırsız rahmet dairesinden de ancak kötü kimseler çıkacak ve bedbaht olacaklardır.

Rabbimizin her şeyi kuşatan rahmetinden nasibini almamış kimseden daha bedbaht kim olabilir ki?

Arş'ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunanlar (melekler), Rablerini hamd ile tesbih ederler, O'na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler...

Melekler yapmış oldukları diğer dualarında şöyle derler: "Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve senin yoluna gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru! (derler)." (Mümin, 7)

Gördüğün gibi melekler daha sonra -rabbimizin sevgisine, itaatine, ibadetine giden yol olan- sıratı müstakime girmeleri için kullar için dua etmektedirler.

Melekler yapmış oldukları diğer dualarında şöyle derler:"Rabbimiz! Onları da, onların atalarından, zevcelerinden, nesillerinden iyi olanları da kendilerine vâdettiğin Adn cennetlerine koy. Şüphesiz azîz ve hakîm olan sensin!" (Mümin, 8)

Fakat bilinmesi gerekir ki rabbimiz kullarına cenneti vaad ederken önlerine kulların bir takım sebep ve vesileler koymuştur.

Meleklerin kullara dua etmesi ve buna muvaffak kılması hepsi rahmetinin bir tecellisidir, bunların hepsi cennete girmeye bir sebeptir.

Rabbimiz daha sonra, meleklerin kullara yapmış olduğu duaların sonunda şöyle dediklerini haber verir: "Şüphesiz Sen Aziz ve Hâkim olansın"

Yani bütün bunların yegâne kaynağı ve sebebi senin mükemmel kudretin, sonsuz ve sınırsız ilmindir. Zira: **izzet"** gücün kemali, **"hikmet" ise** ilmin kemalidir. O halde bütün izzet ve hikmet sadece O'nundur. İşte bu yüzdendir ki rabbimiz bu iki sıfatla, dilediği hükmü verir; istediğini emreder, istediğini yasaklar ve bunlara karşılık da sevap ve ceza verir. Zaten yaratmanın da hüküm vermenin de kaynakları da bu iki sıfattır.

Asıl konuya dönelim:

Daha önce işlenilen günahların cezaları şer'î cezalar ve kaderi cezalar olmak üzere iki çeşittir demiştik. Verilen bu cezala-

rın ya kalbe ya bedene yahutta her ikisine olduğunu söylemiştik. Ölüm sonrasında berzah âleminde verilecek olan cezalar aynı zaman da ahiret hayatında insanların bir araya toplandığı mahşerde verilecek bir takım cezalar vardır.

Fakat bilinmelidir ki günahın mutlaka cezası vardır. Ancak kul, cahilliğinden dolayı kendisine verilen cezayı hissetmez. Acıyı hissetmeyen sarhoş gibi yahut uyuşturulmuş veya uykuda olan kimse gibidir ancak uyanıp kendine geldiğinde acıyı hissedebilir.

Aslında işlenilen günahların cezası: ateşin; yakmaya, kırmanın; kırılmaya, suyun içinde olmanın; boğulmaya, zehirin; ölüme, mikropların; hastalıklara yol açması gibidir. Bu örnekler de olduğu gibi ceza bazen hemen gelir, bazen az miktarda gelebilir, çok gelebilir ya da epey gecikebilir.

O halde günahların cezalarının kullara ulaşması aynı sebeplerin kullara ulaşmasına rağmen hastalıkların daha sonra ortaya çıkması yahut aynı zamanda gelmesi gibidir.

Bu yüzden bu konuda kul çoğu zaman yanlışa düşer. Bazen bir günah işler ve tesirini hemen hissetmez. Günahın cezasının yavaş yavaş, zaman içerisinde etki edebileceğini bilmez. Nitekim zehirlerin ve mikropların etkileri de bazen yavaş yavaş hissedilebilir.

Kul bu durumdan ya ilaçlarla ya perhizle yahut zararlı atıkları dışarı atarak tedavi olabilir. Aksi takdirde yakalanmış olduğu hastalıklar kendisini ölüme götürebilir. Bazen basit bir hastalık dahi tedavi edilmediğinde nasıl kişiyi ölüme götürürse aynı şekilde günahlardan da tevbe edilmediğinde kulu helâka sürükler. Öyleyse söyler misin bana; her saat, günah üstüne günah işle-

yen kimselerin hâli ne olur? Bu kimse hangi hallere düşeceğini hiç düşünmez mi?

Bu yüzden sen işlenilen günahlar karşılığında Allah'ın kullara verdiği cezaları hep aklında tut. Bu cezaları gözünün önünden hiç ayırma! Bunlardan birinin sana ulaşabileceğini hatırından çıkarma!

Ben burada sana bunların bir kısmını anlatacağım. Akıllı kimse anlatılanlara inanırsa, anlatacaklarımızın bir kısmı dahi kendisinin günahları terk etmesi için yeterli olur. Akıllı bir kimse ise ahiret hayatını cennete çeviren kimsedir.

Yukarıda zikretmeye çalıştığımız işlenilen günahların cezaları yukarda zikrettiklerimizle bitmemektedir. Bunların yanında günahların sayamayacağımız birçok cezası vardır.

Elli Yedinci Zarar:

İşlenilen günahlar sebebiyle kulun **kulaklarına mühür vurulur.** Bu yüzden artık kul hakkı işitmemeye başlar, kulun bir kulağından girer diğer kulağından çıkar. Nasihatler, sohbetler fayda vermez. Etrafında anlatılan derslerden, hatırlatmalardan faydalanmaz hale gelir çünkü kulakları mühürlenmiştir.

Elli Sekizinci Zarar:

İşlenilen günahlar sebebiyle **kulun yüreği ve gözleri ters çevrilir.** Günahlar kendisini rahatsız etmez bir hale gelir, insanların işlemiş olduğu günahları görmesinde bir sakınca duymamaya başlar. Gönüllere işleyen uyarıcı ayetler ve hadislerden etkilenmez olur. Nasihatlere kapalı olur.

Elli Dokuzuncu Zarar:

Kulun işlediği **günahlar kul ile kalbi arasına girer.** Kalp yumuşaması gerekirken, sertleşir. Böylelikle kul kabininin durumundan haber alamamaya başlar. Kalbiyle iletişimi kesilen kimse ise vücuduna gıda girmeyen kimse gibidir. Gıda girmeyen vücut ise bir müddet sonra zayıflar ve ölür.

Altmışıncı Zarar:

İşlenilen günahlar sebebiyle kulun kalbi **Allah zikrinden gafil olur.** Gaflete düşen kalp boşluğa düşer. Kalbe ruh veren Allah zikridir, Allah'ı zikretmeyenlerin kalbi ise ölmeye mahkûmdur.

İbadet sayesinde kalp, meşgul olmaktan kaçınamadığı şeylerin renginden sıyrılır, Rabbinin boyasına bürünür ve ilahi nurla dolar. İlk insandan bu yana Allah'a yönelip tevbe etmenin yöntemi hep aynıdır: "Âdem(a.s), Rabbinden bir takım kelimeler aldı, O'na yalvarıp tevbe etti..." (Bakara; 37)

Demek ki insanın kalbini, Rabbinin ikazlarını unutmaktan ve duyarsızlaşmaktan arındırması daima bazı "kelimeler" almakla olmaktadır.

Dünyada bir sürü günah, malayani ve gaflet vesilesi vardır ama Allah'ın boyasına boyanmanın da birçok vesileleri vardır; ibadet etmek, ayetlerini okumak, dua etmek, tesbih ve zikirlerle anmak, emir ve yasaklarına riayet etmek...

Zikretmek kalbin hayatıdır. Kalpte iman nurunun aydınlığı ancak her türlü zikirle Allah'ı zikretmek suretiyle olur. Allah'ın emirlerini yerine getirmek, yasaklarından kaçınmak ve onun dinine hizmet etmek de fiili birer zikirdir. Çünkü zikir kelimesi

övmek, yüceltmek manasına da gelir. Allah-u Zülcelal, ayet-i kerimede: "Beni zikredin, ben de sizi zikredeyim." (Bakara, 152)buyurur.

Ayetin diğer ayetlerle münasebetine dikkat edilirse bu ayet, Allah'ın emir ve yasaklarına riayet edin manasında bir emirdir: "Nitekim kendi içinizden size ayetlerimizi okuyacak, sizi küfür, şirk, nifak gibi pisliklerden arındıracak, size kitap ve hikmeti öğretecek, bilmediklerinizi bildirecek bir peygamber gönderdik. Öyleyse siz beni zikredin ki, ben de sizi zikredeyim. Bana şükredin, nankörlük etmeyin." (Bakara; 151)

Ayetin manasında, "Siz benim gönderdiğim bu kitap ve hikmete sarılın, böylece benim şanımı yüceltin ki ben de sizi yüceltteyim" manası gizlidir. Allah'ı tazim maksadıyla yapılan her amel, Allah'ın zikrinin insanın bütün varlığına ve dünyaya hâkim olmasına vesile olur.

Kur'an'ı Kerim'de zikir, bu gibi çeşitli manalara gelir. Ancak bununla birlikte "Rabbinin ismini zikret" gibi ifadelerle, bizzat Allah'ın adını anmak manasında da kullanılır. "(Resulüm) Rabbinin ismini sabah ve akşam zikret. Allah'ın zikrine bütün vakitlerde devam et."(İnsan; 25)

Peygamberimiz, bu emre ittiba ederek devamlı Allah'ı zikreder ve: "Allah'ı zikredenle zikretmeyen diri ile ölü gibidir." buyururdu. (Buhari, Deavat: 67)

Resulullah efendimiz sallallahu aleyhi vesellem günün her anında, her vesile ile dua eder, Allah'ı tesbih ederek daima Allah'ı zikir hâlinde bulunurdu. Aişe radıyallahu anha validemiz

buyuruyor ki:"Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem her anında Allah Teâlâ'yı zikir halindeydi."[156]

Altmış Birinci Zarar:

İşlenilen günahlar sebebiyle **Allah Teâlâ temizlemek istediği kulun kalbini temizlemek istemez.** Zira kul temizlikten yüz çeviriyor ve murdar olana yani kendisini ateşe sürükleyecek olana yöneldikçe rabbi kendisinden uzaklaşır. Rabbin kendisinden uzaklaşmış olduğu kul ise kaybetmiş olan kuldur. Kendisine imdat ulaştıracak olanlar etrafından dağılır. Şüphesiz Allah'ın temizlemediği bir kalp her zaman pis olmaya mahkûmdur. Pis olan kalpler ise kurtuluşa eremezler. "İnsanların diriltileceği gün, Allah'a temiz bir kalple gelenden başka kimseye malın ve oğulların fayda vermeyeceği gün, beni rezil etme" demişti." (Şuara, 88-89)

Altmış ikinci Zarar:

İşlenilen günahlar sebebiyle **Allah Teâlâ kulun gönlünü daraltır.** Kulun göğsü gökyüzüne yükseliyormuşçasına git gide daralır. İnsanların birçoğunun psikolojisinin bozulmasının asıl sebebi budur. Gönlü rahat olmayanın hayatı da rahat olmaz. Hayatın huzur ve rahat olmayan kimse ise hep bunalımdadır. Bu yüzden günahlar gönlü karartır ve zamanla mutmain olmayan gönlü sıkmaya ve daraltmaya başlar.

Rabbimiz şöyle buyurur: "Allah kimi hidayete erdirmek isterse, onun gönlünü İslâm'a açar. Kimi de saptırmak isterse, sanki göğe yükseliyormuş gibi, göğsünü dar ve sıkıntılı yapar. Allah, inanmayanları işte böyle pislik içinde bırakır." (Enam, 125)

---

[156] Müslim, "Hayz", 117; Ebû Dâvûd, "Taharet", 9/18.

Altmış Üçüncü Zarar:

İşlenilen günahlar sebebiyle **Allah Teâlâ kalplerini haktan çevirir. Hakka yönelmeye kalpte hiçbir hayr yoktur.**

Kalbin hidayetten mahrum olması sonucu kalpte "zeyğ"[157] yani kalbin bile bile haktan yüz çevirmesi, "ren"[158] kalbin paslanması, sıkıntı ve günahla dolması, hayra ve hidayete yer kalmaması gibi hallerle karşılaşır. Kalbin paslanması peygamberimizin (s.a.v) ifadesi ile "kalbin kararması"[159] demektir. Bütün bunlar kalbin hastalanmasın neticesidir.[160]

Kalbin haktan yüz çevirmesi; hastalanması korkaklık, cahillik, bencillik, cimrilik ve bozgunculuk gibi ruhsal hastalıklara yakalanması demektir. Bu durumda kalp sağlıklı düşünemez, her şeye kuşkuyla yaklaşır. Bu durum şeytanın kalbe girmesine ve tesir etmesine sebep olur. Böyle bir kalp kuşkunun ve nifakın kaynağı haline gelir. Kalbin hasta olması aklî işlevini yerine getirememesi demektir. Böylece küfür ve nifak hasta kalbin ürünüdür. Bu da heva ve hevese uymanın sonucudur.

Altmış Dördüncü Zarar:

İşlenilen günahlar sebebiyle **Allah Teâlâ kulun kalbine hastalık üzerine hastalık katar.**

Kalplerin hastalanmasından ve katılaşmasından sonra fasıklıktan başka ne gelir? Doğrusu şu insan kalbi çabucak değişive-

---

[157] Bkz: Âl-i İmran, 7.
[158] Bkz: Mutaffifin, 14.
[159] Tirmizi, Tefsir, 75; Müslim, İman, 231; Tirmizi, Tefsir, 83; İbn-i Mâce, Zühd, 29.
[160] Bkz: Bakara, 10.

rir, çabucak unutuverir. Kur'an nûruyla aydınlandıktan sonra uzun bir süre Allah'ı zikretmekten uzak kalınca hastalanıp katılaşır, aydınlığını yitirir, körelir ve kararıp söner. Gönüllerin huşû ve huzur ile Allah'ı anmaları gerekir. Aydınlanıp arınmalar için sürekli uyanık tutulması icap eder. Fakat donmuş, katılaşmış, hareketsiz hale gelmiş bir kalpten hemen ümit kesilmemelidir. Çünkü onda yeniden hayat emâresinin görülmesi, aydınlıkların parlaması ve böylece Allah'ın zikrine koşması mümkündür. Çünkü Allah, öldükten sonra yeryüzünü de diriltir, hayat doldurur, bitkilerle süsler, yiyecek meyveler bitirir. Kalpler de tıpkı böyledir Allah dilediği zaman dirilir. Allah, ölüden diri çıkarır.[161]

Günahlar kalpleri ters yüz eder. Huzayfe'den (r.a) rivayet edildiğine göre:

"Kalpler Dört Çeşittir:

1.Temiz kalp. Orada parlayan bir nur vardır. Bu müminin kalbidir.

2. Kararmış ve ters döndürülmüş kalp. Bu kâfirin kalbidir.

3. Kılıflara konmuş ve ağzı bağlanmış kalp. Bu münafığın kalbidir.

4. Kendi haline bırakılmış kalp. Onda iman da bulunur nifak da. Bu kalpte iman temiz suyun besleyip büyüttüğü yeşil bir bakla gibidir. Nifak ise irin ve cerahatın azdırıp artırdığı yara gibidir. Bunlardan hangisi diğerinden fazla ise kalbe o hâkim olur ve hüküm ona göre verilir."[162]

---

[161] Bkz: Âl-i İmrân, 27.

[162] İbni Mübarek zühd, 1439. Taberi, 406/1. İbni Ebi Şeybe, 30395. Hattabi ğarib de, 2/331.

Altmış Beşinci Zarar:

İşlenilen günahlar kulu hem dünya da ve hem de ahirette "sıratı mustakim'den" uzaklaştırır.

Hidayetin içeriği "Sıratı mustakim" dir. Kul fatihada bunu çokça rabbinden ister. "Sıratı mustakim" ise birçok bilgi, ameller, istekler, her vakit yapılan bir takım görünen ve görünmeyen ameller ve birçok şeyin terk edilmesini içerir.

- Kul, "Sıratı mustakim'in" içermiş olduğu detaylarını bilir yahut bilmez, bilse de bilmediği meseleler daha çok olabilir.

- Bildiğini yapma konusunda ise bazen güç yetirir ve bazen de yetirmez.

- Bazen gücünün yettiği şeyi yapmak ister fakat tembellikten veya gevşeklikten yahutta herhangi bir engelden dolayı istemeyebilir.

- Bazen karar verdiği şeyi yapabilir de yapmayabilir de.

- Yaptığı şeyi ihlâslı bir şekilde de yapabilir yahut ihlâssızca da yapabilir.

- İhlâsla yaptığını sünnete tamamen uygun da yapabilir, yapamayabilir de.

- Sünnet üzere yaptığı işlerde sebat da edebilir yahut kalbi kendisini o amelden çevirebilir de.

İşte bütün bu durumlar insanların tümünde vardır. Bazıları bu bahsetmeye çalıştıklarımızı çok yapar ve bazıları da az yapar.

Kulun yapısında bunları yapma gücü yoktur. Bilakis nefsi ile baş başa bırakıldığında nefsi kulu bunlardan alıkoyar. Aslında günahlarından dolayı AllahuTeâlâ'nın münafıklara verdiği **"körelme"** de budur. Nitekim rabbimiz münafıkları esas yapıları olan; cehalet ve zulüm üzere geri döndürmüştür. "Size ne oldu da münafıklar hakkında iki gruba ayrıldınız? Hâlbuki Allah onları kendi ettikleri yüzünden baş aşağı etmiştir (küfürlerine döndürmüştür). Allah'ın saptırdığını doğru yola getirmek mi istiyorsunuz? Allah'ın saptırdığı kimse için asla (doğruya) yol bulamazsın! (Nisa, 88)[163]

Rabbimiz, kazasında ve kaderinde, emrinde ve yasağında hep sıratı mustakim üzeredir. Ayette: "Şüphe yok ki rabbim doğru bir yol üzerindedir." (Hud, 56)

Hiç şüphesiz rabbimiz; lütfu ve rahmetiyle ve hidayeti lâyık olduğu yere vermesiyle dilediğini doğru yola iletir. Doğru yola girmek isteyene hidayet yollarını gösterir. Dilediğini de adaletiyle, kişinin hidayeti kabul etmeye kabil olmadığı bilgi ve hikmetiyle doğru yoldan çevirir. Bu rabbimizin üzerinde bulunduğu "Sıratı mustakim'in" gereğidir.

Rabbimiz koymuş olduğu bu "sıratı mustakime" kullarını adaleti ve rahmetiyle çağırmış ve bu kullar için rablerinden bir hüccet olmuştur. Nitekim kullar içerisinden isteyenler bu yolu tutmuşlar, kimileride kendi istekleriyle bu yoldan çıkıp sapmışlardır.

Kıyamet günü de aynı şekilde rabbimiz kulları için onları kendisine ulaştıracak bir "sırat köprüsü" koyacak. Bu sırattan

[163] Bkz: İ'lam El Muvakkiin, 1/62. Fevaid, 23. Şifaul alil, 1/87.

geçenler cennete gireceklerdir. İşte bu sırattan geçecek olanlar dünya hayatında sırati mustakim üzere olanlardır.

Rabbimiz dünyada "sırati mustakime" üzerinde tuttuğu kimseyi işte o günde de o yol üzerin de tutar. O günün dehşet ve sıkıntısında önlerinden ve sağlarından kullarına açık bir nur ve aydınlık verir. Aynı dünya da kullarının imanını koruduğu, bu yol üzere onları korur, yollarını aydınlattığı gibi ahirette de kullarının sırattan geçerken yollarını aydınlatır ve köprüyü geçene kadar onları nursuz ve aydınlıksız bırakmaz.

Münafıkların önünü aydınlatan nurlarını da aynı dünyada kalplerinden nurunu söndürdüğü gibi en çok ihtiyaç duydukları zamanda söndürüverir.

Asi kulların dünya da işlemiş olduğu günahları da; kancalar ve dikenler şekline sokarak yolun (sıratın) iki kenarına diker. İşte bunlar günahkâr kulları dünya da Allah'a giden yoldan alıkoydukları gibi, oradan da kapıverirler ve cehenneme yuvarlarlar. Bu kişilerin sırati geçerken yürüyüşlerinin hızını ve canlılığını aynı dünyada rablerine giden yoldaki hızları ve canlılıklarını kestiği ve aldığı gibi alıkoyar.

Müminler için bir de havz (havz-ı kevser) koyar. Bu havuzdan içecek olanlarda, dünya da Allahu Teâlâ'nın şeriatından iç-tikleri kadarıyla içerler. Dolayısıyla dünya da rabbini şeriatını yaşatma ve yeryüzüne hâkim kılma noktasında büyük çaba ve gayret gösterenler kana kana içecekler ve susuz kalmayacaklardır. Fakat rabbimizin dinine önem vermeyen, ucundan kenarından yüce dinimize sarılan, hizmet edenlerde hizmet ettikleri oranda, gayret sarf ettikleri miktarda bu havuzun suyundan içeceklerdir.

Bu yüzden güzel kardeşim!

Dünyada yapman gerekenleri, rabbinin üzerine yüklemiş olduğu sorumlulukları yerine getirme hususunda düşünürken; ahirete, onu görüyormuşçasına bak ve rabbinin iki dünyadaki hikmetini tefekkür et.

Böylece bakarsan yakînen şunu bileceksin: Dünya; ahiretin tarlası, ne ekersen onu biçersin... Dünya; ahiretin adresi ve numunesidir. Yani bu dünyadaki yaşam adresin ahiretteki yaşam adresindir ve bu dünyadaki amellerinin yansıması ahiretteki hayatın olacaktır. Unutma ki insanların ahiretteki mutluluk ve kötü olmaları bu dünyadaki iman, salih amel ve bunların zıtlarındaki yaşantılarına göre olacaktır. Muvaffakiyet ancak Allah'tandır.

Günahların cezalarından birisine, dünya ve ahirette "sıratı mustakim" den çıkmak olduğunu gördün. İşlenen günahların bundan başka bir cezası olmasa bu cezadan daha büyük bir ceza daha var mıdır?

İşlenilen günahın bir cezası da itâat hususunda kulun ayağının yere çakılması, kımıldayamamasıdır. Hidayete yönelmek ister ama yapamaz. İşlemiş olduğu günahlar onu ayağından yere pırangalanmıştır, hareket edemez. Ayakları yere sabitlenmiş olan kul ise aciz kalır ve hakka yönelmekten aciz kalır. Hakka yönelmekten aciz olan bir kuldan daha aciz kim olabilir ki?

Altmış Altıncı Zarar:

Günahın bir diğer cezası ise; **kalbin sağır etmesi, dilsiz etmesi, kör hale getirilmesidir.** Dolayısıyla kalp fayda vermeyen hakikat arasında kalır aynı; sağırın kulağıyla ses işitmeye çalışması, körün gözü ile renkleri ayırt etmeye çalışması, dilsizin dili

ile konuşmaya çalışması gibidir. Nitekim bundan da şöyle bir sonuç ortaya çıkar; körlük, sağırlık ve dilsizlik kalpte başlar, asıl da ise kalp böyle değildir. Kalbi bu hale getiren yine kulun kendisidir.

Yüce Allah: "Yeryüzünde dolaşmıyorlar mı ki, orada olanları akıl edecek kalpleri, işitecek kulakları olsun. Ama yalnız gözler kör olmaz, fakat göğüslerde olan kalpler de körleşir." (Hac, 46)

Burada ifade etmek gerekir ki ayette "gözün kör olmasından" inkâr kastedilmemektedir yani kulun rabbimizin ayetlerini inkâr ettiği anlaşılmamalıdır. Nasıl öyle olabilir ki çünkü bir diğer ayette "Köre güçlük yoktur" (Nûr, 61) denmiştir. Bir başka ayette ise "Kendisine âmâ geldi diye yüzünü ekşitti ve döndü. Sen nereden bileceksin, belki o arınacaktı?" (Abese, 1-3) buyurulmuştur.

Bilakis burada anlatılmak istenen esas körlüğün sadece kalp körlüğü olduğu normal bildiğimiz göz körlüğünün ise kalp körlüğüne nazaran körlük sayılmayacak kadar basit olduğudur. Hatta bu yüzden normal göze göre; kalp körlüğüne yakalanmış tamamen kördür ve hiçbir şekilde görmüyor denebilir. Bu bahsettiğimizin meselelerin örnekleri hadislerde çokça yer alır.

Mesela: Rasûlullah (s.a.v): "Güçlü kişi güreşte başkasını yenen değildir. Bilakis o öfkelendiğinde kendine hâkim olan kimsedir"[164]

"Asıl fakir gezip dolaşan bir iki lokma elde eden kişi değildir. Fakir, insanlardan istemeyen, dolayısıyla fakirliğinin farkına varılmayıp kendisine sadaka verilmeyen kişidir."[165]

---

[164] Buhari, 6114. Müslim, 6209.

O halde diyebiliriz ki: işlenilen günahların bir cezası da kalbin kör sağır ve dilsiz hale getirmesidir.

Altmış yedinci Zarar:

Günahın bir cezası da; **bir kimsenin yerin dibine geçirilmesi gibi kulun kalbinin yerin dibine geçirilmesidir.** Günahkâr kalp sahibi farkına varmadan kalbi esfel-i safilinlere (en aşağılara) batırılır. Kalbin esfeli safiline batırılması ise; bu kimsenin pisliklerde, rezaletlerde ve alçak işlerde dolaşıp gezmesidir. Bunun aksine Allah Teâlâ'nın yücelttiği ve kendine yaklaştırdığı kalp ise iyilik ve hayırda, yüce ahlak ve güzel işlerde, güzel sözlerde dolaşır.

Seleften bir kimse şöyle demiştir: "Kalpler den öyleleri vardır ki bazıları arş etrafında bazıları ise pislik etrafında dolaşırlar."[166]

Altmış Sekizinci Zarar:

İşlenilen günahların bir cezası da **bir kişinin hayvanlara dönüştürülmesi gibi günahkâr kimsenin kalbinin çirkin bir hayvanın kalbine dönüştürülmesidir.** Nasıl Allah Teâlâ bir takım günah işleyen insanların şekillerini hayvanlara dönüştürmüşse aynı şekilde günah işleyen kimselerin kalplerini de günahların bir cezası olarak bir takım çirkin hayvanların kalplerine dönüştürebilir. Günah işleyen kimsenin kalbi, işlemiş olduğu günahtan ötürü hangi hayvanın kalbine benzetilmişse artık o hayvan gibi

---

[165] Buhari, 1479. Müslim, 1039.

[166] Yazar, Miftah da zikretmiştir, 1/466. Mecmu' Fetava İbni Teymiyye, 5/524 Ahmed bin Hadravey El-belhinin sözü olduğu da söylenmiştir. Bzk: Sıfat Es safve, 2/295. Tabakat Es sufiyye, 104.

hareketler yapmaya başlar nihayet ahlakı ve karakteri o hayvan gibi olur.

Bu yüzden kalplerin bazıları sahibiyle arasındaki benzerlikten dolayı domuz kalbine çevrilir yahut köpek, eşek, yılan, akrep ve diğer hayvanların kalplerine çevrilir.

Süfyan bin Uyeyne (r.a) şu ayeti bu yönde tefsir etmiştir: "Yeryüzünde yürüyen hayvanlar ve (gökyüzünde) iki kanadıyla uçan kuşlardan ne varsa hepsi ancak sizin gibi topluluklardır." (En'am, 38)

İşte bu yüzdendir ki:

- Kimi insanlar normal yırtıcı hayvanların ahlakına,

- Kimileri köpeklerin ahlakına,

- Kimileri domuzların ahlakına,

- Kimileri eşeklerin ahlakına sahiptir.

- Kimileri ise tavus kuşunun tüyleriyle süslenmesi gibi süslü elbiselerle süslenir.

- Kimi de eşek gibi inatçı ve ahmaktır,

- Kimi de horoz gibi başkalarını kendine tercih eder,

- Kimi de güvercin gibi evcildir, beraberce yaşanabilir,

- Kimi de deve gibi kinli,

- Kimi de koyun gibi uysaldır, her yönüyle iyidir,

- Kimi de tilki gibi kurnazdır."[167]

Nitekim rabbimiz bu yüzden cahil ve haddi aşmış kimseleri merkeplere benzetmiştir: "Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerce kitap taşıyan merkebin durumu gibidir. Allah'ın ayetlerini yalanlamış olan kavmin durumu ne kötüdür! Allah, zalimler topluluğunu doğru yola iletmez." (Cuma, 5)

Bazen de bir köpeğe benzetmiştir: "Onlara (yahudilere), kendisine ayetlerimizden verdiğimiz ve fakat onlardan sıyrılıp çıkan, o yüzden de şeytanın takibine uğrayan ve sonunda azgınlardan olan kimsenin haberini oku. Dileseydik elbette onu bu ayetler sayesinde yükseltirdik. Fakat o, dünyaya saplandı ve hevesinin peşine düştü. Onun durumu tıpkı köpeğin durumuna benzer: Üstüne varsan da dilini çıkarıp solur, bıraksan da dilini sarkıtıp solur. İşte ayetlerimizi yalanlayan kavmin durumu böyledir. Kıssayı anlat; belki düşünürler." (Araf, 175-176)

Bazen de diğer hayvanlara benzetmiştir: "Andolsun, biz cinler ve insanlardan birçoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalpleri vardır, onlarla kavramazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da şaşkındırlar. İşte asıl gafiller onlardır." (Araf, 179)

Günahkâr kimselerin kalplerine verilen bu cezalar bazen öyle şiddetlenir ki, hafifçe kişilerin görünüşlerine yansır. Bu kimselerin durumu feraset sahibi kimselerden gizli kalmaz ama diğer insanlar bu kimselerin durumunu anlayamaz.

---

[167] Bzk: El-Uzle El Hattabi, 159. Tafsir Taberi, 6/270.

Hatta bu kimselere verilen cezalar öyle şiddetli olur ki, kişinin şekli çirkinleşmeye başlar, ilerde öyle bir dereceye ulaşır ki tamamen şekli bir hayvan şekline dönüşür. Nitekim Allah dilerse günahkâr kimsenin kalbinden sonra da sureti de aynı o hayvanın şekline çevrilir.

Rabbimizin yahudilere ve benzerlerine yaptığını görmedin mi? Öyle ki onları tamamen hayvana dönüştürmüş maymunlar ve domuzlar oluvermişlerdir.

Sübhanallah!

Nice kalpleri tersine çevrilmiş kalp sahibi kimseler vardır, nice kalpleri hayvan kalbine çevrilmiş kalpler de vardır, nice yerin dibine batırılmış kalpler vardır fakat sahipleri günahlar sebebiyle gaflette olduğu için bunun farkında değillerdir.

Nice insanlar vardır; insanların kendisini övmesine aldanmış ve kendini iyi kullardan zannederek rabbine itaat ve ibadet etmeyi unutmuştur.

Nice insanlar vardır; Allah'ın kendisinin işlemiş olduğu günahların üzerini örteceğine ve hesaba çekmeyeceğine aldanmıştır.

Nice insanlar vardır; Allah Teâlâ'nın kendisine vermiş olduğu nimetlerden, sayısız rızıklardan dolayı kendisinin Allah'ın sevgili bir kulu olduğunu zannetmiş, kendini kurtulanlardan kabul etmiştir. Oysa kendisine verilen nimetlerin, onu imtihan etmek ve iyice günahlara dalıp dalmayacağı konusunda önüne konulmuş bir süs olduğunun farkına varamamıştır.

İşte aslında bütün bunlar kullara verilen birer cezadır ve zelilliktir ama cahil kimseler bunların hepsini kendilerine verilen birer zenginlik, keramet ve iyilik olduğunu sanırlar. İnsanların birçoğunun hali ne acıdır...

Altmış Dokuzuncu Zarar:

İşlenilen günahların bir başka cezası da **kalbin tersine çevrilmesidir.** Böyle olunca artık kişi batılı hak olarak hakkı ise batıl olarak görmeye başlar. Aynı şekilde iyiliği kötülük, kötülüğü ise iyilik olarak görmeye başlar. İnsanların arasında bozgunculuk yapar fakat kendisi insanların arasını düzelttiğini zanneder. İnsanları Allah yolundan alıkoyar fakat kendisi insanları Allah'ın dinine davet ettiğini savunur. Sapıklığı hidayete tercih eder yahut basit bedeller karşılığında batlı satın alır, ancak buna rağmen hidayet üzere olduğunu zanneder. İstek ve arzularının peşinden koşar fakat Allah'a itaat ettiğini zanneder.

İşte bunların hepsi işlenilen günahların cezalarıdır.

Yetmişinci Zarar:

İşlenilen günahların bir cezası da **dünyada kulun kalbi ile Allah arasına bir perdenin çekilmesidir,** bunun yanında kıyamet günü daha büyük bir perdenin çekilmesine yol açmasıdır.

Rabbimiz şöyle buyurur: "Hayır, hayır; onların kazandıkları kalblerini paslandırıp körletmiştir. Hayır! Şüphesiz onlar, o gün Rablerinden gerçekten perdelenmiş olan kimselerdir(O'nu göremezler)!" (Mutaffifin, 14-15)

İşlenilen günahlar kişilerle kalpleri arasındaki mesafeyi katederler böylece kalplere ulaşarak; kalpleri ıslah edici, temizle-

yici olan şeyler ile kalbi bozup ifsad eden, mutsuz edip kötüleştiren şeyleri tespit ederler daha sonra kalpleriyle Rabb'leri arasındaki mesafeyi katederler böylece kalplerin Rabblerine ulaşmasına, yakınlaşmasına ve ondan yardım almasına, gözlerinin sevinçle dolup nefsinin rahatlamasına engel olurlar.

Günahkâr kimse karanlıklar içerisinde kalıp gözünün önünü göremeyen bir kimse oluverir. Bu nedenle gözünün önünde kendisine ibret verici şeylerden ibret almaz hale gelir. Etrafındaki cahillerin akıbetlerini, günahkârların başlarına gelenleri görmez olur.

İşte işlenilen günahlar; günahkâr kimselerle yaratıcıları olan Rableri arasında perde olmuştur.

İşlenilen günahların bir başka zarar ve cezası da, **kulun dünyada sıkıntılı ve dar bir yaşam yaşamasına sebep olmasıdır.**

Hakeza ahirette ve berzah âleminde azap edilerek cezalandırılır. Rabbimiz şöyle buyurur: "Kim de beni anmaktan yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu, kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz." (Tâhâ, 124)

Bazı tefsirciler ayetteki dar ve sıkıntılı hayatı; kabir azabı olarak tefsir etmişlerdir. Şüphesiz kabir azabı da sıkıntılı bir yaşamdır. Fakat ayet geniş bir anlamı içeriri bu yüzden daha kapsamlıdır. O halde ayet; Allah'ın dininden, zikrinden yüz çevirip günahlara dalanlara hem dünya da ve hem de ahirette can yakıcı şiddetli azabı haber verir.

Rabbimiz ayetlerinde zikrinden yüz çeviren kimselere sıkıntılı bir yaşam haber vermiştir. Öyleyse kişi ne kadar dünya da müreffeh ve rahat bir yaşama sahip olsa da kalbi; yalnızlık, kim-

sesizlik, sıkıntı ve hüzün içerisinde parçalanmaktadır. Böyle bir kalp ise üzüntü ve dert içerisinde batıl emeller peşinde koşar.

Fakat kişinin bu halini; dünya sevgisi, liderlik aşkı, şehvet ve arzular kapatır. Hatta belki de bu günahlar yanında içki müptelalığı eklenir ama diğer işlenilen günahlar içkinin vermiş olduğu sarhoşluktan daha kötü ve daha zararlı bir sarhoşluğa sebep olur. İçki sarhoşu olan kimse bir müddet sonra ayıkır ve kendine gelir fakat diğer dünya sevgisi, aşk, liderlik hırsı, istek ve arzuların peşinden gitmenin vermiş olduğu sarhoşluktan kişi mezara konana kadar ayıkamaz.

O halde dar ve sıkıntılı bir yaşam Allah Teâlâ'nın peygamberine indirmiş olduğu **"Zikir"**den yüz çeviren kimsenin vaz geçilmez yaşam biçimidir.

Hem dünya da ve hem de berzah âleminde tekrar diriltileceği güne kadar dar ve sıkıntılı bir hayat onu beklemektedir.

Bilinmelidir ki gözün aydınlanması, kalbin huzurla dolması, nefsin rahatlaması ancak kulun ilâhına karşı, hakiki mabuduna karşı bütün kulluk görevlerini yerine getirmesiyle gerçekleşir. Yoksa kul, kulluğunun gereğini yerine getirmezse ne kadar dünyevi imkânlara sahip olursa olsun, ne kadar makam ve şöhrete sahip olursa olsun hasret, zillet ve sıkıntıdan asla kurtulmaz.

Rabbimiz huzur dolu bir yaşamı sadece iman edip salih amel işleyenlere vermiştir: "Erkek veya kadın, mümin olarak kim iyi amel işlerse, onu mutlaka güzel bir hayat ile yaşatırız. Ve mükâfatlarını, elbette yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz." (Nahl, 97)

Rabbimiz ayette, iman ve salih amel işleyen kimselere dünyada huzur dolu bir yaşamı, ahirette ise en iyi mükâfat ve karşılığını verileceğini vaad etmiştir. O halde huzurlu ve müreffeh bir hayat sadece iman eden ve Salih amel işleyenler içindir.

Bir başka ayette bu konu hakkında şöyle buyrulur: "(Kötülüklerden) sakınanlara: Rabbiniz ne indirdi? denildiğinde, "Hayır (indirdi)" derler. Bu dünyada güzel davrananlara, güzel mükâfat vardır. Ahiret yurdu ise daha hayırlıdır. Takvâ sahiplerinin yurdu gerçekten güzeldir!" (Nahl, 30)

"Ve Rabbinizden mağfiret dilemeniz, sonra da ona tevbe etmeniz için (indirildi. Eğer bu emrolunanları yaparsanız) Allah sizi, tayin edilmiş bir süreye kadar güzel bir şekilde yaşatır, fazlasını yapan herkese de iyiliğinin karşılığını verir. Eğer yüz çevirirseniz, ben sizin başınıza gelecek büyük bir günün azabından korkarım." (Hûd, 3)

Gerçek dünya ve ahiret nimetlerini elde edecek olanlar sadece mümin olanlardır. İmanlarını Salih amellerle ispat edenlerdir. İşte bu kimseler dünyada ve ahirette huzur içerisinde olacak olanlardır.

Zira hakîki nimetleri; nefsin huzurlu olması, kalbin rahatlığı, haram şehvet ve zevkleri, şüpheli olan boş işleri terk eden kimse elde edebilir. Sevinç ve neşe, huzur ve gönül rahatlığı, afiyet ve mutmainlik ancak rabbe karşı kulluğun gerçekleştirilmesi ile elde edilebilir.

İşte hakiki nimetler bunlardır, dünyada ki bir takım bedeni ve dünyevi nimetleri hakiki nimetler zannedenler aldanmaktadır. O halde beden nimetlerinin ve zevklerinin hakiki nimetlere kıyas edilmesi bile düşünülemez.

Bu nimet ve zevkleri tadanlardan bir kimse şöyle demektedir: "Şayet hükümdarlar ve prensler içinde bulunduğumuz şu huzur ve mutluluğu bilselerdi bizlerle mutlaka savaşırlardı"[168]

Bir başkası şöyle demektedir: "Kalbim, bazen öyle (hoş) anlar yaşıyor ki o vakit "Eğer cennet ehli böyle bir yaşam içerisindeyseler hakikaten çok hoş bir yaşam içerisindedirler"[169]

Bir başkası: "Dünyada bir cennet vardır o cennette ahiretteki cennet gibidir. Bu dünya da cennete giren ahiretteki cennete de girer, bu dünyada ki cennete giremeyen ahiretteki cennete de giremez."[170],[171]

Peygamber efendimiz (s.a.v) bu sözleriyle anlatılmak istediği cenneti şu sözlerinde işaret etmiştir: "Cennet bahçelerinden geçerseniz, yiyiniz içiniz" buyurdu. Ashap: "Ey Allah'ın Rasulü! Nedir cennet bahçeleri?" dediler. Peygamber de: "İlim meclisleridir" buyurdu.[172]

Bir başka hadiste şöyle buyrulur: "Evim ile minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir."[173]

Rabbimiz: Sen ey kardeşim!"İyiler nimet içindedir, kötüler ise yakıcı ateş içindedir" (İnfitar, 13-14) ayetinin sadece ahiretle ilgili olduğunu zannetme. Aksine iyiler üç yurtlarında da (dünya,

---

[168] İbrahim bin Ethem'in sözüdür. Bkz: Hilye, 7/439. El-Miftah, 1/183. El-Vabil Es Sayyib, 110. İğasetül Lehfan, 932. İbni Asakir tarihin de, 6/303.

[169] Ebi Süleyman El Mağribiye ait sözdür.

[170] Bkz: El-Vabil Es-sayyib 98. Medaric Es-salikin, 159.

[171] Bu dünyadaki cennete girenler ahiretteki cennete-Allahın izni ile- girecek olanlardır. Bu dünyadaki cennet; iman ve imanın gereğini yerine getirilerek, imanı bozacak söz, amel ve inanç içerisine girmeden hicret ve cihad etmektir. Her kim bu dünyada rabbinin emirlerini yerine getirerek kulluk ederse ahirette en güzeli ile mükâfatlandırılacaktır. Çev.

[172] Tirmizi, 3510. İmam Ahmed, 3/110. Ebu Ya'la, 3/155. İbni Adiy kâmil, /6/136. İbni Hibban mecruhin, 2/252.

[173] Buhari, 1195. Müslim, 1390.

berzah, ahiret) nimet, kötüler ise üç yurtlarında da ateş içindedirler.

Dünyada kalbin iyi olmasından, gönlün mutmain olmasından daha lezzetli ve daha güzel bir şey olabilir mi ki? Söyler misiniz; Rabbi tanıma, sevme ve rabbin rızasına uygun yaşamadan daha güzel hangi lezzet ve hangi nimet olabilir ki?

Selim bir kalp,[174] şirkten temizlenmiş bir kalptir.

Nitekim rabbimiz dostu İbrahim'i kalbinin selim bir kalp olması nedeniyle övmüş ve şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz İbrahim de onun (Nuh'un) milletinden idi. Çünkü Rabbine kalb-i selîm ile geldi." (Saffât, 83-84).

Yine bize O'nun duasını aktarmıştır: "Sonrakilerin beni güzel şekilde anmalarını sağla. Beni nimet cennetine varis olanlardan kıl. Babamı da bağışla, o şüphesiz sapıklardandır. İnsanların diriltileceği gün, Allah'a temiz bir kalble gelenden başka kimseye malın ve oğulların fayda vermeyeceği gün, beni rezil etme' demişti."(Şuara, 88-89).

---

[174] Selim "Selime"den gelir. İslâm kelimesiyle aynı köktendir. Lügat ma'nâsı itibariyle kalb-i selim, hastalıksız ve arızasız kalb demektir. Daha has ma'nâda ise o, İslâm'dan başka her şeye kapalı olan kalbdir.
Kalb-i selim sahibi olmak, Kur'ân-ı Kerîm'de mü'minler adına ortaya konan vasıfları yaşamakla mümkündür. Bu tarif umumidir ve her şeyi içine alır mahiyettedir. Âişe (r.anh) Validemize sorarlar: "Allah Rasûlü'nün ahlâkı nasıldı?" Cevap verir: "Siz hiç Kur'ân okumuyor musunuz?" "Okuyoruz", derler. Validemiz sözüne devam eder: "O'nun ahlâkı Kur'ân"dı. "Evet, Kur'ân, evvelâ Rasûlullah (s.a.v.) kendi hayatını ona göre düzenlesin, tanzim etsin diye indirilmiş bir kitaptır. Önce O, sonra da, imam nasıl yapıyorsa arkadaki cemaat da öyle yapacak yani bütün Ümmet-i Muhammed düşüncelerini, tasavvurlarını hayat ve ahlâklarını ona göre tanzim edecektir. Günümüzde çok hümanistler var, "Benim kalbim temiz, zira ben insanları çok seviyorum, hep onlar için hayra koşuyorum." diyorlar, ama boştur; çünkü inkâr içindeki bir kalb kat'iyyen selim ve sâlim olamaz. Zira kâinatın sahibini inkâr eden bir kalb küfür içindedir ve kat'iyyen pak olamaz. Çev.

Selim kalp; şirk, kin, kıskançlık, nefret, haset, bencillik, kibir, dünya ve şöhret sevgisinden korunmuş olan, Allah'tan uzaklaştıran her çeşit âfetten salim olan, söylediğiyle çelişen her şüpheden, rabbimizin emrine ters düşen bütün şehvetlerden uzaklaşan, istek ve arzularıyla rabbinin emirleri karşı karşıya geldiğinde Allah'ın emirleri doğrultusunda hareket eden kalp; selim bir kalptir.

İşte bu selim kalp, üç yurtta da ahiretten önce acele olarak kendisine cennet verilen kalptir; "Dünya", "berzah", "ahiret" hayatında...

Bir Kalp; Ancak Şu Beş Şeyden Selamette Olduğunda "Selim Bir Kalp" Olur:

1- Tevhidi bozan her çeşit şirkten,

2- Sünnete ters düşen bid'atlerden,

3- Allah'ın emirlerine ters düşen her çeşit şehvet ve arzudan,

4- Zikirle çelişen gafletten,

5- Allah'a karşı muhlis bir kul olma yönünde bütün engellerden.

İşte bu beş şey, kişiyi Allah'tan perdeleyen manilerdir. Elbette bunların her birinin altında da birçok çeşit perde de vardır ve hatta bunların her biride ayrı ayrı yine sayısız perdeler içerir diyebiliriz.

İmtihanın gereğidir ki bu saymaya çalıştığımız perdeler ve engeller kulu rabbinden uzaklaştırmayı hedefler. Bu yüzdendir

ki, kul her zaman hidayete ve ayaklarının islam dini üzere sabit kalmasına muhtaçtır. Her daim kul Allah Teâlâ'dan kendisini doğru yola iletmesini istemeli ve hatta bu konuda çokça duacı olarak ısrar etmelidir. Aslında kul hidayetten daha fazla başka bir şeye muhtaç değildir. İhtiyaç duyduğu yegâne şey hidayettir. Hidayetten daha değerli hiçbir nimet yoktur. Her kim hidayet nimetine sahip ise başka bir şeye muhtaç olmaz.

Günahların Derecelerinin Farklı Olması Ve Günahların Aslı:

Günahlar; büyüklükleri ve zararları bakımından derece derecedir dolayısıyla dünya ve ahiretteki cezaları da ona göre derece derece farklı olacaktır. Biz burada Allah'ın yardım ve tevfikiyle[175] kapsamlı bir şekilde açıklamaya çalışalım.

Günahların aslı iki şeydir:

1- Allah Teâlâ'nın ve peygamberinin (s.a.v) emrettiklerini terk etme.

2 - Allah Teâlâ'nın ve peygamberinin yasakladıklarını işleme.

Nitekim rabbimiz; insanların ve cinlerin ataları olan Âdem-Havva-İblis'i bu iki asıl ile imtihan etmiştir.

Emirleri terk etme ve yasakları işleme; işlenildiği yer bakımından azalarda görülmesi ve kalpte gizli kalması yönüyle iki kısımdır.

İşlenilen günah bakımından "Allah hakkı" ve "İnsanların hakkı" olmak üzere de iki kısımdır. Aslında "insanların hakkı" her halükarda "Allah'ın hakkı" anlamına gelir. Ancak böyle diye

[175] Başarılı kılması. Çev.

söylememizin sebebi; davacı olmaları halinde, hakları sabit olduğu takdirde haklarının verilmesinin zorunlu oluşu ve aynı zamanda haklarından vazgeçmeleri durumunda ise haklarının düşmesi sebebiyledir.

Günahların hepsi şu dört kısımdır:

1- Allahu Teâlâya ait olan özelliklerin sahiplenilmesi; melekiyye,

2 - Şeytanî günahlar,

3 - Vahşi/yırtıcı hayvani günahlar,

4 - Hayvanî günahlar...

İşlenilen günahlar mutlaka bu dört kısımdan birindendir, bunların dışına çıkmaz.

Birinci Kısım Günahlar (Melekiyye); kişilerin rabbe ait olan özelliklerin birisininkulyahut kullar tarafından sahiplenmesi ve yapılmasıyla vuku bulur. Bu günahlar: büyüklenme, kibirlenme, azgınlık, zorbalık, ezme, yücelme ve insanları kul edinme gibi Rabbe ait olan özelliklerin, kullar tarafından işlenmemesi gereken sıfatların yapılmasıyla olur.[176]

Elbette bu kısma Allah'a şirk koşma da girer

---

[176] Şu günümüzde Rabbe ait özelliklerin insanlar tarafından ele alınması birkaç şekilde tezahür etmektedir: Allah tealanın kanun koyma hakkının bir takım farklı isimlendirmeler ve amellerle insanlar tarafından ele alınması, anlaşmazlık anında Allahın kanunlarına değil de insanların koymuş olduğu kanunlara başvurulması, Allah'tan istenilmesi gereken yardımların Allahın dışında bir takım şahıslara yahut yerlere yapılması hakeza Allah'ın dışında başka şeylere/yerlere adaklar adanması, Allah'ın dışında başka şeyler üzerine yeminler edilmesi gibi birçok konuda günümüz insanları Allah'a ait özellikleri Allah'a vermemektedir. Çev.

Şirk ise iki çeşittir:

Birincisi; Allah'a isim ve sıfatlarında ortak koşmak, rabbin yanında başka ilâhlar edinmesi,[177]

İkincisi; Allah'a karşı kulun kendi amellerinde şirk koşması.

Bu ikinci şirk çeşidi ise kulun Allah'a ortak koşmasıyla yaptığı amelin boşa gitmesiyle birlikte belki cehenneme girmesine sebep olmayabilir.

Bu kısım günahlar; işlenilen günahların en büyüğüdür. Bu kısım içerisine; Allah Teâlâ'nın yaratması ve emretmesi hususlarında; bilgisi olmaksızın kulun bir şeyler söylemesi de girer. Nitekim kim bu tür günahlar işlemişse, Rabliği ve hükümdarlığı hususunda Allah'la bir çekişme içerisine girmiş ve Ona ortaklık etmiş demektir. İşte bu yüzden bu tür günahlar Allah katından en büyük günahlardır.

İkinci Kısım Günahlar (Şeytani):

Şeytanî günahlar ise;

Bu tür günahları işleyenler aynı şeytanın işlemiş olduğu günahları yapanlar gibi olduğundan böyle isimlendirilmiştir: Haset, gereksiz düşmanlık, aldatma, hilakârlık, kandırma, gereksiz nefret, gereksiz kin, Allah'a isyanı güzel ve hoş gösterip emretme, Allah'a itaate etmeyi nehyedip çirkin gösterme, dinde bidateler

---

[177] Şunu unutmamak gerekir ki, hiç kimse ben şirk koşmak istiyorum diyerek şirk koşmaz. Kulluk hayatında kişinin zaruri olarak bilmesi ve öğrenmesi gerekenleri öğrenmediği yahut öğrendiği ile amel etmediği için şirke düşer ve şirke düştüğünden haberi olmaz. Şirk: Allah tealanın rabliğinde yani kendi fiillerin Allah tealayı birlemeye aykırı her ameldir. Yine Allah tealanın ilahlığında yani kulun kendi fiillerinde tealayı birlemeye aykırı her ameldir. Yine Allah tealanın isim ve sıfatlarında kulun tevhide aykırı her ameldir. Çev.

çıkartarak, dinin aslında olmayan yeni şeyler yapma, bid'at ve sapıklığa çağırma.

Anlatmaya çalıştığımız bu kısım günahlar; zarar ve kötülüğü ne kadar az da olsa yine de zarar ve kötülük bakımından birinci kısma en yakın olan günahlardır.

Üçüncü Kısım Günahlar(Vahşi/Yırtıcı- Hayvani):

Gereksiz Müslümanlara düşmanlık besleme, kızgınlık, Müslümanların gereksizce kanını dökme, aciz ve zayıfların üzerine çökerek onlara zulmetme gibi günahlar. İşte bu tür günahlar sebebiyle insan oğlu insanlara karşı çeşit çeşit eziyetler eder, zulüm ve işkenceler yapar, hepsinin kaynağı ise bu kısım günahlardır.

Dördüncü Kısım Günahlar Hayvani Günahlar:

Aç gözlülük, oburluk, mide ve cinsel arzuların giderilmesinden kaynaklanan günahlar. Hırsızlık, yetim malı yeme, insanların malını haksızca yeme, cimrilik, bencillik, korkaklık ve dehşete düşürüp tedirginlik verme ve bunların dışında başka günahlarda bu kısım içerisine girer.

İnsanların çoğu; melekiyye diye ifade ettiğimiz, kişilerin rabbe ait olan özelliklerin birisini sahiplenmesi ve yapmasıyla gerçekleşen günahları ve yırtıcı hayvani günahları işlemeden aciz olduklarından dolayı bu tür günahları işlerler. Dolayısıyla da diğer kısımlarındaki günahlara da bu kapıdan girerler. Bu kısım günahlar, insanları tutup diğer daha büyük günahlara götürür.

İşte insanlar ilk önce dördüncü kısım günahlar olan hayvani günahlar işleyerek günahlara dalmaya başlarlar. Sonra vahşî

hayvansal günahlar işlerler daha sonra şeytanî günahlar işlemeye başlarlar ve en son olarak Rablikte ortak koşarak bir çekişme içerisine girerek şirke düşerler.

İşte bu anlatmaya çalıştığımız günahlar üzerinde iyice düşünen kimse; birinci kısım günahların, ikinci kısım günahlara, ikinci kısım günahların üçüncü kısım günahlara, üçüncü kısım günahların dördüncü kısım günahlara kapı açtığını görecektir. Bunları iyice tetkik edip düşünen kişiler ise nihayetinde alt kısım günahların büyük günahlara yani şirke ve küfre açılan koridorlar olduğunu görür. Şöyle diyebiliriz; her küçük günah büyük günahların postacısıdır. Bu yüzden küçük günah, hiçbir zaman küçük günah olarak kalmaz.

GÜNAHLAR İKİ KISIMDIR

Kur'an ve sünnette var olan delillerle, sahabenin, tabiinin ve daha sonraki imamların icması ile günahlar iki kısma ayrılır:

1 - Büyük (kebair)

2 - Küçük (Sağair)

Rabbimiz bu konuda şöyle buyurur:"Eğer yasaklandığınız büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin küçük günahlarınızı örteriz ve sizi şerefli bir yere sokarız." (Nisa, 31).

"Onlar ki günahın büyüklerinden ve çirkin işlerden kaçınırlar, yalnız bazı küçük kusurlar hariç. Şüphesiz Rabbinin affı geniştir."(Necm, 32) buyurmuştur.

Rasûlullah (s.a.v) ise şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde beş vakit namaz, aralarında işlenen küçük günahları siler."[178]

Günahlara Mükeffirat (Silen) Ameller İse Üç Derecedir:

Birincisi: bazı hayr ve sevaplardır ki bunlar küçük günahları silme hususundadır; ya ihlâsın eksikliğinden kaynaklanan yetersizlik ya da zayıf olması sebebiyle aynı hastalığı tedavi etmede miktar ve nitelik bakımından hastalığa karşı koyamayan, zayıf kalan, yetersiz ilaca benzer.

İkincisi: bazı hayr ve sevaplarda vardır ki bunlar küçük günahlara karşı koyabilirler fakat hiç bir büyük günahı silme derecesine yükselemezler.

Üçüncüsü: bazı hayr ve sevaplar ise bazı küçük günahları silebilme aynı zamanda bazı büyük günahları silmeye güç yetirirler.

Sen bu üç husus üzerinde iyice düşün; kafanda var olan birçok sorulara böylece yanıt bulacaksın...

Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu:"Helak edici olan yedi şeyden uzak durunuz" buyurdu. Ey Allah'ın Resulü! Onlar nedir? denildi. Allah Resulü (s.a.v):"Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak, bir hak karşılığı olması dışında Allah'ın haram kıldığı bir cana kıymak, yetim malı yemek, faiz (yoluyla elde edilen kazancı) yemek, düşmana hücum sırasında harpten kaçmak, zinadan uzak durmuş Müslüman kadınlara zina isnat etmek"[179]

---

[178] Müslim, tahara 233.
[179] Buhari, 2653. Müslim, 87.

Bir başka hadiste şöyle buyrulur: Abdullah b. Mes'ûd (r.a) demiştir ki: Ey Allah'ın Rasûlü, en büyük günah hangisidir? diye sordum da...

Rasûl-i Ekrem; "Seni yaratmış olduğu halde Allah'a şirk koşmandır," buyurdu.
Sonra hangisidir? dedim. (O); "Seninle beraber yemesinden korkarak çocuğunu öldürmendir," diye cevâp verdi. Sonra hangisidir? dedim."Komşunun helâliyle zina etmendir," buyurdu.

Rabbimiz de peygamberini tasdik ederek şu ayeti indirdi: "Onlar, Allah'ın yanında başka ilah tutup ona yalvarmazlar. Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar. Zina etmezler. Bunları yapan günaha girmiş olur."(Furkan, 68)

BÜYÜK GÜNAHLARIN SAYISI

Büyük günahların sınırlı bir sayıda olup olmadığı konusunda âlimler iki görüşe sahiptir.

Sınırlı bir sayıda olduğunu söyleyenler ise yine bunların sayısı konusunda ihtilaf etmişlerdir.

-Abdullah bin Mesud (r.a.); dört tanedir,

-Abdullah bin Ömer; yedi tanedir,

-Abdullah bin Amr b. Âs; dokuz tanedir,

-Bazıları; on bir tanedir,[180]

-Bazıları da; yetmiş tanedir,[181] demişlerdi.

---

[180] Bkz: Zadu-l Mesir, 2/66. Tefsir İbni Kesir, 1/460.
[181] Tavus ve başkaları, İbni Abbas'dan(r.a) rivayet etmiştir. Bkz: Tefsir Taberi, 8/245.

Bu konuda Ebû Tâlib El-Mekkî şöyle demektedir: Sahabelerin bu konudaki sözlerini bir araya getirdim ve inceledikten sonra gördüm ki bunların **dördü "kalpte"dir**:

1 - Allah'a şirk koşmak,

2 - Günah işlemede ısrar etme,

3 - Allah'ın rahmetinden ümit kesme,

4 - Kişinin kendisini dünya da ve ahirette Allah'ın azabından, Allah'ın helakından güvende hissetmesi.

-Bunların Dördü de dildedir:

1 - Yalancı şahitlik,

2 - Temiz kadınlara zina iftirasında bulunma,

3 - Yalan yemin,

4 - Sihir.

-Bunların üçü de mididedir:

1 - İçki içme,

2 - Yetim malı yeme,

3 - Faiz yeme,

-Bunların ikisi de fercdedir:

1 - Zina yapma,

2 - Lut kavminin yaptığını yapma.

-Bunların ikisi de eldedir:

1 - Kasten adam öldürme,

2 - Hırsızlık yapma.

-Bunların biri de ayaktadır: bu ise düşmanla karşılaşıldığında savaş meydanından kaçmaktır.

-Bunların biri de bütün bedenin işlemiş olduğu günahtır: Bu ise Anne ve babaya karşı gelmektir.[182]

Büyük günahların sınırlı bir sayıda olmadığını söyleyenlere gelince; bu konuda bazıları: "Kur'an'da rabbimizin nehyettiği bütün günahlar büyük", "hadisler de Rasûlullah'ın (s.a.v) nehyettiği bütün günahlar da küçük günahtır" demişlerdir.

-Bazıları da şöyle demiştir: "Kur'an ve sünnette yer alan nehiyle birlikte; Allah'ın laneti, gazabı veya cezası gibi tehditlerin haber verildiği günahlar büyük günahlar diğerleri ise küçük günahlardır." [183]

-Bazıları da şöyle demiştir: "Dünyada had cezasına çarptırılmayı hak eden yahut ahirette tehdidi hak ettiren bütün günahlar büyüktür, bunların dışında kalan her günah da küçük günahtır."[184]

-Denilmiştir ki: Bütün şeriatların haramlığında ittifak etmiş olduğu günahlar büyük günahlar, bazı şeriatlar da haram, diğerlerinde haram olmayan günahlar ise küçük günahlardır.

---

[182] Kuut El-Gulub, 2/288. Fethu-l bari 12/183.

[183] İbni Abbas ve Hasan basriden rivayet edilmiştir. Bkz: Şerh sahih Müslim, Nevevi 2/444.

[184] İbni Hacer şöyle demiştir: Ebu Ya'lanın naklettiğine göre bu sözü imam Ahmed ve şafilerden Maverdi söylemiştir, 10/10. Bkz: Tefsir Taberi, 10/410.

-Denilmiştir ki: Allah Teâlâ'nın ve Rasûlünün (s.a.v) lanet etmiş olduğu her günah büyük günahtır.

-Denilmiştir ki: Nisa sûresinin başından zikredilen bütün günahlar, büyük günahlardır: "Eğer yasaklandığınız büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin küçük günahlarınızı örteriz ve sizi şerefli bir yere sokarız." (Nisa, 31)[185]

Günahları büyük ve küçük diye ayırmayanlar şöyle demişlerdir: günahlar büyük ve küçük diye ayrılmaz. Zira işlenilen günahların hepsi Allah'a karşı cüretkarlıktır. Dolayısıyla rabbe başkaldırma ve isyan ederek emrine karşı gelme yönüyle hepsi büyüktür. Meseleye emrine karşı gelinmesi ve haramlarının çiğnenmesi bakımından bakarak bütün günahların büyük olması icap eder. Zaten günahların kötülük ve yol açtığı zarar bakımından bakılacak olursa hepsi aynıdır.

Günahların küçüğü büyüğü olmaz diyenler sözlerine şöyle devam ettiler: Allah Teâlâ'ya günahlar hiçbir şekilde zarar vermeyeceğinden dolayı işlenilen günahlardan etkilenmez. Bu yüzden Allah Teâlâ katında günahların bazısı bazısından büyük olmaz. Ortada "Allah'a karşı isyan içerisinde olmak, emirlerini yerine getirmeme" vardır. Mesele budur. Bundan dolayı günahlar arasında küçük büyük diye bir fark yoktur.

Aynı zamanda günahların kötülüğü, cüretkârlığa ve Rabbin hakkında bilgisizce konuşmaya sevk eder. Bu yüzden bir kimse haram olmadığına inanarak içki içse ya da zina etse hem cahilliğinin kötülüğü ve hem de haram işleme kötülüğünü bir arada işlemiş demektir. İçkinin haram olduğunu kabul edip içse iki zarardan birini yapmış demektir. Kişinin cezaya maruz kalması da

---

[185] Bkz: Medaric salikin, 1/321.

birinci değil ikinci durumda söz konusu olur. O halde günahın doğurmuş olduğu zarar; Allah Teâlâ hakkında bilgisizce konuşma ve rabbe karşı cüretkârlık olduğunu gösterir.

Sözlerine şöyle devam ederler: Günah işlemek itaat edilmesi gerekenin hafifè alınması ve yasağını küçümseme, saygı göstermeyip çiğneme anlamına gelir. Bundan dolayı da günahlar arasında büyük ve küçük diye bir fark yoktur. Yani günah günahtır.

Aynı şekilde derler ki: kul işlediği günahın büyüklüğüne veya küçüklüğüne bakmasın, bilakis âsî olduğu zâtın büyüklüğüne ve kadrine baksın. Günah işlemekle ne kadar da saygısız olduğuna ve itaat etmesi gerekene karşı ne kadar isyan içerisinde olduğuna baksın.

İşte bu yüzden günahtan günaha bir fark yoktur. Çünkü kendisine itaat edilen büyük bir kral tutsa kölelerinden birini bir iş için uzak bir beldeye gönderse, diğer bir başkasını da sarayın yanında ki bir iş için gönderse, bunların ikisi de kralın emrini yerine getirmese, kral her ikisine de aynı şekilde kızar ve her ikisi de aynı derecede gözünden düşer.

Derler ki: işte bu nedenledir ki Mekkeli bir kimse hac yapmasa veya caminin yanında oturan bir kimse cuma namazını terk etse Allah katında uzaktaki kişinin terk etmesinden daha çirkindir. Zira yakın olanın üzerine vaciplik diğer uzak olanın üzerine vaciplikten daha fazladır. Aynı şekilde bir kimsenin iki yüz dirhemi olsa zekâtını vermese bir başkasının iki yüz milyon dirhemi olsa ve zekâtını vermese, bu kimseler üzerlerine vacip olan bir şeyi yapmama konusunda eşit halde olurlar. Zira bu iki

kişiden her biri az veya çok olsun, malının zekâtını vermemekte ısrar ederse, cezalarının aynı olması kaçınılmazdır.

Bu Konunun Özü Şöyledir: Rabbimizin yeryüzünü ve gökyüzünü yaratması bütün peygamberleri gönderişi ve bütün kitapları indirişi; kendisinin birlenmesi, ibadet edilmesi, itaat edilmesi ve bütün insanların bunlara davet edilmesi içindir.

Rabbimiz şöyle buyurur: "Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım" (Zariyat, 56) "Biz gökleri, yeri ve aralarındakileri ancak hak ile yarattık" (Hicr, 85)

"Allah, yedi kat göğü ve yerden bir o kadarını yaratandır. Ferman bunlar arasından inip durmaktadır ki, böylece Allah'ın her şeye kadir olduğunu ve her şeyi ilmiyle kuşattığını bilesiniz." (Talak, 12)

"Allah; Ka'be'yi, o saygıdeğer evi, haram ayı, hac kurbanını ve (bu kurbanlara takılı) gerdanlıkları insanların din ve dünyaları için ayakta kalma (ve canlanma) sebebi kıldı. Bunlar, göklerde ve yerde ne varsa hepsini Allah'ın bildiğini ve Allah'ın (zaten) her şeyi hakkıyla bilmekte olduğunu bilmeniz içindir." (Maide, 97)

Allah Teâlâ'nın var olan bütün her şeyi yaratmasında ve bir takım emirler vermesinde ki amaç; İsim ve sıfatlarının bilinmesi sadece kendisine kulluk (İbadet ve itaat) edilmesi, göklerin ve yeryüzünün adaleti ile ayakta kalmasıyla adaletinin insanlar üzerinde de gerçekleştirmesidir.

Rabbimiz şöyle buyurmuştur: "And olsun biz peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve mizanı indirdik. Biz demiri

de indirdik ki onda büyük bir kuvvet ve insanlar için faydalar vardır. Bu, Allah'ın, dinine ve peygamberlerine gayba inanarak yardım edenleri belirlemesi içindir. Şüphesiz Allah kuvvetlidir, daima üstündür." (Hadîd, 25)

Ayetlerde görüldüğü gibi Allah Teâlâ'nın peygamberleri göndermesinin ve kitaplar indirmesinin yegâne gayesi; insanların adaleti yeryüzünde ikame etmeleridir. Adalet ancak Allah'ın adaleti ile sağlanabilir. Allah'ın adaletinin dışında adalet yoktur. Adalet olduğu iddia edilenlerin hepsi de zulüm ve haksızlıktır.

Rabbim bizleri; küçük, büyük her türlü günahtan muhafaza eylesin...

Allahümme Âmin...